

Holy Bible

Aionian **Edition®**

Η Καινή Διαθήκη
Greek NT STEP Bible

Holy Bible Aionian Edition ®

Η Καινή Διαθήκη
Greek NT STEP Bible

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: STEPBible.org

Source version: 4/18/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0

Tyndale House Cambridge, 2024

Scripture Tools for Every Person

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Additional Information:

New Testament words are tagged as N = Nestlé-Aland NA27 edition with NA28 spelling used by most modern translators; K = Textus Receptus (Scrivener 1894) corrected towards the KJV; and O = Greek in other editions not typically used by modern translations or the KJV. NKO without parens (default) means all editions are the same, though the spelling may vary. Lowercase without parens is a minor non-translated word. Variant tags are inside parens: uppercase are meaning variants and lower case are minor variants. Now, earlier manuscripts were found in North Africa. The NA text relies mostly on these earlier manuscripts, while the TR was compiled from traditional manuscripts before the earlier ones were found. Later scribes occasionally added phrases to clarify the text. Earlier scribes also included words not found in the later manuscripts. So, we have two sets of additions from the earlier and later scribes, apparently to clarify the text with no theological change resulting. For the earliest text, use only words that are in both NA and TR. For clarifications by North Africans as in modern Bibles, include words found only in NA. For clarifications by Byzantines as in the KJV, include words found only in TR, and the TR variants.

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Ελληνική at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Ελληνική at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Κατα Ματθαιον	1
Κατα Μαρκον	46
Κατα Λουκαν	76
Κατα Ιωαννην	125
Πραξεις	161
Προς Ρωμαιους	209
Προς Κορινθιους Α΄	226
Προς Κορινθιους Β΄	243
Προς Γαλατας	254
Προς Εφεσιους	260
Προς Φιλιππησιους	266
Προς Κολοσσαεις	270
Προς Θεσσαλονικεις Α΄	274
Προς Θεσσαλονικεις Β΄	278
Προς Τιμοθεον Α΄	281
Προς Τιμοθεον Β΄	286
Προς Τιτον	290
Προς Φιλημονα	292
Προς Εβραιους	293
Ιακωβου	306
Πετρου Α΄	311
Πετρου Β΄	316
Ιωαννου Α΄	319
Ιωαννου Β΄	324
Ιωαννου Γ΄	325
Ιουδα	326
Αποκαλυψις Ιωαννου	328

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον (κλήρους. *NK(o*))
Κατα Λουκαν 23:34

Κατα Ματθαιον

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ
Δαυιδ υἱοῦ Ἀβραάμ. **2** Ἀβραάμ ἐγέννησεν
τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ·
Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς
ἀδελφούς αὐτοῦ· **3** Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν
τὸν Φάρες καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ·
Φάρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρώμ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ· **4** Ἀράμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ
ἐγέννησεν τὸν Σαλμών· **5** Σαλμών δὲ
ἐγέννησεν τὸν Βόες ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βόες
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβήδ ἐκ τῆς Ῥούθ·
Ἰωβήδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί· **6** Ἰεσσαί
δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυιδ τὸν βασιλέα·
Δαυιδ δὲ (ὁ βασιλεὺς *k*) ἐγέννησεν τὸν
Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου· **7** Σολομῶν
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἀσάφ· **8** Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζιάν· **9**
Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ· Ἰωαθάμ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχάζ· Ἀχάζ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἐζεκίαν· **10** Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν
τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἀμώς· Ἀμώς *N(k)O*) δὲ ἐγέννησεν
τὸν Ἰωσίαν· **11** Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. **12** Μετὰ
δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας
ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ· **13** Ζοροβαβέλ
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ

ἐγέννησεν τὸν Ἑλιακίμ· Ἑλιακίμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ· **14** Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν
τὸν Σαδῶκ· Σαδῶκ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀχίμ· Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑλιοῦδ·
15 Ἑλιοῦδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑλεάζαρ·
Ἑλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν· Ματθάν
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ· **16** Ἰακώβ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας ἐξ
ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως
Δαυιδ γενεαὶ δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ Δαυιδ
ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ
δεκατέσσαρες καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας
Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ
δεκατέσσαρες. **18** Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ
(γένεσις *N(k)O*) οὕτως ἦν· μνηστευθείσης
(γὰρ *k*) τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ
Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθῃ
ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. **19**
Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ
μὴ θέλων αὐτήν (δειγματίσαι, *N(k)O*)
ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. **20**
Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος
κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων·
Ἰωσήφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν
Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. **21**
τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. **22** Τοῦτο
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν
ὑπὸ (τοῦ *k*) κυρίου διὰ τοῦ προφήτου
λέγοντος· **23** ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ
ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανουήλ, ὃ ἐστιν
μεθερμηνεύμενον· μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

24 (Ἐγερθεῖς *N(k)O*) δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ μεγάλης σφόδρα, 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ οἰκίαν (εἶδον *NK(o)*) τὸ παιδίον μετὰ ὁ ἄγγελος κυρίου· καὶ παρέλαβεν τὴν Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες γυναῖκα αὐτοῦ 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς ἕως οὗ ἔτεκεν (τὸν *k*) υἱόν (αὐτῆς τὸν θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ πρωτότοκον, *K*) καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος τοῦ βασιλέως ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ παρεγέροντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες· λέγων· ἐγερθεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ Αἴγυπτῳ καὶ ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ ἔσθι ἐκεῖ ἕως ἃν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ 3 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ (τοῦ *k*) κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. 16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν (διὰ *N(k)O*) Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, (θρῆνος καὶ *K*) κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσίν. 19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεῖς

παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ *N(k)O*) τῆς μετανοίας. 9 καὶ μὴ δόξῃτε καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς 21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ (εἰσηλθεν Ἀβραάμ. 10 Ἦδη δὲ (καὶ *k*) ἡ ἀξίνη *N(k)O*) εἰς γῆν Ἰσραὴλ. 22 Ἀκούσας δὲ πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεῦει (ἐπὶ *ko*) τῆς οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χρηματισθεὶς δὲ ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς μετάνοιαν, ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος Γαλιλαίας, 23 καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς ἰσχυρότερός μου ἐστὶν οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· 12 οὗ τὸ κληθήσεται.

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται

Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας 2 καὶ λέγων· μετανοεῖτε· ἡγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς (διὰ *N(k)O*) Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεΐας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ (ποταμῷ *no*) ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα

αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὁργῆς; 8 ποιήσατε οὖν (καρπὸν ἄξιον

πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην (αὐτοῦ, *o*) τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. 13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς (αὐτόν· *NK(o)*) ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 (Καὶ *k*) Βαπτισθεὶς (δὲ *no*) ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος. καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας

τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία ὕστερον ἐπεΐνασεν. **3** καὶ προσελθὼν τῶν ἐθνῶν, **16** ὁ λαὸς ὁ καθημένος ἐν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ (σκότει *NK(o*)) φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς θεοῦ, (εἰπέ *NK(O*)) ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι καθημένοι ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἄρτοι γένωνται. **4** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀνέτειλεν αὐτοῖς. **17** Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται (ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· *no*) ἄνθρωπος, ἀλλ' (ἐπὶ *NK(o*)) παντὶ ἡγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. **18** Περιπατῶν δὲ (ὁ Ἰησοῦς *k*) παρὰ **5** Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἔστησεν *N(k)O*) ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ **6** καὶ λέγει καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλλοντας αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις ἀλιεῖς. **19** καὶ λέγει αὐτοῖς δεῦτε ὀπίσω μου, αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. **20** οἱ δὲ ἀρουσὶν σε μήποτε μήποτε προσκόψῃς πρὸς εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν λίθον τὸν πόδα σου. **7** ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αὐτῷ. **21** Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου τὸν θεόν σου. **8** Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν **9** καὶ (εἶπεν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. **22** οἱ δὲ εὐθέως *N(k)O*) αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἂν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. **10** Τότε λέγει ἠκολούθησαν αὐτῷ. **23** Καὶ περιῆγεν (ἐν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε (ὀπίσω μου *O*) *no*) (ὅλη τῇ Γαλιλαίᾳ *N(k)O*) (ὁ Ἰησοῦς σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου *ko*) διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. καὶ κηρύσσω τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας **11** τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἰδοὺ ἄγγελιοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. **24** Καὶ ἀπῆλθεν αὐτῷ. **12** Ἀκούσας δὲ (ὁ Ἰησοῦς *k*) ὅτι ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς Γαλιλαίαν. **13** καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά, ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις ἔλθων κατώκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους καὶ παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς· καὶ Νεφθαλίμ, **14** ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ἐθεράπευσεν αὐτούς. **25** καὶ ἠκολούθησαν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· **15** αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλίμ, ὁδὸν

καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσήλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· **3** Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **4** Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. **5** Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. **6** Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. **7** Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. **8** Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. **9** Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. **10** Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **11** Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν (ῥῆμα *k*) καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. **12** χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. **13** Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ (βληθὲν *N(k)O*) ἔξω (καὶ *k*) καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. **14** Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὅρους κειμένη· **15** οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. **16** οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν

ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **17** Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. **18** ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται. **19** Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ὃς δ' ἂν ποιῇ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. **20** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. **21** Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· **22** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ (εἰκὴ *KO*) ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ· μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. (Geenna g1067) **23** Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κακεῖ κακεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, **24** ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. **25** Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μήποτε μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς (σε παραδῷ *KO*) τῷ

ὑπηρέτη, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. **26** ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. **39** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
 ἀμὴν λέγω σοι· οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ. ἀλλ' ὅστις σε
 ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην. **27** (ῥαπίζει εἰς *N(k)O*) τὴν δεξιὰν σιαγὸνα
 Ἱηκούσατε ὅτι ἐρρέθῃ (τοῖς ἀρχαίοις *K*) σου, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· **40** καὶ τῷ
 οὐ μοιχεύσεις. **28** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου
 πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· **41** καὶ
 (αὐτὴν *N(k)O*) ἥδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ὅστις σε ἀγαρεῦσει μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ'
 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. **29** εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός αὐτοῦ δύο. **42** τῷ αἰτοῦντί σε (δός, *N(k)O*)
 σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ
 καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀποστραφῇς. **43** Ἱηκούσατε ὅτι ἐρρέθη
 ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις
 σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. (Geenna g1067) τὸν ἐχθρόν σου. **44** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν·
30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἄγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν (εὐλογεῖτε
 ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε
 γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ *K*) (τοὺς μισοῦντας *K(o)*) (ὑμᾶς *K*)
 μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν (ἀπέλθῃ, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν (ἐπηρεαζόντων
 N(K)O) (Geenna g1067) **31** Ἱερρέθῃ δέ (ὅτι· ὑμᾶς καὶ *K*) διωκόντων ὑμᾶς, **45** ὅπως
 K) ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν
 δότῳ αὐτῇ ἀποστάσιον. **32** ἐγὼ δὲ λέγω (τοῖς *o*) οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ
 ὑμῖν ὅτι (πᾶς ὁ ἀπολύων *N(k)O*) τὴν ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ
 γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. **46** ἐὰν
 ποιῇ αὐτήν (μοιχευθῆναι *N(K)O*) καὶ ὅς γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα
 ἐὰν ἀπολελυμένην γαμῇ, μοιχᾶται. **33** μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ (αὐτὸ
 Πάλιν ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθῃ τοῖς ἀρχαίοις *NK(o)*) ποιοῦσιν; **47** καὶ ἐὰν ἀσπάσῃσθε
 οὐκ ἐπιπορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς (ἀδελφοὺς *NK(O)*) ὑμῶν μόνον,
 τοὺς ὄρκους σου. **34** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν τί περισδὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ (ἐθνικοὶ
 μὴ ὁμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ ὅτι *N(K)O*) (τὸ *no*) (αὐτὸ *N(k)O*) ποιοῦσιν;
 θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ, **35** μήτε ἐν τῇ γῇ **48** ἔσεσθε οὗν ὑμεῖς τέλειοι (ὡς *N(k)O*) ὁ
 ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πατὴρ ὑμῶν ὁ (οὐράνιος *N(K)O*) τέλειός
 μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ ἐστίν.

μεγάλου βασιλέως, **36** μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ
 σου ὁμόσης ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα
 λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. **37** ἔστω δὲ ὁ
 λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισδὸν
 τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. **38** Ἱηκούσατε
 ὅτι ἐρρέθῃ· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ

6 Προσέχετε (δὲ *no*) τὴν (δικαιοσύνην
 N(K)O) ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν
 ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ
 μή γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν
 τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **2** Ὅταν οὖν ποιῇς
 ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθεν

σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις ὅπως εἰς τοὺς αἰῶνας *Κ*) (ἀμήν. *ΚΟ*) 14 ἐὰν δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμήν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα λέγω ὑμῖν· ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνῶτω ὁ οὐράνιος. 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου 4 ἀνθρώποις (τὰ *κο*) (παραπτώματα αὐτῶν, ὅπως ἦ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ. *ΚΟ*) οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ παραπτώματα ὑμῶν. 16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, (αὐτὸς *κ*) ἀποδώσει σοι (ἐν τῷ φανερῷ. μὴ γίνεσθε (ὡς *Ν(κ)Ο*) οἱ ὑποκριταὶ *Κ*) 5 Καὶ ὅταν (προσεύχησθε, *Ν(κ)Ο*) σκυθρωποὶ ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα οὐκ (ἔσεσθε *Ν(κ)Ο*) (ὡς *Ν(κ)Ο*) οἱ αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς νηστεύοντες. ἀμήν λέγω ὑμῖν (ὅτι *κ*) καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ προσεύχεσθαι ὅπως (ἂν *κ*) φανῶσιν τοῖς νηστεύων ἁλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ ἀνθρώποις. ἀμήν λέγω ὑμῖν (ὅτι *κ*) πρόσωπόν σου νίσαι 18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δέ, ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου ὅταν προσεύχη, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, τῷ ἐν τῷ (κρυφαίῳ. *Ν(κ)Ο*) καὶ ὁ πατήρ καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ (κρυφαίῳ *Ν(κ)Ο*) πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατήρ ἀποδώσει σοι (ἐν τῷ φανερῷ. *Κ*) 19 Μὴ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, σοι (ἐν τῷ φανερῷ. *Κ*) 7 προσευχόμενοι ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ (ὁ θεὸς *Ο*) ὁ πατήρ καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι κλέπτουσιν· 21 ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς αὐτόν. 9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς (σου, *Ν(κ)Ο*) ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω (σου. *Ν(κ)Ο*) 22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός το ὄνομά σου· 10 ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ἢ ὁ ὀφθαλμός γεννηθῇ τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν καὶ ἐπὶ (τῆς *κ*) γῆς 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, (ἀφήκαμεν *Ν(κ)Ο*) τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· τὸ σκότος πόσον. 24 Οὐδεὶς δύναται δυσι 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ (ὅτι σοῦ καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται

καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ
θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ. **25** Διὰ τοῦτο ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; **4** ἢ πῶς ἐρεῖς
λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τῷ ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος
τί φάγητε (ἢ *N(k)O*) τί πίνετε, μηδὲ τῷ (ἐκ *N(k)O*) τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ
σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ ἢ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; **5** ὑποκριτά,
πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν
ἐνδύματος; **26** ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ **6** Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶν μηδὲ βάλητε
ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν
μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; **27** τίς δὲ ἐξ χοίρων μήποτε μήποτε (καταπατήσουσιν
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ *N(k)O*) αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν,
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; **28** καὶ περὶ καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. **7** Αἰτεῖτε,
ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε·
κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς (αὐξάνουσιν *N(k)O*) κρούετε, καὶ ἀνοιγίησεται ὑμῖν. **8** πᾶς γὰρ ὁ
οὐ (κοπιῶσιν *N(k)O*) οὐδὲ (νήθουσιν. αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ
N(k)O) **29** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν τῷ κρούοντι (ἀνοιγίησεται. *NK(o)*) **9** Ἡ
ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃν (ἐὰν *K*)
τούτων. **30** εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, (αἰτήσῃ *N(k)O*) ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ
σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; **10** ἢ καὶ (ἐὰν *K*)
βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, ἰχθὺν (αἰτήσῃ, *N(K)O*) μὴ ὄφιν ἐπιδώσει
οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; **31** μὴ αὐτῷ; **11** εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε
οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
τί πίνωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; **32** πάντα γὰρ πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
ταῦτα τὰ ἔθνη (ἐπιζητοῦσιν *N(k)O*) οἶδεν οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε **12** Πάντα οὖν ὅσα (ἐὰν *N(k)O*) θέλητε
τούτων ἀπάντων. **33** ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ
αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται νόμος καὶ οἱ προφῆται. **13** Εἰσέλθατε διὰ
ὑμῖν. **34** μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ
ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσῃ (τὰ *k*) ἑαυτῆς. εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν
ἄρκετόν τῃ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς. ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι
δι' αὐτῆς. **14** (τί *N(K)O*) στενὴ ἡ πύλη
καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς
τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες
αὐτήν. **15** Προσέχετε (δὲ *ko*) ἀπὸ τῶν

ψευδοπροφητῶν οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
 ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον
 δέ εἰσιν λύκοι ἄρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ
 καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν·
 συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν (σταφυλάς, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη. 28 Καὶ
 N(k)O) ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτως ἐγένετο ὅτε (ἐτέλεσεν *N(k)O*) ὁ Ἰησοῦς
 πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήρσοντο οἱ
 τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ὅχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ
 ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ
 καρποὺς πονηροὺς (ποιεῖν *NK(o)*) οὐδὲ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς (αὐτῶν. *NO*)
 δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. 8 (Καταβάντος *N(k)O*) δὲ (αὐτοῦ
 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄρα
 N(k)O) ἀπὸ τοῦ ὅρους ἠκολούθησαν αὐτῷ ὅχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδοὺ λεπρὸς
 γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε (προσελθὼν *N(k)O*) προσεκύνει αὐτῷ
 αὐτούς. 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι· κύριε λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
 κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν καθαρίσαι. 3 καὶ ἐκτεῖνας τὴν χεῖρα ἤψατο
 οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ αὐτοῦ (ὁ *k*) (Ἰησοῦς *K*) λέγων· θέλω,
 πατρός μου τοῦ ἐν (τοῖς *no*) οὐρανοῖς, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ
 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι ἢ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅρα
 ἐπροφητεύσαμεν καὶ τῷ σῶ ὀνόματι μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλ' ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον
 δαιμόνια ἐξεβάλομεν καὶ τῷ σῶ ὀνόματι τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ
 δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
 5 (Εἰσελθόντος *N(k)O*) δὲ (αὐτοῦ *n(o)*) (τῷ Ἰησοῦ *k*) εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθεν
 τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου αὐτῷ ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν 6
 τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ
 (ὁμοιωθήσεται *N(K)O*) ἀνδρὶ φρονίμῳ οἰκίᾳ παραλυτικὸς δεινῶς βασανιζόμενος. 7 καὶ λέγει αὐτῷ (ὁ Ἰησοῦς *ko*) ἐγὼ
 ὅστις ὠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 καὶ ἀποκριθεὶς
 τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ (δὲ *o*) ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ
 ἄνεμοι, καὶ (προσέπεσαν *N(k)O*) τῇ οἰκίᾳ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς,
 ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἀλλὰ μόνον εἰπέ (λόγῳ, *N(k)O*) καὶ
 ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ γὰρ ἐγὼ
 μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν (τασσόμενος
 αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ ὅστις *O*) ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας καὶ
 λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ

ἄλλω· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον μου· ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. **10** Ἀκούσας ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. **22** Ὁ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς δὲ Ἰησοῦς (λέγει *N(k)O*) αὐτῷ· ἀκολουθεῖ ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· (παρ' *no*) μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς (οὐδενὶ *N(k)O*) τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ ἑαυτῶν νεκρούς. **23** Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς Ἰσραὴλ εὗρον. **11** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ τὸ πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν καὶ αὐτοῦ. **24** καὶ ἰδοὺ σεισμός· μέγας ἐγένετο ἐν ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ τῇ θαλάσῃ ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. **12** οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται **25** καὶ προσελθόντες (οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ *k*) ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε, σῶσον κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. **13** (ἡμᾶς, *k*) ἀπολλύμεθα. **26** καὶ λέγει καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ ὕπαγε, αὐτοῖς· τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε (καὶ *ko*) ὥς ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι. ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. **14** θαλάσση, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. **27** Οἱ καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπὸς εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην ἐστὶν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα καὶ πυρέσσουσιν **15** καὶ ἦφατο τῆς χειρὸς αὐτῷ ὑπακούουσιν; **28** Καὶ (ἐλθόντος αὐτοῦ αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός. καὶ *N(k)O*) εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν ἡγέρθη καὶ διηκόνει (αὐτῷ. *N(K)O*) **16** (Γαδαρηνῶν *N(K)O*) ὑπῆντησαν αὐτῷ Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων δαιμονιζομένους πολλοὺς, καὶ ἐξέβαλεν τὰ ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. **29** ἔχοντας ἐθεράπευσεν, **17** ὅπως πληρωθῇ τὸ καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοὶ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· (Ἰησοῦ, *k*) υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὥδε πρὸ αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; **30** ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' νόσους ἐβάστασεν. **18** Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. (πολλοὺς *KO*) (ὄχλον *N(k)O*) περὶ αὐτὸν **31** οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. **19** καὶ λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, (ἐπίτρεψον προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· *K*) (ἀπόστειλον *N(K)O*) (ἡμᾶς *N(k)O*) διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. **32** καὶ εἶπεν ἀπέρχῃ. **20** καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς αἱ αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ εἰς (τὴν ἀγέλην *k*) (τοὺς χοίρους, τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς *N(k)O*) καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν (τῶν χοίρων *k*) κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν κλίνῃ. **21** Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. **33**

οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. **34** καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς (ὕπαντησιν *N(k)O*) τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9 Καὶ ἐμβὰς εἰς (τὸ *k*) πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. **2** καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· θάρσει τέκνον, (ἀφίενταί *N(k)O*) (σοί *k*) σου αἱ ἁμαρτίαι. **3** καὶ ἰδοὺ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. **4** καὶ (ἰδὼν *NK(o)*) ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἰνατί ἰνατί (ὕμεῖς *k*) ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; **5** τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον· εἰπεῖν· (ἀφίενταί σου *N(k)O*) αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· (ἔγειρε *N(k)O*) καὶ περιπάτει; **6** ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· (ἐγερθεὶς *NK(o)*) ἄρὸν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. **7** καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **8** ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι (ἐφοβήθησαν *N(k)O*) καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. **9** Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. **10** καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. **11** καὶ

ιδόντες οἱ Φαρισαῖοι (ἔλεγον *N(k)O*) τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; **12** ὁ δὲ (Ἰησοῦς *ko*) ἀκούσας εἶπεν (αὐτοῖς *k*) οὐ χρειαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. **13** πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλούς (εἰς μετάνοιαν. *K*) **14** Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν; **15** Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν. **16** οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. **17** οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ (ἀπόλλυνται. *N(k)O*) ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ (ἀμφότεροι *N(k)O*) συντηροῦνται. **18** Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων εἷς (ἐλθὼν *NK(o)*) προσεκύνη αὐτῷ λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλ' ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. **19** καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς (ἠκολούθησεν *NK(o)*) αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **20** καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. **21** ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον

ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. **22** καὶ κηρύσσω τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας
 Ὁ δὲ Ἰησοῦς (στραφεῖς *N(k)O*) καὶ ἰδὼν καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
 αὐτὴν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου μαλακίαν (ἐν τῷ λαῷ. *K*) **36** Ἰδὼν δὲ τοὺς
 σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ὅχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν
 ἐκείνης. **23** καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν (ἐσकुλμένοι *N(K)O*) καὶ ἐρριμμένοι (ώσεῖ
 οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς *NK(o)*) πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. **37**
 καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον **24** (ἔλεγεν Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν
 N(k)O) (αὐτοῖς *k*) ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· **38**
 ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως
 κατεγέλων αὐτοῦ. **25** ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ἐκβάλλει ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα
 μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς
 ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε
 ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν
 νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. **2** Τῶν δὲ
 δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν
 ταῦτα· Πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος
 καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, (καὶ
 no) Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
 Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, **3** Φίλιππος
 καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος
 ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ
 (Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς *K*) Θαδδαῖος, **4**
 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας (ὁ *no*)
 Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. **5**
 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς
 παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν
 μὴ ἀπέλθητε καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν
 μὴ εἰσέλθητε· **6** πορεύεσθε δὲ μᾶλλον
 πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
 Ἰσραὴλ. **7** Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε
 λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν
 οὐρανῶν. **8** ἀσθενοῦντας θεραπεύετε,
 νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε,
 δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε,
 δωρεὰν δότε. **9** Μὴ κτήσησθε χρυσὸν

μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου·
 ὕμῶν, **10** μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
 χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· **23** Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει
 ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ταύτη, φεύγετε εἰς τὴν (ἐτέραν· *N(k)O*)
 (ἐστίν· *k*) **11** εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· οὐ μὴ τελέσητε τὰς
 κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἄξιός ἐστιν κάκεϊ κάκεϊ μείνατε ἕως ἂν ἀνθρώπου. **24** Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν
 ἐξέλθῃτε. **12** εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον
 ἀσπάσασθε αὐτήν. **13** καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία αὐτοῦ. **25** ἄρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται
 ἄξία, ἐλθάτω ἢ εἰρήνην ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ καὶ ὁ δοῦλος
 ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἄξια, ἢ εἰρήνην ὑμῶν (πρὸς ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην
 NK(o)) ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. **14** καὶ ὃς (ἂν Βεελζεβούλ (ἐπεκάλεσαν, *N(k)O*) πόσω
 N(k)O) μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; **26** μὴ
 τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἕξω τῆς οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν
 οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται καὶ
 τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. **15** ἀμὴν κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. **27** ὃ λέγω ὑμῖν
 λέγω ὑμῖν· ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ φωτί, καὶ ὃ εἰς τὸ
 καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ οὖς ἀκούετε κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.
 πόλει ἐκείνῃ. **16** ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς **28** καὶ μὴ (φοβεῖσθε *N(k)O*) ἀπὸ τῶν
 ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
 φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς **29** δυνάμενων ἀποκτείνειν· (φοβεῖσθε *N(k)O*)
 αἱ περιστρεφαί. **17** Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ (τὴν *o*)
 ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς ψυχὴν καὶ (τὸ *o*) σῶμα ἀπολέσαι ἐν
 συνέδρια καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν **29** γεέννῃ. (Geenna g1067) **29** οὐχὶ δύο στρουθία
 μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· **18** καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἕν ἐξ αὐτῶν οὐ
 δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
 εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. **19** **30** ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι
 ὅταν δὲ (παραδῶσιν *N(k)O*) ὑμᾶς, μὴ ἡριθμημένα ἐισίν. **31** μὴ οὖν (φοβεῖσθε·
 μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται *N(k)O*) πολλῶν στρουθίων διαφέρετε
 γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί (λαλήσητε· ὑμεῖς. **32** Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοῖ
 N(k)O) **20** οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω
 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ κἀγὼ κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς
 λαλοῦν ἐν ὑμῖν. **21** Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς μου τοῦ ἐν (τοῖς *no*) οὐρανοῖς. **33**
 ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον· ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν
 καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ κἀγὼ αὐτὸν
 καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. **22** καὶ ἔσεσθε ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν (τοῖς

no) οὐρανοῖς. **34** Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον ἀναβλέπουσιν, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. **35** ἦλθον (καὶ *no*) νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς εὐαγγελίζονται. **6** καὶ μακάριός ἐστιν αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς ὃς (ἐὰν *NK(o)*) μὴ σκανδαλισθῇ ἐν αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς ἐμοί. **7** Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ αὐτῆς. **36** καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου οἰκιακοὶ αὐτοῦ. **37** Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; **8** ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν ἔστιν μου ἄξιος. **38** καὶ ὃς οὐ λαμβάνει μαλακοῖς (ἱματίοις *k*) ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. **39** ὁ εὐρὼν τῶν (βασιλέων *NK(o)*) εἰσίν· **9** ἀλλὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν καὶ ὁ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ ὑμῖν καὶ περισσότερον προφήτου. **10** οὗτός εὐρήσει αὐτήν. **40** Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ (γὰρ *ko*) ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ ἀποστείλάντά με. **41** ὁ δεχόμενος προφήτην προσώπου σου ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου σου ἔμπροσθέν σου. **11** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐκ λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος **42** καὶ ὃς (ἂν *N(k)O*) ποτίσῃ ἕνα τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον ἐστιν. **12** ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐ μὴ τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. **13** πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν. **14** καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. **15** ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. **16** Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεάν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν (παιδίοις *N(k)O*) καθημένους ἐν (ταῖς *no*) ἀγοραῖς (ἂ *N(K)O*) (προσφωνοῦντα *N(k)O*) τοῖς (ἐτέροις *N(K)O*) (αὐτῶν *k*) **17** (καὶ *k*) λέγουσιν· ἠυλόησαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, – ἐθρηνήσαμεν (ὕμῖν *k*) καὶ

11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσεων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. **2** Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας (διὰ *N(K)O*) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **3** εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; **4** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· **5** τυφλοὶ

οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· δαιμόνιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν

φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν (ἔργων *N(K)O*) αὐτῆς.

20 Τότε ἦρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 Οὐαὶ σοι Χοραζίν, οὐαὶ σοι Βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 Καὶ σὺ Καφαρναούμ, (μὴ

N(K)O) ἕως (τοῦ *k*) οὐρανοῦ (ὑψωθήσῃ; *N(k)O*) ἕως ἄδου (καταβήσῃ, *N(k)O*) ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις (ἐγενήθησαν *N(k)O*) αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, (ἔμεινεν *N(k)O*) ἂν μέχρι τῆς σήμερον. (Hadēs 986) 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἔξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι (ἔκρυψας *N(k)O*) ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. 26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγὸν μου

ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πραῚς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἕλαφρόν ἐστιν.

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν καὶ ἦρξαντο τίλλειν στάχους καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν (αὐτὸς *k*) καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως (ἔφαγον, *N(K)O*) (ὃ *N(k)O*) οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ (μεῖζόν *N(k)O*) ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστιν (ἔλεος *N(k)O*) θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ ἐστιν (καὶ *k*) τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος (ἦν τὴν *k*) χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν (θεραπεῦσαι; *N(k)O*) ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἕξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσω οὖν διαφέρει

ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστιν τοῖς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη·
 σάββασιν καλῶς ποιεῖν. **13** Τότε λέγει πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
 τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. **27** καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοῦλ ἐκβάλλω τὰ
 καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιής ὡς δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν;
 ἡ ἄλλη. **14** Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσσονται ὑμῶν. **28**
 συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ὅπως εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ
 αὐτὸν ἀπολέσωσιν. **15** Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς δαιμόνια, ἃρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
 ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἠκολούθησαν τοῦ θεοῦ. **29** ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς
 αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
 αὐτοὺς πάντας **16** καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς (ἀρπάσαι, *N(k)O*) ἐὰν μὴ πρῶτον δῆση
 ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν, **17** (ἵνα τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
 N(k)O) πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου (διαρπάσει. *NK(O)*) **30** Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ
 τοῦ προφήτου λέγοντος· **18** ἰδοὺ ὁ παῖς μου κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ
 ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου (εἰς ὃν *NK(o)*) σκορπίζει. **31** διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· πᾶσα
 εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου. θήσω τὸ πνευμά ἀμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς
 μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία
 ἀπαγγελεῖ. **19** οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐκ ἀφεθήσεται (τοῖς ἀνθρώποις. *k*) **32**
 οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν καὶ ὃς (ἐὰν *N(k)O*) εἴπη λόγον κατὰ τοῦ
 φωνὴν αὐτοῦ. **20** κάλαμον συντετριμμένον υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς
 οὐ κατεάζει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ δ' ἂν εἴπη κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου,
 σβέσει ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν. οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ
21 καὶ (ἐν *k*) τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη (νῦν *O*) αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. (αἰῶν
 ἐλπιούσιν. **22** Τότε (προσηνέχθη *NK(O)*) **g165**) **33** Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ
 αὐτῷ (δαιμονιζόμενος τυφλὸς *NK(O)*) καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ
 (κωφός, *NK(O)*) καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ
 ὥστε τὸν (τυφλὸν καὶ *k*) κωφὸν (καὶ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον
 k) λαλεῖν καὶ βλέπειν. **23** καὶ ἐξίσταντο γινώσκεται. **34** γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς
 πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ
 ἐστίν ὁ υἱὸς Δαυὶδ; **24** Οἱ δὲ Φαρισαῖοι γὰρ τοῦ περισεύματος τῆς καρδίας τὸ
 ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ στόμα λαλεῖ. **35** Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ
 δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοῦλ ἄρχοντι τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ (τῆς καρδίας *K*)
 τῶν δαιμονίων. **25** Εἰδὼς δὲ (ὁ Ἰησοῦς *k*) ἐκβάλλει (τά *k*) ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς
 τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
 βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, ἐκβάλλει πονηρά. **36** Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
 καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. **26** καὶ εἰ ὁ σατανᾶς *N(k)O*) οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ

αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ καὶ ζητοῦντες αὐτῷ λαλήσαι. 47 εἶπεν δέ τις ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. 38 αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου τότε ἀπεκρίθησαν (αὐτῷ *no*) τινες τῶν ἔξω ἐστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλήσαι. 48 ὁ γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ (λέγοντι *N(k)O*) διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. αὐτῷ· τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ τίνας εἰσὶν 39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· ἰδοὺ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 50 ὅστις σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς 13 Ἐν (δὲ *k*) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 Ἄνδρες οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν καὶ οὐχ εὐρίσκει. 44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα, (καὶ *o*) σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἐπτά ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χειρόνα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. 46 Ἔτι (δὲ *ko*) αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ

13 Ἐν (δὲ *k*) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς (ἀπὸ *k*) τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ ὥστε αὐτὸν εἰς (τὸ *k*) πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ (ἐλθόντα *N(k)(o)*) τὰ πετεινὰ (καὶ *ko*) κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ (ἔπνιξαν *N(k)O*) αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὁ ἔχων ὦτα (ἀκούειν *ko*) ἀκούετω. 10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς

βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ (τούτου *ko*) καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου
 δέδοται. 12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
 καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, (aiōn g165) 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν (τὴν *k*) γῆν
 καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 διὰ σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων
 τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ ὅτι καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ, ὁ
 βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.
 οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν. 14 καὶ 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς
 ἀναπληροῦται (ἐπ' *k*) αὐτοῖς ἡ προφητεία λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ ἀνθρώπῳ (σπεύραντι *N(k)O*) καλὸν
 μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ
 ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ
 τούτου, καὶ τοῖς ὥσιν βαρέως ἤκουσαν, ἐχθρὸς καὶ (ἐπέσπειρεν *N(k)O*) ζιζάνια
 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ
 μήποτε μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν,
 καὶ τοῖς ὥσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες
 συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ (ιάσονται δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότης εἶπον αὐτῷ·
 N(k)O) αὐτούς. 16 ὑμῶν δὲ μακάριοι κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ
 οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν καὶ τὰ ὦτα σῶ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει (τὰ *k*) ζιζάνια;
 ὑμῶν ὅτι (ἀκούουσιν. *N(k)O*) 17 Ἀμὴν 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο
 γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι (λέγουσιν *N(k)O*)
 δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες (συνλέξωμεν
 οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ *NK(o)*) αὐτά; 29 ὁ δὲ (φησιν· *N(k)O*)
 οὐκ ἤκουσαν. 18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν οὔ, μήποτε μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια
 παραβολὴν τοῦ (σπεύραντος· *N(k)O*) 19 ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε
 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα (ἕως *N(k)O*)
 καὶ μὴ συνιέντος ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν (τῷ *k*) καιρῷ τοῦ
 ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε
 οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δῆσατε αὐτὰ εἰς
 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν
 ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ δὲ σῖτον (συναγάγετε *NK(o)*) εἰς τὴν
 χαρὰς λαμβάνων αὐτόν. 21 οὐκ ἔχει δὲ ἀποθήκην μου. 31 Ἄλλην παραβολὴν
 ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν. παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ
 γενομένης δὲ θλίψεως ἡ διωγμοῦ διὰ τὸν βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως,
 λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
 τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν αὐτοῦ· 32 ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων
 λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον

τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ
 ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὧτα (ἀκούειν
 κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 33 *ko*) ἀκουέτω. 44 (Πάλιν *k*) ὁμοία
 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρών
 ἦν λαβοῦσα γυνὴ (ἐνέκρυπεν *NK(o)*) ἄνθρωπος ἔκρυπεν. καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
 εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ
 ὅλον. 34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία
 ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις καὶ χωρὶς ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ
 παραβολῆς (οὐδὲν *N(k)O*) ἐλάλει αὐτοῖς, ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας. 46
 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ (ὅς *k*) εὐρών (δὲ *no*) ἕνα πολύτιμον
 προφήτου λέγοντος ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα
 τὸ στόμα μου, ἐρεῦξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν
 καταβολῆς κόσμου. 36 Τότε ἀφείς τοὺς ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν (ὁ Ἰησοῦς, σαγήνη βληθεῖση εἰς τὴν θάλασσαν καὶ
 k) καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ, 48 ἦν
 λέγοντες (διασάφησον *N(k)O*) ἡμῖν τὴν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν
 παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 Ὁ δὲ αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν (αὐτοῖς *k*) ὁ σπείρων τὸ καλὰ εἰς (ἄγῃ, *N(k)O*) τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω
 καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ
 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος τὸ δὲ καλὸν τοῦ αἰῶνος ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι
 σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου
 τὰ δὲ ζιζανία εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ. 39 ὁ τῶν δικαίων (aiōn g165) 50 καὶ βαλοῦσιν
 δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ
 ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια (τοῦ *k*) αἰῶνός ἐσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
 ἐστὶν οἱ δὲ θεριστὰ ἄγγελοι εἰσιν. (aiōn g165) ὁδόντων. 51 (λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς *k*)
 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ συνήκατε ταῦτα πάντα· λέγουσιν αὐτῷ·
 πυρὶ (κατακαίεται, *NK(o)*) οὕτως ἔσται ἐν ναί (κύριε. *k*) 52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς διὰ
 τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος (τούτου. *k*) (aiōn g165) τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς (εἰς
 g165) 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου *k*) (τῇ βασιλείᾳ *N(k)O*) τῶν οὐρανῶν
 τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ ὁμοίους ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ὅστις
 τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ
 καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν 42 καὶ παλαιά. 53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν
 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν
 τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ ἐκεῖθεν· 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ
 βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν

ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι. **10** πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην **55** οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; (οὐχ ἐν τῇ φυλακῇ. **11** καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ *N(k)O*) ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ (Ἰωσήφ καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. **12** Καὶ *N(k)O*) καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; **56** καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς τὸ (πτῶμα *N(k)O*) καὶ ἔθαψαν (αὐτόν, εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; **57** *N(k)O*) καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Ἰησοῦ. **13** (Καὶ *k*) Ἀκούσας (δὲ *no*) ὁ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι (αὐτοῦ *k*) καὶ ἐν ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **58** καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. πόλεων. **14** καὶ ἐξελθὼν (ὁ Ἰησοῦς *k*)

14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ **2** καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. **3** ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδωκεν αὐτὸν καὶ ἐν (τῇ *o*) φυλακῇ (ἀπέθετο *N(k)O*) διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. **4** ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. **5** καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. **6** (Γενεσίῳις *N(k)O*) δὲ (γενομένοις *N(k)O*) τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρρεσεν τῷ Ἡρώδῃ· **7** ὅθεν μεθ' ὅρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ (ἐὰν *N(k)O*) αἰτήσῃται. **8** ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· δὸς μοι φησὶν ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. **9** καὶ (λυπηθεὶς *N(k)O*) ὁ βασιλεὺς διὰ (δὲ *k*) τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς εἶδεν πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' (αὐτοῖς *N(k)O*) καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. **15** Ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*) λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. **16** Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρειάν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. **17** οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. **18** ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὥδε αὐτούς. **19** καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ (τοῦ χόρτου, *N(k)O*) (καὶ *k*) λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. **20** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. **21** οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὥσει πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. **22** Καὶ εὐθέως

ἠνάγκασεν (ὁ Ἰησοῦς *k*) τοὺς μαθητὰς (αὐτοῦ *k*) ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν ἕως οὗ ἀπολύσει τοὺς ὄχλους. **23** Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. **24** τὸ δὲ πλοῖον ἤδη (σταδίους πολλοὺς *NO*) (ἀπὸ *N(K)O*) τῆς (γῆς ἀπεῖχεν *N(K)O*) βασιανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. **25** τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς (ἦλθεν *N(K)O*) πρὸς αὐτοὺς (ὁ Ἰησοῦς *k*) περιπατῶν ἐπὶ (τὴν θάλασσαν. *N(k)O*) **26** Οἱ (δὲ *N(k)O*) μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ (τῆς θαλάσσης *N(k)O*) περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. **27** εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **28** Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. **29** ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα (καὶ *no*) (ἦλθεν *N(k)O*) πρὸς τὸν Ἰησοῦν. **30** βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. **31** Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; **32** καὶ (ἀναβάντων *N(k)O*) αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. **33** οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ (ἐλθόντες *ko*) προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. **34** καὶ διαπεράσαντες ἦλθον (εἰς *NK(o)*) τὴν γῆν (εἰς *no*) Γεννησαρέτ. **35** καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου

ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὄλην τὴν περίχωρον ἐκείνην καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας **36** καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

15 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ (οἱ *k*) ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· **2** διὰ τί οἱ μαθηταῖ σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. **3** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; **4** ὁ γὰρ θεὸς (εἶπεν *N(k)O*) (λέγων· *k*) τίμα τὸν πατέρα (σοῦ *k*) καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. **5** ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, **6** (καὶ *k*) οὐ μὴ (τιμήσει *N(k)O*) τὸν πατέρα αὐτοῦ (ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ, *KO*) καὶ ἡκυρώσατε (τὸν *N(k)O*) (λόγον *N(K)O*) τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. **7** Ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων· **8** (Ἐγγίζει μοι *K*) Ὁ λαὸς οὗτος (τῷ στόματι αὐτῶν καὶ *K*) τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. **9** μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. **10** Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· **11** οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. **12** Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ

ko) (λέγουσιν *N(k)O*) αὐτῶ· οἶδας καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 Ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ ἔσκανδαλίσθησαν; 13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. 14 ἄφετε αὐτούς· τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πίστις γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις, καὶ ἰάθη ἡ πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν· θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 29 αὐτῶ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ 16 Ὁ δὲ (Ἰησοῦς *k*) εἶπεν· ἀκμὴν καὶ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 (οὐ *N(K)O*) νοεῖτε εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ προσῆλθον ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα αὐτῶ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα χωλούς, τυφλοὺς, κυλλοὺς, κωφούς, καὶ ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ ἐτέρους πολλοὺς καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, παρὰ τοὺς πόδας (αὐτοῦ *N(k)O*) (Ἰησοῦ· κἀκεῖνα κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 *k*) καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς 31 ὥστε ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ (τὸν ὄχλον *N(k)O*) θαυμάσαι βλέποντας πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, κωφούς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, (καὶ ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά *no*) χωλούς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ βλέποντας. καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ. δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς ἄνθρωπον. 21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκείθεν ὁ μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη (ἡμέραι *N(k)O*) τρεῖς Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα (ἐκραζεν φάγωσιν. καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ *N(k)O*) (αὐτῶ *k*) λέγουσα· ἐλέησόν με, θέλω μήποτε μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. κύριε (υἱὸς *N(k)O*) Δαυίδ. ἡ θυγάτηρ μου 33 καὶ λέγουσιν αὐτῶ οἱ μαθηταί (αὐτοῦ· κακῶς δαιμονίζεται. 23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη *ko*) πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 Καὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. 24 Ὁ οἱ δὲ εἶπαν· ἐπτὰ καὶ ὀλίγα ἰχθῦδια. 35 καὶ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ (παραγγείλας τῷ ὄχλῳ *N(k)O*) ἀναπασεῖν μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἐπὶ τὴν γῆν 36 (καὶ *k*) (ἔλαβεν *N(k)O*) Ἰσραήλ. 25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα (προσεκύνει τοὺς ἐπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, (καὶ *NK(o)*) αὐτῶ λέγουσα· κύριε, βοήθει *no*) εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ (ἐδίδου μοι. 26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστιν *N(k)O*) τοῖς μαθηταῖς (αὐτοῦ, *ko*) οἱ

δὲ μαθηταὶ (τοῖς ὄχλοις. *N(k)O*) 37 καὶ (προσέχετε *N(k)O*) (δὲ *no*) ἀπὸ τῆς ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης (τῶν ἄρτων *N(k)O*) ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἡρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα (με *k*) λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δέ· Ἡλίαν, ἕτεροι δέ· Ἰερემίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 (Καὶ *k*) Ἀποκριθεὶς (δὲ *no*) ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 καὶ γὰρ καὶ γὰρ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾧδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. (Hadēs

986) 19 (καὶ *ko*) δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ (ἐὰν *NK(o)*) δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ (ἐὰν *NK(o)*) λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 Τότε (διεστείλατο *NK(O)*) τοῖς μαθηταῖς (αὐτοῦ *k*) ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν (Ἰησοῦς *k*) ὁ χριστός. 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς (Χριστὸς *O*) δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσλαβόμενος

αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ εἶναι. εἰ θέλεις, (ποιήσω *N(K)O*) ὥδε λέγων· Ἰλαῶς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεὶ μίαν τοῦτο. **23** Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· καὶ Ἠλία μίαν. **5** Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ὑπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάνδαλον εἶ ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, (ἐμοῦ, *N(k)O*) ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. **24** Τότε ὁ οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. **6** καὶ ἀκούσαντες θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω οἱ μαθηταὶ ἔπασαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ καὶ ἐφοβήθησαν σφοδρά. **7** καὶ (προσηλθεν ἀκολουθεῖτω μοι. **25** ὃς γὰρ (ἐὰν *N(k)O*) *N(k)O*) ὁ Ἰησοῦς, καὶ (ἀψάμενος *N(k)O*) θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ **8** ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν. **26** Τί γὰρ οὐδένα εἶδον εἰ μὴ (αὐτὸν *N(k)O*) Ἰησοῦν (ὡφεληθήσεται *N(k)O*) ἄνθρωπος, ἐὰν μόνον. **9** Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν (ἐκ τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν *N(k)O*) τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ αὐτοῦ ζημιωθῇ· ἢ τί δώσει ἄνθρωπος Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; **27** μέλλει ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ (ἐγερθῇ. *N(k)O*) **10** Καὶ ἐπηρώτησαν δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *ko*) λέγοντες· αὐτοῦ καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίαν πρᾶξιν αὐτοῦ. **28** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ὅτι *no*) δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; **11** Ὁ δὲ (Ἰησοῦς *k*) εἰσὶν τινες τῶν ὥδε (ἐστῶτων *NK(o)*) ἀποκριθεὶς εἶπεν (αὐτοῖς *k*) Ἠλίας μὲν οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἔρχεται (πρῶτον *K*) καὶ ἀποκαταστήσει ἰδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον πάντα· **12** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. **13** τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀναφέρει αὐτούς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. **2** καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ (ἐγένετο *NK(o)*) λευκὰ ὡς τὸ φῶς. **3** καὶ ἰδοὺ (ὡφθη *N(k)O*) αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. **4** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὥδε **16** καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου,

καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεύσαι. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὥδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 Ὁ δὲ (Ἰησοῦς *k*) (λέγει *N(k)O*) αὐτοῖς· διὰ τὴν (ὀλιγοπιστίαν *N(K)O*) ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μεταβά (ἔνθεν *N(k)O*) ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. 21 (Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. *KO*) 22 (Συστρεφόμενων *N(K)O*) δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. 24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ (ὅτε *k*) (ἐλθόντα *N(k)O*) εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 (εἰπόντος *N(k)O*) (δὲ *no*) (αὐτῷ ὁ Πέτρος *k*) ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλεύθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς,

πορευθεὶς εἰς (τὴν *k*) θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν (ἀναβάντα *NK(o)*) πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατῆρα. ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσάμενος (ὁ Ἰησοῦς *k*) παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ στραφῇτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις οὖν (ταπεινώσει *N(k)O*) ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς (ἐὰν *NK(o)*) δέξῃται ἓν παιδίον (τοιοῦτο *N(k)O*) ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. 6 ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς (περὶ *N(k)(o)*) τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ (ἐστὶν *ko*) ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ (ἐκείνῳ *k*) δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον (αὐτόν *N(K)O*) καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλὸν ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. (αἰθῖνος g166) 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς

τὴν γέννησαν τοῦ πυρός. (Geenna g1067) 10 συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν Ὁρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν μέσῳ αὐτῶν. 21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ ἕμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἐπτάκις; 22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω 11 (ἦλθεν *ΚΟ*) (γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σοι ἕως ἐπτάκις ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις σῶσαι τὸ ἀπολωλός. *Κ*) 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐπτά. 23 Διὰ τοῦτο ὁμοιωθή ἡ βασιλεία ἐὰν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν, οὐχὶ (ἀφήσῃ ἠθέλησεν συναῖρα λόγον μετὰ τῶν δούλων *Ν(κ)Ο*) τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη, αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν (καὶ *νο*) πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; (προσηνέχθη *ΝΚ(ο)*) αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης 13 καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. (αὐτοῦ *κ*) πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ (αὐτοῦ *κο*) καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα πατὴρ (ὡμῶν *ΝΚ(ο)*) τοῦ ἐν οὐρανοῖς ὅσα (ἔχει *Ν(κ)Ο*) καὶ ἀποδοθῆναι. 26 ἵνα ἀπόληται (ἐν *Ν(κ)Ο*) τῶν μικρῶν Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ τούτων. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σέ ὁ λέγων· (κύριε, *κο*) μακροθύμησον ἐπ' ἀδελφός σου, ὕπαγε (καὶ *κ*) ἔλεγξον (ἐμοί, *ΝΚ(ο)*) καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν 27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο ἵνα ἐπὶ στόματος δύο ἐκεῖνος εὔρῃ ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν ὃς ὥφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἶπε τῇ ἐκκλησίᾳ. κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος ἐὰν δὲ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ παρακούσῃ, ἔστω (μοι *κ*) (εἰ *Ν(κ)Ο*) τι ὀφείλεις. 29 σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ (εἰς τοὺς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅσα (ἐὰν *ΝΚ(ο)*) δήσητε πόδας αὐτοῦ *Κ*) παρεκάλει αὐτὸν λέγων· ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν (τῷ *κο*) μακροθύμησον ἐπ' (ἐμοί, *ΝΚ(ο)*) καὶ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, (πάντα *Κ*) ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἔσται λελυμένα ἐν (τῷ *κο*) οὐρανῷ. 19 ἦθελεν, ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν Πάλιν (ἀμὴν *ΝΟ*) λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο εἰς φυλακὴν ἕως (οὔ *κο*) ἀποδῶ τὸ συμφωνήσωσιν (ἐξ *νο*) ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὀφειλόμενον. 31 Ἰδόντες (οὖν *Ν(κ)Ο*) οἱ περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γὰρ εἰσὶν δύο ἢ τρεῖς (ἐαυτῶν *Ν(κ)Ο*) πάντα τὰ γενόμενα. 32

Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος οὐ γέγονεν οὕτως. **9** Λέγω δὲ ὑμῖν· ὅτι ὃς αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δούλε πονηρέ, πᾶσαν ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ (εἰ *k*) μὴ τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. παρεκάλεσάς με. **33** οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι (καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. *KO*) **10** Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἡλέησα; **34** Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασιανισταῖς ἕως οὗ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι. **11** Ὁ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον (αὐτῷ. *ko*) **35** δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ (οὐράνιος *N(k)O*) λόγον τοῦτον ἀλλ' οἷς δέδοται. **12** εἰσὶν ποιήσῃ ὑμῖν ἕαν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν (τὰ ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι παραπτώματα αὐτῶν. *K*) οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. **2** καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. **3** καὶ προσῆλθον αὐτῷ (οἱ *k*) Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες (αὐτῷ. *k*) εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; **4** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν (αὐτοῖς. *k*) οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ (κτίσας *N(K)O*) ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; **5** καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ (κολληθήσεται *N(k)O*) τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σὰρκα μίαν **6** ὥστε οὐκέτι οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. **7** Λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; **8** Λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἀπ' ἀρχῆς δὲ **9** Λέγω δὲ ὑμῖν· ὅτι ὃς αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δούλε πονηρέ, πᾶσαν ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ (εἰ *k*) μὴ τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. παρεκάλεσάς με. **33** οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι (καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. *KO*) **10** Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἡλέησα; **34** Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασιανισταῖς ἕως οὗ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι. **11** Ὁ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον (αὐτῷ. *ko*) **35** δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ (οὐράνιος *N(k)O*) λόγον τοῦτον ἀλλ' οἷς δέδοται. **12** εἰσὶν ποιήσῃ ὑμῖν ἕαν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν (τὰ ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι παραπτώματα αὐτῶν. *K*) οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω. **13** Τότε (προσηνέχθησαν *N(k)O*) αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. **14** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **15** καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. **16** Καὶ ἰδοὺ εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε (ἀγαθέ, *K*) τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα (σχῶ *N(k)O*) ζωὴν αἰώνιον; (aiōnios g166) **17** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με (ἐρωτᾷς *N(k)O*) (περὶ τοῦ *no*) (ἀγαθοῦ; *N(k)O*) (εἰς *N(K)O*) (ἐστὶν ὁ *no*) ἀγαθός (εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. *K*) εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, (τήρησον *NK(o)*) τὰς ἐντολάς. **18** Λέγει αὐτῷ· ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς (εἶπεν· *NK(o)*) τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, **19** τίμα τὸν πατέρα (σου *k*) καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. **20** Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα

(ἐφύλαξα *N(k)O*) (ἐκ νεότητός μου, *K*)

τί ἔτι ὑστερῶ; 21 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς

εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός (τοῖς *no*)

πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν (οὐρανοῖς,

N(k)O) καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. 22

Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν (τοῦτον *ko*)

λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος ἦν γὰρ ἔχων

κτῆματα πολλά. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν

τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι

πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν

βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 Πάλιν δὲ

λέγω ὑμῖν· εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ

(τρυπήματος *NK(o)*) ῥαφίδος (διελθεῖν

NK(o)) ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν

βασιλείαν (τοῦ *NK(o)*) (θεοῦ. *NK(O)*)

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*)

ἐξεπλήρσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς ἄρα

δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις

τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα

δυνατὰ (ἐστίν. *k*) 27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ

Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν

πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται

ἡμῖν; 28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν

λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές

μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης

αὐτοῦ, (καθήσεται *N(k)O*) καὶ (ὑμεῖς

NK(O)) ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες

τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. 29 Καὶ

πᾶς (ὅστις *N(k)O*) ἀφῆκεν οἰκίας ἢ

ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα

ἢ (γυναῖκα ἢ *KO*) τέκνα ἢ ἀγροὺς

ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός (μου, *NK(o)*)

(ἐκατονταπλασίονα *NK(O)*) λήμψεται καὶ

ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. (aiōnios g166)

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20 Ὁμοία γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ὅστις

ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας

εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 (Καὶ *o*)

συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ

δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς

εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν

περὶ (τὴν *k*) τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους

ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς 4 καὶ ἐκείνοις

εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,

καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ

ἀπῆλθον. 5 πάλιν (δὲ *no*) ἐξελθὼν περὶ

ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.

6 περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην (ὥραν *k*) ἐξελθὼν

εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας (ἀργούς *K*) καὶ

λέγει αὐτοῖς· τί ὥδε ἐστήκατε ὅλην τὴν

ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ ὅτι οὐδεὶς

ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε

καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα (καὶ ὁ ἐὰν

ἦ δίκαιον λήψεσθε. *K*) 8 Ὁψίας δὲ

γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος

τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας

καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος

ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρῶτων. 9 καὶ

ἐλθόντες (δὲ *o*) οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην

ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 (καὶ *no*)

ἐλθόντες (δὲ *k*) οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι

(πλεῖον *N(k)O*) λήμψονται· καὶ ἔλαβον (τὸ

no) ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες

δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12

λέγοντες (ὅτι· *k*) οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν

ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς

ἐποίησας, τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς

ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. **13** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εὐωνύμων (μου *k*) οὐκ ἔστιν ἕμὸν (τοῦτο ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑτάϊρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ *h*) δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; **14** ἄρον τὸ πατρός μου. **24** Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἑσχάτῳ ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. **25** δοῦναι ὡς καὶ σοί· **15** ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ Ὅ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἑμοῖς; (ἢ *N(K)O*) εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι ἀγαθός εἰμι; **16** οὕτως ἔσσονται οἱ ἑσχατοὶ κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. **26** οὐχ οὕτως πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἑσχατοὶ (πολλοὶ γὰρ (δὲ *k*) (ἔσται *NK(o)*) ἐν ὑμῖν, ἀλλ' εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. *KO*) **17** ὃς (ἐὰν *NK(o)*) θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας καὶ (μέλλων *O*) (δὲ *o*) (ἀναβαίνων γενέσθαι, (ἔσται *N(k)O*) ὑμῶν διάκονος *NK(o)*) ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα **27** καὶ ὃς (ἂν *N(k)O*) θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' πρῶτος, (ἔσται *N(k)O*) ὑμῶν δοῦλος **28** ἰδίαν καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· **18** ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθεν ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ **29** Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ κατακρινουσιν αὐτὸν θανάτῳ **19** καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. **30** καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ (ἐγερθήσεται. *N(k)O*) ἔκραξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς κύριε **20** Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν (Ἰησοῦ, *O*) (υἱὸς *NK(O)*) Δαυίδ. **31** Ὁ δὲ υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι (ἀπ' *N(k)O*) οἱ δὲ μεῖζον (ἔκραξαν *N(k)O*) λέγοντες· αὐτοῦ. **21** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, (υἱὸς *NK(O)*) Δαυίδ. αὐτῷ· εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο **32** Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ υἱοὶ μου εἶς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἶς ἐξ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; **33** λέγουσιν εὐωνύμων (σου *no*) ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. **22** αὐτῷ· κύριε, ἵνα (ἀνοιγῶσιν *N(k)O*) οἱ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. **34** σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν (ὀμμάτων *N(k)O*) μέλλω πίνειν (καὶ *K(o)*) (τὸ βάπτισμα ὃ αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν (αὐτῶν οἱ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; *K*) λέγουσιν ὀφθαλμοὶ *k*) καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. αὐτῷ· δυνάμεθα. **23** (καὶ *k*) λέγει αὐτοῖς **21** Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε (καὶ τὸ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴν (εἰς *N(k)O*) τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε, ὅρος τῶν ἐλαιῶν, τότε (ὁ *ko*) Ἰησοῦς *K*) τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς **2** λέγων αὐτοῖς·

(πορεύεσθε *N(k)O*) εἰς τὴν κώμην τὴν ὑμεῖς δὲ αὐτὸν (ποιεῖτε *N(k)O*) σπήλαιον (κατέναντι *N(k)O*) ὑμῶν. καὶ εὐθέως ληστῶν. 14 καὶ προσήλθον αὐτῷ τυφλοὶ εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτῆς λύσαντες (ἀγάγετέ *NK(o)*) μοι. 3 αὐτούς. 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ καὶ ἄν τις ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ αὐτῶν χρεῖαν ἔχει, εὐθὺς δὲ (ἀποστελεῖ τοὺς παῖδας (τοὺς *no*) κρᾶζοντας ἐν τῷ *NK(o)*) αὐτούς. 4 Τοῦτο δὲ (ὄλον *k*) ἱερῷ καὶ λέγοντας ὥσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ ἡγανάκτησαν 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ ἄκούεις τί προφήτου λέγοντος; 5 εἶπατε τῇ θυγατρὶ οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι, πραῦς ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ (ἐπὶ *no*) νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; πῶλον υἱὸν ὑπόζυγι. 6 Πορευθέντες δὲ οἱ 17 Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἕξ τῆς μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς (συνέταξεν πόλεως εἰς Βηθανίαν καὶ ὑψίσθη ἐκεῖ. 18 *N(k)O*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 ἡγάγον τὴν (πρωτὶ *N(k)O*) δὲ (ἐπανάγων *NK(o)*) εἰς ὄνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν (ἐπ' τὴν πόλιν ἐπεΐνασεν, 19 καὶ ἰδὼν συκὴν *N(k)O*) αὐτῶν τὰ ἱμάτια (αὐτῶν, *k*) καὶ μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ καὶ λέγει αὐτῇ· (οὐ *o*) μηκέτι ἐκ σοῦ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη δένδρων καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 παραχρῆμα ἡ συκῇ. (aith g165) 20 καὶ ἰδόντες οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες (αὐτὸν *no*) οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῇ; 21 Ἀποκριθεὶς ὥσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ἄμην λέγω ὑμῖν· ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὥσαννὰ ἐν ἑὴν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ τοῖς ὑψίστοις. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν Ἱεροσόλυμα ἐσεῖσθῃ πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθῃτι καὶ τίς ἐστιν οὗτος; 11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς, ὁ ἀπὸ καὶ πάντα ὅσα (ἂν *NK(o)*) αἰτήσητε ἐν Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας. 12 Καὶ εἰσῆλθεν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήμψεσθε. 23 (ὁ *k*) Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν (τοῦ θεοῦ Καὶ (ἐλθόντος αὐτοῦ *N(k)O*) εἰς τὸ ἱερὸν *K*) καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς καὶ τίς σοι καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 Ἀποκριθεὶς περιστεράς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, κἀγὼ κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἂν εἴπητέ μοι

κάγω κάγω ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους ποιῶ. 25 τὸ βάπτισμα (τὸ *no*) Ἰωάννου αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο (ἐν *N(k)O*) ἑαυτοῖς λέγοντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν διὰ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 26 ἐὰν δὲ ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν πρῶτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν Ἰωάννην. 27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· ἐντραπήσονται Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς τὸν υἱόν μου. 38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ ἐξουσία ταῦτα ποιῶ. 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; κληρονόμος δευτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν ἀνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν καὶ (σχῶμεν *N(k)O*) τὴν κληρονομίαν τῷ πρῶτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι (μου. *k*) 29 ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. 30 (Καὶ *k*) τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 προσελθὼν (δὲ *no*) τῷ (ἐτέρῳ *N(k)O*) λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· αὐτοὺς καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. 31 τίς ἐκ ἄλλοις γεωργοῖς οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγουσιν (αὐτῷ· *k*) ὁ (πρῶτος. *NK(O)*) λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐν ταῖς γραφαῖς λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 κεφαλὴν γωνίας, παρὰ κυρίου ἐγένετο ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ αὐτῷ. ὑμεῖς δὲ ἰδόντες (οὐδὲ *N(k)O*) καὶ δοθήσεται ἔθνη ποιοῦντι τοὺς καρποὺς μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. αὐτῆς. 44 καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον 33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· ἀνθρωπος συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει (τις *k*) ἢ οἰκοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν αὐτόν. 45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ὠκοδόμησεν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 46 καὶ ζητοῦντες πύργον καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς (ἐπεὶ εἰς *N(k)O*) προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων· 2 ὥμοιώθη καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 15 ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑρῳδιανῶν (λέγοντες· δούλους λέγων· εἶπατε τοῖς κεκλημένοις *NK(O)*) διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου (ἡτοίμακα, *N(k)O*) οἱ εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 οὐ γὰρ βλέπεis εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, (ὅς *N(k)O*) 17 εἶπε οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, (ὅς *N(k)O*) δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; 18 Γνοὺς δὲ ὁ δὲ (ἐπὶ *N(k)O*) τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· τί με οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ μοι τὸ αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 (καὶ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν *ο*) (ἀκούσας *k*) ὁ δὲ βασιλεὺς (ἐκεῖνος αὐτῷ δηνάριον. 20 καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνας *k*) ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 λέγουσιν αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 Τότε λέγει οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός τῷ θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, ἐστίν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. 23 Ἐν ἐκείνῃ πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι καὶ ὅσους (ἐὰν *N(k)O*) εὗρητε, καλέσατε (οἱ *k*) λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν καὶ εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες οἱ ἐπηρώτησαν αὐτὸν 24 λέγοντες διδάσκαλε, δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον Μωϋσῆς εἶπεν· ἐὰν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων πάντας (οὓς *N(k)O*) εὗρον, πονηροὺς τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν τε καὶ ἀγαθοὺς καὶ ἐπλήσθη ὁ (γάμος γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ *NK(O)*) ἀνακειμένων. 11 Εἰσελθὼν δὲ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἐπτὰ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους ἀδελφοί. καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα ἔνδυμα γάμου 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· 26 ὁμοίως καὶ πῶς εἰσηλθες ὥδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δεῦτερος καὶ ὁ τρίτος ἕως τῶν ἐπτὰ. 27 ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν (καὶ *ko*) ἡ διακόνοις δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνας τῶν (ἄρατε καὶ *KO*) ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ ἐπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
 πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μὴδὲ τὴν
 δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει
 οὔτε γαμοῦσιν οὔτε (γαμίζονται *N(k)O*)
 ἀλλ' ὡς ἄγγελοι (τοῦ *K*) (θεοῦ *KO*) ἐν
 (τῷ *no*) οὐρανῷ εἰσιν. 31 περὶ δὲ τῆς
 ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ
 ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· 32 ἐγώ
 εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ
 θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς (θεὸς *k*)
 νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
 ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 34
 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν
 τοὺς Σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ
 αὐτό. 35 καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν
 νομικὸς πειράζων αὐτόν (καὶ λέγων· *k*)
 36 διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ
 νόμῳ; 37 ὁ δὲ (Ἰησοῦς *k*) (ἔφη *N(k)O*)
 αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν
 ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου
 καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν (ἡ
 no) μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευτέρα
 δὲ ὁμοία (αὐτῇ· *NK(o)*) ἀγαπήσεις τὸν
 πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς
 δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος (κρέμαται
 N(k)O) καὶ οἱ προφῆται. 41 Συνηγμένων
 δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
 Ἰησοῦς 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ
 χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ·
 τοῦ Δαυὶδ. 43 Λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυὶδ
 ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον λέγων· 44
 εἶπεν (ὁ *k*) κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου
 ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
 σου (ὑποκάτω *N(k)O*) τῶν ποδῶν σου;
 45 εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς
 υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο

ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον οὐδὲ ἐτόλμησέν
 τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι
 αὐτὸν οὐκέτι. οὐκέτι.

23 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις
 καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων·
 ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ
 γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· 3 πάντα οὖν
 ὅσα (ἐὰν *N(k)O*) εἴπωσιν ὑμῖν (τηρεῖν
 K) (ποιήσατε *N(k)O*) καὶ τηρεῖτε. κατὰ
 δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν
 γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 δεσμεύουσιν (δὲ
 N(k)O) φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα
 καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν
 ἀνθρώπων· αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν
 οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 πάντα δὲ τὰ
 ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς
 ἀνθρώποις· πλατύνουσιν (γὰρ *N(k)O*) τὰ
 φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ
 κράσπεδα (τῶν *k*) (ἱματίων αὐτῶν· *K*)
 6 φιλοῦσιν (δὲ *N(k)O*) τὴν πρωτοκλισίαν
 ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας
 ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμούς
 ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν
 ἀνθρώπων ῥαββί (ῥαββί· *K*) 8 ὑμεῖς δὲ
 μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν
 ὁ (διδάσκαλος *N(k)O*) (ὁ Χριστός, *K*)
 πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 Καὶ
 πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς·
 εἷς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ (οὐράνιος·
 N(k)O) 10 μὴδὲ κληθῆτε καθηγηταί, (ὅτι
 N(k)O) (ὁ *k*) καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν
 εἷς, ὁ Χριστός. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται
 ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν
 ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει
 ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 13 Οὐαὶ (δὲ *no*)
 ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,

ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν τυφλοί, οἱ διυλίζοντες τὸν κῶνωπα, τὴν
 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ δὲ κάμηλον καταπίνοντες. **25** Οὐαὶ ὑμῖν,
 οὐκ εἰσέρχεσθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
 ἀφίετε εἰσελθεῖν. **14** (Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς
 καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς
 τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει καὶ (ἀκραςίας. *NK(O)*) **26** Φαρισαῖε τυφλέ,
 μακρὰν προσευχόμενοι διὰ τοῦτο λήψεσθε καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου
 περισσότερον κρίμα. *K*) **15** Οὐαὶ ὑμῖν, (καὶ *KO*) (τῆς *ko*) (παροψίδος *KO*)
 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς (αὐτοῦ *N(K)O*)
 περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν καθάρων. **27** Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ
 ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι (παρομοιάζετε
 ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον *NK(o)*) τάφοις κεκονιαμένοις οἵτινες
 ὑμῶν. (Geenna g1067) **16** Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν
 τυφλοὶ οἱ λέγοντες ὅς ἂν ὁμῶς ἐν τῷ ναῷ, δὲ γέμουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ πάσης
 οὐδὲν ἐστὶν ὅς δ' ἂν ὁμῶς ἐν τῷ χρυσῷ ἀκαθαρσίας. **28** οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν
 τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. **17** μωροὶ καὶ τυφλοί, φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
 τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ δὲ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.
 (ἀγιάσας *N(k)O*) τὸν χρυσόν; **18** καὶ ὅς **29** Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
 (ἂν *N(k)O*) ὁμῶς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους
 οὐδὲν ἐστὶν ὅς δ' ἂν ὁμῶς ἐν τῷ δώρῳ τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα
 τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. **19** (μωροὶ καὶ τῶν δικαίων **30** καὶ λέγετε· εἰ (ἡμεθα
 K) τυφλοί, τί γὰρ μείζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ *N(k)O*) ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων
 θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; **20** ὁ ἡμῶν, οὐκ ἂν (ἡμεθα *N(k)O*) αὐτῶν
 οὐκ ὁμῶσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν, **31**
 αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ, **21** ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν
 καὶ ὁ ὁμῶσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ φονευσάντων τοὺς προφήτας **32** καὶ ὑμεῖς
 καὶ ἐν τῷ (κατοικοῦντι *NK(o)*) αὐτόν, πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.
22 καὶ ὁ ὁμῶσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν **33** ὅφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε
 τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; (Geenna
 ἐπάνω αὐτοῦ. **23** Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ **g1067**) **34** διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω
 Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ
 ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον γραμματεῖς (καὶ *k*) ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε
 καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν καὶ σταυρώσατε καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε
 κρίσιν καὶ (τὸ ἔλεος *N(k)O*) καὶ τὴν ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ
 πίστιν ταῦτα (δὲ *no*) ἔδει ποιῆσαι ἀκακεῖνα πόλεως εἰς πόλιν· **35** ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς
 ἀκακεῖνα μὴ (ἀφιέναι. *NK(o)*) **24** ὁδηγοὶ πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς

γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἰαβὲλ τοῦ δικαίου καὶ βασιλείᾳ ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου ὃν ἐφρονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. **36** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· (ὅτι *ο*) ἡξίει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. **37** Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλὴμ ἡ (ἀποκτείνουσα *NK(ο)*) τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία (αὐτῆς *N(k)O*) ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε; **38** Ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. **39** λέγω γὰρ ὑμῖν· οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἃν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

24 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. **2** Ὁ δὲ (ἀποκριθεὶς *NO*) (Ἰησοῦς *k*) εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ (μὴ *k*) καταλυθῇσεται. **3** Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἶπε ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ (τῆς *k*) συντελείας τοῦ αἰῶνος; (aiōn g165) **4** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. **5** πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγὼ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. **6** μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ (πάντα *k*) γενέσθαι ἀλλ' οὐπω ἐστὶν τὸ τέλος. **7** Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος

καὶ βασιλείᾳ ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ (καὶ λοιμοὶ *K*) καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. **8** πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδίνων. **9** Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. **10** καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· **11** καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς· **12** καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. **13** ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. **14** καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τότε ἡξίει τὸ τέλος. **15** Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρμηώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου (ἐστὸς *NK(ο)*) ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, **16** τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν (εἰς *N(k)O*) τὰ ὄρη, **17** ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ (καταβάτω *N(k)O*) ἄραι (τὰ *N(k)O*) ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, **18** καὶ ὁ ἐν τῷ ἄγρῳ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι (τὸ ἱμάτιον *N(k)O*) αὐτοῦ. **19** οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις. **20** προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ (ἐν *k*) σαββάτῳ. **21** ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. **22** καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. **23** Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστός

ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 ἐγερθήσονται οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται καὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ (τῆς *k*) ὥρας δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν (πλανῆσαι *NK(o)*) εἰ δυνατόν καὶ τοὺς (οὐδὲ ὁ υἱός, *NO*) εἰ μὴ ὁ πατήρ (μου *k*) ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν. 26 μόνος. 37 ὥσπερ (γὰρ *N(k)O*) αἱ ἡμέραι ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται (καὶ *k*) ἡ παρουσία ἐστίν, μὴ ἐξέλθῃτε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 (ὡς *N(k)O*) μὴ πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις (ἐκείναις *no*) ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγοντες δυσμῶν, οὕτως ἔσται (καὶ *k*) ἡ παρουσία καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ (γαμίζοντες, τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 ὅπου (γὰρ *k*) *N(k)O*) ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε ἐὰν ἦ τὸ πτόμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως αἰετοί. 29 εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἤρην ἅπαντας, ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ ἀνθρώπου. 40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀγρῶ· (ὁ *k*) εἷς παραλαμβάνεται καὶ (ὁ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. *k*) εἷς ἀφίεται. 41 δύο ἀλήθουσιν ἐν τῷ 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ (μύλῳ· *N(k)O*) μία παραλαμβάνεται καὶ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν (τῷ *ko*) οὐρανῷ· μία ἀφίεται. 42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς οἶδατε ποίᾳ (ἡμέρᾳ *N(K)O*) ὁ κύριος ὑμῶν γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 43 ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἥδει ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτῃς μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἶασεν καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ (διορυχθῆναι *N(k)O*) τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. σάλπιγξ (φωνῆς *ko*) μεγάλης, καὶ 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ ἧ οὐ δοκεῖτε ὥρα, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἔρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος ἕως (τῶν *no*) ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ κύριος συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ (αὐτοῦ *k*) ἐπὶ τῆς (οἰκετείας *N(K)O*) κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ τοῦ (δοῦναι *N(k)O*) αὐτοῖς τὴν ἐκφύην, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος. 33 τροφὴν ἐν καιρῷ· 46 μακάριος ὁ δοῦλος οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα, ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. 34 οὕτως ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ὅτι *no*) οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 αὐτόν. 48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (παρελύσεται, *N(k)O*) ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ χρονίζει μου ὁ

κύριος (ἐλθεῖν, *k*) 49 καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, (ἐσθίη *N(k)O*) δὲ καὶ (πίνη *N(k)O*) μετὰ τῶν μεθυόντων, 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας (ἐαυτῶν *N(k)O*) ἐξῆλθον εἰς (ὕπαντησιν *N(k)O*) τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ (αἱ *k*) πέντε φρόνιμοι· 3 (αἱ *N(k)O*) (γὰρ *no*) μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας (αὐτῶν *N(k)O*) οὐκ ἔλαβον μεθ' ἐαυτῶν ἔλαιον, 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις (αὐτῶν *k*) μετὰ τῶν λαμπάδων (ἐαυτῶν. *N(k)O*) 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος (ἔρχεται, *k*) ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. 7 τότε ἡγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκείναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας (ἐαυτῶν. *N(k)O*) 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε μήποτε οὐ (μὴ *no*) ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε (δὲ *k*) μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ

θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν (ἐν ἣ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. *K*) 14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθὺς 16 πορευθεῖς (δὲ *ko*) ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ (ἐκέρδησεν *N(k)O*) ἄλλα πέντε (τάλαντα· *K*) 17 ὡσαύτως (καὶ *ko*) ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν (καὶ αὐτὸς *k*) ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξεν (ἐν τῇ *k*) (γῇν *N(k)O*) καὶ (ἔκρυπεν *N(k)O*) τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα (ἐπ' αὐτοῖς. *k*) 21 ἔφη (δὲ *k*) αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα (λαβὼν *k*) εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα (ἐπ' αὐτοῖς. *k*) 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ

καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. **37** Τότε ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος θερίζων ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ διεσκόρπισας· **25** καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἐθρέψαμεν ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; **38** ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν τὸ σόν. **26** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; **39** πότε δέ σε εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, εἶδομεν (ἀσθενοῦντα *N(k)O*) ἢ ἐν φυλακῇ ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; **40** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; **27** ἔδει σε βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐφ' οὖν βαλεῖν (τὰ ἀργύριά *N(k)O*) μου τοῖς ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. **41** τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. **28** ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων πορεύεσθε τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ τάλαντα. **29** τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. (aīōnios g166) **42** καὶ περισσευθήσεται· (ἀπὸ *k*) τοῦ δὲ μὴ ἐχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. **30** ἐπέίνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον (ἐκβάλετε *N(k)O*) (καὶ *o*) ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ **43** ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ **31** Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. **44** ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ (ἅγιοι Τότε ἀποκριθήσονται (αὐτῷ *k*) καὶ αὐτοὶ *K*) ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα θρόνου δόξης αὐτοῦ, **32** καὶ (συναχθήσονται ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν *N(k)O*) ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; **45** Τότε καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ὥσπερ ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ὑμῖν· ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων ἐρίφων, **33** καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. **46** καὶ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. (aīōnios g166) **26** Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· **2** οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. **3** Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς (καὶ οἱ γραμματεῖς *K*) καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ

λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ
 λεγομένου Καϊάφα 4 καὶ συνεβουλεύσαντο τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ
 ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 ἀποκτείνωσιν. 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἡτοιμάσαν τὸ πάσχα. 20 Ὁψίας δὲ γενομένης
 ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. 6 ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα (μαθητῶν. *Ο*)
 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω
 οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ 7 προσήλθεν ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 καὶ
 αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάστρον μύρου λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ
 βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ (τῆς κεφαλῆς εἷς ἕκαστος (αὐτῶν. *k*) μήτι ἐγὼ εἰμι,
 N(k)O) αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8 ἰδόντες κύριε; 23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας
 δὲ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*) ἠγανάκτησαν μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός
 λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; 9 ἐδύνατο με παραδῶσει. 24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 γὰρ τοῦτο (τὸ *k*) (μύρον *K*) πραθῆναι ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ
 πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 10 γνοὺς δὲ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ
 τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25
 εἰς ἐμέ. 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν
 ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν, ἐμέ δὲ οὐ πάντοτε εἶπεν· μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ·
 ἔχετε. 12 βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο σὺ εἶπας. 26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν
 ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι ὁ Ἰησοῦς (τὸν *k*) ἄρτον καὶ (εὐλογήσας
 με ἐποίησεν. 13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅπου *NK(O)*) ἔκλασεν, καὶ (δοὺς *N(k)O*)
 ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τοῖς μαθηταῖς (καὶ *k*) εἶπεν· λάβετε
 τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 καὶ
 αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. 14 Τότε λαβὼν (τὸ *k*) ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας
 πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ
 Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς πάντες 28 τοῦτο γὰρ ἐστιν τὸ αἷμά μου
 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ κἀγὼ (τὸ *k*) τῆς (καινῆς *KO*) διαθήκης τὸ
 ὑμῖν παραδῶσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν
 αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἀμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν (ὅτι· *k*) οὐ
 ἐξήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 17 μὴ πῶς ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ (γενήματος
 Τῇ δὲ πρώτη τῶν ἀζύμων προσήλθον οἱ *N(k)O*) τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας
 μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες (αὐτῷ· *k*) ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν
 ποῦ θέλεις (ἐτοιμάσωμέν *NK(o)*) σοι ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου. 30 Καὶ
 φαγεῖν τὸ πάσχα; 18 Ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν
 εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἶπατε ἔλαιων. 31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρὸς μου πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοί

ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· πατάξω ποτήριον *K*) παρελθεῖν (ἀπ' ἐμοῦ *k*)
 τὸν ποιμένα, καὶ (διασκορπισθήσονται ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά
 N(k)O) τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης. 32 σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν (εὗρεν *N(k)O*)
 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν
 εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 Καὶ ἀφείς
 Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ (καὶ *k*) πάντες αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ
 σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ (δὲ *k*) τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν (πάλιν.
 οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 Ἐφη αὐτῷ *no*) 45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς
 ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ (αὐτοῦ *k*) καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε
 τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρις τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἡγγικεν ἡ
 ἀπαρνήση με. 35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· ὦρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται
 καὶ ἡμεῖς με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ εἰς χειρας ἀμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε
 μή σε (ἀπαρνήσομαι. *NK(o)*) ὁμοίως (δὲ ἄγωμεν· ἰδοὺ ἡγγικεν ὁ παραδιδούς με.
 o) καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν. 36 47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας
 Τότῃ ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ
 χωρίον λεγόμενον Γεθσημανὶ καὶ λέγει τοῖς ὄχλος πολλὸς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων
 μαθηταῖς καθίσαι αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων
 ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 Καὶ παραλαβὼν τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν
 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἂν
 ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 38 Τότε φιλήσω, αὐτὸς ἐστὶν· κρατήσατε αὐτόν. 49
 λέγει αὐτοῖς (ὁ *o*) (Ἰησοῦς *O*) περίλυπός καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν·
 ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50
 καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 Καὶ (προελθὼν ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, ἐφ'
 NK(o)) μικρὸν ἔπαισεν ἐπὶ πρόσωπον (ὁ *N(k)O*) πάρει. τότε προσελθόντες
 αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ ἐπέβαλον τὰς χειρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ
 μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐκράτησαν αὐτόν. 51 καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ
 ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὥς Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν
 ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὥς σύ. 40 καὶ ἔρχεται μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον
 πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὕρισκει αὐτοὺς τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52
 καθεύδοντας καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν
 οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες
 ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ
 ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν (ἀπολοῦνται. *NK(o)*) 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ
 πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 42 δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ
 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο παραστήσει μοι ἄρτι (πλείω *N(k)O*) (ἢ *k*)
 λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο (τὸ δώδεκα (λεγιῶνας *N(k)O*) ἀγγέλων; 54

πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
 δεῖ γενέσθαι; **55** Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ λέγων (ὅτι *k*) ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι
 Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις ὥς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθατε χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἶδε νῦν ἠκούσατε
 μετὰ μαχαिरῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν τὴν βλασφημίαν (αὐτοῦ. *k*) **66** τί ὑμῖν
 με; καθ' ἡμέραν (πρὸς ὑμᾶς *KO*) ἐν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· ἔνοχος
 τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων, καὶ οὐκ θανάτου ἐστίν. **67** Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ
 ἐκρατήσατέ με. **56** τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν.
 ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. οἱ δὲ ἐράπισαν **68** λέγοντες· προφήτευσον
 Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; **69** Ὁ
 ἔφυγον. **57** οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ
 ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα·
 ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
 συνήχθησαν. **58** Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει **70** ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν (αὐτῶν *k*)
 αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. **71**
 ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ ἐξελθόντα δὲ (αὐτὸν *k*) εἰς τὸν πυλῶνα
 τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. **59** Οἱ δὲ εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει (τοῖς *NK(o)*)
 ἀρχιερεῖς καὶ (οἱ πρεσβύτεροι καὶ *K*) τὸ ἐκεῖ (καὶ *ko*) οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
 συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν Ναζωραίου. **72** καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ
 κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν (θανατώσωσιν, ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. **73** μετὰ
 NK(o)) **60** καὶ οὐχ εὔρον (καὶ *k*) μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον
 πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ
 (οὐχ εὔρον. *k*) ὕστερον δὲ προσελθόντες γὰρ ἡ λαλιά σου διήλόν σε ποιεῖ. **74** τότε
 δύο (ψευδομάρτυρες *k*) **61** εἶπαν· οὗτος ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ
 ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ
 θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομησάι ἐφώνησεν. **75** καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ
 (αὐτόν. *k*) **62** καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς ρήματος (τοῦ *k*) Ἰησοῦ εἰρηκότος (αὐτῷ
 εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί *k*) ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς
 σου καταμαρτυροῦσιν; **63** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπαρνήσθη με, καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν
 ἐσιώπα. καὶ (ἀποκριθεὶς *k*) ὁ ἀρχιερεὺς πικρῶς.
 εἶπεν αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ **27** Πρωῖας δὲ γενομένης συμβούλιον
 τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. **64** λέγει αὐτῷ ὁ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
 Ἰησοῦς· σὺ εἶπας, πλὴν λέγω ὑμῖν ἀπ' ἄρτι ὥστε θανατῶσαι αὐτόν, **2** καὶ δήσαντες
 ὅψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν (αὐτόν
 ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον Ποντίῳ *K*) Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. **3** Τότε
 ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. **65** Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ (παραδιδούς *NK(o)*) αὐτόν

ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς (ἔστρεψεν Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; 18 ἦδει *N(k)O*) τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. ἀρχιερεῦσιν καὶ (τοῖς *k*) πρεσβυτέροις 4 19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος λέγων· ἤμαρτον παραδοὺς αἷμα (ἄθῳον. ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ *NK(O)*) οἱ δὲ εἶπαν· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. 5 λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια (εἰς τὸν ναὸν *N(k)O*) πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. 6 Οἱ αὐτόν. 20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἐπεὶ τιμὴ αἱματός ἐστιν. 7 Συμβούλιον δὲ 21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· λαβόντες ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 οἱ δὲ εἶπαν· (τὸν *no*) Βαραββᾶν. 22 λέγει διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἱματος αὐτοῖς ὁ Πιλάτος τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν ἕως τῆς σήμερον. 9 Τότε ἐπληρώθη τὸ λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν (αὐτῷ *k*) ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· πάντες σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ (ἡγεμὼν *k*) καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ ἔκραζον λέγοντες· σταυρωθήτω. 24 Ἰδὼν δὲ υἱὼν Ἰσραὴλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συντάξεν μοι θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο κύριος. 11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς (ἐστάθη *N(k)O*) τὰς χεῖρας (ἀπέναντι *NK(o)*) τοῦ ὄχλου ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπρωῶτησεν λέγων· ἄθῳός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἱματος (τοῦ αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς δικαίου *KO*) τούτου· ὑμεῖς ὤψεσθε. 25 τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη (αὐτῷ· Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα *ko*) σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ (τῶν *ko*) 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 Τότε τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· οὐκ ἀκούεις πόσα ἵνα σταυρωθῇ. 27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα ὥστε θαυμάζειν τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει τὴν σπεῖραν, 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ ἤθελον. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν λεγόμενον (Ἰησοῦν *NO*) Βαραββᾶν. 17 ἐπὶ (τῆς κεφαλῆς *N(k)O*) αὐτοῦ καὶ συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς κάλαμον (ἐν τῇ δεξιᾷ *N(k)O*) αὐτοῦ, ὁ Πιλάτος τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ (Ἰησοῦν *NO*) (τὸν *no*) Βαραββᾶν ἢ (ἐνέπαιξαν *N(k)O*) αὐτῷ λέγοντες χαῖρε

(ὁ *k*) (βασιλεῦ *N(k)O*) τῶν Ἰουδαίων. τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν (ἐπ' *no*)
30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν (αὐτόν. *N(k)O*) **43** πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν·
καλάμον καὶ ἔτυπον εἰς τὴν κεφαλὴν ῥυσάσθω νῦν (αὐτόν *ko*) εἰ θέλει αὐτόν·
αὐτοῦ. **31** καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. **44** Τὸ δ' αὐτὸ
αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν καὶ οἱ ληστὰι οἱ συσταυρωθέντες (σὺν *no*)
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτόν εἰς αὐτῷ ὠνείδιζον (αὐτόν. *N(k)O*) **45** Ἀπὸ δὲ
τὸ σταυρῶσαι. **32** Ἐξερχόμενοι δὲ εἶδον ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν
ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. **46** περὶ δὲ τὴν ἐνάτην
τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν ὥραν (ἀνεβόησεν *NK(o)*) ὁ Ἰησοῦς φωνῇ
αὐτοῦ. **33** Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον μεγάλην λέγων· (ηλι ηλι, *NK(o)*) λεμα
Γολγοθᾶ, (ὁ *N(k)O*) ἐστὶν κρανίου τόπος σαβαχθανι; τοῦτ' ἔστιν· θεέ μου θεέ μου,
λεγόμενος, **34** ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν (οἶνον ἵνατί ἵνατί με ἐγκατέλιπες; **47** Τινὲς δὲ τῶν
N(K)O) μετὰ χολῆς μεμιγμένον, καὶ ἐκεῖ ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι
γευσάμενος οὐκ (ἠθέλησεν *N(k)O*) πιεῖν. Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος. **48** καὶ εὐθέως δραμῶν
35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον, (ἵνα ὄξους καὶ περιθεις καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν.
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου **49** οἱ δὲ λοιποὶ (ἔλεγον· *NK(o)*) ἄφες,
διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ ἰδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν.
τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον *K*) (Ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ
36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ, **37** τὴν πλευράν, καὶ ἐξηλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα.
καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ *O*) **50** Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράζας φωνῇ
τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτος ἐστὶν μεγάλη ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. **51** Καὶ ἰδοὺ τὸ
Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **38** καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν
τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο ληστὰί, ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ
εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, **52** καὶ τὰ μνημεῖα
39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν ἀνεώχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν
αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κεκοιμημένων ἁγίων (ἠγέρθησαν, *N(k)O*)
40 καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν **53** καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσηλθὼν εἰς τὴν ἁγίαν
σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, (καὶ *h*) πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. **54** Ὁ δὲ
κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. **41** ὁμοίως ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες
(δὲ *ko*) καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ
μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων (γενόμενα *NK(o)*) ἐφοβήθησαν σφόδρα
(καὶ Φαρισαίων *O*) ἔλεγον· **42** ἄλλους λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.
ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σώσαι. (εἰ *k*) **55** Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ
βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶν, καταβάτω νῦν ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι αἵτινες ἠκολούθησαν

τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι τὸν τάφον. **2** καὶ ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο αὐτῷ, **56** ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ μέγας ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβάς ἐξ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ (Ἰωσήφ *N(k)O*) οὐρανοῦ (καὶ *no*) προσελθὼν ἀπεκύλισεν μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. τὸν λίθον (ἀπὸ τῆς θύρας *K*) καὶ ἐκάθητο **57** Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος ἐπάνω αὐτοῦ. **3** ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ (ὡς πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, *NK(o)*) ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ὅς καὶ αὐτὸς (ἐμαθητεύθη *N(K)O*) τῷ λευκὸν (ὡς *N(k)O*) χιῶν. **4** ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰησοῦ. **58** οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ καὶ (ἐγενήθησαν ὡς *N(k)O*) νεκροί. Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι (τὸ σῶμα. **5** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς *ko*) **59** Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ γυναιξὶν μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς οἶδα γὰρ ὅτι ἐνετύλιξεν αὐτὸ (ἐν *no*) σινδόνι καθαρᾷ Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. **6** οὐκ **60** καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ ἔστιν ὧδε· ἡγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν. δεῦτε μνημεῖον ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο (ὁ κύριος. προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ *KO*) **7** καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε μνημεῖον ἀπῆλθεν. **61** ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν Μαγδαληνῇ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ τάφου. **62** Τῇ δὲ ἐπαύριον ἥτις Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὤψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν ὑμῖν. **8** Καὶ (ἀπελθοῦσαι *N(k)O*) ταχὺ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον ἀπὸ τοῦ μνημεῖου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς **63** λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος μεγάλης ἑδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας αὐτοῦ. **9** (Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι ἐγείρομαι. **64** κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ *K*) καὶ ἰδοὺ (ὁ *ko*) τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε Ἰησοὺς (ὕπντησεν *N(k)O*) αὐταῖς λέγων· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (νυκτὸς χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν *K*) κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. λαῷ· ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. καὶ ἔσται **10** Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοὺς· μὴ φοβεῖσθε· ἡ ἐσχάτη πλάνη χεῖρων τῆς πρώτης. **65** ὑπάγετε ἀπαγγεῖlate τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα Ἔφη (δὲ *k*) αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· ἔχετε ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κάκεϊ κάκεϊ κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς με ὄψονται. **11** Πορευομένων δὲ αὐτῶν οἶδατε. **66** Οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαντο ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τῆς κουστωδίας. τὰ γενόμενα. **12** καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις **13** λέγοντες· εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ

28 Ὁψὲ δὲ σαββάτων τῇ ἐπιφωσκούσῃ
εἰς μίαν σαββάτων ἦλθεν Μαριὰμ ἡ
Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι

νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν
κοιμωμένων. **14** καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο
(ἐπὶ *NK(o*)) τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν
αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
15 Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν
ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον
(ἡμέρας. *no*) **16** Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ
ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος
οὗ ἑτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. **17** καὶ ἰδόντες
αὐτὸν προσεκύνησαν (αὐτῷ, *k*) οἱ δὲ
ἐδίστασαν. **18** Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς
ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα
ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ (τῆς *no*) γῆς.
19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ
ἔθνη (βαπτίζοντες *NK(o*)) αὐτοὺς εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ
ἀγίου πνεύματος, **20** διδάσκοντες αὐτοὺς
τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας
ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. (ἀμήν
KO) (aiōn g165)

Κατα Μαρκον

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
υἱοῦ (τοῦ *ko*) θεοῦ· **2** (καθὼς *N(k)O*)
γέγραπται ἐν (τῷ Ἡσαΐᾳ *NO*) (τῷ
N(k)O) (προφήτῃ· *N(K)O*) ἰδοὺ (ἐγὼ
KO) ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
σου (ἔμπροσθέν σου· *K*) **3** φωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· **4**
Ἐγένετο Ἰωάννης (ὁ *no*) βαπτίζων
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα
μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν· **5** καὶ
ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία
χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται πάντες, καὶ
ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἑξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας
αὐτῶν· **6** (καὶ *no*) ἦν (δὲ *k*) ὁ Ἰωάννης
ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην
δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ
ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον· **7** καὶ
ἐκήρυσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός
μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας
λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ·
8 ἐγὼ (μὲν *k*) ἐβάπτισα ὑμᾶς (ἐν *ko*)
ὔδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι
ἀγίῳ· **9** Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς
Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην
ὑπὸ Ἰωάννου· **10** καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων
(ἐκ *N(k)O*) τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους
τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα (ὡς *N(k)O*)
περιστερὰν καταβαῖνον (εἰς *N(k)O*) αὐτόν·
11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν·
σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν (σοὶ

N(K)O) εὐδόκησα· **12** Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα
αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον· **13** καὶ
ἦν (ἐκεῖ *k*) ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα
ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ
καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι
διηκόνουν αὐτῷ· **14** (Καὶ *o*) μετὰ δὲ
τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον (τῆς βασιλείας *K*) τοῦ θεοῦ
15 καὶ λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ
ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· **16** (Καὶ
no) (παράγων *N(k)O*) (δὲ *k*) παρὰ τὴν
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν (αὐτοῦ *k*) (τοῦ *o*)
(Σίμωνος *no*) (ἀμφιβάλλοντας *N(k)O*)
(ἀμφίβληστρον *k*) ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν
γὰρ ἀλιεῖς· **17** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι
ἀλιεῖς ἀνθρώπων· **18** καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ
δίκτυα (αὐτῶν *k*) ἠκολούθησαν αὐτῷ·
19 Καὶ προβάς (ἐκεῖθεν *k*) ὀλίγον εἶδεν
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ
καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, **20** καὶ εὐθὺς
ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα
αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν
μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ· **21** Καὶ
εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ εὐθὺς
τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν
ἐδίδασκεν· **22** καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς
ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς·
23 Καὶ (εὐθὺς *NO*) ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ
αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ
καὶ ἀνέκραξεν **24** λέγων· (ἔα *K*) τί ἡμῖν

καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι (εὗρον *N(k)O*) αὐτὸν (καὶ *no*) λέγουσιν ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. **38** Καὶ **25** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοὺς λέγων· λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν (ἀλλαχοῦ *NO*) εἰς φριμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. **26** καὶ τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις ἵνα καὶ ἐκεῖ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ (ἐξῆλθον. *N(k)O*) καὶ (φωνῆσαν *N(k)O*) φωνῇ μεγάλῃ **39** Καὶ (ἦλθεν *N(k)O*) κηρύσσων (εἰς τὰς ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. **27** καὶ ἐθαμβήθησαν συναγωγὰς *N(k)O*) αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν (ἅπαντες *N(k)O*) ὥστε συζητεῖν πρὸς Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. **40** (ἐαυτοὺς *N(k)O*) λέγοντας· τί ἐστὶν τοῦτο; Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν (τίς ἢ *k*) διδαχῇ (ἢ *k*) καινῇ (αὕτη ὅτι αὐτὸν καὶ γονυπετῶν (αὐτὸν *ko*) καὶ *k*) κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλης δύνασάι με ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν καθαρίσαι. **41** (ὁ *k*) (καὶ *N(k)O*) (Ἰησοὺς αὐτῷ. **28** (Καὶ *no*) ἐξῆλθεν (δὲ *k*) ἢ *k*) (σπλαγχνισθεὶς *NK(O)*) ἐκτείνας ἀκοῇ αὐτοῦ εὐθὺς (πανταχοῦ *NO*) εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει αὐτῷ· ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. **29** θέλω, καθαρίσθητι. **42** καὶ (εἰπόντος αὐτοῦ Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς (ἐξελθόντες *K*) εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἢ λέπρα, ἦλθον *NK(O)*) εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ καὶ ἐκαθαρίσθη. **43** καὶ ἐμβριμησάμενος Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **30** ἢ αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτὸν **44** καὶ λέγει δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, αὐτῷ· ὅρα, μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς ἀλλ' ὕπαγε, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. **31** καὶ σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε προσελθὼν ἡγείρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν χειρὸς (αὐτῆς *ko*) καὶ ἀφήκεν αὐτὴν ὁ Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **45** ὁ δὲ πυρετός (εὐθέως, *K*) καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ἐξελθὼν ἦρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ **32** Ὁσίας δὲ γενομένης, ὅτε (ἔδυ *N(k)O*) διαφημίζειν τὸν λόγον ὥστε μηκέτι αὐτὸν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς δύνασθαι φανερώς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· ἔξω (ἐπ' *N(k)O*) ἐρήμοις τόποις ἦν. καὶ **33** καὶ ἦν ὅλη ἢ πόλις ἐπισυνηγμένη ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν (πάντοθεν. *N(k)O*) πρὸς τὴν θύραν. **34** καὶ ἐθεράπευσεν **2** Καὶ (εἰσελθὼν *N(k)O*) πάλιν εἰς πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν (καὶ *k*) καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν καὶ οὐκ ἠκούσθη ὅτι (ἐν οἴκῳ *N(k)O*) ἐστίν. **2** καὶ (εὐθέως *KO*) συνήχθησαν πολλοὶ αὐτόν (Χριστὸν εἶναι. *O*) ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. **3** Καὶ εἰς ἔρημον τόπον κάκει κάκει προσηύχετο. ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. **4** καὶ μὴ **36** καὶ (κατεδίωξεν *N(k)O*) αὐτὸν (ὁ *ko*) Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· **37** καὶ δυνάμενοι (προσενέγκαι *N(k)O*) αὐτῷ διὰ

τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
 ἦν καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κράβαττον συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
 (ὅπου *N(k)O*) ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. αὐτοῦ ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ (ἡκολούθουν
 5 (καὶ *no*) ἰδὼν (δὲ *ko*) ὁ Ἰησοὺς τὴν *N(k)O*) αὐτῷ. 16 καὶ οἱ γραμματεῖς (καὶ
 πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ τέκνον, *k*) (τῶν Φαρισαίων *N(k)O*) (καὶ *o*)
 (ἀφίενταί σου *N(k)O*) αἱ ἁμαρτίαι (σου. ἰδόντες (ὅτι *N(k)O*) (ἐσθίει *N(k)(o)*)
 k) 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν ἔλεγον
 ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ (τί *k*) ὅτι μετὰ
 καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει
 (βλασφημεῖ *N(k)O*) τίς δύναται ἀφίεναι (καὶ πίνει; *KO*) 17 Καὶ ἀκούσας ὁ
 ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθύς Ἰησοὺς λέγει αὐτοῖς (ὅτι *no*) οὐ χρειαν
 ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοὺς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς
 ὅτι οὕτως (αὐτοὶ *o*) διαλογίζονται ἐν ἔχοντες· οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλ'
 ἑαυτοῖς (λέγει *N(k)O*) αὐτοῖς τί ταῦτα ἁμαρτωλούς (εἰς μετάνοιαν. *K*) 18 Καὶ
 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ (τῶν
 ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ *K*) (Φαρισαῖοι *N(k)O*) νηστεύοντες καὶ
 (ἀφίενταί σου *N(k)O*) αἱ ἁμαρτίαι, ἢ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διὰ τί οἱ
 εἰπεῖν· (ἔγειρε *N(k)(o)*) καὶ ἄρον τὸν μαθητὰ Ἰωάννου καὶ οἱ (μαθηταὶ *no*)
 κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; 10 Ἵνα τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ
 δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ μαθητὰ οὐ νηστεύουσιν; 19 Καὶ εἶπεν
 ἀνθρώπου ἀφίεναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, αὐτοῖς ὁ Ἰησοὺς μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ
 λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 σοὶ λέγω· (ἔγειρε, νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν
 N(k)O) (καὶ *k*) ἄρον τὸν κράβαττόν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν
 σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 Καὶ τὸν νυμφίον μετ' (αὐτῶν *N(k)O*) οὐ
 ἡγέρθη καὶ εὐθύς ἄρας τὸν κράβαττον δύνανται νηστεύειν. 20 ἐλεεύσονται δὲ
 ἐξῆλθεν (ἔμπροσθεν *N(k)O*) πάντων ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
 ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν (ἐκείνῃ *N(k)O*)
 τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε (τῇ *N(k)O*) (ἡμέρᾳ. *N(k)O*) 21 (Καὶ
 εἶδομεν. 13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν *k*) οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου
 θάλασσαν, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς ἐπιράπτει ἐπὶ (ἱμάτιον παλαιόν· *N(k)O*)
 αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτοῦς. 14 Καὶ εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα (ἀπ' *no*)
 παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν
 καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον καὶ λέγει αὐτῷ· σχίσμα γίνεται. 22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει
 ἀκολουθεῖ μοι. καὶ ἀναστὰς ἡκολούθησεν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή,
 αὐτῷ. 15 Καὶ (γίνεται *N(k)(o)*) (ἐν τῷ (ῥήξει *N(k)O*) ὁ οἶνος (ὁ νέος *k*) τοὺς
 ko) κατακεῖσθαι αὐτόν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀσκοῦς, καὶ ὁ οἶνος (ἀπόλλυται *N(k)O*)

καὶ οἱ ἄσκοί (ἀπολοῦνται *ko*) ἀλλ' ἄλλη. *K*) 6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινούς (βλητέον. εὐθὺς μετὰ τῶν Ἑρῳδιανῶν συμβούλιον *ko*) 23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς (ἐδίδουν *N(k)O*) κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν σάββασιν (παραιορῶσθαι *NK(o)*) διὰ ἀπολέσωσιν. 7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸς τὴν ἡρξάντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῶ· Γαλιλαίας (ἡκολούθησεν *N(k)O*) (αὐτῶ ἴδε τί ποιοῦσιν (ἐν *k*) τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ *k*) καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας 8 καὶ ἀπὸ ἔξεστιν; 25 Καὶ (αὐτὸς *k*) (λέγει *N(k)O*) Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ (οἱ *k*) περὶ Δαυὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ (ἀκούοντες καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς *N(k)O*) ὅσα (ἐποίει *NK(o)*) ἦλθον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ (τοῦ *k*) αὐτόν. 9 Καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῶ διὰ τὸν ἔφαγεν οὐς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ ὄχλον ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. 10 πολλοὺς (τοὺς ἱερεῖς, *N(k)O*) καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς γὰρ ἐθεράπευσεν ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῶ ἵνα σὺν αὐτῶ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς τὸ αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μᾶστιγας. 11 σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, (καὶ καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν *no*) οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. (ἐθεώρουν, προσέπιπτον *N(k)O*) αὐτῶ καὶ 28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (ἔκραζον λέγοντες *N(k)O*) ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν (ποιήσωσιν. *NK(o)*) 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὐς ἠθέλεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 Καὶ ἐποίησεν δώδεκα (οὐς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν *NO*) ἵνα ὧσιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν (θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ *K*) ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 (καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα *NO*) καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῶ Σίμωνι Πέτρον, 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς (ὀνόματα *NK(o)*) Βοανηργές, ὃ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς 18 καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον

3 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτὸν ἵνα (κατηγορήσωσιν *NK(o)*) αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν (ξηρὰν *N(k)O*) χεῖρα ἔχοντι· (ἔγειρε *N(k)O*) εἰς τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα (σου. *KO*) καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ (ὕγιής ὡς ἡ

καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν (στήκοντες *N(k)O*) ἀπέστειλαν πρὸς τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαίου καὶ Σίμωνα αὐτὸν (καλοῦντες *N(k)O*) αὐτόν. 32 καὶ τὸν Καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, (καὶ *no*) ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. Καὶ (ἔρχεται (λέγουσιν *N(k)O*) (δὲ *k*) αὐτῷ· ἰδοὺ *N(K)O*) εἰς οἶκον, 20 καὶ συνέρχεται ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου (καὶ πάλιν (ὁ *no*) ὄχλος ὥστε μὴ δύνασθαι αἱ ἀδελφαί σου *NO*) ἔξω ζητοῦσιν αὐτοὺς (μὴδὲ *N(k)O*) ἄρτον φαγεῖν. 21 σε. 33 Καὶ (ἀποκριθεὶς *N(k)O*) αὐτοῖς καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον (λέγει· *N(k)O*) τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. (καὶ *N(k)O*) οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ 22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοῦλ ἔχει καὶ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ τὰ δαιμόνια. 23 Καὶ προσκαλεσάμενος θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς πῶς ἀδελφή (μου *k*) καὶ μήτηρ ἐστίν.

δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ (δυνήσεται *N(k)O*) ἡ οἰκία ἐκείνη (σταθῆναι· *NK(o)*) 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ (ἐμερίσθη, *N(k)O*) οὐ δύναται (στῆναι *N(k)O*) ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 (ἀλλ' *NO*) οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ (διαρπάσει. *NK(o)*) 28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἀμαρτήματα καὶ (αἱ *no*) βλασφημίαι (ὅσα ἐὰν *N(k)O*) βλασφημῆσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημῇ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου (ἀμαρτήματος· *N(K)O*) (aīon g165, aīōnios g166) 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31 (Καὶ ἔρχεται *N(K)O*) ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ. καὶ ἔξω

4 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ (συνάγεται *N(k)O*) πρὸς αὐτὸν ὄχλος (πλεῖστος *N(K)O*) ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα (τὸ *k*) καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς (ἦσαν. *N(k)O*) 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 3 Ἀκούετε. Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων (τοῦ *ko*) σπεῖραι· 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ (τοῦ οὐρανοῦ *K*) καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 (καὶ *no*) ἄλλο (δὲ *k*) ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες (καὶ *o*) ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. 6 (καὶ *N(k)O*) (ὅτε *NO*) (ἀνέτειλεν *N(k)O*) (ὁ *no*) (ἥλιος, ἐκαυματίσθη *N(k)O*) καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ (ἄλλα *N(k)O*) ἔπεσεν

εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀνάβαινοντα καὶ (αὐξανόμενα *N(k)(o)*) ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν καὶ ἔφερεν (ἐν *N(K)(o)*) τριάκοντα καὶ τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. (αἰθῆ g165) 20 καὶ (ἐκεῖνοί *N(k)O*) εἰσιν οἱ ἐπὶ ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν (αὐτοῖς *k*) (ὃς ἔχει τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες *N(k)O*) ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω. 10 (Καὶ ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ *no*) ὅτε (δὲ *k*) ἐγένετο (κατὰ *N(K)O*) καρποφοροῦσιν (ἐν *N(K)O*) τριάκοντα (μόνας, ἡρώτων *N(k)O*) αὐτὸν οἱ περὶ καὶ (ἐν *N(K)O*) ἐξήκοντα καὶ (ἐν *N(K)O*) αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα (τὰς *N(k)O*) ἑκατόν. 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς (ὅτι· *o*) (παραβολὰς. *N(K)O*) 11 καὶ ἔλεγεν μῆτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον αὐτοῖς ὑμῖν (γινῶναι *k*) τὸ μυστήριον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ἐκείνοις λυχνίαν (τεθῇ; *N(k)O*) 22 οὐ γὰρ ἐστὶν δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα (τί *k*) κρυπτόν (ὃ *k*) ἐὰν μὴ (ἵνα *NO*) γίνεται 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' μὴ ἴδωσιν καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὧτα μὴ συνιῶσιν μήποτε μήποτε ἐπιστρέψωσιν ἀκούειν ἀκουέτω. 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς (τὰ ἀμαρτήματα. *k*) βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ προστεθήσεται παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς ὑμῖν (τοῖς ἀκούουσιν. *K*) 25 ὃς γὰρ παραβολὰς γνώσεσθε; 14 ὁ σπείρων τὸν (ἂν *k*) (ἔχει, *N(k)O*) δοθήσεται αὐτῷ· λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ (ὃ *N(k)O*) ἔχει τὴν ὁδὸν ὅπου σπεύρεται ὁ λόγος, καὶ ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 26 Καὶ ἔλεγεν· ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς (ἐὰν καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον (εἰς *ko*) ἄνθρωπος βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ *N(k)O*) (ταῖς καρδίαις *K*) (αὐτούς, τῆς γῆς 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγειρήται *N(k)(o)*) 16 καὶ οὗτοί εἰσιν (ὁμοίως *KO*) νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς αὐτομάτῃ (γὰρ *k*) ἡ γῆ καρποφορεῖ λαμβάνουσιν αὐτὸν 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν πρῶτον χόρτον εἶτα στάχυν εἶτα πλήρης ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν. (σῖτον *NK(o)*) ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ δρέπανον ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. 30 (ἄλλοι *N(K)O*) εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας Καὶ ἔλεγεν· (πῶς *N(k)O*) ὁμοιώσωμεν σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ ἐν (τίνι *N(k)O*) (ἀκούσαντες, *N(k)O*) 19 καὶ αἱ μέριμναι αὐτὴν παραβολῇ (θῶμεν; *N(k)O*) 31 τοῦ (αἰῶνος *NK(O)*) (τούτου *k*) καὶ ἡ ὡς (κόκκῳ *NK(o)*) σινάπεως ὃς ὅταν

σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, (μικρότερον ὄν *N(k)O*) ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι
 πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. ἀκαθάρτω 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν
 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται ἐν τοῖς (μνήμασιν. *N(k)O*) καὶ (οὐδὲ
 (μεῖζον *N(k)O*) πάντων τῶν λαχάνων καὶ *N(k)O*) (άλύσει *N(k)O*) (οὐκέτι οὐκέτι
 ποιεῖ κλάδους μεγάλους ὥστε δύνασθαι ὑπὸ *NO*) οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι 4 διὰ
 τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεις
 κατασκηνοῦν. 33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς δεδέσθαι καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς
 πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι, καὶ
 ἠδύναντο ἀκούειν. 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι. 5 καὶ (διὰ
 οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς (ἰδιοῖς *N(k)O*) (παντὸς *N(k)O*) νυκτὸς καὶ
 N(k)O) μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα. 35 Καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν
 λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.
 γενομένης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 6 (καὶ *no*) ἰδὼν (δὲ *k*) τὸν Ἰησοῦν
 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν
 αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα (δὲ (αὐτῷ *NK(o)*) 7 καὶ κράζας φωνῇ μεγάλῃ
 k) (πλοῖα *N(k)O*) ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 (λέγει· *N(k)O*) τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ,
 καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, (καὶ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν
 no) τὰ (δὲ *k*) κύματα ἐπέβαλλεν εἰς θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ·
 τὸ πλοῖον ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι (τὸ *no*) ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ
 (πλοῖον. *N(k)O*) 38 καὶ αὐτὸς ἦν (ἐν ἀνθρώπου. 9 Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά
 N(k)O) τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον σοι; καὶ (ἀπεκρίθη *k*) (λέγει *N(k)O*)
 καθεύδων. καὶ (ἐγείρουσιν *N(k)O*) αὐτὸν (αὐτῷ· *no*) (λεγιῶν *N(k)O*) ὄνομά μοι
 καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν
 σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς πολλὰ ἵνα μὴ (αὐτὰ *N(k)O*) ἀποστείλῃ
 ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς (τῷ
 σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, *N(k)O*) (ὄρει *N(k)O*) ἀγέλη χοίρων
 καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 Καὶ εἶπεν μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν
 αὐτοῖς τί δειλοὶ ἐστε; (οὐπῶ *N(k)O*) (πῶς αὐτὸν (πάντες οἱ δαίμονες *K*) λέγοντες·
 οὐκ *K*) ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους ἵνα εἰς
 φόβον μέγαν καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν
 τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ αὐτοῖς (εὐθέως *K*) (ὁ Ἰησοῦς. *k*) καὶ
 θάλασσα (ὑπακούει *N(k)O*) αὐτῷ; ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
 5 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ
 τὴν χώραν τῶν (Γερασηνῶν. *N(k)O*) ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν
 2 Καὶ (ἐξελθόντος αὐτοῦ *N(k)O*) ἐκ τοῦ (ἦσαν δὲ *k*) ὡς δισχίλιοι καὶ ἐπνίγοντο
 πλοίου εὐθὺς (ὑπήντησεν *N(k)O*) αὐτῷ ἐν τῇ θαλάσῃ. 14 (καὶ *no*) οἱ (δὲ

k) βόσκοντες (αὐτοὺς *N(k)O*) (χοίρους πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ *k*) ἔφυγον καὶ (ἀπήγγειλαν *N(k)O*) δαπανήσασα τὰ παρ' (αὐτῆς *N(k)O*) πάντα εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ (ἦλθον *N(k)O*) ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. χεῖρον ἔλθοῦσα, 27 ἀκούσασα (τὰ *o*) περὶ 15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἔλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι (καὶ *k*) ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, ἐὰν ἄψωμαι κἂν κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ τὸν ἐσχηκότα τὸν (λεγιῶνα, *N(k)O*) σωθήσομαι. 29 Καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγῆσαντο (δὲ τοῦ αἵματος αὐτῆς καὶ ἔγνω τῷ σώματι *o*) αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ ὅτι ἴσται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 Καὶ εὐθὺς ὁ δαιμονιζόμενῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 Ἰησοὺς ἐπιγνούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν δύναιμι ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεῖς ἐν τῷ ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. 18 Καὶ (ἐμβαίνοντος ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; *N(k)O*) αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει 31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ἦ. βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε καὶ 19 (καὶ *no*) (ὁ δὲ Ἰησοὺς *k*) οὐκ λέγεις τίς μου ἤψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ ὕπαγε ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 Ἡ δὲ γυνὴ εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς καὶ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὁ γέγονεν (ἀπάγγελον *N(k)O*) αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός (ἐπ' *k*) αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ σοι (πεποίηκεν *N(k)O*) καὶ ἠλέησέν σε. καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 20 Καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Ὅ δὲ εἶπεν αὐτῇ· (θυγάτηρ, *N(k)O*) ἡ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοὺς καὶ πίστις σου σέσωκέν σε. ὕπαγε εἰς εἰρήνην πάντες ἐθαύμαζον. 21 Καὶ διαπεράσαντος καὶ ἴσθι ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου παρὰ τὴν θάλασσαν. 22 Καὶ (ἰδού *k*) ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι 36 Ὅ δὲ Ἰησοὺς (εὐθέως *K*) (παρακούσας Ἰαΐρος καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς *N(K)O*) τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ πόδας αὐτοῦ 23 καὶ (παρακαλεῖ *N(k)O*) ἀρχισυναγῶγῳ μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα (μετ' *no*) μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς (αὐτοῦ *N(k)O*) συνακολουθησαὶ εἰ μὴ (τὸν χειῖρας αὐτῇ (ἵνα *N(k)O*) σωθῇ καὶ (ζήσῃ. *no*) Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην *N(k)O*) 24 Καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 Καὶ (ἔρχονται καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς καὶ *N(K)O*) εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγῶγου. συνέθλιβον αὐτόν. 25 Καὶ γυνὴ (τις *k*) καὶ θεωρεῖ θόρυβον (καὶ *no*) κλαίοντας οὔσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη 26 καὶ καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ, 39 καὶ εἰσελθὼν

λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ 6 καὶ (ἐθαύμαζεν *NK(o)*) διὰ τὴν ἀπιστίαν παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 αὐτῶν. καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλω καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. (Αὐτὸς *N(k)O*) δὲ διδάσκων. 7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα ἐκβαλὼν (πάντας *N(k)O*) παραλαμβάνει καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ εἰσπορεύεται ὅπου τῶν ἀκαθάρτων 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἦν τὸ παιδίον (ἀνακείμενον. *K*) 41 καὶ ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πῆραν, μὴ εἰς τὴν ταλιθα κουμ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον, τὸ ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλ' ὑποδεδεμένους κοράσιον, σοὶ λέγω, (ἔγειρε. *N(k)O*) 42 καὶ σανάλια, καὶ μὴ (ἐνδύσησθε *NK(o)*) δύο εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει χιτῶνας. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅπου (ἐὰν *NK(o)*) εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε *NO*) ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ (ὅς *N(k)O*) αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ ἂν (τόπος *no*) μὴ (δέξῃται *N(k)O*) ὑμᾶς εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ (ἔρχεται *N(k)O*) εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ (οἱ *O*) πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα (τούτῳ *N(k)O*) (ὅτι *k*) καὶ (αἱ *no*) δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ (γινόμεναι; *N(k)O*) 3 οὐχ οὕτως ἐστὶν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς (τῆς *no*) Μαρίας (καὶ *no*) ἀδελφὸς (δὲ *k*) Ἰακώβου καὶ Ἰωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὥδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 (Καὶ *no*) ἔλεγεν (δὲ *k*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἐστὶν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.

ἐν (τῇ *k*) φυλακῇ διὰ Ἑρωδιάδα τὴν *N(k)O*) ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν
 γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὅτι τῇ φυλακῇ 28 καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν
 αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ
 τῷ Ἑρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν
 γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἑρωδιάς τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
 ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἦσαν τὸ πῶμα
 καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἑρώδης ἐφοβεῖτο αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν (τῷ *k*)
 τὸν Ἰωάννην εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον μνημείῳ. 30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι
 καὶ ἅγιον καὶ συνετήρει αὐτόν. καὶ ἀκούσας πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ
 αὐτοῦ πολλὰ (ἡπόρει, *N(K)O*) καὶ ἠδέως πάντα (καὶ *k*) ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα
 αὐτοῦ ἤκουεν. 21 Καὶ γενομένης ἡμέρας ἐδίδασκαν. 31 καὶ (λέγει *N(k)O*) αὐτοῖς·
 εὐκαίρου ὅτε Ἑρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον
 δεῖπνον (ἐποίησεν *N(k)O*) τοῖς μεγιστᾶσιν τόπον καὶ (ἀναπαύσασθε *N(k)O*) ὀλίγον·
 αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες
 τῆς Γαλιλαίας 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 Καὶ
 θυγατρὸς (αὐτοῦ *N(K)O*) (τῆς *ko*) ἀπῆλθον (ἐν *no*) τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον
 Ἑρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης (καὶ *ko*) τόπον κατ' ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς
 (ἤρρεσεν *N(k)O*) τῷ Ἑρώδῃ καὶ τοῖς ὑπάγοντας (οἱ ὄχλοι, *K*) καὶ (ἐπέγνωσαν
 συνανακειμένοις εἶπεν ὁ (δὲ *o*) βασιλεὺς *NK(O)*) (αὐτὸν *k*) πολλοὶ καὶ πεζῇ
 τῷ κορασίῳ· αἰτήσόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ
 δώσω σοι. 23 καὶ ὥμοσεν αὐτῇ (πολλὰ καὶ προῆλθον αὐτούς (καὶ συνῆλθον πρὸς
 N) ὃ (τι *N(k)O*) ἐὰν με αἰτήσῃς δώσω αὐτόν. *K*) 34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν (ὁ Ἰησοῦς
 σοι ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. 24 *k*) πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
 (Καὶ *no*) (Ἡ δὲ *k*) ἐξελθοῦσα εἶπεν (αὐτοῦς *N(k)O*) ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα
 τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί (αἰτήσωμαι; *N(k)O*) μὴ ἔχοντα ποιμένα. καὶ ἤρξατο διδάσκειν
 ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ αὐτοῦς πολλά. 35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς
 (βαπτίζοντος, *N(k)O*) 25 καὶ εἰσελθοῦσα γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα αὐτοῦ (ἔλεγον *N(k)O*) ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ
 ἡτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον
 μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ αὐτοῦς ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ
 βαπτιστοῦ. 26 καὶ περίλυπος γενόμενος ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί
 ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς (ἄρτους γὰρ *K*) φάγωσιν (οὐκ ἔχουσιν.
 (ἀνακειμένους *N(K)O*) οὐκ ἠθέλησεν *K*) 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·
 ἀθετήσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν
 βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν (ἐνέγκαι αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων
 N(k)O) τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. (ὁ *k*) (καὶ διακοσίων ἄρτους καὶ (δώσωμεν *N(k)O*)

αὐτοῖς φαγεῖν; 38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς πόσους μὴ φοβεῖσθε. 51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε (καὶ *k*) ἴδετε. καὶ εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε καὶ δύο ἰχθύας. 39 λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο (καὶ καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς (ἀνακλῖναι *NK(o)*) ἐθαύμαζον· *K*) 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ τοῖς ἄρτοις, (ἀλλ' *N(k)O*) ἦν αὐτῶν ἡ χόρτω. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ καρδία πεπωρωμένη. 53 Καὶ διαπεράσαντες (κατὰ *N(k)O*) ἑκατὸν καὶ (κατὰ *N(k)O*) ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον (εἰς *no*) Γεννησαρέτ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε καὶ προσωρμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν αὐτὸν 55 (περιέδραμον *N(k)O*) ὅλην τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τὴν (χώραν *N(k)O*) ἐκείνην (καὶ *no*) ἵνα (παρατιθῶσιν *N(k)O*) αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι (ἐκεῖ πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, 43 καὶ ἦραν *ko*) ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο (κλάσματα *N(k)O*) δώδεκα (κοφίνων εἰς κώμας ἢ (εἰς *no*) πόλεις ἢ (εἰς *no*) πληρώματα *N(k)O*) καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. ἀγροὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθησαν τοὺς 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους (ὥσει ἀσθενοῦντας καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα *K*) πεντακισχίλιοι ἄνδρες. 45 Καὶ εὐθὺς κἂν κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς ἄψωνται, καὶ ὅσοι ἂν (ἦψαντο *N(k)O*) τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς αὐτοῦ ἐσώζοντο.

Βηθσαϊδὰν ἕως αὐτὸς (ἀπολύει *N(k)O*) τὸν ὄχλον. 46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 Καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ (ιδὼν *N(k)O*) αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, (καὶ *k*) περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς. 49 Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν (ὅτι *no*) φάντασμά (ἐστιν, *N(k)O*) καὶ ἀνέκραξαν 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. (ὁ *no*) (δὲ *N(k)O*) εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι,

7 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ (ὅτι *no*) κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, (ἐσθίουσιν *N(k)O*) (τοὺς *no*) ἄρτους (ἐμέμψαντο· *K*) 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων. 4 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς (δὲ *o*) (ὅταν ἔλθωσιν *ko*) ἐὰν μὴ (βαπτίσωνται, *NK(o)*) οὐκ ἐσθίουσιν· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν. 5 (Καὶ *N(k)O*) ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διὰ τί

οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ ἀκουέτω. *ΚΟ*) 17 καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ (κοινᾷς *Ν(Κ)Ο*) χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν μαθηταὶ αὐτοῦ (περὶ *k*) (τὴν παραβολήν. ἄρτον; 6 Ὁ δὲ (ἀποκριθεὶς *k*) εἶπεν αὐτοῖς *Ν(k)Ο*) 18 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως (ὅτι *ko*) καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν (ὅτι *no*) οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; τιμᾶ, ἡ δὲ καρδίᾳ αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν ἔμοῦ. 7 μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν καὶ εἰς διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται (καθαρίζων Ἀφέντες (γὰρ *k*) τὴν ἐντολήν τοῦ θεοῦ *Ν(k)Ο*) πάντα τὰ βρώματα. 20 ἔλεγεν δὲ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, (βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. *ΚΟ*) ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐντολήν τοῦ θεοῦ ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν ἐκπορεύονται πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, (στήσητε. *Ν(k)Ο*) 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ἄνθρωπον. 24 (Καὶ *ko*) Ἐκεῖθεν (δὲ *no*) ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ (ὅρια *Ν(Κ)Ο*) 12 (καὶ *ko*) οὐκέτι οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν Τύρου (καὶ Σιδῶνος. *ΚΟ*) καὶ εἰσελθὼν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ (αὐτοῦ *k*) ἢ εἰς (τὴν *k*) οἰκίαν οὐδένα ἠθέλεν γινῶναι τῇ μητρί (αὐτοῦ, *k*) 13 ἀκυροῦντες καὶ οὐκ ἡδυνήθη λαθεῖν. 25 (ἀλλ' εὐθύς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν *ΝΟ*) ἀκούσασα (γὰρ *k*) γυνὴ περὶ ἣ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα αὐτοῦ ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα πολλὰ ποιεῖτε. 14 Καὶ προσκαλεσάμενος ἀκάθαρτον, ἔλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς (πάλιν *Ν(Κ)Ο*) τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς (ἀκούσατέ *Ν(k)Ο*) μου πάντες καὶ (σύνετε. Συροφοινίκισσα τῷ γένει, καὶ ἡρώτα αὐτὸν *Ν(k)Ο*) 15 οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἵνα τὸ δαιμόνιον (ἐκβάλλῃ *Ν(k)Ο*) ἐκ τῆς ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὁ θυγατρὸς αὐτῆς. 27 (ὁ *k*) (καὶ *Ν(k)Ο*) δύναται κοινῶσαι αὐτόν, ἀλλὰ τὰ (ἐκ τοῦ (Ἰησοῦς *k*) (ἔλεγεν *Ν(k)Ο*) αὐτῇ· ἄφες ἀνθρώπου *ΝΟ*) ἐκπορευόμενά (ἀπ' αὐτοῦ πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν *k*) (ἐκεῖνά *ko*) ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ ἄνθρωπον. 16 (Εἴ τις ἔχει ὥτα ἀκούειν τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη

καὶ λέγει αὐτῷ· (ναὶ *ΚΟ*) κύριε, καὶ (γὰρ ἤδη (ἡμέραι *Ν(κ)Ο*) τρεῖς προσμένουσιν *κ*) τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. **3** καὶ (ἐσθίουσιν *Ν(κ)Ο*) ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήσεις εἰς οἶκον παιδίων. **29** Καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· (καὶ λόγον ὕπαγε, ἐξεληλύθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς *Ν(κ)Ο*) τινες αὐτῶν (ἀπὸ *νο*) μακρόθεν σου τὸ δαιμόνιον. **30** καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν (ἦκασιν. *ΝΚ(ο)*) **4** Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἶκον αὐτῆς εὔρεν τὸ (παιδίον *Ν(κ)Ο*) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (ὅτι *νο*) πόθεν τοῦτους (βεβλημένον *Ν(κ)Ο*) ἐπὶ (τὴν κλίνην δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' *Ν(κ)Ο*) καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. **31** ἐρημίας; **5** καὶ (ἡρώτα *Ν(κ)Ο*) αὐτοῦ· Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτὰ. ἦλθεν (διὰ *Ν(κ)Ο*) Σιδῶνος (εἰς *Ν(κ)Ο*) **6** καὶ (παραγγέλλει *Ν(κ)Ο*) τῷ ὄχλῳ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. **32** καὶ φέρουσιν ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου αὐτῷ κωφὸν (καὶ *νο*) μογιλάλον καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα (παρατιθῶσιν παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν *Ν(κ)Ο*) καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. **7** χεῖρα. **33** καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους (αὐτὰ *νο*) εἶπεν καὶ (ταῦτα παρατιθέναι. αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤφατο *Ν(κ)Ο*) **8** (καὶ *νο*) ἔφαγον (δέ *κ*) τῆς γλώσσης αὐτοῦ, **34** καὶ ἀναβλέψας εἰς καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει αὐτῷ· κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδας. **9** ἦσαν δὲ (οἱ εφφαθα, ὃ ἐστὶν διανοίχθητι. **35** καὶ (εὐθέως φαγόντες *ΚΟ*) ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ *ΝΚ*) (ἠνοίγησαν *Ν(κ)Ο*) αὐτοῦ αἱ ἄκοαί, ἀπέλυσεν αὐτοῦς. **10** Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐλάλει ὀρθῶς. **36** καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. **11** καὶ μηδενὶ (λέγωσιν. *Ν(κ)Ο*) ὅσον δὲ (αὐτὸς ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἥρξαντο συζητεῖν *κ*) αὐτοῖς διεστέλλετο, (αὐτοὶ *νο*) αὐτῷ ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. **37** καὶ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. **12** Καὶ ὑπερπερισσῶς ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· τί ἢ λέγοντες καλῶς πάντα πεποιήκεν καὶ τοὺς γενεὰ αὕτη (ζητεῖ *Ν(κ)Ο*) σημεῖον; ἀμὴν κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ (τοὺς *ΝΚ*) λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ ἀλάλους λαλεῖν. σημεῖον. **13** καὶ ἀφείς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς (εἰς τὸ *κo*) (πλοῖον *ΚΟ*) ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. **14** καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. **15** καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις (πάλιν *ΝΟ*) (πολλοῦ *Ν(κ)Ο*) ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος (ὁ Ἰησοῦς *κ*) τοὺς μαθητὰς (αὐτοῦ *κ*) λέγει αὐτοῖς· **2** σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι

Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. 16 καὶ τῆς Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα
 διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους (λέγοντες τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς τίνα
 k) ὅτι ἄρτους οὐκ (ἔχουσιν. *N(K)O*) 17 με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 οἱ
 καὶ γνοὺς (ὁ *ko*) (Ἰησοῦς *KO*) λέγει δὲ (εἶπαν *N(k)O*) (αὐτῷ λέγοντες· ὅτι
 αὐτοῖς τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ *no*) Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι
 ἔχετε; οὐπὼ νοεῖτε οὐδὲ συνιετε; (ἔτι *K*) Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ (ὅτι *no*) (εἰς *N(k)O*)
 πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς (ἐπηρώτα
 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὧτα αὐτοῦς *N(k)O*) ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
 ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε; εἶναι; ἀποκριθεὶς (δὲ *k*) ὁ Πέτρος λέγει
 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν
 τοὺς πεντακισχιλίους πόσους κοφίνους αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.
 κλασμάτων πλήρεις ἦρατε; λέγουσιν αὐτῷ· 31 καὶ ἥρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ
 δώδεκα. 20 ὅτε (δὲ *k(o)*) τοὺς ἑπτὰ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν
 τοὺς τετρακισχιλίους πόσων σφυρίδων καὶ ἀποδοκιμασθῆναι (ὑπὸ *N(k)O*) τῶν
 πληρώματα κλασμάτων ἦρατε; (οἱ *ko*) πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
 (καὶ λέγουσιν *N(k)O*) (αὐτῷ· *no*) ἑπτὰ. γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ
 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· (οὐπὼ *N(K)O*) (πῶς τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· 32 καὶ παρρησίᾳ
 KO) συνιετε; 22 Καὶ (ἔρχονται *N(K)O*) τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος ὁ
 εἰς Βηθσαϊδάν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν Πέτρος αὐτὸν ἥρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33
 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς
 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ αὐτοῦ ἐπετίμησεν (τῷ *k*) Πέτρῳ (καὶ
 (ἐξήνεγκεν *N(k)O*) αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, *no*) (λέγει· *N(k)O*) ὕπαγε ὀπίσω μου,
 καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ
 χεῖρας αὐτῷ ἐπηρώτα αὐτόν· εἴ τι (βλέπεις; τῶν ἀνθρώπων. 34 καὶ προσκαλεσάμενος
 N(K)O) 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν
 τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ αὐτοῖς· (εἴ *NO*) (τις *N(k)O*) θέλει ὀπίσω
 περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν (ἐπέθηκεν μου (ἀκολουθεῖν, *N(K)O*) ἀπαρνησάσθω
 NK(o)) τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑαυτοῦ καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
 αὐτοῦ, καὶ (ἐποίησεν αὐτόν *K*) (διέβλεψεν ἀκολουθεῖτω μοι. 35 ὃς γὰρ (ἐὰν *N(k)O*)
 N(K)O) καὶ (ἀπεκατέστη *N(k)O*) καὶ θέλῃ τὴν ψυχὴν (αὐτοῦ *NK(o)*) σῶσαι,
 (ἐνέβλεπεν *N(k)O*) τηλαυγῶς (ἅπαντα. ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν (ἀπολέσει *N(k)O*)
 N(k)O) 26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτόν εἰς (τὸν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
 k) οἶκον αὐτοῦ λέγων· μηδὲ εἰς τὴν εὐαγγελίου, (οὗτος *k*) σώσει αὐτήν. 36 τί
 κώμην εἰσέληθης (μηδὲ εἴπης τινὶ ἐν τῇ γὰρ (ὠφελεῖ *N(k)O*) (τὸν *o*) ἀνθρωπον
 κώμῃ. *KO*) 27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ (ἐὰν *ko*) (κερδήσαι *N(k)O*) τὸν κόσμον
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας ὅλον καὶ (ζημιωθῆναι *N(k)O*) τὴν ψυχὴν

αὐτοῦ; 37 (ἡ *k*) τί (γὰρ *no*) (δοῖ *N(k)O*) ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγῶσονται εἰ μὴ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν 38 ὃς γὰρ (ἐὰν *N(k)O*) ἐπαισχυνηθῇ με καὶ ἀναστῇ. 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῶ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπηρώτων ἀνθρώπου ἐπαισχυνηθήσεται αὐτὸν ὅταν αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. 2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (ἐγένετο *NK(o)*) στίλβοντα, λευκὰ λίαν (ὡς χιῶν, *K*) οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται (οὕτως *no*) λευκᾶναι. 4 καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωϋσεϊ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ραββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεϊ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν· 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί (ἀποκριθῇ, *N(k)(o)*) ἔκφοβοι γὰρ (ἐγένοντο. *N(k)O*) 7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ (ἐγένετο *N(k)O*) φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης (λέγουσα· *k*) οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· ἀκούετε αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐκέτι οὐδένα εἶδον (ἀλλὰ *NK(o)*) τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 (Καὶ *no*) καταβαινόντων (δὲ *k*) αὐτῶν (ἐκ *N(k)O*) τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς (ἀποκριθεὶς *k*) (ἔφη *N(k)O*) αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα (ἤθελον *N(k)O*) καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν. 14 Καὶ (ἐλθόντες *N(k)O*) πρὸς τοὺς μαθητὰς (εἶδον *N(k)O*) ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας (πρὸς *no*) (αὐτούς. *N(k)O*) 15 καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος (ιδόντες *N(k)O*) αὐτὸν (ἐξεθαμβήθησαν *N(k)O*) καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν (αὐτοὺς *N(k)O*) (γραμματεῖς *K*) τί συζητεῖτε πρὸς (αὐτούς; *NK(O)*) 17 Καὶ (ἀπεκρίθη *N(k)O*) (αὐτῷ *no*) εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου (εἶπεν· *k*) διδάσκαλε, ἡνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. 18 καὶ ὅπου (ἐὰν *N(k)O*) αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας (αὐτοῦ *k*) καὶ ξηραίνεται. καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς (αὐτοῖς *N(k)O*) λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι, ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. 20 καὶ ἡνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθὺς (συνεσπάραξεν *N(k)O*) αὐτόν, καὶ

πεσών ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. ἀναστήσεται. **32** οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα
21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. **33** Καὶ
 πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν (ἦλθον *N(K)O*) εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ ἐν
 αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· (ἐκ *no*) παιδιόθεν. τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοῦς· τί ἐν
22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς (τὸ *o*) πῦρ τῇ ὁδῷ (πρὸς ἑαυτοὺς *K*) διελογίζεσθε;
 αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ **34** οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ
 αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν, διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. **35** Καὶ
 σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. **23** Ὁ δὲ Ἰησοῦς καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει
 εἶπεν αὐτῷ· τὸ εἰ δύνῃ (πιστεῦσαι, *K*) αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται
 πάντα δυνατὰ τῷ πιστεῦντι. **24** (καὶ *ko*) πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.
 εὐθύς κράζας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου (μετὰ **36** καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν
 δακρύων *K*) ἔλεγεν· πιστεύω (κύριε *K*) μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ
 βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. **25** Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· **37** ὃς (ἂν *N(k)O*) ἐν
 ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ τῶν τοιούτων παιδίων δέξεται ἐπὶ τῷ
 πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ὄνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς (ἂν
 ἄλαλον καὶ κωφὸν (τὸ *k*) πνεῦμα, ἐγὼ *N(k)O*) ἐμὲ (δέχεται, *N(k)O*) οὐκ ἐμὲ
 ἐπιτάσσω σοι· ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. **38**
 εἰσέληθς εἰς αὐτόν. **26** καὶ (κράζας *N(k)O*) (Ἔφη *N(k)O*) (δὲ *k*) αὐτῷ ὁ Ἰωάννης·
 καὶ πολλὰ (σπαράζας *N(k)O*) (αὐτόν *k*) (λέγων *k*) διδάσκαλε, εἰδομέν· τινα
 ἐξῆλθεν, καὶ ἐγένετο ὥσεί νεκρὸς ὥστε (ἐν *no*) τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
 (τοὺς *no*) πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. δαιμόνια (ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν *KO*)
27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς (αὐτοῦ καὶ (ἐκωλύομεν *N(k)O*) αὐτὸν ὅτι οὐκ
 N(k)O) ἡγείρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. **28** (ἠκολούθει *N(k)O*) ἡμῖν. **39** Ὁ δὲ Ἰησοῦς
 καὶ (εἰσελθόντος αὐτοῦ *N(k)O*) εἰς οἶκον εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
 αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. **40**
 αὐτό; **29** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' (ἡμῶν *N(k)O*)
 οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ ὑπὲρ (ἡμῶν *N(K)O*) ἐστιν. **41** ὃς γὰρ
 (καὶ νηστεία. *KO*) **30** Κάκειθεν Κάκειθεν ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτίριον ὕδατος ἐν (τῷ
 ἐξεληθόντες (παρεπορεύοντο *NK(o)*) διὰ *k*) ὀνόματι (μου *k*) ὅτι Χριστοῦ ἐστε,
 τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ὅτι *no*) οὐ μὴ (ἀπολέσῃ
31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ *NK(o)*) τὸν μισθὸν αὐτοῦ. **42** καὶ ὃς
 ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (ἂν *NK(o)*) σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν
 παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλὸν
 ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περὶκεῖται (μύλος
 (μετὰ τρεῖς *N(k)O*) (ἡμέρας *NK(o)*) ὀνικὸς *N(k)O*) περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ

καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. **43** καὶ ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίον ἐὰν (σκανδαλίζῃ *NK(O)*) σε ἡ χεὶρ σου, γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. **5** (Καὶ ἀποκριθεὶς ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν ἐστίν (σε *N(k)O*) *k*) ὁ (δὲ *no*) Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. (Geenna g1067) **44** (ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται *KO*) **45** καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστίν (σε *N(k)O*) εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν (εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. *KO*) (Geenna g1067) **46** (ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. *KO*) **47** καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν (σέ *N(k)O*) ἐστίν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν (τοῦ πυρός *K*) (Geenna g1067) **48** ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. **49** πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται (καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται. *KO*) **50** καλὸν τὸ ἄλλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς (ἄλα *N(k)O*) καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας (καὶ *N(k)O*) (τοῦ *k*) πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. **2** καὶ προσελθόντες (οἱ *k*) Φαρισαῖοι (ἐπηρώτων *N(k)O*) αὐτόν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι πειράζοντες αὐτόν. **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; **4** οἱ δὲ εἶπαν·

ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίον γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. **5** (Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· **6** ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς (ὁ *k*) (θεός· *K*) **7** ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, **8** καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν ὥστε οὐκέτι οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ. **9** ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. **10** Καὶ (εἰς τὴν οἰκίαν *N(k)O*) πάλιν οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *k*) περὶ (τοῦ *k*) (τούτου ἐπηρώτων *N(k)O*) αὐτόν. **11** καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς (ἂν *N(k)O*) ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾷται ἐπ’ αὐτήν. **12** καὶ ἐὰν (αὕτῃ *N(k)O*) (ἀπολύσασα *N(k)O*) τὸν ἄνδρα αὐτῆς (καὶ *k*) (γαμήσῃ ἄλλον, *N(k)O*) μοιχᾷται. **13** Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτῶν ἄψῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ (ἐπετίμησαν αὐτοῖς *N(k)O*) (προσφέρουσιν. *KO*) **14** ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, (καὶ *k*) μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **15** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς (ἂν *N(k)O*) μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. **16** καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ (κατελύγει *N(k)O*) τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτά. **17** Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμῶν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτόν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; (aiōnios g166) **18** Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·

τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδείς ἀγαθὸς εἶ (Ἀποκριθεὶς *ko*) (δὲ *k*) (ἔφη *N(k)O*) μὴ εἶς ὁ θεός. 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν φονεύσης, μὴ μοιχεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα ἢ μητέρα ἢ πατέρα (ἢ γυναῖκα *K*) ἢ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 ὁ δὲ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ (ἔνεκεν (ἀποκριθεὶς *ko*) (ἔφη *N(k)O*) αὐτῶ· *no*) τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ ἐκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ νεότητός μου. 21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ αὐτῷ ἡγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· (μητέρας *NK(o)*) καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς ἔν (σε *N(k)O*) ὕστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα μετὰ διωγμῶν καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. (aīōn g165, aīōnios g166) 31 ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ. καὶ δεῦρο, πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἀκολουθεῖ μοι (ἄρας τὸν σταυρόν. *K*) οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο· 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει (οἱ *no*) (δὲ *N(k)O*) ἀκολουθοῦντες τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο αὐτῷ συμβαίνειν 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πῶς δύσκολόν ἐστιν (τοὺς πεποιθότας γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν ἐπὶ *KO*) (τοῖς *K*) (χρήμασιν *KO*) θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. ἔθνεσιν 34 καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ καὶ 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος (διελθεῖν *N(k)O*) αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν (αὐτόν, *ko*) καὶ ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ (μετὰ τρεῖς ἡμέρας *N(k)O*) ἀναστήσεται. εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήρυσοντο 35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ λέγοντες πρὸς (ἐαυτούς *NK(O)*) καὶ τίς Ἰωάννης, οἱ (δύο *O*) υἱοὶ Ζεβεδαίου, δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας (δὲ *k*) λέγοντες (αὐτῶ· *no*) διδάσκαλε, θέλομεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμέν (σε *no*) ποιήσης ἀδύνατον ἀλλ' οὐ παρὰ (τῷ *k*) θεῷ· ἡμῖν. 36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με πάντα γὰρ δυνατὰ (ἐστὶν *k*) παρὰ τῷ (ποιήσω *N(k)O*) ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· θεῷ. 28 (Καὶ *k*) ἤρξατο λέγειν ὁ δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ Πέτρος αὐτῷ ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα (ἀριστερῶν *N(k)O*) (σου *k*) καθίσωμεν καὶ (ἡκολουθήκαμέν *N(k)O*) σοι. 29 ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν

αὐτοῖς· οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, (ἐγείρει, πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω (ἢ *N(k)O*) *N(k)O*) φωνεῖ σε. **50** ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ (ἀναπηδήσας *N(k)O*) **39** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. **51** καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ (μὲν *k*) ποτήριον ὃ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς (εἶπεν· *N(k)O*) τί σοι ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· βαπτίζομαι βαπτισθῆσθε· **40** τὸ δὲ καθίσαι ραββουνι, ἵνα ἀναβλέψω. **52** (καὶ *no*) ὁ (δὲ ἐκ δεξιῶν μου (ἢ *N(k)O*) ἐξ εὐωνύμων *ko*) Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις (μου *k*) οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι ἀλλ' οἷς σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν καὶ ἠτοίμασται. **41** Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠκολούθει (αὐτῷ *N(k)O*) (Ἰησοῦ *k*) ἐν ἡρξάντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ τῇ ὁδῷ.

Ἰωάννου. **42** (Ὁ *k*) (καὶ *no*) (δὲ *k*) προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. **43** οὐχ οὕτως δέ (ἐστιν *N(k)O*) ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς (ἂν *N(k)O*) θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος· **44** καὶ ὅς (ἂν *NK(o)*) θέλῃ (ἐν *no*) (ὑμῖν εἶναι *N(k)O*) πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. **45** καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. **46** Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχὼ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ (ὁ *no*) υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, (ὁ *k*) τυφλὸς (προσαίτης, *N(k)O*) ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. **47** καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ (Ναζαρηνός *N(k)O*) ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· (ὁ *k*) υἱὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. **48** καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ. ὁ δὲ πολλῶ μαλλὼν ἔκραζεν· υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν με. **49** καὶ σταῖς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· (φωνήσατε *N(k)O*) αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν

11 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **2** καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς (οὐπω *NO*) ἀνθρώπων (ἐκάθισεν· λύσατε *N(k)O*) αὐτόν (καὶ *no*) (φέρετε. *N(k)O*) **3** καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε (ὅτι *ko*) ὁ κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτόν (ἀποστέλλει *N(k)O*) (πάλιν *no*) ὧδε. **4** (καὶ *no*) ἀπῆλθον (δὲ *k*) καὶ εὔρον (τὸν *k*) πῶλον δεδεμένον πρὸς (τὴν *k*) θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου καὶ λύουσιν αὐτόν. **5** καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; **6** οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς (εἶπεν *N(k)O*) ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. **7** καὶ (φέρουσιν *N(k)O*) τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ (ἐπιβάλλουσιν *N(k)O*) αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' (αὐτόν. *N(k)O*) **8** (καὶ *no*) πολλοὶ (δὲ *k*) τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν,

ἄλλοι δὲ στιβάδας (κόψαντες *N(k)O*) ἐκ *N(k)O*) ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς (γὰρ τῶν (ἀγρῶν *N(K)O*) (καὶ ἐστρώννουν *N(k)O*) ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ εἰς τὴν ὁδόν. *K*) 9 καὶ οἱ προάγοντες αὐτοῦ. 19 Καὶ (ὅταν *N(k)O*) ὧπὲ ἐγένετο, καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον (λέγοντες· (ἐξεπορεύοντο *N(k)O*) ἕξω τῆς πόλεως. 20 *k*) ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος καὶ παραπορευόμενοι πρωτῷ εἶδον τὴν συκὴν ἐν ὀνόματι κυρίου, 10 εὐλογημένη ἡ ἐξηραμμένη ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ἐρχομένη βασιλεία (ἐν ὀνόματι κυρίου ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥάββι, ἴδε ἡ συκὴ ἦν *K*) τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυὶδ, ὡσαννὰ κατηράσω ἐξήρανται. 22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 Ἱεροσόλυμα (ὁ Ἰησοῦς καὶ *k*) εἰς τὸ ἀμὴν (γὰρ *ko*) λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ ἱερὸν, καὶ περιβλεψάμενος πάντα, (ὀψίας τῷ ὅρει τούτῳ· ἄρθῃτι καὶ βλήθῃτι εἰς τὴν *NK(o)*) ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. 12 Καὶ τῇ αὐτοῦ ἀλλὰ (πιστεύῃ *N(k)O*) ὅτι (ὁ λαλεῖ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας *N(k)O*) γίνεται, ἔσται αὐτῷ (ὁ ἐὰν εἴπῃ. ἐπείνασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκὴν (ἀπὸ *no*) *K*) 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· πάντα ὅσα μακρόθεν ἔχουσιν φύλλα ἤλθεν εἰ ἄρα (ἂν *k*) (προσευχεσθε *N(k)O*) (καὶ *no*) τι εὐρήσει ἐν αὐτῇ. καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν (αἰτεῖσθε, *NK(o)*) πιστεύετε ὅτι (ἐλάβετε, οὐδὲν εὔρεν εἰ μὴ φύλλα· (ὁ *no*) γὰρ *N(k)O*) καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ ὅταν καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς (στήκετε *N(k)O*) προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ (ὁ Ἰησοῦς *k*) εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν τι ἔχετε κατὰ τινος ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ἡκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. (aiōn g165) 15 καὶ ὑμῶν. 26 (εἰ *KO*) (δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ εἰσελθὼν οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς (ὁ Ἰησοῦς *k*) εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. *K*) 27 Καὶ ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ (τοὺς *no*) ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πωλούντων τὰς περιστεράς κατέστρεψεν πρεσβύτεροι 28 καὶ (ἔλεγον *N(k)O*) αὐτῷ· 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς (ἡ *N(k)O*) διὰ τοῦ ἱεροῦ. 17 καὶ ἐδίδασκεν (καὶ *no*) τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα (ἔλεγεν *N(k)O*) αὐτοῖς οὐ γέγραπται ὅτι ταῦτα ποιῇς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς (ἀποκριθεὶς ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται *k*) εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς (καγὼ πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ (πεποιήκατε καγὼ *KO*) ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ *N(k)O*) αὐτὸν σπῆλαιον ληστῶν. 18 Καὶ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ἡκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα (τὸ *no*) Ἰωάννου καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν (ἀπολέσωσιν· ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἡ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ

μοι. **31** καὶ (διελογίζοντο *N(k)O*) πρὸς ἀπέκτειναν αὐτὸν καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω
 ἑαυτοὺς λέγοντες· (τί εἴπωμεν *O*) ἐὰν τοῦ ἀμπελῶνος. **9** τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος
 εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἔρεϊ· διὰ τί οὖν τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει
 οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **32** ἀλλ' (ἐὰν *k*) τοὺς γεωργοὺς καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα
 εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν ἄλλοις. **10** οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην
 (ὄχλον· *N(k)O*) ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
 Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. **33** καὶ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
 ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ γωνίας **11** παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ
 οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς (ἀποκριθεὶς *k*) ἔστιν θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; **12** καὶ
 λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι καὶ ἐφοβήθησαν
 ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.

12 Καὶ ἦρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς (λαλεῖν· *N(k)O*) ἀμπελῶνα ἀνθρωπος
 ἐφύτευσεν καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ
 ὥρυξεν ὑπολήνιον καὶ ὠκοδόμησεν
 πύργον καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ
 ἀπεδήμησεν **2** καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς
 γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον ἵνα παρὰ τῶν
 γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ (τῶν καρπῶν *N(k)O*)
 τοῦ ἀμπελῶνος. **3** (οἱ *k*) (καὶ *N(k)O*)
 λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν
 κενόν. **4** καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς
 αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κάκεϊνον κάκεϊνον
 (λιθοβολήσαντες *k*) ἐκεφαλίωσαν καὶ
 (ἀπέστειλαν *k*) (ἡτίμασαν. *N(k)O*) **5** καὶ
 (πάλιν *k*) ἄλλον ἀπέστειλεν· κάκεϊνον
 κάκεϊνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους,
 (οὓς *N(k)O*) μὲν δέροντες, (οὓς *N(k)O*)
 δὲ ἀποκτείνοντες. **6** ἔτι (οὖν *k*) ἕνα
 (εἶχεν *N(k)O*) υἱὸν ἀγαπητόν (αὐτοῦ· *k*)
 ἀπέστειλεν (καὶ *k*) αὐτὸν ἔσχατον πρὸς
 αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν
 μου. **7** ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς
 εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
 δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν
 ἔσται ἡ κληρονομία. **8** καὶ λαβόντες

τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς
 τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν
 ἀπῆλθον. **13** Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν
 τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν
 ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. **14** (οἱ *k*)
 (καὶ *N(k)O*) ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ·
 διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ
 μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς
 πρόσωπον ἀνθρώπων ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν
 ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν δοῦναι
 κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; **15** δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;
 Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν
 αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον
 ἵνα ἴδω. **16** οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς·
 τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ
 εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. **17** (Καὶ ἀποκριθεὶς
 k) ὁ (δὲ *no*) Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ
 Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
 τῷ θεῷ. καὶ (ἐξεθαύμαζον *N(k)(o)*) ἐπ'
 αὐτῷ. **18** Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς
 αὐτὸν οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι,
 καὶ (ἐπηρώτων *N(k)O*) αὐτὸν λέγοντες·
19 διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι
 ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ
 γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ (τέκνον *N(k)O*) ἵνα
 λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα (αὐτοῦ

k) και ἐξαναστήση σπέρμα τῷ ἀδελφῷ ἰσχύος σου. (αὕτη πρώτη ἐντολή. *KO*) αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος 31 (καὶ *ko*) δευτέρα (ὁμοία *KO*) αὕτη· ἔλαβεν γυναῖκα καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεῦτερος ἔλαβεν μερίζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστιν. αὐτὴν καὶ ἀπέθανεν (καὶ *k*) (μὴ *N(k)O*) 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· καλῶς, (αὐτὸς *k*) (καταλιπὼν *N(k)O*) σπέρμα διδάσκαλε, ἐπ’ ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· 22 καὶ (ἔλαβον αὐτὴν (θεὸς *K*) καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. *k*) οἱ ἑπτὰ (καὶ *k*) οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας (ἔσχατον *N(k)O*) πάντων καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως (καὶ ἐξ ὅλης ἀπέθανεν. 23 ἐν τῇ (οὖν *K*) ἀναστάσει τῆς ψυχῆς *KO*) καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος ὅταν ἀναστῶσιν τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 (Καὶ (περισσότερον *N(k)O*) ἐστὶν πάντων τῶν *k*) (ἔφη *N(k)O*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς (εἶπεν· ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν *k*) θυσιῶν. 34 *k*) οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ· ἀπεκρίθη εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται ἀλλ’ εἰσὶν ὡς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. 35 Καὶ ἄγγελοι (οἱ *ko*) ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ (τοῦ ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς Δαυὶδ ἐστὶν; 36 αὐτὸς *N(k)O*) βάτου (πῶς *N(k)O*) εἶπεν αὐτῷ ὁ (γὰρ *ko*) Δαυὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ θεοῦ λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς ἀγίω· (εἶπεν *NK(o)*) (ὁ *ko*) κύριος τῷ Ἰσαάκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν (ὁ κυρίω μου· (κάθου *NK(o)*) ἐκ δεξιῶν μου *k*) θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ (θεὸς *k*) ζώντων· ἕως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρους σου (ὑποκάτω (ὑμεῖς οὖν *KO*) πολὺ πλανᾶσθε. 28 Καὶ *N(k)O*) τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς (οὖν προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας *K*) Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτῶν συζητούντων, (ιδὼν *N(k)O*) ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· αὐτοῦ ἡδέως. 38 Καὶ (αὐτοῖς *k*) ἐν τῇ ποία ἐστὶν ἐντολή πρώτη (πάντων; *N(k)O*) διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν 29 (δὲ *k*) ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς (αὐτῷ *ko*) γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς ὅτι πρώτη (ἐστὶν *no*) (πασῶν *K(o)*) (τῶν περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐντολῶν· *K*) ἄκουε Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστὶν. 30 καὶ ἀγαπήσεις καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις, 40 κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χρητῶν σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς λήμψονται περισσότερον κρίμα. 41 Καὶ

καθίσας (ὁ Ἰησοῦς *k*) (κατέναντι *NK(o)*) *k*) ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους· (καὶ τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος *ko*) ἔσονται λιμοί (καὶ ταραχαί· *K*) βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ (ἀρχὴ *N(K)O*) ὠδίνων ταῦτα. **9** Βλέπετε πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλὰ· **42** καὶ δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς παραδώσουσιν (γὰρ *ko*) ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς ὃ ἐστὶν κοδράντης. **43** καὶ προσκαλεσάμενος δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ (εἶπεν *N(k)O*) αὐτοῖς σταθήσεσθε ἕνεκεν ἑμοῦ εἰς μαρτύριον ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ αὐτοῖς. **10** καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον πλεῖον πάντων (ἔβαλεν *N(k)O*) τῶν δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. **11** (καὶ (βαλλόντων *N(k)O*) εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· *no*) ὅταν (δὲ *k*) (ἄγωσιν *N(k)O*) **44** πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς λαλήσητε (μηδὲ μελετᾶτε· *K*) ἀλλ' ὃ ἐὰν πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· αὐτῆς.

13 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. **2** Καὶ ὁ Ἰησοῦς (ἀποκριθεὶς *k*) εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφελθῇ (ὥδε *NO*) λίθος ἐπὶ (λίθον *N(k)O*) ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. **3** Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ (ἐπηρώτα *N(k)O*) αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· **4** εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; **5** Ὁ δὲ Ἰησοῦς (ἀποκριθεὶς *k*) ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. **6** πολλοὶ (γὰρ *ko*) ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. **7** ὅταν δὲ (ἀκούσητε *NK(o)*) πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ (γὰρ *ko*) γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος. **8** ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· (καὶ οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. **12** (καὶ *no*) παραδώσει (δὲ *k*) ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. **13** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὀνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. **14** ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως (τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου *K*) (ἐστηκότα *N(k)(o)*) ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. **15** ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω (εἰς τὴν οἰκίαν *KO*) μηδὲ εἰσελθᾶτω ἄραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· **16** καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν (ὦν *k*) μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. **17** οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. **18** προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται (ἡ φυγὴ ὑμῶν *K*) χειμῶνος. **19** ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλιψίς οἷα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως (ἦν *N(k)O*) ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ

μὴ γένηται. **20** καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. **21** καὶ τότε ἕαν τις ὑμῖν εἴπῃ· (ἴδε *N(k)O*) ὧδε ὁ χριστός (ἦ, *KO*) (ἴδε *N(k)O*) ἐκεῖ, μὴ (πιστεύετε. *N(k)O*) **22** ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατόν (καὶ *ko*) τοὺς ἐκλεκτούς. **23** ὑμεῖς δὲ βλέπετε· (ἰδοὺ *K*) προεῖρηκα ὑμῖν πάντα. **24** Ἄλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (πίπτοντες, *N(k)O*) καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. **26** καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. **27** καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους (αὐτοῦ *K*) καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. **28** ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἡδὴ ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. **29** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. **30** Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. **31** ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (παρελεύσονται, *NK(o)*) οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ (παρελεύσονται. *N(k)O*) **32** Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης (ἡ *N(k)O*) τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι (οἱ *k*) ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ. **33** Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε (καὶ προσεύχεσθε *KO*) οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. **34** ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, (καὶ *k*) ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. **35** γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται (ἡ *no*) ὅψὲ ἢ (μεσονύκτιον *N(k)O*) ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· **36** μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. **37** (ὁ *N(k)O*) δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω· γρηγορεῖτε.

14 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· **2** ἔλεγον (γάρ· *N(k)O*) μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ μήποτε μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ. **3** Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς. (καὶ *ko*) συντρίψασα (τὴν *N(k)O*) ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ (κατὰ *k*) τῆς κεφαλῆς. **4** ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς (καὶ λέγοντες *ko*) εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; **5** ἡδύνατο γὰρ τοῦτο (τὸ μύρον *no*) πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. **6** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν, τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο (ἐν ἐμοί. *N(k)O*) **7** πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε (αὐτοῖς *N(k)O*) (πάντοτε *O*) εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. **8** ὁ (ἔσχεν *N(k)O*) (αὕτη

ko) ἐποίησεν, προέλαβεν μυρίσαι τὸ σῶμά τὸ (ἐν *O*) τρύβλιον. 21 (ὅτι *no*) ὁ μὲν υἱὸς μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν (δὲ *no*) τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται λέγω ὑμῖν· ὅπου (ἐὰν *N(k)O*) κηρυχθῇ περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνον τὸ εὐαγγέλιον (τοῦτο *k*) εἰς ὅλον τὸν δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται καλὸν (ἦν *ko*) αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. 10 Καὶ (ὁ *k*) Ἰούδας ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 22 καὶ ἐσθιόντων Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν αὐτῶν, λαβὼν (ὁ *ko*) (Ἰησοῦς *KO*) πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε (φάγετε, *K*) ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου. 23 καὶ λαβὼν ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ. 12 Καὶ (τὸ *k*) ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο ἐστὶν τὸ αἷμά μου ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα (τὸ *ko*) τῆς (καινῆς *K*) διαθήκης τὸ φάγῃς τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν ἐκχυννόμενον (ὑπὲρ *N(k)O*) πολλῶν. μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς ὑπάγετε 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐκέτι οὐ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος μὴ πῖω ἐκ τοῦ (γενήματος *N(k)O*) τῆς κεράμιον ὕδατος βασιάζων· ἀκολουθήσατε ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ὅταν αὐτῷ. 14 καὶ ὅπου (ἐὰν *NK(o)*) εἰσέλθῃ, αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος λέγει· ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά (μου *no*) τῶν ἐλαιῶν. 27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε (ἐν ἐμοὶ φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, *K*) ὅτι γέγραπται· μέγα ἐστρωμένον ἔτοιμον· (καὶ *no*) ἐκεῖ πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα ἐτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ (διασκορπισθήσονται. *N(k)O*) 28 ἀλλὰ (αὐτοῦ *ko*) καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν εὐρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν Γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ τὸ πάσχα. 17 Καὶ ὁψίας γενομένης ἔρχεται καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἀλλ' οὐκ μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων ἐγώ. 30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι (σὺ *no*) σήμερον ταύτῃ (ἐν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ *k*) τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 (οἱ δὲ *ko*) ἤρξαντο τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς ἐκπερισσῶς (ἐλάλει *N(k)O*) (μᾶλλον· μήτι ἐγώ (καὶ ἄλλος, μήτι ἐγώ; *K*) 20 ὁ δὲ *K*) ἐὰν δέῃ με συναποθανεῖν σοι, οὐ μή (ἀποκριθεὶς *k*) εἶπεν αὐτοῖς· εἷς (ἐκ *ko*) σε (ἀπαρνήσομαι. *NK(o)*) ὡσαύτως δὲ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς καὶ πάντες ἔλεγον. 32 Καὶ ἔρχονται εἰς

χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανί, καὶ λέγει πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων· ὃν ἂν προσεύξωμαι. 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν φιλήσω, αὐτός ἐστιν. κρατήσατε αὐτὸν καὶ Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ (τὸν *no*) (ἀπάγετε *N(k)O*) ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν Ἰωάννην μετ' (αὐτοῦ *N(k)O*) καὶ ἥρξατο εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει (αὐτῷ *o*) ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 34 καὶ λέγει ῥαββί (ῥαββί, *K*) καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως 46 οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας (αὐτῶν *k*) θανάτου. μέινατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 (αὐτῷ *N(k)O*) καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 καὶ (προελθὼν *NK(o)*) μικρὸν (ἔπιπτεν εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος *N(k)O*) ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ δυνατὸν ἐστὶν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 36 καὶ ἔλεγεν· ἀββα, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά *N(k)O*) 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ, εἶπεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθατε μετὰ ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 καὶ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; 49 ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα μὴ (ἐλθῇτε αὐτὸν ἔφυγον πάντες. 51 καὶ (εἷς *k*) *N(k)O*) εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα νεανίσκος τις (συνηκολούθει *N(K)(o)*) πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον καὶ κρατοῦσιν αὐτόν (οἱ νεανίσκοι. *k*) 52 εἰπὼν. 40 καὶ πάλιν (ἐλθὼν *N(k)O*) εὗρεν ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ (ἀπ' αὐτῶν. *k*) 53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν ὀφθαλμοὶ (καταβαρυνόμενοι, *N(k)O*) καὶ Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα καὶ συνέρχονται οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 (αὐτῷ *ko*) πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 καὶ ὁ καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε, Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἀπέχει, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 55 Οἱ δὲ ὁ παραδιδούς με ἠγγικεν. 43 Καὶ εὐθὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται (ὁ *o*) κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι Ἰούδας, (ὁ Ἰσκαριώτης *O*) εἷς (ὧν *k*) αὐτὸν καὶ οὐχ ἠύρισκον. 56 πολλοὶ γὰρ τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος (πολὺς ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι *K*) μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 Καὶ τινες ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ

λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ (καὶ ἡ τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν λαλιά σου ὁμοιάζει. *ΚΟ*) 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνῦναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 καὶ (εὐθύς αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς *ΝΟ*) ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, (τὸ *k*) μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος (τὸ ῥῆμα *N(k)O*) λέγων· οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν τί οὗτοί σου (ὡς *ΝΟ*) (οὗ *k(o)*) εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσίωπα καὶ (οὐκ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δῖς, τρίς με *no*) ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

15 Καὶ εὐθύς (ἐπὶ τὸ *k*) πρωτὶ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν (τῷ *k*) Πιλάτῳ. 2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ (λέγει *N(k)O*) σὺ λέγεις. 3 καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλὰ. 4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν (ἐπηρώτα *N(k)O*) αὐτὸν λέγων· οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε πόσα σου (κατηγοροῦσιν. *N(K)O*) 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ εἶπε οὐκ εἶπε οὐδὲν ἀπεκρίθη ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον. 6 κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον (ὃν παρητοῦντο. *N(k)O*) 7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ (ἀναβὰς *N(K)O*) ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς (ἀεὶ *ko*) ἐποίει αὐτοῖς. 9 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 Ὁ δὲ

Πιλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς (ἔλεγεν *N(k)O*) καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 καὶ ἦν ἡ αὐτοῖς τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε (τὸν ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη *no*) βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 27 καὶ σὺν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλάτος αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστὰς, ἓνα ἐκ ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 28 (περισσῶς *N(k)O*) ἔκραξαν· σταύρωσον (καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, καὶ αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. *K*) 29 καὶ οἱ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν τὸν Βαραββᾶν καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. 16 Οἱ δὲ Οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ἐν τρισὶν ἡμέραις, 30 σῶσον σεαυτὸν (καὶ ὃ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην *k*) (καταβάς *N(k)O*) ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 τὴν σπεῖραν 17 καὶ (ἐνδιδύσκουσιν *N(k)O*) ὁμοίως (δὲ *k*) καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον 18 καὶ ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται ἡρξάντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε (ὁ *o*) σῶσαι. 32 ὁ χριστός, ὁ βασιλεὺς (τοῦ *k*) (βασιλεὺς *N(k)O*) τῶν Ἰουδαίων. 19 καὶ Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμεν (αὐτῷ. *O*) καὶ ἐνέπτυνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι (σὺν *no*) αὐτῷ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε ὠνείδιζον αὐτόν. 33 (Καὶ *no*) γενομένης ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν (δὲ *k*) ὥρας ἑκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 καὶ (αὐτοῦ. *N(k)O*) καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν τῇ ἐνάτῃ (τῇ *k*) ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς ἵνα (σταυρώσωσιν *NK(o)*) αὐτόν. 21 φωνὴ μεγάλη (λέγων· *k*) ελωὶ ελωὶ, λεμα καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα σαβαχθανι; ὃ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ 35 καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 22 καὶ φέρουσιν αὐτόν ἔλεγον· (ἴδε, *N(k)O*) Ἥλιαν φωνεῖ. 36 ἐπὶ (τὸν *no*) Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστιν δραμῶν δέ (τις *N(k)O*) καὶ γεμίσας (μεθερμηνευόμενον, *NK(o)*) κρανίου σπόγγον ὄξους, περιθεὶς (τε *k*) καλάμῳ τόπος. 23 καὶ ἐδίδουν αὐτῷ (πιεῖν *K*) ἐπότιζεν αὐτόν λέγων· ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἐσμυρνισμένον οἶνον· (ὃς *N(k)O*) δὲ ἔρχεται Ἥλιος καθελεῖν αὐτόν. 37 ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 Καὶ (σταυροῦσιν *N(k)O*) Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. αὐτόν (καὶ *no*) (διαμερίζονται *N(k)O*) 38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον ἐπ' εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 ἰδὼν δὲ αὐτά, τίς τί ἄρῃ. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη, ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας

αὐτοῦ ὅτι οὕτως (κράζας *ΚΟ*) ἐξέπνευσεν, μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. **3** καὶ εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς θεοῦ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσαι ἡμῖν ἦν. **40** ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν τὸν λίθον (ἐκ *ΝΚ(ο)*) τῆς θύρας τοῦ θεωροῦσαι ἐν αἷς (ἦν *κο*) καὶ Μαρία ἡ μνημεῖου· **4** καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ (τοῦ *κ*) Ἰακώβου ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, σφόδρα. **5** καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον **41** αἱ (καὶ *κο*) ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς καὶ ἐξεθαμβήθησαν. **6** ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Ἱεροσόλυμα. **42** Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ ὃ ἐστὶν προσάββατον, Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἡγέρθη, οὐκ προσάββατον, **43** (ἐλθὼν *Ν(κ)Ο*) Ἰωσήφ ὁ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς ὃς **7** ἄλλ' ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς (τὸν Γαλιλαῖαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὤψεσθε καθὼς εἶπεν *νο*) Πιλάτον καὶ ἡτήσατο τὸ σῶμα ὑμῖν. **8** καὶ ἐξελθοῦσαι (ταχὺ *Κ*) ἔφυγον τοῦ Ἰησοῦ. **44** ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν (γὰρ *Ν(κ)Ο*) εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ οὐδὲν εἶπαν· ἐφοβοῦντο γάρ. (Πάντα δὲ (πάσαι *ΝΚ(ο)*) ἀπέθανεν. **45** καὶ γνοὺς τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα (πτῶμα *Ν(κ)Ο*) τῷ Ἰωσήφ. **46** καὶ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἀγοράσας σινδόνα, (καὶ *κ*) καθελὼν ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ (ἔθηκεν ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου *ΝΚ(Ο)*) αὐτὸν ἐν (μνημεῖῳ *ΝΚ(ο)*) σωτηρίας. ἀμήν. *Ο*) **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ (Ἀναστὰς δὲ πρῶτ' πρῶτῃ σαββάτου ἐφάνη μνημείου. **47** ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, *ΚΟ*) (παρ' Μαρίᾳ ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ποῦ (τέθειται. *Ν(κ)Ο*) (*κ)Ο*) (ἥς ἐκβεβλήκει ἐπτὰ δαιμόνια. *ΚΟ*) **10** (ἐκεῖνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. *ΚΟ*) **11** (κάκεῖνοι κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. *ΚΟ*) **12** (μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν. *ΚΟ*) **13**

16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου (ἡ *ο*) Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἡγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. **2** καὶ λίαν πρῶτ' (τῇ μιᾷ *Ν(κ)Ο*) (τῶν *νο*) σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ

(κάκεῖνοι κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. *ΚΟ*) **14** (ὕστερον δὲ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον *ΚΟ*) (ἐκ νεκρῶν *Ο*) (οὐκ ἐπίστευσαν. *ΚΟ*) **15** (Καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. *ΚΟ*) **16** (ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. *ΚΟ*) **17** (Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα *ΚΟ*) (παρακολουθήσει· *Κ(ο)*) (ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν *ΚΟ*) (καιναῖς, *Κ*) **18** (καὶ ἐν ταῖς χερσὶν *Ο*) (ὄφεις ἄροῦσιν, κἂν κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς *ΚΟ*) (βλάψει, *Κ(ο)*) (ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν. *ΚΟ*) **19** (Ὁ μὲν οὖν κύριος *ΚΟ*) (Ἰησοῦς *Ο*) (μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. *ΚΟ*) **20** (ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. ἀμήν. *ΚΟ*)

Κατα Λουκαν

1 Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, **2** καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, **3** ἔδοξεν ἀμοὶ ἀμοὶ παρηκολουθηκότες ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, **4** ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν. **5** Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου (τοῦ *k*) βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ (ἡ *k*) γυνὴ (αὐτῷ *N(k)O*) ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἑλισάβετ. **6** ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι (ἐναντίον *N(k)O*) τοῦ θεοῦ πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. **7** καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἑλισάβετ στεῖρα καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. **8** Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, **9** κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιάσου εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. **10** καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. **11** Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. **12** καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. **13** Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἑλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις

τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. **14** καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ (γενέσει *N(k)O*) αὐτοῦ χαρήσονται. **15** ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖν, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. **16** καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, **17** καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. **18** Καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. **19** Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. **20** καὶ ἰδοὺ ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. **21** Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. **22** Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς καὶ διέμενε κωφός. **23** Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **24** Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε λέγουσα **25** ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν (ὁ

k) κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος. 39 Ἀναστᾶσα δὲ (τὸ *k*) ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις. 26 Ἐν Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἔκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Γαβριήλ (ἀπὸ *N(k)O*) τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν Ἰούδα 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῆς Γαλιλαίας ἧ ὄνομα Ναζαρεθ 27 πρὸς Ζαχαρίου καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἑλισάβετ. 41 παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν Ἰωσήφ ἐξ οἴκου Δαυίδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς τῆς Μαρίας ἡ Ἑλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ παρθένου Μαριάμ. 28 Καὶ εἰσελθὼν (ὁ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη *ko*) (ἄγγελος *KO*) πρὸς αὐτὴν εἶπεν· πνεύματος ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ 42 καὶ χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ ἀνεφώνησεν (κραυγῇ *N(k)O*) μεγάλῃ (εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. *KO*) 29 ἡ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ δὲ (ἰδοῦσα *K*) ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. (αὐτοῦ *k*) καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς αὐτῇ· μὴ φοβοῦ Μαριάμ, εὗρες γὰρ χάριν ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν ᾧτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. 46 Καὶ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον κύριον, 47 καὶ ἡγαλλίασεν τὸ πνεῦμά Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, 48 ὅτι αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. (aīōn g165) 34 Εἶπεν δὲ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν ἐπει ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 Καὶ ἀποκριθεὶς με πᾶσαι αἱ γενεαὶ 49 ὅτι ἐποίησέν μοι ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον (μεγάλα *N(k)O*) ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις ὑψίστου τὸ ὄνομα αὐτοῦ· 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον εἰς γενεὰς (καὶ *no*) (γενεὰς *N(k)O*) ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· 51 ἐποίησεν Ἑλισάβετ ἡ (συγγενὴς *N(k)O*) σου καὶ κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν αὐτὴ (συνείληφεν *N(k)O*) υἱὸν ἐν γήρει ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ καλουμένην στείρα 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ ὑψωσεν ταπεινούς· 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν παρὰ (τοῦ θεοῦ *N(k)O*) πᾶν ῥῆμα. 38 ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν Εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· κενούς· 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους, 55 καθὼς

ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ *k*) οἴκῳ Δαυὶδ (τοῦ *k*) παιδὸς αὐτοῦ, 70
 Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων
 αἰῶνα. (aiōn g165) 56 Ἐμεινεν δὲ Μαριὰμ (τῶν *k*) ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ·
 σὺν αὐτῇ (ὡς *N(k)O*) μῆνας τρεῖς καὶ (aiōn g165) 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν
 ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. 57 Τῇ δὲ καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων
 Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων
 αὐτὴν καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας
 οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι αὐτοῦ, 73 ὄρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ
 ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' τὸν πατέρα ἡμῶν, 74 τοῦ δοῦναι ἡμῖν
 αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 Καὶ ἐγένετο ἀφόβως ἐκ χειρὸς (τῶν *k*) ἐχθρῶν (ἡμῶν
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν *k*) ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν
 τὸ παιδίον καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ
 ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 (πάσαις ταῖς ἡμέραις *N(k)O*) (τῆς ζωῆς
 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν *k*) ἡμῶν. 76 Καὶ σὺ (δέ, *no*) παιδίον,
 οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ
 εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδεὶς ἐστίν (ἐκ γὰρ ἐνώπιον *N(k)O*) (προσώπου *ko*)
 τῆς συγγενείας *N(k)O*) σου ὃς καλεῖται κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ
 τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν
 πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα
 (αὐτό. *N(k)O*) 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἐλέους θεοῦ ἡμῶν ἐν οἷς (ἐπισκέπεται
 ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστίν (τὸ *ko*) *N(k)O*) ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, 79
 ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου
 Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ καθημένους, τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας
 ἡ γλῶσσα αὐτοῦ καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. 80 Τὸ δὲ παιδίον
 θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς ἠϋξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι καὶ ἦν
 περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως
 τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.
 ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες 2 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις
 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες τί ἄρα τὸ ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος
 παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ (γὰρ *no*) χεὶρ Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν
 κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ οἰκουμένην. 2 αὕτη (ἡ *k*) ἀπογραφὴ
 πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας
 καὶ ἐπροφῆτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες
 κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν (ἑαυτοῦ
 καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 *N(k)O*) πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ
 καὶ ἡγείρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν (τῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρεθ

εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἦτις καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ ἐν τῇ φάτνῃ. **17** ἰδόντες δὲ (ἐγνώρισαν οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ, **5** ἀπογράψασθαι *N(k)O*) περὶ τοῦ ρήματος τοῦ λαληθέντος σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. **18** καὶ (γυναικί *k*) οὔσῃ ἐγκύῳ. **6** Ἐγένετο δὲ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, **7** καὶ ἔτεκεν αὐτούς. **19** Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ τὰ ρήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν καρδίᾳ αὐτῆς. **20** καὶ (ὑπέστρεψαν *N(k)O*) ἐν (τῇ *k*) φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν τόπος ἐν τῷ καταλύματι. **8** Καὶ ποιμένες θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. **21** Καὶ ὅτε καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. **9** καὶ (ἰδοὺ (αὐτὸν *no*) (τὸ παιδίον, *K*) καὶ ἐκλήθη *KO*) ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. **10** καὶ εἶπεν τῇ κοιλίᾳ. **22** καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι αὐτοῖς ὁ ἄγγελος μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἣτις Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἔσται παντὶ τῷ λαῷ **11** ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν παραστήσαι τῷ κυρίῳ **23** καθὼς γέγραπται σήμερον σωτήρ ὃς ἐστὶν χριστὸς κύριος ἐν ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον πόλει Δαυὶδ. **12** καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται· **24** καὶ εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον (καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν *no*) κείμενον ἐν (τῇ *k*) φάτνῃ. **13** καὶ (τῷ *no*) νόμῳ κυρίου· ζευγὸς τρυγόνων ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος ἢ δύο νοσοὺς περιστερῶν. **25** Καὶ ἰδοὺ στρατιᾶς (οὐρανίου *NK(o)*) αἰνούντων ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· **14** δόξα ἐν ὑψίστοις Συμεὼν καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις καὶ εὐλαβὴς προσδεχόμενος παράκλησιν (εὐδοκίας, *N(k)O*) **15** Καὶ ἐγένετο ὡς τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτόν. **26** καὶ ἦν αὐτῷ κεχηρηματισμένον οἱ ἄγγελοι, (καὶ *ko*) οἱ (ἄνθρωποι οἱ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν *ko*) ποιμένες (ἐλάλουν *N(k)O*) πρὸς θάνατον πρὶν ἢ (ἂν *no*) ἴδῃ τὸν χριστὸν ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλέεμ κυρίου **27** καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ἱερὸν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. **16** καὶ ἦλθαν παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ σπεύσαντες καὶ ἀνεῦραν τὴν τε Μαριὰμ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, **28**

καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ (αὐτοῦ *ko*) καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ πάσχα. 42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, (ἀναβαινόντων *N(k)O*) αὐτῶν (εἰς δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ 30 ὅτι Ἱεροσόλυμα *KO*) κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας ἐν τῷ 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ (ἐγνώσαν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. 33 Καὶ ἦν (ὁ *N(k)O*) (οἱ γονεῖς *NO*) (Ἰωσήφ καὶ ἡ *no*) (πατὴρ *N(K)O*) αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ μήτηρ *K*) αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὀδὸν καὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ καὶ εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· (ἐν *k*) τοῖς γνωστοῖς. 45 καὶ μὴ εὐρόντες ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πῶσιν καὶ ἀνάστασιν (αὐτόν *k*) ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον (ἀναζητοῦντες *N(k)O*) αὐτόν. 46 καὶ ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία ὅπως ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν ἄν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ διαλογισμοί. 36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, ἐπερωτῶντα αὐτούς. 47 ἐξίσταντο δὲ θυγάτηρ Φανουίλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν αὐτῆς 37 καὶ αὕτη χήρα (ἔως *N(k)O*) ἐτῶν ἡ μήτηρ αὐτοῦ τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἢ οὐκ ἀφίστατο οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ κἀγὼ (ἀπὸ *k*) τοῦ ἱεροῦ νηστεύεις καὶ δεήσεις ὀδυνώμενοι (ἐζητοῦμέν *NK(o)*) σε. 49 λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν· 38 καὶ (αὕτη Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; *k*) αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθρωπολογεῖτο οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου τῷ (θεῷ *N(K)O*) καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν (ἐν ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη *k*) Ἱερουσαλὴμ. 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ καὶ (πάντα *N(k)O*) τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς, καὶ ἡ μήτηρ (ἐπέστρεψαν *N(k)O*) εἰς τὴν Γαλιλαίαν αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα (ταῦτα εἰς (τὴν *k*) πόλιν (ἑαυτῶν *N(k)O*) *ko*) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 Καὶ Ἰησοῦς Ναζαρέθ. 40 Τὸ δὲ παιδίον ἠϋξάνεν καὶ προέκοπτεν (ἐν *n*) (τῇ *no*) σοφίᾳ καὶ ἐκραταιοῦτο (πνεύματι *K*) πληρούμενον ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις, (σοφία, *N(k)O*) καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' **3** Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς αὐτό. 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος,

ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. **12** ἦλθον
 Ἰουδαίας καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν
 Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί (ποιήσωμεν;
 αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰουραίας καὶ *N(k)O*) **13** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
 Τραχωνίτιδος χώρας καὶ Λυσανίου τῆς μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν
 Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος **2** ἐπὶ (ἀρχιερέως πράσσετε. **14** ἐπηρώτων δὲ αὐτόν καὶ
 N(k)O) Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα στρατευόμενοι λέγοντες· τί (ποιήσωμεν
 θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν (τοῦ *k*) Ζαχαρίου *N(k)O*) καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν (πρὸς *k*)
 υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. **3** καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν (αὐτοῖς· *N(k)O*) μηδένα διασεισῆτε
 τὴν περὶ χωρὸν τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων μηδὲ συκοφαντήσητε καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς
 βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ὁψωνίοις ὑμῶν. **15** Προσδοκῶντος δὲ τοῦ
4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς
 τοῦ προφήτου (λέγοντος· *k*) φωνῇ καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε
 βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε τὴν μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, **16** ἀπεκρίνατο
 ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους λέγων (πᾶσιν *N(k)O*) ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ
 αὐτοῦ. **5** πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς ἔρχεται δὲ ὁ
 πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι
 ἔσται τὰ σκολιά εἰς (εὐθείαν *NK(o)*) τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. αὐτὸς
 καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· **6** καὶ ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί,
 ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ **17** οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ (καὶ *k*)
 θεοῦ. **7** Ἐλέγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις (διακαθᾶραι *N(k)O*) τὴν ἄλωνα αὐτοῦ
 ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα καὶ (συναγαγεῖν *N(k)O*) τὸν σῖτον εἰς τὴν
 ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ ἀποθήκην αὐτοῦ. τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει
 τῆς μελλούσης ὀργῆς; **8** ποιήσατε οὖν πυρὶ ἀσβέστῳ. **18** Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα
 καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας καὶ μὴ παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. **19**
 ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔχομεν Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης ἐλεγχόμενος
 τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς
 ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι (φιλίππου *K*) τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ
 τέκνα τῷ Ἀβραάμ. **9** ἥδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ
 πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν Ἡρώδης, **20** προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ
 οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν πᾶσιν· καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην
 ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. **10** καὶ ἐν (τῇ *k*) φυλακῇ. **21** Ἐγένετο δὲ ἐν
 ἐπηρώτων αὐτόν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν καὶ
 οὖν (ποιήσωμεν; *N(k)O*) **11** ἀποκριθεὶς Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου
 δὲ (ἔλεγεν *N(k)O*) αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανὸν **22** καὶ καταβῆναι
 χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι καὶ ὁ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει (ὡς

N(k)O) περιστερὰν ἐπ' αὐτὸν καὶ φωνήν *k*) εἶπεν (δὲ *no*) αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι (λέγουσαν· *k*) υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν εὐδόκησα. 23 Καὶ αὐτὸς ἦν (ὁ *k*) Ἰησοῦς (ὁ *no*) Ἰησοῦς (λέγων· *k*) γέγραπται ὅτι ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ὢν υἱός, οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ τοῦ Ἠλὶ 24 τοῦ (ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ. *KO*) 5 Καὶ Μαθθαὶ τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν (ὁ *k*) (διάβολος εἰς τοῦ Ἰωσήφ 25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμῶς ὄρος ὑψηλὸν *K*) ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἑσλὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 τοῦ τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ Μάαθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεῖν τοῦ χρόνου 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ (Ἰωσήχ *N(k)O*) τοῦ (Ἰωδὰ *N(k)O*) 27 δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν τοῦ Ἰωαννὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβαβὲλ τοῦ δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ Σαλαθιήλ τοῦ Νηρὶ 28 τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ (ἐὰν *NK(o)*) θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδάμ τοῦ Ἡρ 29 τοῦ ἐὰν προσκυνήσης ἐνώπιον (ἐμοῦ *N(k)O*) (Ἰησοῦ *N(k)O*) τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρίμ ἔσται σοῦ (πᾶσα. *N(k)O*) 8 καὶ ἀποκριθεὶς τοῦ Μαθθαὶ τοῦ Λευὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ (ὑπάγε *KO*) (ὀπίσω Ἰούδα τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωνάμ τοῦ Ἐλιακὶμ μου Σατανᾶ· *K*) γέγραπται· (γὰρ *k*) 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ Ναθάμ τοῦ Δαυὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 (Καὶ *k*) Ἦγαγεν τοῦ Βόος τοῦ (Σαλὰ *N(k)O*) τοῦ Ναασσῶν (δὲ *no*) αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν 33 τοῦ Ἀμιναδάβ τοῦ (Ἀδμὶν *N(K)O*) (τοῦ (αὐτὸν *ko*) ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ Ἀρνὶ *NO*) τοῦ Ἑσρώμ τοῦ Φάρες τοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ (ὁ *k*) υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακώβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραάμ βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται τοῦ Θάρα τοῦ Ναχώρ 35 τοῦ Σεροῦχ τοῦ γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται Ῥαγαὺ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάττει σε· 11 καὶ ὅτι τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν σε, μήποτε μήποτε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνὼχ προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μαλελεήλ τοῦ Καϊνὰμ 38 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ. εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ

4 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι (ἐν τῇ ἐρήμῳ *N(k)O*) 2 καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν (ὑστερον *K*) ἐπέινασεν. 3 (Καὶ

πάντων. 16 Καὶ ἦλθεν εἰς (τὴν *k*) εἰς Σάρεπτα τῆς (Σιδωνίας *N(k)O*) πρὸς Ναζαρά οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἑλισαίου τοῦ προφήτου σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἀνέστη καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναϊμὰν ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον ὁ Σύρος. 28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου· καὶ (ἀναπτύξας ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα· 29 *NK(o)*) τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον οὗ καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς ἦν γεγραμμένον 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, πόλεως καὶ ἡγαγον αὐτὸν ἕως (τῆς *k*) οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με (εὐαγγελίσασθαι ὁφρὺς τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο *N(k)O*) πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με (ἰάσασθαι αὐτῶν (ὥστε *N(k)O*) κατακρημνίσαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν *K*) αὐτόν. 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφρεσιν καὶ τυφλοῖς αὐτῶν ἐπορεύετο. 31 Καὶ κατῆλθεν εἰς ἀνάβλεψιν, ἀποστειλὰ τεθραυσμένους ἐν Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦν ἀφέσει, 19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. 32 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ὅτι ὑπηρέτη ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 καὶ ἐν ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα ἡρξάτο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὡσὶν μεγάλη· 34 (λέγων *ko*) ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, ὕμων. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔλεγον· (οὐχὶ *N(k)O*) υἱὸς ἐστίν (ὁ καὶ ἔξελθε (ἀπ' *N(k)O*) αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν *ko*) Ἰωσήφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν αὐτοὺς πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν ἠκούσαμεν γενόμενα (εἰς *N(k)O*) (τὴν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες τίς ὁ λόγος οὗτος *NK(o)*) Καφαρναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς τῇ πατρίδι σου. 24 Εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ 37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἥχος περὶ αὐτοῦ εἰς πατρίδι αὐτοῦ. 25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν· πάντα τόπον τῆς περιχώρου. 38 Ἀναστὰς πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου δὲ (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. (ἡ *k*) πενθερὰ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· 26 καὶ πρὸς μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ μὴ 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ

πυρετῶ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ὅλης (τῆς *k*) νυκτὸς κοιπιάσαντες οὐδὲν ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. **40** Δύνοντας δὲ ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τοῦ ἡλίου (ἅπαντες *N(k)O*) ὅσοι εἶχον (τὰ *N(k)O*) (δίκτυα. *N(K)O*) **6** καὶ τοῦτο ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν πολὺ διερρήσσετο δὲ (τὰ *N(k)O*) (δίκτυα τὰς χεῖρας (ἐπιτιθεῖς ἐθεράπευεν *N(k)O*) *N(K)O*) αὐτῶν. **7** καὶ κατένευσαν τοῖς αὐτοῦς. **41** ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια μετόχοις (τοῖς *k*) ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ ἀπὸ πολλῶν (κραυγάζοντα *N(k)O*) καὶ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ (ὁ χριστὸς *K*) ὁ υἱὸς τοῦ ἡλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. **8** Ἰδὼν δὲ Σίμων ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. **42** Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν (τοῦ Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη *k*) Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι (ἐπεζήτουν ἀνὴρ ἀμαρτωλὸς εἰμι, κύριε. **9** θάμβος *N(k)O*) αὐτὸν καὶ ἡλθον ἕως αὐτοῦ καὶ γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων (ῶν αὐτῶν. **43** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ *N(k)O*) συνέλαβον, **10** ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι (ἐπὶ *N(k)O*) οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν τοῦτο (ἀπεστάλην. *N(k)O*) **44** καὶ ἦν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· κηρύσσων (εἰς τὰς συναγωγὰς *N(k)O*) τῆς ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσθι ζωγρῶν. **11** (Ἰουδαίας. *N(K)O*)

5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ (καὶ *N(K)O*) ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρετ **2** καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην. οἱ δὲ ἀλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες (ἔπλυνον *N(k)O*) τὰ δίκτυα. **3** ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν (τοῦ *k*) Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. (καὶ *ko*) καθίσας (δὲ *no*) ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. **4** Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγρην. **5** καὶ ἀποκριθεὶς (ὁ *k*) Σίμων εἶπεν (αὐτῷ· *ko*) ἐπιστάτα, δι-

καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες (πάντα *N(k)O*) ἠκολούθησαν αὐτῷ. **12** Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας (καὶ *ko*) ἰδὼν (δὲ *no*) τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδειήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. **13** καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ (λέγων· *N(k)O*) θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. **14** καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶν εἰπεῖν ἄλλ' ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **15** Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοί

ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι (ὕπ' αὐτοῦ *K*) θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς ἐδόξαζον τὸν θεὸν καὶ ἐπλήσθησαν φόβου δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ λέγοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον. προσευχόμενος. 17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν 27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν τελώνην ὀνόματι Λευὶν καθήμενον ἐπὶ καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι τὸ τελώνιον καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς μοι. 28 καὶ καταλιπὼν (πάντα *N(k)O*) Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, ἀναστὰς (ἠκολούθει *N(k)O*) αὐτῷ. 29 καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι (αὐτόν. καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην (ὁ *K*) Λεῦις *N(K)O*) 18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι αὐτῶν κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον αὐτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὐρόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν (διὰ *K*) ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες διὰ τί τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ καὶ πίνετε; 31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρειάν ἔχουσιν οἱ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν (αὐτῷ· *K*) ὑγιαίνοντες ἱατροῦ ἄλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλ' καὶ ἥρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. 33 οἱ δὲ εἶπαν καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες τίς ἐστὶν οὗτος πρὸς αὐτόν· (διὰ τί *KO*) οἱ μαθηταὶ ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις (ἀφεῖναι *N(k)O*) εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 Ὁ αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί δὲ (Ἰησοῦς *no*) εἶπεν πρὸς αὐτούς· μὴ διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 τί δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος ἐν ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι ὧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν, ποιῆσαι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· (ἔγειρε *N(k)O*) (νηστεῦσαι; *N(k)O*) 35 ἐλεύσονται δὲ καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς νυμφίος, τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· ταῖς ἡμέραις. 36 ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν σοὶ λέγω, (ἔγειρε *N(k)O*) καὶ ἄρας τὸ πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα (ἀπὸ *no*) κλινιδιὸν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν ἱματίου καινοῦ (σχίσας *NO*) ἐπιβάλλει σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μὴ γε, καὶ τὸ αὐτῶν, ἄρας ἐφ' (ὁ *N(k)O*) κατέκειτο, καινὸν (σχίσει, *N(k)O*) καὶ τῷ παλαιῷ οὐ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν (συμφωνήσει *N(k)O*) (τὸ *no*) ἐπίβλημα

τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. **37** καὶ οὐδεὶς βάλλει *N(k)O*) καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. (ὁ *k*) (καὶ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ *N(k)O*) ἀναστάς ἔστη. **9** εἶπεν (δὲ *N(k)O*) μὴ γε, ῥήξει ὁ οἶνος (ὁ *no*) νέος τοὺς ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· (ἐπερωτῶ *N(k)O*) ἀσκούς καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ὑμᾶς (εἰ *N(k)O*) ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. **38** ἀλλ' οἶνον νέον εἰς *N(k)O*) ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; ἀσκούς καινοὺς βλητέον (καὶ ἀμφοτέροι ψυχὴν σῶσαι ἢ (ἀπολέσαι; *NK(O)*) **10** συντηροῦνται. *KO*) **39** καὶ οὐδεὶς πίων καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν παλαιὸν (εὐθέως *K*) θέλει νέον, λέγει (αὐτῷ *N(k)O*) ἔκτεινον τὴν χειρά σου. ὁ γάρ· ὁ παλαιὸς (χρηστός *N(k)O*) ἐστίν. δὲ ἐποίησεν (οὕτως *k*) καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ (ὕγιής *K*) (ὡς ἡ ἄλλη. *KO*) **11** αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ. **12** Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις (ἐξελθεῖν *N(k)O*) (αὐτὸν *no*) εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. **13** καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν· **14** Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ (καὶ *no*) Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην (καὶ *no*) Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον **15** (καὶ *no*) Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν (καὶ *no*) Ἰάκωβον (τὸν τοῦ *k*) Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν **16** (καὶ *no*) Ἰούδαν Ἰακώβου καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτῃ ὃς (καὶ *ko*) ἐγένετο προδότης. **17** καὶ καταβάς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ. καὶ ὄχλος (πολὺς *NO*) μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν. **18** καὶ οἱ (ἐνοχλούμενοι ἀπὸ *N(k)O*) πνευμάτων ἀκαθάρτων (καὶ *k*) ἐθεραπεύοντο. **19** καὶ

πᾶς ὁ ὄχλος (ἐξήτουν *N(k)O*) ἄπτεσθαι οἱ ἄνθρωποι, (καὶ ὑμεῖς *ko*) ποιεῖτε αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, αὐτοῖς ὁμοίως. **32** καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς καὶ ἰᾶτο πάντα. **20** Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. **33** καὶ (γὰρ *no*) ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **21** Μακάριοι ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ (γὰρ Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. *ko*) οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. **22** Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ **34** καὶ ἐὰν (δανίσητε *N(k)(o)*) παρ' ὧν ἄνθρωποι καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ἐλπίζετε (λαβεῖν, *N(k)O*) ποία ὑμῖν χάρις ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ἐστίν; καὶ (γὰρ *ko*) (οἱ *k*) ἁμαρτωλοὶ ὡς πονηρὸν ἔνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν **23** (χάρητε *N(k)O*) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ τὰ ἴσα. **35** πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μὴδὲν ἐν τῷ οὐρανῷ. κατὰ (τὰ *N(K)O*) (αὐτὰ ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν *N(k)O*) γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις οἱ πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ (τοῦ *k*) ὑψίστου, πατέρες αὐτῶν. **24** Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν καὶ πονηροὺς. **36** Γίνεσθε (οὖν *K*) ὑμῶν. **25** Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι (νῦν, οἰκτίρμονες καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν *no*) ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ (ὑμῖν *k*) οἱ οἰκτίρμων ἐστίν. **37** καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. μὴ κριθῆτε. (καὶ *no*) μὴ καταδικάζετε, **26** Οὐαὶ (ὑμῖν *k*) ὅταν ὑμᾶς καλῶς καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ (τὰ ἀπολυθήσεσθε. **38** δίδετε, καὶ δοθήσεται *N(K)O*) (αὐτὰ *N(k)O*) γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ὑμῖν. μέτρον καλὸν πεπιεσμένον (καὶ *k*) ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. **27** ἀλλ' σεσαλευμένον (καὶ *k*) ὑπερεκχυννόμενον ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ὃ (Τῷ ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν *k*) γὰρ (αὐτῷ *k*) μέτρῳ μετρεῖτε, ὑμᾶς, **28** εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. **39** εἶπεν δὲ (καὶ (ὑμᾶς, *N(k)O*) (καὶ *k*) προσεύχεσθε *no*) παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι δύναται (περὶ *N(k)O*) τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέροι **29** τῷ τύποντί σε ἐπὶ τὴν σιαγὸνα, παρέχε εἰς βόθυνον (ἐμπεσοῦνται; *N(k)O*) **40** καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης. (αὐτοῦ. *k*) κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται **30** Παντί (δὲ τῷ *ko*) αἰτοῦντί σε δίδου· ὥς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. **41** Τί δὲ βλέπεις τὸ καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ **31** καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ

οὐ κατανοεῖς; 42 (ἡ *ko*) πῶς δύνασαι καὶ ἐγένετο τὸ ῥήγμα τῆς οἰκίας ἐκεῖνης λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες μέγα.

ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ (πάλιν *no*) δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν· 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται. οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας (αὐτοῦ *ko*) προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς (ἄνθρωπος *k*) ἐκ τοῦ πονηροῦ (θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ *K*) προφέρει τὸ πονηρὸν· ἐκ γὰρ (τοῦ *k*) περισσεύματος (τῆς *k*) καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν ὡς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν. πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν (διὰ *N(k)O*) (τὸ *no*) (καλῶς *NO*) (οἰκοδομηθῆναι *N(K)O*) (αὐτὴν *no*) (ἐπὶ τὴν πέτραν. *k*) 49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου ἣ προσέρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθὺς (συνέπεσεν, *N(k)O*)

7 (Ἐπειδὴ *N(k)O*) ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ. 2 ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλεν τελευτᾶν ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ (παρέξι *N(K)O*) τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὑποκόδομησεν ἡμῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπεμψεν (πρὸς αὐτὸν *ko*) φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς, 7 διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν. ἀλλ' εἰπέ λόγῳ, καὶ (ἰαθήτω *N(k)O*) ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας. καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, (οὐδὲ *NK(o)*) ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὔρον τὸν (ἀσθενοῦντα *K*) δοῦλον ὑγιαίνοντα. 11 Καὶ ἐγένετο ἐν (τῷ *N(k)O*) ἐξῆς (ἐπορεύθη *N(k)O*) εἰς πόλιν

καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, (καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (ἱκανοὶ *κ*) καὶ ὄχλος *no*) κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πολὺς. 12 ὥς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 23 καὶ μακάριός πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς ἐστὶν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 24 μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἦν χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἤρξατο λέγειν πρὸς (τοὺς ὄχλους *NK(o)*) ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος περὶ Ἰωάννου· τί (ἐξήλθατε *N(k)O*) ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι· κάλαμον μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί σοροῦ· οἱ δὲ βασιάζοντες ἔστησαν· καὶ (ἐξήλθατε *N(k)O*) ἰδεῖν· ἄνθρωπον ἐν εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν. ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ἔλαβεν δὲ φόβος (πάντας, *N(k)O*) καὶ (ἐξήλθατε *N(k)O*) ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης λέγω ὑμῖν· καὶ περισσότερον προφήτου. μέγας (ἡγέρθη *N(k)O*) ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 (ἐγὼ *κ*) ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου καὶ ἐξήλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ πρὸ προσώπου σου ὃς κατασκευάσει τὴν Ἰουδαίαν περὶ αὐτοῦ καὶ (ἐν *ko*) πάσῃ τῇ ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 28 Λέγω (γὰρ περιχώρῳ. 18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ *κ*) ὑμῖν· μεῖζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ (προφήτης *KO*) (τοῦ *κ*) (Ἰωάννου προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν *N(K)O*) οὐδεὶς ἐστίν. ὁ δὲ μικρότερος αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν (κύριον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μεῖζων αὐτοῦ *N(K)O*) λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ (ἄλλον ἐστίν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ *NK(o)*) προσδοκῶμεν; 20 Παραγενόμενοι τελῶνα ἐδικαίωσαν τὸν θεὸν βαπτισθέντες δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ὁ βαπτιστὴς (ἀπέστειλεν *N(k)O*) ἡμᾶς καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ πρὸς σὲ λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον ἡθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ προσδοκῶμεν; 21 ἐν (ἐκείνῃ *N(k)O*) αὐτοῦ. 31 (Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, *κ*) τίνι (δὲ *κ*) τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς οὖν ὁμοίωσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων ταύτης καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί πονηρῶν καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο εἰσὶν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις (τὸ *κ*) βλέπειν. 22 καὶ ἀποκριθεὶς (ὁ καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις (ἃ *no*) (καὶ Ἰησοῦς *κ*) εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες *κ*) (λέγει· *N(k)(o)*) ἡυλῆσαμεν ὑμῖν, ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν (ὑμῖν (ὅτι *ko*) τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ *κ*) καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν

γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς (μὴ *N(k)O*) οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ (τοὺς *ko*) πόδας (μου ἐσθίων ἄρτον μίτε πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· *k*) οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν (τῆς ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· κεφαλῆς *K*) αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· 36 Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. 47 φάγῃ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἰσελθὼν εἰς (τὸν οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι οἴκον *N(k)O*) τοῦ Φαρισαίου (κατεκλίθη. αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ᾧ *N(K)O*) 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἣτις ἦν ἐν τῇ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν πόλει ἁμαρτωλός. (καὶ *no*) ἐπιγνοῦσα δὲ αὐτῇ· ἀφέωνται σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 ὅτι (κατάκειται *N(k)O*) ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας 38 καὶ σῶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν ἢ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς εἰρήνην.

κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασεν καὶ κατεφίλει 8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειψεν τῷ μύρῳ. διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν (ὁ *o*) βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ 2 καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ τεθεραπευμένοι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν γυνὴ ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ ὅτι ἁμαρτωλός καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη ἐστιν. 40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Μαγδαληνὴ ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτά πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ ἐξεληλύθει, 3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφιλῆται ἦσαν δανιστῇ τινι. ὁ εἷς ὥφειλεν δηνάρια ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 ἔτεραι πολλαὶ αἵτινες διηκόνουν (αὐτοῖς μὴ ἐχόντων (δὲ *k*) αὐτῶν ἀποδοῦναι *N(K)O*) (ἐκ *N(k)O*) τῶν ὑπαρχόντων ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν (εἶπέ αὐταῖς. 4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ *k*) πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 ἐξῆλθεν ὁ 44 καὶ ὁρῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 ἐξῆλθεν ὁ πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν ὃ μὲν ἔπесεν ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. 6

καὶ ἕτερον (κατέπεσεν *N(k)O*) ἐπὶ τὴν ὃ οὐ (μὴ *no*) (γνωσθῇ *N(k)O*) καὶ εἰς πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ φανερόν ἔλθῃ. **18** Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ἔχειν ἰκμάδα. **7** καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν ὃς (ἂν *NK(o)*) γὰρ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ καὶ ὃς (ἂν *NK(o)*) μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν ἀπέπνιξαν αὐτό. **8** ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. **19** (Παρεγένετο καὶ ἕτερον ἔπεσεν (εἰς *N(k)O*) τὴν γῆν *N(k)O*) δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. **20** (Καὶ *k*) ἀπηγγέλη ἔχων ὥτα ἀκούειν ἀκουέτω. **9** Ἐπρωτῶν (δὲ *no*) αὐτῷ (λέγοντων· *k*) ἡ μήτηρ δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (λέγοντες· *k*) σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἕξω ἰδεῖν τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή; **10** ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν θέλοντές σε. **21** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας αὐτοῦ· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς ἵνα εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ καὶ ποιοῦντες (αὐτόν. *k*) **22** (Καὶ *k*) συνιῶσιν. **11** ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ Ἐγένετο (δὲ *no*) ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. **12** οἱ δὲ παρὰ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ (ἀκούσαντες, *N(k)O*) αὐτοῦ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. καὶ ἀνήχθησαν. ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν ἵνα μὴ πιστεύσαντες **23** πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν, καὶ σωθῶσιν. **13** οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. **24** λόγον· καὶ οὗτοί ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ πειρασμοῦ ἀφίστανται. **14** τὸ δὲ εἰς τὰς (διεγερθεὶς *N(k)O*) ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν καὶ ἐγένετο γαλήνη. **25** Εἶπεν δὲ αὐτοῖς τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ ποῦ (ἐστὶν *k*) ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες οὐ τελεσφοροῦσιν. **15** τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ δὲ ἐθαύμασαν λέγοντες πρὸς ἀλλήλους γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. **16** Οὐδεὶς αὐτῷ; **26** καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ τῶν (Γερασηνῶν *N(K)O*) ἥτις ἐστὶν ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἀντιπέρα τῆς Γαλιλαίας. **27** Ἐξεληθόντι δὲ (τίθησιν *N(k)O*) ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν (αὐτῷ *ko*) βλέπωσιν τὸ φῶς. **17** οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως (ὃς *ko*) (ἔχων ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον *N(k)O*) δαιμόνια. καὶ (ἐκ *k*) (χρόνῳ

ἱκανῶ *N(k)O*) οὐκ (ἐνεδύσατο *N(k)O*) δαιμονισθεῖς. 37 καὶ (ἠρώτησεν *N(k)O*)
 ἱμάτιον καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν
 μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν (καὶ *k*) (Γερασηνῶν *N(K)O*) ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν,
 ἀνακράζας προσέπεσεν αὐτῶ καὶ φωνῇ ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο. Αὐτὸς δὲ
 μεγάλη εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ ἐμβᾶς εἰς (τὸ *k*) πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38
 τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με (ἐδεῖτο *N(k)O*) δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἅφ' οὗ
 βασανίσης. 29 παρήγγειλεν γὰρ τῷ πνεύματι ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ.
 τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν (ὁ *k*) (Ἰησοῦς *K*)
 πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, λέγων· 39 ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου
 καὶ (ἐδεσμεύετο *N(k)O*) ἀλύσεις καὶ καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ
 πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων
 τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο (ὑπὸ *NK(o)*) τοῦ ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. 40 (Ἐγένετο
 (δαιμονίου *N(k)O*) εἰς τὰς ἐρήμους. 30 *K*) ἐν δὲ τῷ (ὑποστρέφειν *N(k)O*) τὸν
 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς (λέγων· Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτόν ὁ ὄχλος ἦσαν γὰρ
 ko) τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· (λεγιών· πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ
 N(k)O) ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς ἧλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰαΐρος, καὶ (οὗτος
 αὐτόν. 31 καὶ (παρεκάλουν *N(k)O*) αὐτόν *N(k)O*) ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν.
 ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ
 ἀπελθεῖν. (Abyssos g12) 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
 χοίρων ἱκανῶν (βοσκομένη *N(k)O*) ἐν αὐτοῦ 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ
 τῷ ὄρει, καὶ (παρεκάλεσαν *N(k)O*) αὐτόν ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν. ἐν
 ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπιγον
 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 ἐξελθόντα δὲ αὐτόν. 43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος
 τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου (εἰσῆλθον ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις (εἰς *k*) (ἰατροῖς
 N(k)O) εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ *N(k)O*) προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον
 ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ (αὐτῆς *ko*) οὐκ ἴσχυσεν (ἀπ' *N(k)O*)
 ἀπεπνίγῃ. 34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα
 (γεγονὸς *N(k)O*) ἔφυγον καὶ (ἀπελθόντες ὀπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
 K) ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ
 τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ αἷματος αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τίς
 γεγονὸς καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων
 εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἅφ' οὗ τὰ εἶπεν ὁ Πέτρος (καὶ οἱ *KO*) (μετ' αὐτοῦ·
 δαιμόνια (ἐξῆλθεν *N(k)O*) ἱματισμένον *K(o)*) ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσιν
 καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σε καὶ ἀποθλίβουσιν (καὶ λέγεις τίς ὁ
 Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ ἀψάμενός μου. *KO*) 46 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
 αὐτοῖς (καὶ *k*) οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ ἥψατό μου τις ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν

(ἐξεληλυθυῖαν *N(k)O*) ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα εἰς τὴν ὁδόν· μήτε (ράβδον *N(k)O*) δὲ ἢ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἦψατο μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς αὐτοῦ ἀπήγγειλεν (αὐτῷ *K*) ἐνώπιον ἦν ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε, ἐκεῖ μένετε παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι (ἂν 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· (θάρσει *K*) (θυγάτηρ, *NK(o)*) μὴ (δέχωνται *N(k)O*) ὑμᾶς, *N(k)O*) ἢ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης (καὶ εἰς εἰρήνην. 49 Ὡς αὐτοῦ λαλοῦντος *K*) τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων (ἀποτινάσσετε *N(k)O*) εἰς μαρτύριον (αὐτῷ *ko*) ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· ἐπ' αὐτούς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο (μηκέτι *N(k)O*) σκύλλε τὸν διδάσκαλον. κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ θεραπεύοντες πανταχοῦ. 7 Ἦκουσεν δὲ (λέγων· *K*) μὴ φοβοῦ· μόνον (πίστευσον, Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα (ὑπ' *N(k)O*) καὶ σωθήσεται. 51 (ἐλθὼν *N(k)O*) αὐτοῦ *K*) πάντα καὶ διηπόρει διὰ τὸ δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι Ἰωάννης (ἡγέρθη (τινα *N(k)O*) (σὺν αὐτῷ *NO*) εἰ μὴ *N(k)O*) ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπὸ τινων δὲ ὅτι Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης (τις τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. 52 *N(k)O*) τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 (Καὶ *K*) ἔκλειον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ εἶπεν (δὲ *no*) (ὁ *ko*) Ἡρώδης· Ἰωάννην δὲ εἶπεν· μὴ κλαίετε· οὐ (γὰρ *no*) ἀπέθανεν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος περὶ ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, οὐ (ἐγὼ *ko*) ἀκούω τοιαῦτα· καὶ ἐζήτει εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ (ἐκβαλὼν ἰδεῖν αὐτόν. 10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἔξω πάντας καὶ *K*) κρατήσας τῆς χειρὸς ἀπόστολοι διηγῆσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, (ἔγειρε. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' *N(k)O*) 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα ἰδίαν εἰς (τόπον ἔρημον *K*) (πόλιν αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν καλουμένην *N(k)O*) Βηθσαϊδὰ. 11 οἱ δὲ αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέστησαν ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς, ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς (ἀποδεξάμενος *N(k)O*) αὐτοὺς ἐλάλει μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός. αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ

9 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα τοὺς χρειὰν ἔχοντας θεραπείας ἰάτο. 12 Ἡ (μαθητὰς αὐτοῦ, *K*) ἔδωκεν αὐτοῖς δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν. προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπαν αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν καὶ νόσους θεραπεύειν 2 καὶ ἀπέστειλεν ὄχλον ἵνα (πορευθέντες *N(k)O*) εἰς τὰς αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ κύκλῳ κώμας καὶ (τοὺς *ko*) ἀγροὺς καὶ ἰᾶσθαι τοὺς (ἀσθενεῖς, *N(k)O*) 3 καταλύσωσιν καὶ εὐρῶσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς μηδὲν αἵρετε ὥδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ

πρὸς αὐτούς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μῆτι ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν γὰρ ὅλον ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὥσει ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπεν δὲ πρὸς 26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνηθῇ με καὶ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· κατακλίνετε αὐτοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου κλισίας (ὥσει *NO*) ἀνὰ πεντήκοντα. ἐπαισχυνηθήσεται ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ (κατέκλιναν αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων *N(K)O*) ἅπαντας. 16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἀγγέλων. 27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς εἰσὶν ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας τινες τῶν (αὐτοῦ *N(k)O*) ἐστηκότων οἱ εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ (γεύσωνται *N(k)O*) θανάτου ἔως κατέκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 28 (παραθεῖναι *N(k)O*) τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσει ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν (τὸν *k*) ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη κόφινοι δώδεκα. 18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; 19 αὐτοῦ λευκὸς ἑξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ οἵτινες ἦσαν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἥλιαν, ἄλλοι δὲ ὅτι Μωϋσῆς καὶ Ἥλιος· 31 οἱ ὀφθέντες ἐν προφῆτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἑξοδὸν αὐτοῦ ἦν ἤμελλεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος (ὁ *k*) Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ. χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν παρήγγειλεν μηδενὶ (λέγειν *N(k)O*) τοῦτο αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας 22 εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου αὐτῷ. 33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὥδε γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν ἡμέρᾳ (ἐγερθῆναι. *NK(o)*) 23 Ἐλεγεν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἥλίᾳ· μὴ δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου εἰδῶς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος (ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω *N(k)O*) ἑαυτὸν καὶ ἐγένετο νεφέλῃ καὶ (ἐπεσκίαζεν *N(k)O*) ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν καὶ αὐτούς. ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν ἀκολουθεῖται μοι. 24 ὃς γὰρ (ἂν *NK(o)*) (αὐτοὺς *N(k)O*) εἰς τὴν νεφέλῃν. 35 καὶ

φωνή ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ (ἐκλελεγμένος, 46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς τὸ τίς *N(K)O*) αὐτοῦ ἀκούετε. 36 Καὶ ἐν τῷ ἅν εἶη μεῖζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς (εἰδὼς γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς *N(k)O*) τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος (παιδίον *N(k)O*) ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἐαυτῷ 48 καὶ εἶπεν ὦν ἑώρακαν. 37 Ἐγένετο δὲ (ἐν *ko*) τῇ αὐτοῖς ὃς (ἐὰν *NK(o)*) δέξεται τοῦτο τὸ ἐξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· ὅρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. 38 καὶ ὃς (ἂν *N(k)O*) ἐμὲ δέξεται, δέχεται καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου (ἐβόησεν τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος *N(k)O*) λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτός (ἐστιν (ἐπιβλέψαι *N(k)O*) ἐπὶ τὸν υἱόν μου ὅτι *N(k)O*) μέγας. 49 ἀποκριθεὶς δὲ (ὁ *k*) μονογενὴς μοί ἐστιν· 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἵδομέν τινα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ (ἐν *N(k)O*) τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἄφρου καὶ (μόγισ δαιμόνια καὶ (ἐκωλύομεν *N(k)O*) αὐτὸν *NK(o)*) ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 (Καὶ *k*) αὐτόν. 40 καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου Εἶπεν (δὲ *no*) πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς μὴ ἵνα (ἐκβάλωσιν *N(k)O*) αὐτό, καὶ οὐκ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' (ὑμῶν ἡδυνήθησαν. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς *N(K)O*) ὑπὲρ (ὑμῶν *N(K)O*) ἐστιν. 51 εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι τὸ πρόσωπον (αὐτοῦ *ko*) ἐστήρισεν δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. 52 καὶ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν. ἐπετίμησεν ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ καὶ καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ Σαμαριτῶν (ὡς *N(k)O*) ἐτοιμάσαι αὐτῷ. πατρὶ αὐτοῦ. 43 ἐξεπλήρουντο δὲ πάντες 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν ὅτι τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς (ἐποίει *N(k)O*) ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *ko*) Ἰάκωβος (ὁ *k*) (Ἰησοῦς, *K*) εἶπεν πρὸς τοὺς καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἰπωμεν μαθητὰς αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀναλῶσαι αὐτούς (ὡς καὶ Ἥλιος ἐποίησεν; ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας *K*) 55 στραφεῖς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἡγνούν τὸ ῥῆμα τοῦτο, (καὶ εἶπεν, οὐκ οἴδατε οἶον πνεύματός ἐστε καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ὑμεῖς. *K*) 56 (ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό. καὶ ἐφοβοῦντο οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι,

ἀλλὰ σῶσαι. *K*) καὶ ἐπορεύθησαν εἰς εἰρήνην τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν (μέν
 ἑτέραν κώμην. 57 (Καὶ *no*) (ἐγένετο *KO*) *k*) ἐκεῖ ἧ υἱὸς εἰρήνης, (ἐπαναπαίησεται
 (δὲ *k*) πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ *N(k)O*) ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ
 εἶπέν τις πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου μὴ γε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ
 (ἐὰν *N(k)O*) ἀπέρχη (κύριε. *K*) 58 καὶ τῇ οἰκίᾳ μένετε ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ
 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ
 ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ (ἐστίν. *k*) μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
 κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν (δ' *k*) ἂν πόλιν
 οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει. 59 Εἶπεν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε
 δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ εἶπεν· τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν 9 καὶ θεραπεύετε
 κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς καὶ λέγετε αὐτοῖς·
 θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10
 (ὁ *k*) (Ἰησοῦς· *K*) ἄφες τοὺς νεκροὺς εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν (εἰσέλθῃτε, *N(k)O*)
 θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
 διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 πλατείας αὐτῆς εἶπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν
 Εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν
 πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι (εἰς τοὺς πόδας *NO*) ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
 τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 Εἶπεν δὲ πρὸς πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἡγγικεν (ἐφ'
 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ὑμᾶς *K*) ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω (δὲ
 (αὐτοῦ *ko*) ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ *k*) ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
 ὀπίσω εὐθετός ἐστιν (εἰς *k*) (τῇ βασιλείᾳ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
 N(k)O) τοῦ θεοῦ.

10 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος
 (καὶ *ko*) ἑτέρους ἐβδομήκοντα (δύο
 NO) καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο δύο
 πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ
 τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν
 (δὲ *N(K)O*) πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς
 πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ
 κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας (ἐκβάλῃ
 N(k)O) εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε·
 ἰδοὺ (ἐγὼ *k*) ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν
 μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον μὴ
 πήραν (μὴ *N(k)O*) ὑποδήματα, καὶ μηδὲνα
 κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν
 (εἰσέλθῃτε *N(k)O*) οἰκίαν, πρῶτον λέγετε·

13 Οὐαὶ σοι Χοραζίν, οὐαὶ σοι Βηθσαῖδ·
 ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι (ἐγενήθησαν
 N(k)O) αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
 ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
 (καθήμενοι *N(k)O*) μετενόησαν. 14 πλὴν
 Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ
 κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναοὺμ (μὴ
 N(k)O) ἕως (τοῦ *k*) οὐρανοῦ (ὑψωθήσῃ;
 N(k)O) ἕως (τοῦ *no*) ἄδου (καταβήσῃ.
 N(k)O) (Hadēs g86) 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν
 ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ·
 ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά
 με. 17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα
 (δύο *NO*) μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε,
 καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ

ὀνόματί σου. 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν σου καὶ (ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ *N(k)O*) σου καὶ
 τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ *N(k)O*) σου, καὶ τὸν
 πεσόντα. 19 ἰδοὺ (δέδωκα *N(k)O*) ὑμῖν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 Εἶπεν δὲ αὐτῶ·
 τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὧρων καὶ ὀρθῶς ἀπεκρίθης τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. 29 Ὁ
 σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ δὲ θέλων (δικαιῶσαι *N(k)O*) ἑαυτὸν εἶπεν
 ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ (ἀδικήσῃ. πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;
 NK(o)) 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι 30 ὑπολαβὼν (δὲ *ko*) ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
 τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ
 δὲ (μᾶλλον *K*) ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν εἰς Ἱερικὼ καὶ λησταῖς περιέπεσεν οἱ καὶ
 (ἐγγέγραπται *N(k)O*) ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες
 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλιάσατο (ἐν *h*) τῷ ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῇ (τυγχάνοντα.
 πνεύματι (τῷ *N(k)O*) (ἀγίῳ *N(K)O*) καὶ *k*) 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις
 εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν
 οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ
 ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας Λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν
 αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρίτης δὲ τις
 εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 22 (καὶ ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν (αὐτὸν
 στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν *K*) *ko*) ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν
 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κατέδθησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων
 καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστίν ὁ υἱὸς εἰ ἔλαιον καὶ οἶνον. ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν
 μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστίν ὁ πατήρ εἰ μὴ ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἡγάγεν αὐτὸν εἰς
 ὁ υἱὸς καὶ ᾧ (ἐὰν *NK(o)*) βούληται ὁ πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ
 υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶς πρὸς ἐπὶ τὴν αὐρίον (ἐξελθὼν *K*) ἐκβαλὼν
 τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι ἔδωκεν δύο δηνάρια τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν
 οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε· 24 (αὐτῶ· *k*) ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ (ὅ τι
 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῶν καὶ *NK(o)*) ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ
 βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε ἐπανέρχεσθαι με ἀποδώσω σοι. 36 τίς (οὖν
 καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε *KO*) τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι
 καὶ οὐκ ἤκουσαν. 25 Καὶ ἰδοὺ νομικός (γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς;
 τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν (καὶ *ko*) 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ.
 λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον εἶπεν (δὲ *N(k)O*) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς πορεύου,
 κληρονομήσω; (aīōnios g166) 26 ὁ δὲ εἶπεν καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. 38 (Ἐγένετο *K*)
 πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς (καὶ *ko*)
 ἀναγινώσκεις; 27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά. γυνὴ δὲ
 ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς (τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτόν (εἰς
 καρδίας σου καὶ (ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ *N(k)O*) *ko*) (τὸν οἶκον *k(o)*) (αὐτῆς *KO*) 39

καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ. ἡ παρέχε. ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ καὶ (παρακαθεσθεῖσα πρὸς *N(k)O*) τοὺς παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· πόδας τοῦ (κυρίου *N(K)O*) ἤκουεν τὸν οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. **8** λέγω λόγον αὐτοῦ. **40** ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο ὑμῖν· εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστάσα δὲ εἶπεν· εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ (ὅσων *NK(o)*) μόνην με (κατέλιπεν *NK(o)*) διακονεῖν; χρήζει. **9** κἀγὼ κἀγὼ ὑμῖν λέγω· αἰτεῖτε, εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· **41** Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ (κύριος κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. **10** πᾶς γὰρ *N(K)O*) Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ οὐ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, (θορυβάζῃ *N(k)O*) περὶ πολλά, **42** (ὀλίγων καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. **11** Τίνα ἢ *O*) ἐνὸς δὲ ἐστὶν χρεια· Μαριάμ (γὰρ δὲ (ἐξ *no*) ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ *N(k)O*) τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο ἥτις ὁ υἱὸς (ἄρτον μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ *KO*) (εἰ *K(o)*) ἰχθύν, καὶ (μὴ *ko*) ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; **12** ἢ καὶ (ἐὰν *K*) (αἰτήσῃ *NK(O)*) ὥρν, (μὴ *ko*) ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; **13** εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. **14** Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. **15** Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβούλ (τῷ *no*) ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. **16** Ἄλλοι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. **17** αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. **18** εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. **19** εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδασκεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. **2** εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· πάτερ (ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, *K*) ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου (γεννηθήτω *KO*) (τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς *K*) **3** τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· **4** καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν (ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. *K*) **5** Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτόν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, **6** ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· **7** κἀκεῖνος κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη· μή μοι κόπους

υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο τῇ γενεᾷ ταύτῃ. **31** βασιλίσσα νότου αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. **20** εἰ δὲ ἐν ἐγερθῆσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν δακτύλῳ θεοῦ (ἐγὼ *no*) ἐκβάλλω τὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τοῦ θεοῦ. **21** ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον φυλάσσει τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ Σολομῶνος ὣδε. **32** Ἄνδρες (Νινευίται ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· **22** ἐπὶ δὲ (ὁ *N(k)O*) ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ *k*) ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὣδε. **33** **23** ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, Οὐδεῖς (δὲ *k*) λύχνον ἄψας εἰς (κρύπτῃν καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. *N(K)O*) τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον ἄλλ' **24** Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων (φῶς *N(k)O*) βλέπωσιν. **34** Ὁ λύχνος τοῦ τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν. καὶ μὴ εὐρίσκον σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός (σου. *no*) (τότε *NO*) λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν ὅταν (οὖν *K*) ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, οἰκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. **25** καὶ ἐλθὼν καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστίν· ἐπὶ εὐρίσκει (σχολάζοντα *O*) σεσαρωμένον δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. καὶ κεκοσμημένον. **26** τότε πορεύεται καὶ **35** σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἐστίν. **36** εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ (εἰσελθόντα *NK(o)*) μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ὅλου, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζη ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. σε. **37** Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι (ἐρωτᾷ *N(k)O*) **27** Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτόν ταῦτα, αὐτόν Φαρισαῖος (τις *k*) ὅπως ἀριστήσῃ ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν παρ' αὐτῷ. εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. **38** ὁ δὲ αὐτῷ μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον καὶ μαστοὶ οὐς ἐθήλασας. **28** αὐτὸς δὲ εἶπεν· ἐβαπτίσθῃ πρὸ τοῦ ἀρίστου. **39** Εἶπεν δὲ ὁ μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσسونτες (αὐτόν. *k*) τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος **29** τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη (γενεὰ *no*) πονηρά ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. **40** ἄφρονες, οὐχ ὁ ἐστίν. σημεῖον (ζητεῖ, *N(k)O*) καὶ σημεῖον ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ **41** πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ (τοῦ προφήτου. *K*) **30** καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. **42** Ἄλλ' οὐαὶ (ὁ *o*) Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν

λάχανον καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ (Κάκεῖθεν Κάκεῖθεν *no*) (ἐξεληθόντος τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ταῦτα (δὲ *NO*) ἔδει *N(k)O*) (δὲ *k*) αὐτοῦ (ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ποιῆσαι, κάκεῖνα κάκεῖνα μὴ (παρεῖναι. *k*) ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι *N(k)O*) 43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς περὶ πλειόνων 54 ἐνεδρεύοντες αὐτὸν συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς (καὶ *K*) (ζητοῦντες *KO*) θηρεῦσαι τι ἐκ ἀγοραῖς. 44 Οὐαὶ ὑμῖν (γραμματεῖς καὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ (ἵνα κατηγορήσωσιν Φαρισαῖοι ὑποκριταί, *K*) ὅτι ἐστὲ ὡς αὐτοῦ. *KO*)

τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν. 45 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις τῶν Φαρισαίων. 2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 Ἄνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν· τοῦτον φοβήθητε. (Geenna g1067) 6 οὐχὶ πέντε στρουθία (πωλοῦνται *N(k)O*) ἄσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡρίθμηνται. μὴ (οὖν *K*) φοβεῖσθε πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 Λέγω δὲ ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν (ὁμολογήσῃ *NK(o)*) ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός

με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται τῇ ψυχῇ (ὕμῶν *k*) τί φάγητε, μὴδὲ τῷ
 ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. **10** καὶ πᾶς σώματι (ὕμῶν *o*) τί ἐνδύσῃσθε. **23** ἡ (γὰρ
 ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, *no*) ψυχὴ πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ
 ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ ἐνδύματος. **24** κατανοήσατε τοὺς
 πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. κόρακας ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν
11 Ὅταν δὲ (εἰσφέρωσιν *N(k)O*) ὑμᾶς οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ
 ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὁ θεὸς τρέφει αὐτοὺς πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς
 ἐξουσίας, μὴ (μεριμνήσητε *N(k)O*) πῶς ἢ διαφέρετε τῶν πετεινῶν; **25** τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
 τί ἀπολογήσῃσθε ἢ τί εἶπητε; **12** τὸ γὰρ ἅγιον μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
 πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ προσθεῖναι πῆχυν (ἐνά; *ko*) **26** εἰ οὖν
 εἰπεῖν. **13** Εἶπεν δὲ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· (οὐδὲ *N(k)O*) ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ
 διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; **27** κατανοήσατε τὰ
 μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. **14** ὁ δὲ εἶπεν κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει.
 αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν (κριτὴν λέγω δὲ ὑμῖν· οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ
 N(k)O) ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; **15** Εἶπεν δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.
 δὲ πρὸς αὐτοὺς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε **28** εἰ δὲ ἐν (τῷ *ko*) ἀγρῷ τὸν χόρτον
 ἀπὸ (πάσης *N(k)O*) πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
 ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ (αὐτοῦ βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως (ἀμφιέζει,
 NK(o)) ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων (αὐτῷ. *N(k)O*) πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;
 N(k)O) **16** Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς **29** καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε (καὶ
 αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου *N(k)O*) τί πίνετε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.
 εὐφόρησεν ἡ χώρα. **17** καὶ διελογίζετο ἐν **30** ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου
 ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ (ἐπιζητοῦσιν· *N(k)O*) ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
 συνάξω τοὺς καρπούς μου; **18** καὶ εἶπεν· οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων. **31** πλὴν ζητεῖτε
 τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας τὴν βασιλείαν (τοῦ *k*) (αὐτοῦ *N(k)O*)
 καὶ μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω ἐκεῖ καὶ ταῦτα (πάντα *K*) προστεθήσεται ὑμῖν.
 πάντα (τὸν σῖτον *N(k)O*) (μου *k*) καὶ **32** Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι
 τὰ ἀγαθὰ μου **19** καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν
 ψυχὴν, ἔχετε πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη βασιλείαν. **33** πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν
 πολλά. ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. καὶ δότε ἑλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς
20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν
 νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου (ἀπαιτοῦσιν *NK(o)*) ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὅπου κλέπτῃς
 ἀπὸ σοῦ. ἃ δὲ ἡτοίμασας, τί νί ἔσται; **21** οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει· **34**
 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ
 πλουτῶν. **22** εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ἡ καρδίᾳ ὑμῶν ἔσται. **35** Ἔστωσαν
 αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε ὑμῶν αἱ ὁσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ

λύχνοι καιόμενοι, **36** καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ὥρα ἥ οὐ γινώσκει καὶ διχοτομήσει αὐτὸν
 ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων
 ἑαυτῶν πότε (ἀναλύση *N(k)O*) ἐκ τῶν θήσει. **47** Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνούς τὸ
 γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος θέλημα τοῦ κυρίου (αὐτοῦ *N(k)O*) καὶ
 εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. **37** μακάριοι μὴ ἐτοιμάσας (ἡ *N(k)O*) ποιήσας πρὸς τὸ
 οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὐς ἐλθὼν ὁ κύριος θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλὰς. **48** ὁ δὲ μὴ
 εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν γνούς ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν δαρήσεται
 ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ
 παρελθὼν διακονήσκει αὐτοῖς. **38** καὶ καὶ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ καὶ ᾧ παρέθεντο
 (ἔλθη *k*) ἐν τῇ δευτέρᾳ (φυλακῇ *k*) πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. **49**
 (καὶ καὶ *N(k)O*) ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ Πῦρ ἤλθον βαλεῖν (ἐπὶ *N(k)O*) τὴν γῆν
 ἔλθη καὶ εὖρη οὕτως, μακάριοί εἰσιν (οἱ καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. **50** βάπτισμα
 ko) (δοῦλοι *KO*) ἐκεῖνοι. **39** Τοῦτο δὲ δὲ ἔχω βαπτισθῆναι καὶ πῶς συνέχομαι
 γινώσκετε ὅτι εἰ ἥδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ἕως (ὅτου *N(k)O*) τελεσθῇ. **51** δοκεῖτε
 ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ (ἐγρηγόρησεν ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ
 KO) (ἂν *K*) (καὶ *KO*) ἂν ἀφῆκεν γῆ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.
 (διορυχθῆναι *N(k)O*) τὸν οἶκον αὐτοῦ. **52** ἔσσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν
40 καὶ ὑμεῖς (οὖν *K*) γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἐνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν
 ἢ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν **53** (διαμερισθήσονται,
 ἔρχεται. **41** Εἶπεν δὲ (αὐτῷ *k*) ὁ Πέτρος *N(k)O*) πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί,
 κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην μήτηρ ἐπὶ (τὴν *no*) (θυγατέρα *N(k)O*)
 λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; **42** (καὶ *no*) καὶ θυγάτηρ ἐπὶ (τὴν *no*) (μητέρα,
 εἶπεν (δὲ *k*) ὁ κύριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ *N(k)O*) πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς
 πιστὸς οἰκονόμος (ὁ *N(k)O*) φρόνιμος καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν (αὐτῆς, *k*)
 ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας **54** Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε
 αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν (ἐπὶ *N(k)O*)
43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν δυσμῶν, εὐθέως λέγετε (ὅτι *no*) ὄμβρος
 ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως. **55** καὶ ὅταν
44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται,
 ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. **45** καὶ γίνεται. **56** ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς
 Ἐὰν δὲ εἶπη ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἶδατε δοκιμάζειν,
 αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, τὸν καιρὸν δὲ τοῦτον πῶς οὐκ (οἶδατε
 καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ *no*) (δοκιμάζειν; *N(k)O*) **57** τί δὲ καὶ
 τὰς παιδίσκας ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; **58**
 μεθύσκεσθαι, **46** ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου
 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἥ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν

ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ μήποτε μήποτε τὸ μέλλον. εἰ δὲ μή γε, ἐκκόψεις αὐτήν. 10 κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν σε (παραδώσει *N(k)O*) τῷ πράκτορι, καὶ ὁ τοῖς σάββασιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ (ἦν *k*) πρᾶκτωρ σε (βαλεῖ *N(k)(o)*) εἰς φυλακὴν. πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη (δεκαοκτὼ 59 λέγω σοι· οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως δεκαοκτὼ *N(k)O*) καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύβαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν

13 Παρήσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς αὐθενείας σου. 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας, καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ (ὅτι *no*) ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν (αὐταῖς *N(k)O*) οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 Ἀπεκρίθη (δὲ *N(k)O*) αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ (ἀπαγαγὼν *NK(o)*) ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσαν ἦν ἔδῃσεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. 18 Ἔλεγεν (οὖν *N(k)O*) τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἡύξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον (μέγα, *KO*) καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 9 καὶ καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς

21 ὁμοία ἐστὶν ζύμη ἣν λαβοῦσα γυνὴ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ (ἐνέκρυσεν *NK(o)*) εἰς ἀλεύρου σάτα τρία αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. 22 Καὶ διεπορεύετο οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἕξω κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ Ἱερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. 23 ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ Εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς σφζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοῦς· 24 αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς (θύρας· τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς *N(K)O*) ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 ἀφ' οὗ ἠθελήσατε; 35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ἃν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ ὑμῶν (ἔρημος. ἀμὴν *K*) λέγω δὲ ὑμῖν τὴν θύραν καὶ ἄρξησθε ἕξω ἐστάναι καὶ (ὅτι· *k*) οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως (ἅν *k*) κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε (κύριε, ἡξοι *N(k)O*) ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ *K*) ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας· 27 καὶ ἐρεῖ· (λέγων *N(k)O*) ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ, ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες (οἱ *k*) ἐργάται (τῆς *k*) ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν (ὀψῇσθε *NK(o)*) Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἕξω. 29 καὶ ἡξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσσονται ἔσχατοι. 31 Ἐν αὐτῇ τῇ (ὥρᾳ *N(K)O*) προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις (ἀποτελῶ *N(k)O*) σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ τρίτῃ

14 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός· ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· (εἰ *k*) ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ (θεραπεῦσαι *N(k)O*) (ἢ οὐ; *NO*) 4 οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν καὶ ἀπέλυσεν. 5 Καὶ (ἀποκριθεὶς *k*) πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν (υἱὸς *N(K)O*) ἢ βοῦς εἰς φρέαρ (πεσεῖται, *N(k)O*) καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν ἐν (τῇ *ko*) ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι (αὐτῷ *k*) πρὸς ταῦτα. 7 Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοῦς· 8 ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακληθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος

ὑπ' αὐτοῦ, **9** καὶ ἔλθων ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον. καὶ ἔχε με παρητημένον. **20** καὶ ἕτερος εἶπεν· τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον γυναικα ἔγλημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι τόπον κατέχειν. **10** ἀλλ' ὅταν κληθῇς, ἔλθεῖν. **21** καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος πορευθεὶς (ἀνάπεσε *N(k)O*) εἰς τὸν (ἐκεῖνος *k*) ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν σε, (ἐρεῖ *N(k)O*) σοι· φίλε, προσανάβηθι τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς ἀνώτερον. τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς (πάντων *NO*) τῶν συνανακειμένων σοι. πτωχοὺς καὶ ἀναπεύρους καὶ τυφλοὺς καὶ **11** ὅτι πᾶς ὁ ὑψὼν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. **22** καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος καὶ ὁ ταπεινὼν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. **12** κύριε, γέγονεν (ὁ *N(k)O*) ἐπέταξας, καὶ ἔτι Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκώτῳ αὐτόν· ὅταν τόπος ἐστίν. **23** καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν ἵνα γεμισθῇ μου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας ὁ οἶκος. **24** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν πλουσίων μήποτε μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά μου τοῦ δείπνου (πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοὶ σοι. **13** ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιῇς, κάλει ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. *O*) **25** Συνεπορεύοντο πτωχοὺς, ἀναπεύρους, χωλοὺς, τυφλοὺς, δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ στραφεὶς εἶπεν **14** καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν πρὸς αὐτούς· **26** εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γὰρ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα (ἑαυτοῦ *NK(o)*) καὶ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. **15** τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι εἶπεν αὐτῷ· μακάριος (ὅστις *N(k)O*) (τε *N(k)O*) καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ φάγεται (ἄρτον *NK(o)*) ἐν τῇ βασιλείᾳ δύναται εἶναί μου μαθητής. **27** (καὶ *ko*) τοῦ θεοῦ. **16** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός· ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν (ἑαυτοῦ τις (ἐποίει *N(k)O*) δεῖπνον μέγα καὶ *NK(o)*) καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται ἐκάλεσεν πολλούς· **17** καὶ ἀπέστειλεν τὸν εἶναί μου μαθητής. **28** Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν (ὁ *o*) θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἡδὴ ἔτοιμά· πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην εἰ ἐστὶν (πάντα. *KO*) **18** καὶ ἥρξαντο ἀπὸ ἔχει (τὰ *k*) (εἰς *N(k)O*) ἀπαρτισμόν; **29** μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. Ὁ πρῶτος εἶπεν ἵνα μήποτε μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον αὐτῷ· ἀγρὸν ἡγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ (ἔξελθὼν *N(k)O*) (καὶ *k*) ἰδεῖν αὐτόν· θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίξιν **30** ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. **19** καὶ λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἥρξατο ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. **31**

ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λύχνον καὶ σαροῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως (οὗ πρῶτον (βουλεύσεται *N(k)O*) εἰ δυνατός *N(k)O*) εὖρη; **9** καὶ εὐροῦσα (συγκαλεῖ ἔστιν ἐν δέκα χιλιάσιν (ὕπαντῆσαι *N(k)O*) *N(k)O*) τὰς φίλας καὶ (τὰς *k*) γείτονας τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' λέγουσα· συγχάριτέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν αὐτόν; **32** εἰ δὲ μή γε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω δραχμὴν ἦν ἀπώλεσα. **10** Οὕτως, λέγω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων εἰρήνην. **33** Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, **11** Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. οὐ δύναται εἶναί μου μαθητῆς. **34** Καλὸν **12** καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ (οὖν *NO*) τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ (καὶ *no*) τὸ πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; **35** οὐσίας. (ὁ *no*) (δὲ *N(k)O*) διεῖλεν οὕτε εἰς γῆν οὕτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν αὐτοῖς τὸν βίον. **13** καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἔστιν· ἕξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὧτα ἡμέρας συναγαγὼν (πάντα *N(k)O*) ὁ ἀκούειν ἀκουέτω. νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. **14** δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς (ισχυρὰ *N(k)O*) κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. **15** καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. **16** καὶ ἐπεθύμει (χορτασθῆναι *N(k)O*) (τὴν *ko*) (κοιλίαν αὐτοῦ *KO*) (ἐκ *N(k)O*) τῶν κερατίων ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. **17** εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν (ἔφη *N(k)O*) πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου (περισεύονται *N(k)O*) ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ (ᾧδε *NO*) ἀπόλλυμαι. **18** ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. **19** (καὶ *k*) οὐκέτι οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. ποιήσόν με ὥς ἕνα τῶν μισθίων σου. **20** καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα (ἑαυτοῦ. *NK(o)*) Ἦτι

15 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. **2** καὶ διεγόγγυζον οἱ (τε *no*) Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. **3** Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· **4** τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ (ἀπολέσας *NK(o)*) ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὖρη αὐτό; **5** καὶ εὐρὼν ἐπιτίθισιν ἐπὶ τοὺς ὤμους (αὐτοῦ *N(k)O*) χαίρων, **6** καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας λέγων αὐτοῖς· συγχάριτέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. **7** Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρειάν ἔχουσιν μετανοίας. **8** Ἦ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ

δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν αὐτῶ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν. **32** εὐφρανθῆναι δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, *N(K)O*) καὶ αὐτῶ· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπολωλώς (ἦν *k*) καὶ εὐρέθη. καὶ ἐνώπιόν σου· (καὶ *k*) οὐκέτι οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου (ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. *O*) **22** Εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· (ταχὺ *NO*) ἐξενέγκατε (τὴν *k*) στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, **23** καὶ (φέρετε *N(k)O*) τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, **24** ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, (καὶ *k*) ἦν ἀπολωλώς καὶ εὐρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. **25** Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῶ. καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν. **26** καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων (αὐτοῦ *k*) ἐπυνθάνετο τί (ἂν *no*) εἶη ταῦτα. **27** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῶ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. **28** ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ (δὲ *N(K)O*) πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. **29** Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. **30** ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ (τῶν *o*) πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῶ τὸν σιτευτόν (τὸν *k*) μόσχον. **31** Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῶ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν. **32** εὐφρανθῆναι αὐτῶ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. **2** καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῶ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ (δύνη *N(k)O*) ἔτι οἰκονομεῖν. **3** εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαίτεῖν αἰσχύνομαι. **4** ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ (ἐκ *no*) τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους (αὐτῶν. *NK(o)*) **5** καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; **6** ὁ (δὲ *NK(o)*) εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ (δὲ *N(k)O*) εἶπεν αὐτῶ· δέξαι σου (τὰ γράμματα *N(k)O*) καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. **7** ἔπειτα ἐτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. (καὶ *k*) λέγει αὐτῶ· δέξαι σου (τὰ γράμματα *N(k)O*) καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. **8** καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν, ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονημώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν. (aiōn g165) **9** καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω· ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα

ὅταν (ἐκλίπη *N(K)O*) δέξωνται ὑμᾶς εἰς τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι
 τὰς αἰωνίους σκηνάς. (aīōnios g166) 10 Ὁ ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. 22 Ἐγένετο δὲ
 πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι
 ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον (τοῦ
 πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ *k*) Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος
 μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ἄδῃ ἐπάρας τοὺς
 τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις
 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ (ὑμέτερον *NK(O)*) ὀρᾶ (τὸν *k*) Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ
 τίς ὑμῖν δώσει; 13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. (Hadēs
 δυσὶν κυρίοις δουλεύειν· ἡ γὰρ τὸν ἕνα g86) 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ
 μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἡ ἐνὸς Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον
 ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει. ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ
 οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ. ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου,
 14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα (καὶ *k*) ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 Εἶπεν
 οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες καὶ δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνησθητι ὅτι ἀπέλαβες
 ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς (σὺ *k*) τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
 ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά. νῦν δὲ (ὥδε
 τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς *N(k)O*) παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
 καρδίας ὑμῶν ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν 26 καὶ (ἐν *N(k)O*) πᾶσιν τούτοις μεταξὺ
 βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ (ἐστίν. *k*) 16 ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται
 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται (μέχρι *N(k)O*) ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι (ἐνθεν *N(k)O*)
 Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται μηδὲ (οἱ *k*)
 εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 Εἶπεν δέ·
 17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν ἐρωτᾷ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν
 καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω
 κεραίαν πεσεῖν. 18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται
 γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, αὐτοῖς ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς
 καὶ (πᾶς *k*) ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 Λέγει
 γαμῶν μοιχεύει. 19 Ἄνθρωπος δέ τις (δὲ *no*) (αὐτῷ *ko*) Ἀβραάμ· ἔχουσιν
 ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν Μωϋσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν
 καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ,
 λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις (ἦν *k*) ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς
 ὀνόματι Λάζαρος (ὅς *k*) ἐβέβλητο πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ·
 τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος 21 καὶ εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ
 ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ (τῶν ψυχίων ἀκούουσιν, (οὐδ' *N(k)O*) ἐάν τις ἐκ
 KO) τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

17 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς (αὐτοῦ· ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, *no*) ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ οἱ (ἔστησαν *NK(O)*) πόρρωθεν. **13** σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, (πλὴν *N(k)O*) οὐαὶ καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ δι' οὗ ἔρχεται. **2** λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ (λίθος ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς, **14** Καὶ ἰδὼν εἶπεν μυλικὸς *N(k)O*) περίκειται περὶ τὸν αὐτοῖς πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν θάλασσαν ἥ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν αὐτοῦς, ἐκαθαρίσθησαν. **15** εἷς δὲ ἐξ τούτων ἕνα. **3** προσέχετε ἑαυτοῖς, ἐὰν (δὲ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ *k*) ἁμάρτη (εἰς *k*) (σὲ *K*) ὁ ἀδελφός φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν. **16** καὶ σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας ἄφες αὐτῷ. **4** καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν (ἁμαρτήσῃ *N(k)O*) εἰς σὲ καὶ ἐπτάκις Σαμαρίτης. **17** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· (τῆς ἡμέρας *k*) ἐπιστρέψῃ (πρὸς *N(k)O*) (οὐχὶ *NK(o)*) οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; σὲ λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. **5** Καὶ οἱ δὲ ἑννέα ποῦ; **18** οὐχ εὐρέθησαν εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθετος ἡμῖν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ πίστιν. **6** εἶπεν δὲ ὁ κύριος εἰ (ἔχετε *N(k)O*) μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; **19** καὶ εἶπεν αὐτῷ· πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ ἀναστάσι πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σου καμίνῳ ταύτῃ· ἐκρίζωθητι καὶ φυτεύθητι σε. **20** Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. **7** πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, **21** οὐδὲ ἔρεϊ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν (ἀνάπεσε; ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ (ἰδοὺ *ko*) ἐκεῖ. ἰδοὺ *N(k)O*) **8** ἀλλ' οὐχὶ ἔρεϊ αὐτῷ· ἐτοίμασον γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν. τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει **22** Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς· ἐλεύσονται μοι ἕως φάγω καὶ πίνω, καὶ μετὰ ταῦτα ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; **9** μὴ ἔχει χάριν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ τῷ δούλῳ (ἐκείνῳ *k*) ὅτι ἐποίησεν τὰ ὄψεσθε. **23** καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ ἢ διαταχθέντα (αὐτῷ οὐ δοκῶ; *K*) **10** ἰδοὺ ὧδε. μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε. **24** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή (ἡ *ko*) ἀστράπτουσα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δούλοι ἐκ τῆς ὑπὸ (τὸν *no*) οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' ἀχρεϊοῖ ἐσμεν· (ὅτι *k*) ὁ (ὠφείλομεν οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται (καὶ *k*) ὁ *NK(o)*) ποιῆσαι πεποιήκαμεν. **11** Καὶ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. **25** ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι (αὐτὸν *ko*) Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. (μέσον *N(k)O*) Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. **26** Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις **12** καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἷς τινα κώμην (τοῦ *k*) Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς

ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἦσθιον, ἐγκακεῖν 2 λέγων· κριτής τις ἦν ἐν
 ἔπινον, ἐγάμουν, (ἐγαμίζοντο, *N(k)O*) τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ
 ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. 3 χήρα δὲ ἦν
 κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν
 ἀπώλεσεν (πάντας. *N(k)O*) 28 ὁμοίως λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
 (καθὼς *N(k)O*) ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις μου. 4 καὶ οὐκ (ἤθελεν *N(k)O*) ἐπὶ
 Λῶτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἡγόραζον, ἐπώλουν, χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ
 ἐφύτευον, ὠκοδόμουν. 29 ἦ δὲ ἡμέρᾳ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι (οὐδὲ *N(k)O*)
 ἐξῆλθεν Λῶτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διὰ γε τὸ παρέχειν
 θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν (πάντας· μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω
 N(k)O) 30 κατὰ (τὰ *no*) (αὐτὰ *N(k)O*) αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ
 ἔσται ἡ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου με. 6 Εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ
 ἀποκαλύπτεται. 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κριτής τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ
 ὧς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκευὴ μὴ (ποιήσῃ *N(k)O*) τὴν ἐκδίκησιν τῶν
 αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βωόντων (πρὸς *k*)
 αὐτά· καὶ ὁ ἐν (τῷ *k*) ἀγρῷ ὁμοίως μὴ (αὐτῷ *N(k)O*) ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ
 ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε (μακροθυμεῖ *N(k)O*) ἐπ' αὐτοῖς· 8 λέγω
 τῆς γυναικὸς Λῶτ. 33 ὧς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ὑμῖν ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν
 ψυχὴν αὐτοῦ (περιποιήσασθαι *N(k)O*) ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἀπολέσει αὐτήν, (καὶ *k*) ὧς (δ' *no*) ἐλθὼν ἄρα εὕρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς
 (ἂν *N(k)O*) (ἀπολέσῃ *NK(o)*) (αὐτὴν γῆς· 9 Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς
 k) ζωογονήσει αὐτήν. 34 Λέγω ὑμῖν· πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι
 ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης καὶ (ἐξουθενούντας *NK(o)*) τοὺς λοιποὺς
 μιᾶς ὁ εἷς παραλημφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 Ἄνθρωποι δύο
 ἀφεθήσεται. 35 ἔσονται δύο ἀλήθουςαι ἐπὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
 τὸ αὐτό· (ἡ *no*) μία παραλημφθήσεται, εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11
 (καὶ *k*) ἡ (δὲ *no*) ἑτέρα ἀφεθήσεται. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα
 36 (δύο ἐν ἀγρῷ· εἷς παραλημφθήσεται προσηύχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
 καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται *K*) 37 Καὶ οὐκ εἰμὶ (ὥσπερ *NK(o)*) οἱ λοιποὶ τῶν
 ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ
 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. 12 νηστεύω δις τοῦ
 (καὶ *no*) οἱ ἄετοὶ (ἐπισυναχθήσονται. σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.
 N(k)O)

18 ἔλεγεν δὲ (καὶ *ko*) παραβολὴν
 αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
 προσεύχεσθαι (αὐτοὺς *no*) καὶ μὴ

ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. **14** κάμηλον διὰ (τρήματος βελόνης *N(k)O*)
 λέγω ὑμῖν· κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰσελθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ (ἢ *k*) (παρ' *n(o)*) θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες·
 (ἐκεῖνον. *N(k)O*) ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν καὶ τίς δύναται σωθῆναι; **27** ὁ δὲ εἶπεν· τὰ
 ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ
 ὑψωθήσεται. **15** Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τῷ θεῷ ἔστιν. **28** Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ
 τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ ἡμεῖς (ἀφέντες *N(k)O*) (τὰ *no*) (ἴδια
 οἱ μαθηταὶ (ἐπετίμων *N(k)O*) αὐτοῖς. *N(k)O*) (καὶ *k*) ἠκολουθήσαμέν σοι.
16 ὁ δὲ Ἰησοῦς (προσεκαλέσατο *N(k)O*) **29** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 αὐτὰ (λέγων· *N(k)O*) ἄφετε τὰ παιδιά οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα
 ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς
 τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ βασιλείας τοῦ θεοῦ, **30** ὃς (οὐχὶ *N(k)O*)
 θεοῦ. **17** ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὃς (ἂν *N(k)O*) μὴ (ἀπολάβῃ *NK(o)*) πολλαπλασίονα
 μὴ δέξεται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
 παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. **18** τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. (aīōn g165,
 καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· aīōnios g166) **31** Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα
 διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς
 κληρονομίῳ; (aīōnios g166) **19** εἶπεν δὲ (Ἰερουσαλήμ, *N(k)O*) καὶ τελεσθήσεται
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν
 ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. **20** τὰς ἐντολὰς τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· **32** παραδοθήσεται
 οἷδας· μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαυχθήσεται καὶ
 κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν ὕβρισθήσεται καὶ ἐμπυθθήσεται, **33** καὶ
 πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα (σου. *k*) **21** ὁ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
 δὲ εἶπεν· ταῦτα πάντα (ἐφύλαξα *N(k)O*) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. **34** καὶ
 ἐκ νεότητος (μου. *ko*) **22** Ἀκούσας δὲ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν
 (ταῦτα *k*) ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν,
 ἔν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα. **35**
 καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς
 ἐν (τοῖς *no*) (οὐρανοῖς *N(k)O*) καὶ Ἰεριχὺ τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν
 δεῦρο, ἀκολουθεῖ μοι. **23** Ὁ δὲ ἀκούσας (ἐπαίτων. *N(k)O*) **36** ἀκούσας δὲ ὄχλου
 ταῦτα περίλυπος (ἐγενήθη· *N(k)O*) ἦν διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί (ἂν *o*)
 γὰρ πλοῦσιος σφόδρα. **24** Ἰδὼν δὲ αὐτὸν εἶη τοῦτο. **37** ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι
 ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπεν· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. **38** καὶ
 πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ (εἰσπορεύονται. με. **39** Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ
 N(k)O) **25** εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶν ἵνα (σιγήσῃ. *N(k)O*) αὐτὸς δὲ πολλῶ

μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν διὰ τὸ ἐγγὺς
40 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοῦς
ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
ἐπιρώτησεν αὐτόν· **41** (λέγων *k*) τί ἀναφαίνεσθαι. **12** Εἶπεν οὖν· ἄνθρωπος
σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα τις εὐγενὴς ἐπορεύθῃ εἰς χώραν μακρὰν
ἀναβλέψω. **42** καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι.
ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. **43** **13** καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν
καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν καὶ ἠκολούθει αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς (πραγματεύσασθε *N(k)O*) (ἐν ᾧ *NO*)
ιδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ. (ἔως *k*) ἔρχομαι. **14** οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ

19 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχῶ.

2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης καὶ
(αὐτὸς *N(k)O*) (ἦν *k*) πλούσιος· **3** καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν καὶ οὐκ
ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. **4** καὶ προδραμὼν (εἰς τὸ *no*)
ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι (δι' *k*) ἐκείνης ἡμέλλεν
διέρχεσθαι. **5** καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς (εἶδεν αὐτόν καὶ
k) εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου
δεῖ με μεῖναι. **6** καὶ σπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. **7** καὶ ἰδόντες
(πάντες *N(k)O*) διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσηλθεν καταλῦσαι.
8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμισία μου τῶν ὑπαρχόντων,
κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. **9**
Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρίᾳ τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι
καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· **10** ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
ἀπολωλός. **11** Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα

ἐμίσουν αὐτόν καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. **15** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ἐπανελθεῖν αὐτόν λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους
τούτους οἷς (δεδώκει *N(k)O*) τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ (τίς *k*) τί (διεπραγματεύσαντο.
N(k)O) **16** Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα (προσηργάσατο
N(k)O) μνᾶς. **17** καὶ εἶπεν αὐτῷ· (εὗγε *N(k)O*) ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ
πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. **18** Καὶ ἦλθεν ὁ δεῦτερος
λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. **19** εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω
γίνου πέντε πόλεων. **20** Καὶ (ὁ *no*) ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου ἦν εἶχον
ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· **21** ἐφοβούμεν γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἵρεις ὁ
οὐκ ἔθικας καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας. **22** Λέγει (δὲ *k*) αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός
σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι αἵρων ὁ οὐκ ἔθικα
καὶ θερίζων ὁ οὐκ ἔσπειρα· **23** καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ (τὴν *k*)
τράπεζαν, κἀγὼ κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἄν

αὐτὸ ἔπραξα; 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· δυνάμεων 38 λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἄρατε ἀπ’ αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς ἐρχόμενος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. ἔχει δέκα μνᾶς. 26 λέγω (γὰρ *ko*) ὑμῖν ὅτι 39 καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται (ἀπ’ αὐτοῦ. τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν *ko*) 27 Πλὴν τοὺς ἐχθροὺς μου (τούτους (αὐτοῖς *ko*) λέγω ὑμῖν (ὅτι *ko*) ἐὰν *N(k)O*) τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι οὗτοι (σιωπήσουσιν, *N(k)O*) οἱ λίθοι ἐπ’ αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε (κράξουσιν. *N(k)O*) 41 Καὶ ὡς ἡγγισεν, αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου. 28 Καὶ εἰπὼν ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ’ (αὐτὴν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς *N(k)O*) 42 λέγων ὅτι εἰ ἔγνων (καὶ γε *k*) Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἡγγισεν εἰς ἐν τῇ ἡμέρᾳ (σου *k*) ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ εἰρήνην (σου· *ko*) νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ καλούμενον Ἑλαιῶν ἀπέστειλεν δύο τῶν ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ μαθητῶν (αὐτοῦ *ko*) 30 (λέγων· *N(k)O*) σέ, καὶ (παρεμβалоῦσιν *N(k)O*) οἱ ἐχθροὶ ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἧ σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσιν εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν 44 καὶ ἐφ’ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν· ἔδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοὶ καὶ (καὶ *no*) λύσαντες αὐτόν ἀγάγετε. 31 οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ (λίθον *N(k)O*) καὶ ἐὰν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διὰ τί λύετε; ἐν σοί, ἀνθ’ ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς οὕτως ἐρεῖτε (αὐτῷ· *k*) ὅτι ὁ κύριος ἐπισκοπῆς σου. 45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ αὐτοῦ χρειάν ἔχει. 32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. (ἐν αὐτῷ *k*) (καὶ ἀγοράζοντας *K*) 46 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν λέγων αὐτοῖς γέγραπται, (καὶ *no*) (ἔσται οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· τί λύετε *N(k)O*) ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ὑμεῖς τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν· (ὅτι *no*) ὁ δὲ αὐτόν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν. 47 κύριος αὐτοῦ χρειάν ἔχει. 35 καὶ ἡγαγον καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ’ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπὶρίψαντες οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν (αὐτῶν *N(k)O*) τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον αὐτόν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, 48 ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πορευομένου καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννουν τὰ ἱμάτια (αὐτῶν γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων. *NK(o)*) ἐν τῇ ὁδῷ. 37 Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἑλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ (πασῶν *NK(o)*) ὧν εἶδον

20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν (ἐκείνων *k*) διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ (ἀρχιερεῖς *NK(o)*) καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις 2

καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· εἰπὸν καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς ἢ τίς ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος ἐστὶν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; **3** τοῦ ἀμπελῶνος; **16** ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω τοὺς γεωργοὺς τούτους καὶ δώσει τὸν ὑμᾶς κἀγὼ κἀγὼ (ἓνα *k*) λόγον, καὶ ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· εἵπατέ μοι· **4** τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ μὴ γένοιτο. **17** ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; **5** οἱ δὲ εἶπεν· τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; **18** (οὖν *K*) οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **6** ἐὰν πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς (ἅπας συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει *N(k)O*) καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος αὐτόν. **19** Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. **7** καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. **8** καὶ ὁ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. **9** Ἦρξατο παραβολὴν ταύτην. **20** Καὶ παρατηρήσαντες δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ταύτην· ἄνθρωπός (τις *NK*) ἐφύτευσεν ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ αὐτοῦ λόγου, (ὥστε *N(k)O*) παραδοῦναι ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. **10** καὶ (ἐν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ *k*) καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς ἡγεμόνος. **21** καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν δοῦλον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος λέγοντες· διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς (δώσουσιν *N(k)O*) αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. **11** πρόσωπον ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· θεοῦ διδάσκεις. **22** ἔξεστιν (ἡμᾶς *N(k)O*) οἱ δὲ κάκεῖνον κάκεῖνον δείραντες καὶ Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ; **23** κατανοήσας ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. **12** καὶ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον αὐτοῦς (τί *KO*) (με πειράζετε· *K*) **24** τραυματίσαντες ἐξέβαλον. **13** Εἶπεν δὲ ὁ (δείξατέ *N(k)O*) μοι δηνάριον· τίνος ἔχει κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; (οἱ *N(k)O*) δὲ τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον εἶπαν· Καίσαρος. **25** ὁ δὲ εἶπεν (πρὸς (ιδόντες *K*) ἐντραπήσονται. **14** ιδόντες *no*) (αὐτοὺς *N(k)O*) τοίνυν ἀπόδοτε τὰ δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. (ἀλλήλους *N(k)O*) λέγοντες· οὗτός ἐστιν **26** καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι (αὐτοῦ ὁ κληρονόμος (δεῦτε *K*) ἀποκτείνωμεν *NK(o)*) ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, αὐτὸν ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. **15** καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ

ἐσίγησαν. 27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν αὐτὸν οὐδέν. 41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς πῶς Σαδδουκαίων, οἱ (ἀντιλέγοντες *NK(o)*) λέγουσιν τὸν χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν; 42 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν (καὶ *ko*) αὐτὸς (γὰρ *no*) Δαυὶδ λέγει ἐν 28 λέγοντες διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν βιβλῷ ψαλμῶν· εἶπεν (ὁ *ko*) κύριος τῷ ἡμῖν· ἔάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν γυναῖκα καὶ οὗτος ἄτεκνος (ἦ, *N(K)O*) θῷ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα σου. 44 Δαυὶδ οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. καὶ πῶς αὐτοῦ υἱὸς ἐστίν; 45 Ἀκούοντος 29 ἐπτα οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος, 30 καὶ αὐτοῦ· 46 προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων (ἔλαβεν *K*) ὁ δευτέρος (τὴν γυναῖκα τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος *K*) 31 καὶ φιλοῦντων ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν (ὡσαύτως, *o*) καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτα οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις, 47 καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον (δὲ πάντων οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χρητῶν *K*) καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 33 (ἡ γυνὴ καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι *no*) οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν λήμψονται περισσότερον κρίμα.

21 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δέ (καὶ *k*) τινὰ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο. 3 Καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν· 4 (πάντες *N(k)O*) γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα (τοῦ θεοῦ, *KO*) αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς (πάντα *N(k)O*) τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν. 5 Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται εἶπεν· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ (ὧδε *O*) ὃς οὐ καταλυθήσεται. 7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 Ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῇτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται

ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες (ὅτι· *ko*) εἰσιν τοῦ (πλησθῆναι *N(k)O*) πάντα τὰ ἐγὼ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν. μὴ (οὖν γεγραμμένα. 23 Οὐαὶ (δὲ *k*) ταῖς ἐν γαστρὶ *K*) πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, ταῖς ἡμέραις ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι τῆς γῆς καὶ ὀργῇ (ἐν *k*) τῷ λαῷ τούτῳ, πρῶτον ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ σεισμοῖ τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λιμοὶ ἐθνῶν ἄχρι (οὗ *no*) πληρωθῶσιν (καὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ἀπ' ἔσονται *O*) καιροὶ ἐθνῶν. 25 καὶ (ἔσονται οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα ἔσται. 12 Πρὸ δὲ *N(k)O*) σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ τούτων (πάντων *N(k)O*) ἐπιβαλοῦσιν ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν ἐν ἀπορίᾳ (ἤχους *N(k)O*) θαλάσσης καὶ παραδιδόντες εἰς (τὰς *no*) συναγωγὰς σάλου 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ καὶ φυλακάς, (ἀπαγομένους *N(k)O*) ἐπὶ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός οἰκουμένη· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν μου. 13 ἀποβήσεται (δὲ *ko*) ὑμῖν εἰς σαλευθῆσονται. 27 καὶ τότε ὄψονται τὸν μαρτύριον. 14 (θέτε *N(k)O*) οὖν (ἐν ταῖς υἰὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ καρδίαις *N(k)O*) ὑμῶν μὴ προμελετᾶν μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ σοφίαν ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιτεῖναι (ἣ καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν διότι *N(k)O*) ἀντειπεῖν (ἅπαντες *N(k)O*) οἱ ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 παραδοθήσεσθε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκὴν καὶ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν πάντα τὰ δένδρα. 30 ὅταν προβάλῃσιν ἡδη, καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. 17 βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἡδη καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὀνομά μου. 18 καὶ θρὶς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ὑμῶν (κτήσασθε *NK(o)*) τὰς ψυχὰς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ ὑμῶν. 20 Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ στρατοπέδων (τὴν *k*) Ἱερουσαλήμ, τότε οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (παρελεύσονται, *NK(o)*) γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ (παρελεύσονται. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ *N(k)O*) 34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρεῖτωσαν, μήποτε (βαρηθῶσιν *N(k)O*) ὑμῶν αἱ καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις εἰς αὐτήν. 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταῖ βιωτικάς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ

ἡμέρα ἐκείνη **35** ὡς παγίς· (ἐπεισελεύσεται ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν *N(k)O*) γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους μαθητῶν μου φάγω· **12** κἀκεῖνος κἀκεῖνος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. **36** ἀγρυπνεῖτε ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ (δὲ *N(K)O*) ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα ἐτοιμάσαστε. **13** ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς (κατισχύσητε *N(K)O*) ἐκφυγεῖν ταῦτα (εἰρήκει *N(k)O*) αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι πάσχα. **14** καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **37** Ἦν καὶ οἱ (δῶδεκα *K*) ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. **15** δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων. τὰς δὲ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὅρος με παθεῖν. **16** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι (οὐκέτι οὐκέτι *KO*) οὐ μὴ φάγω (ἐξ *k*) (αὐτὸ *N(k)O*) ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **17** καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε (εἰς *no*) (ἐαυτοὺς· *N(k)O*) **18** λέγω γὰρ ὑμῖν· ὅτι οὐ μὴ πῖω (ἀπὸ *NO*) (τοῦ *no*) (νῦν *NO*) ἀπὸ τοῦ (γενήματος *N(k)O*) τῆς ἀμπέλου ἕως (οὗ *N(k)O*) ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. **19** Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **20** καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. **21** πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. **22** (ὅτι *N(k)O*) ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. **23** καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἅρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. **24** Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. **25** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν,

22 Ἠγγίζεν δὲ ἡ ἐορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, **2** καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. **3** εἰσῆλθεν δὲ (ὁ *k*) σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν (καλούμενον *N(k)O*) Ἰσκαριώτην ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. **4** καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ (τοῖς *k*) στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν. **5** καὶ ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. **6** καὶ ἐξωμολόγησεν καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτόν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς. **7** Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα. **8** καὶ ἀπέστείλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν. **9** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέλεις (ἐτοιμάσωμεν; *NK(o)*) **10** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων. ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν (εἰς *no*) (ἣν *N(k)O*) εἰσπορεύεται· **11** καὶ ῥεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ

καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται 38 οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε καλοῦνται. 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν. 39 ὁ μείζων ἐν ὑμῖν (γινέσθω *N(k)O*) ὥς ὁ Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὥς ὁ διακονῶν. τὸ ὄρος τῶν ἐλαίων. ἡκολούθησαν δὲ 27 τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί (αὐτοῦ. *k*) 40 διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι ὥς ὁ διακονῶν. 28 προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. 41 ὑμεῖς δὲ ἔστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσει λίθου ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ κἀγὼ βολήν, καὶ θεὸς τὰ γόνата προσήχετο διατίθεται ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ 42 λέγων· πάτερ, εἰ βούλει (παρένεγκε μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθῃτε καὶ πίνῃτε *N(k)O*) τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν (γινέσθω. καὶ (καθήσεσθε *N(k)(o)*) ἐπὶ θρόνων τὰς *N(k)O*) 43 ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' δώδεκα φυλὰς κρίνοντες τοῦ Ἰσραὴλ. 31 (τοῦ *o*) οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 (Εἶπεν δὲ ὁ κύριος· *KO*) Σίμων Σίμων, ἰδοὺ καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἔκτενέστερον ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σιναῖσαι προσήχετο. (καὶ *no*) ἐγένετο (δὲ *ko*) ὥς τὸν σῖτον. 32 ἐγὼ δὲ ἐδειήθην περὶ ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσει θρόμβοι αἵματος σοῦ ἵνα μὴ (ἐκλίπῃ *N(k)O*) ἡ πίστις σου. καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. 45 καὶ ἀναστὰς καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου. 33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν τῆς λύπης 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν· ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε λέγω σοι, Πέτρε, οὐ (μὴ *k*) (φωνήσῃ εἰς πειρασμόν. 47 Ὡς (δὲ *k*) αὐτοῦ *N(k)O*) σήμερον ἀλέκτωρ (ἕως *N(k)O*) λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος τρίς με ἀπαρνῆσθαι (μὴ *k*) εἰδέναι. 35 Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο (αὐτοὺς Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ *N(k)O*) καὶ ἠγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλήσαι βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, αὐτόν. 48 (ὁ *k*) Ἰησοὺς δὲ εἶπεν αὐτῷ· μὴ τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· οὐθενός. Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 36 εἶπεν (δὲ *N(k)O*) αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν παραδίδω; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ τὸ ἐσόμενον εἶπαν (αὐτῷ· *k*) κύριε, εἰ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων (πωλησάτω *NK(o)*) πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἰς τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ (ἀγορασάτω *NK(o)*) τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον μάχαιραν. 37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι (ἔτι *k*) καὶ ἀφείλεν τὸ οὗς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοὺς εἶπεν· ἔατε ἕως ἐμοί, τὸ καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. καὶ τούτου. καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου (αὐτοῦ γὰρ (τὸ *N(K)O*) περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. *k*) ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ (ὁ *k*)

Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' πρόσωπον καὶ *Κ*) ἐπηρώτων (αὐτόν *κ*) αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ λέγοντες· προφίτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας καὶ πρεσβυτέρους ὡς ἐπὶ λησὴν (ἐξήλθατε σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες *N(k)O*) μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; 53 ἔλεγον εἰς αὐτόν. 66 Καὶ ὡς ἐγένετο καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἱερῶ οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ (ἀπήγαγον ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία *N(k)O*) αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον (αὐτῶν τοῦ σκότους. 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν *N(k)O*) 67 λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, ἡγάγον καὶ εἰσήγαγον (αὐτόν *κ*) εἰς (τὴν εἰπόν ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν οἰκίαν *N(k)O*) τοῦ ἀρχιερέως, ὁ δὲ Πέτρος εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. 68 ἐὰν δὲ (καὶ ἡκολούθει μακρόθεν. 55 (περιαψάντων *κ*) ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε (μοι, ἢ *N(k)O*) δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ ἀπολύσητε. *ΚΟ*) 69 ἀπὸ τοῦ νῦν (δὲ *no*) συγκαθισάντων (αὐτῶν *κ*) ἐκάθητο ὁ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ Πέτρος (ἐν *κ*) (μέσος *N(k)O*) αὐτῶν. 56 δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι. 71 καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρειάν; (αὐτόν *Κ*) λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος 58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν αὐτοῦ.

ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος (ἔφη· *N(k)O*) ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διῖσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν (ὁ *κ*) ἀλέκτωρ. 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ (ρήματος *N(k)O*) τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι (σήμερον *NO*) ἀπαρνήσῃ με τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω (ὁ Πέτρος *κ*) ἔκλαυσεν πικρῶς. 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες (τὸν *κ*) (αὐτὸν *N(k)O*) ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες. 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν (ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ

23 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν (ἡγάγον *N(k)O*) αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. 2 Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὗραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος (ἡμῶν *NO*) καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι (καὶ *no*) λέγοντα· ἐαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 Ὁ δὲ Πιλάτος (ἠρώτησεν *N(k)O*) αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὕρισκω αἵτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας (καὶ *no*) ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ᾧδε. 6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας (Γαλιλαίαν *ΚΟ*) ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός

ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας τῇ πόλει καὶ φόνον (βληθεὶς ἐν *N(k)O*)
 Ἑρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς (τῇ *no*) (φυλακῇ, *N(k)O*) 20 Πάλιν (δὲ
 (τὸν *o*) Ἑρώδη· ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν *N(k)O*) ὁ Πιλάτος προσεφώνησεν αὐτοῖς
 Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 Ὁ θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ
 δὲ Ἑρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἐπεφώνουν λέγοντες· (σταύρου σταύρου
 ἦν γὰρ ἐξ (ικανῶν *N(k)O*) χρόνων θέλων *N(k)O*) αὐτόν. 22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπεν
 ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν (πολλὰ *K*) πρὸς αὐτοῦ· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος;
 περὶ αὐτοῦ καὶ ἠλιζὲν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ.
 αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ
 λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι
 αὐτῷ. 10 εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ
 οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες φωναὶ αὐτῶν (καὶ τῶν ἀρχιερέων, *KO*)
 αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν (καὶ 24 (ὁ *k*) (καὶ *N(k)O*) Πιλάτος ἐπέκρινεν
 no) ὁ Ἑρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν γενέσθαι τὸ αἶτημα αὐτῶν. 25 ἀπέλυσεν
 αὐτοῦ καὶ ἐμπαίζας, περιβαλὼν (αὐτὸν δὲ (αὐτοῖς *k*) τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον
 ko) ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν βεβλημένον εἰς (τὴν *k*) φυλακὴν ὃν
 τῷ Πιλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὃ τε ἡτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ
 Ἑρώδης καὶ ὁ Πιλάτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ θελήματι αὐτῶν. 26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν,
 μετ' ἀλλήλων· προὑπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ἐπιλαβόμενοι (Σίμωνά τινα Κυρηναῖον
 ὄντες πρὸς (αὐτούς, *N(k)(o)*) 13 Πιλάτος *N(k)O*) (τοῦ *k*) (ἐρχόμενον *N(k)O*) ἀπ'
 δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν
 τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 Ἐκολούθει δὲ αὐτῷ
 αὐτοῦς προσηγέκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ
 τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ (καὶ *k*) ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
 ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν 28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
 εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ,
 κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
 Ἑρώδης· (ἀνέπεμψεν *N(K)O*) γὰρ αὐτὸν ὑμῶν. 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς
 πρὸς (ἡμᾶς, *N(K)O*) καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι καὶ (αἱ *no*)
 ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. κοιλία αἱ οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἱ
 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 17 οὐκ (ἔθρεψαν, *N(k)O*) 30 τότε ἄρξονται
 (ἀνάγκην *KO*) (δέ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ
 κατὰ ἑορτὴν ἕνα, *K*) 18 (ἀνέκραγον τοῖς βουνοῖς καλύψατε ἡμᾶς. 31 ὅτι εἰ
 N(k)O) δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ
 τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· ξηρῷ τί γένηται; 32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι
 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 33

καὶ ὅτε (ἦλθον *N(k)O*) ἐπὶ τὸν τόπον τὸν *ko*) ἐσχίσθη (δὲ *no*) τὸ καταπέτασμα καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν τοῦ ναοῦ μέσον. **46** καὶ φωνήσας φωνῇ αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ μεγάλης ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. **34** ὁ δὲ Ἰησοῦς σου (παρατίθεται *N(k)O*) τὸ πνεῦμά μου. ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν (τοῦτο δὲ *N(k)O*) εἰπὼν ἐξέπνευσεν. **47** τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια Ἰδὼν δὲ ὁ ἐκατοντάρχης τὸ γενόμενον αὐτοῦ ἔβαλον (κλήρους. *NK(o)*) **35** καὶ (ἐδόξαζεν *N(k)O*) τὸν θεὸν λέγων· ὄντως εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. **48** καὶ καὶ οἱ ἄρχοντες (σὺν αὐτοῖς *k*) λέγοντες πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὐτός θεωρίαν ταύτην, (θεωρήσαντες *N(k)O*) ἐστὶν ὁ χριστὸς (ὁ *ko*) τοῦ θεοῦ (ὁ τὰ γενόμενα, τύπτοντες (ἑαυτῶν *k*) *no*) ἐκλεκτός. **36** (ἐνέπαιζαν *N(k)O*) τὰ στήθη ὑπέστρεφον. **49** Εἰστήκεισαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ (αὐτῷ *N(k)O*) (καὶ *k*) ὄξος προσφέροντες αὐτῷ **37** καὶ (ἀπὸ *no*) μακρόθεν καὶ γυναῖκες αἱ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, (συνακολουθοῦσαι *N(k)O*) αὐτῷ ἀπὸ σῶσον σεαυτόν. **38** ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ τῆς Γαλιλαίας ὀρῶσαι ταῦτα. **50** Καὶ (γεγραμμένη *K(o)*) ἐπ' αὐτῷ (γράμμασιν ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς ὑπάρχων, (καὶ *n*) ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐστὶν *K*) ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος, δίκαιος **51** οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος **39** Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν ἀπὸ ἐβλασφημεία αὐτὸν λέγων· (οὐχὶ *N(k)O*) Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς σὺ εἶ ὁ χριστός· σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. **40** (καὶ *k*) προσεδέχετο (καὶ αὐτὸς *k*) τὴν Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος (ἐπιτιμῶν *N(k)O*) βασιλείαν τοῦ θεοῦ, **52** οὗτος προσελθὼν αὐτῷ (ἔφη· *N(k)O*) οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν τῷ Πιλάτῳ ἡτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. θεὸν ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ· **41** καὶ **53** καὶ καθελὼν (αὐτὸ *k*) ἐνετύλιξεν ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὦν ἐπράξαμεν αὐτὸ σινδόνι καὶ ἔθηκεν (αὐτὸν *N(k)O*) ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐν μνήματι λαξευτῷ οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς ἔπραξεν. **42** καὶ ἔλεγεν· (τῷ *k*) Ἰησοῦ, (οὕτω *N(k)O*) κείμενος. **54** Καὶ ἡμέρα μνήσθητί μου (κύριε *K*) ὅταν ἔλθῃς (εἰς ἦν (παρασκευῆς, *NK(o)*) καὶ σάββατον *N(k)O*) (τὴν βασιλείαν *NK(o)*) σου. ἐπέφωσκεν. **55** κατακολουθήσασαι δὲ (καὶ **43** καὶ εἶπεν αὐτῷ (ὁ Ἰησοῦς· *ko*) ἀμήν *k*) (αἱ *no*) γυναῖκες αἵτινες ἦσαν σοι λέγω· σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, παραδείσῳ. **44** (Καὶ *no*) ἦν (δὲ *k*) (ἤδη ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὥς ἐτέθη τὸ *no*) ὥσπερ ὥρα ἔκρη, καὶ σκότος ἐγένετο σῶμα αὐτοῦ. **56** ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοιμάσαν ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης **45** (καὶ ἀρώματα καὶ μύρα καὶ τὸ μὲν σάββατον *ko*) (τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος. *N(k)O*) (καὶ ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

24 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου συμβεβηκότων τούτων. **15** καὶ ἐγένετο ἐν βαθέως ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον φέρουσαι τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς (ὁ ἁγιοίμασαν ἀρώματα (καὶ τινές σὺν αὐταῖς. *κ*) Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. *κ*) **2** εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον **16** οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἀπὸ τοῦ μνημείου. **3** (Καὶ *κ*) εἰσελθοῦσαι ἐπιγνῶναι αὐτόν. **17** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς (δὲ *νο*) οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὐς ἀντιβάλλετε πρὸς Ἰησοῦ. **4** Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (ἀπορεῖσθαι ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ (ἐστάθησαν *N(k)O*) αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ *N(k)O*) σκυθρωποί. **18** ἀποκριθεὶς δὲ (ὁ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν (ἐσθῆτι *κ*) εἷς (ἐξ αὐτῶν *O*) (ῶ *κ*) (ὀνόματι ἀστραπτούση. *N(k)O*) **5** ἐμφοβῶν δὲ *NK(o)*) Κλεοπᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν (τὰ μόνος παροικεῖς (ἐν *κ*) Ἱερουσαλὴμ καὶ πρόσωπα *N(k)O*) εἰς τὴν γῆν εἶπαν πρὸς οὐκ ἔγνων τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς αὐτάς τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν ἡμέραις ταύταις; **19** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ποῖα; νεκρῶν; **6** οὐκ ἔστιν ὧδε ἀλλ’ ἠγέρθη· οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ (Ναζαρηνοῦ, *N(k)O*) ὃς ἐγένετο ἀνὴρ Γαλιλαῖα **7** λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, **20** ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. **8** καὶ ἐμνήσθησαν τῶν οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ῥημάτων αὐτοῦ, **9** καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ ἐσταύρωσαν αὐτόν. **21** ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν τοῦ μνημείου ἀπηγγεῖλαν ταῦτα πάντα ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. **10** ἦσαν τὸν Ἰσραήλ. ἀλλὰ γε (καὶ *νο*) σὺν δὲ ἡ Μαгдаληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς (σήμερον *κο*) ἄφ’ οὗ ταῦτα ἐγένετο. **22** (αἱ *κ*) ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ταῦτα, **11** καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ἡμᾶς γενόμεναι (ὀρθρινὰ *N(k)O*) ἐπὶ ὥσεί λῆρος τὰ ῥήματα (ταῦτα *N(k)O*) καὶ τὸ μνημεῖον, **23** καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ ἠπίστουν αὐταῖς. **12** Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας ἀγγέλων ἑωρακέναι οἱ λέγουσιν αὐτόν βλέπει τὰ ὀθόνια (κεῖμενα *κ*) μόνα καὶ ζῆν. **24** καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἀπῆλθεν πρὸς (ἐαυτὸν *NK(o)*) θαυμάζων ἐπὶ τὸ μνημεῖον καὶ εὗρον οὕτως καθὼς τὸ γεγονός. **13** Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς **25** Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς ὦ ἀνόητοι κώμην ἀπέχουσιν σταδίου ἐξήκοντα ἀπὸ καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦναι ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἢ ὄνομα Ἑμμαοῦς. **14** καὶ αὐτοὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· **26** οὐχὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν

εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ· 27 καὶ ἀρξάμενος πνεῦμα σάρκα καὶ ὁστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 40 καὶ τοῦτο εἰπὼν προφητῶν (διερμήνευσεν *N(k)O*) αὐτοῖς (ἔδειξεν *N(k)O*) αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ (ἑαυτοῦ. τοὺς πόδας. 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν *NK(o)*) 28 καὶ ἡγγισαν εἰς τὴν κώμην ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν οὗ ἔπορεύοντο, καὶ αὐτὸς (προσεποιήσατο αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ *N(k)O*) πορρώτερον πορεύεσθαι. 29 δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες μεῖνον (καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. *KO*) 43 καὶ μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶν καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 44 Εἶπεν κέκλικεν (ἤδη *no*) ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν δὲ (πρὸς *no*) (αὐτοῦς· *N(k)O*) οὗτοι οἱ τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο λόγοι (μου *NO*) οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν ἔτι ὡν σὺν ὑμῖν ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ ἐπεδίδου αὐτοῖς. 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν (τοῖς *no*) προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ ἑμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 τοῦ συνιέναι τὰς γραφὰς 46 καὶ εἶπεν καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδιά αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται (καὶ οὕτως ἔδει ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν ὡς ἐλάλει *K*) παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ (καὶ *k*) ὡς διήνοιγεν νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 47 καὶ κηρυχθῆναι ἡμῖν τὰς γραφὰς; 33 Καὶ ἀναστάντες ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν (εἰς αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ *N(K)O*) ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ καὶ εὗρον (ἡθροισμένους *N(k)O*) τοὺς ἔθνη (ἀρξάμενοι *N(k)O*) ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς 34 λέγοντας 48 ὑμεῖς (δέ *k*) (ἐστε *ko*) μάρτυρες ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη τούτων, 49 καὶ ἰδοὺ (ἐγὼ ἀποστέλλω Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν *NK(o)*) τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ ἐφ' ὑμᾶς. ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει κλάσει τοῦ ἄρτου. 36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν (Ἱερουσαλήμ *k*) ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ λαλούντων αὐτὸς (ὁ *k*) (Ἰησοῦς *K*) ὕψους δύναιμι. 50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς ἕως (πρὸς *N(k)O*) Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας εἰρήνην ὑμῖν. 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτοῦς. 51 γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί τεταραγμένοι ἐστέ διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουνσιν ἐν οὐρανόν. 52 καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες (τῇ καρδίᾳ *N(k)O*) ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι ἐγὼ χαρᾶς μεγάλης 53 καὶ ἦσαν (διὰ *N(K)O*) εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι (παντὸς *N(k)O*) ἐν τῷ ἱερῷ (αἰνούντες

καὶ *ΚΟ*) εὐλογοῦντες τὸν θεόν. (ἀμήν
Κ)

Κατα Ιωαννην

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. **2** οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. **3** πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. **4** ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, **5** καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. **6** Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. **7** οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. **8** οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. **9** ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. **10** ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. **11** εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. **12** ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, **13** οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. **14** καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. **15** Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν (ὃν εἶπον· *NK(ο)*) ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. **16** (ὅτι *N(K)O*) ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. **17** ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως

ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. **18** Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· (ὁ *ko*) μονογενὴς (θεὸς *N(K)O*) ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. **19** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου ὅτε ἀπέστειλαν (πρὸς αὐτὸν *no*) οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; **20** καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἡρνήσατο καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός. **21** Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; σὺ Ἠλίας εἶ; καὶ λέγει· οὐκ εἰμὶ. ὁ προφῆτης εἶ σὺ; καὶ ἀπεκρίθη· οὐ. **22** εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; **23** ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφῆτης. **24** καὶ (οἱ *k*) ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. **25** καὶ ἠρώτησαν αὐτόν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς (οὐδὲ *N(k)O*) Ἠλίας (οὐδὲ *N(k)O*) ὁ προφῆτης; **26** ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος (δὲ *k*) ὑμῶν (ἔστηκεν *NK(ο)*) ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, **27** (αὐτός ἐστιν *k*) ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, (ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· *K*) οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. **28** ταῦτα ἐν (Βηθανίᾳ *N(k)O*) ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου ὅπου ἦν (ὁ *no*) Ἰωάννης βαπτίζων. **29** Τῇ ἐπαύριον βλέπει (ὁ Ἰωάννης *k*) τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. **30** οὗτός ἐστιν (ὑπὲρ *N(k)O*) οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν

μου γέγονεν ὅτι πρῶτός μου ἦν. **31** κἀγὼ σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς (Ἰωάννου· *N(K)O*) σὺ κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ κληθῇση Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος. **43** τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν (τῷ Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεῖν εἰς τὴν *k*) ὕδατι βαπτίζων. **32** καὶ ἐμαρτύρησεν Γαλιλαίαν καὶ εὕρισκει Φίλιππον καὶ λέγει Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα αὐτῷ ὃ Ἰησοῦς ἀκολουθεῖ μοι. **44** ἦν δὲ καταβαῖνον (ὡς *N(k)O*) περιστερὰν ἐξ ὃ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. **33** κἀγὼ Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. **45** Εὕρισκει Φίλιππος κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν (τὸν *ko*) υἱὸν τοῦ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. **46** καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐν πνεύματι ἀγίῳ. **34** κἀγὼ κἀγὼ ἐώρακα Ναθαναὴλ· ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ (υἱὸς εἶναι; λέγει αὐτῷ (ὁ *no*) Φίλιππος ἔρχου *NK(O)*) τοῦ θεοῦ. **35** Τῇ ἐπαύριον πάλιν καὶ ἶδε. **47** Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ εἰστίηκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· αὐτοῦ δύο. **36** καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ ἶδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ περιπατοῦντι λέγει· ἶδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. ἔστιν. **48** λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· πόθεν με **37** καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ γινώσκεις; ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ λαλοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι **38** Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θαασάμενος ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν εἰδόν σε. **49** ἀπεκρίθη αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί αὐτῷ Ναθαναὴλ (καὶ λέγει· *k*) ῥαββί, σὺ ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββί, ὃ λέγεται εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ (ὁ *k*) βασιλεὺς (μεθερμηνευόμενον *N(k)O*) διδάσκαλε, εἶ τοῦ Ἰσραήλ. **50** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ ποῦ μένεις; **39** λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι (ὅτι *no*) εἰδόν (ὁψεσθε. *N(k)O*) ἦλθαν (οὖν *NO*) καὶ σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μερίζω εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τούτων ὄψῃ. **51** καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα (δὲ *k*) ἦν ὡς ἀμὴν λέγω ὑμῖν (ἀπ' ἄρτι, *K*) ὁψεσθε τὸν δεκάτη. **40** ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος οὐρανὸν ἀνεωγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

41 Εὕρισκει οὗτος (πρῶτον *N(k)O*) τὸν **2** καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. **2** ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. **3** καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσιν. **4**

καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. **14** **3** Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, **15** καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν (τὸ κέρμα, *NK(o)*) καὶ τὰς τραπέζας (ἀνέτρεψε, *N(k)O*) **16** καὶ τοῖς τὰς Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἀρχων τῶν Ἰουδαίων. 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς (τὸν *k*) (αὐτὸν *N(K)O*) νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ’ αὐτοῦ. **3** Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐάν

μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν (αὐτοῦ *ko*) τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 Λέγει πρὸς πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ’
αὐτὸν ὁ Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἔχει ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios g166) 17 οὐ γὰρ
γεννηθῆναι γέρων ὢν; μὴ δύναται εἰς ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν (αὐτοῦ *ko*) εἰς
τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα
εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῇ; 5 Ἀπεκρίθη (ὁ σωθῆ ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς
ko) Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη
τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ κέκριται ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ
θεοῦ. 6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς ἐστὶν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν
σὰρξ ἐστὶν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον
πνεύματος πνεῦμα ἐστὶν. 7 μὴ θαυμάσης τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ
ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ
8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα
φωνῇ αὐτοῦ ἀκούεις ἀλλ’ οὐκ οἶδας μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ ποιῶν
πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα
πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν
9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰργασμένα. 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς
πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 Ἀπεκρίθη καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν
(ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἰ γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ’ αὐτῶν καὶ
ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν δὲ καὶ (ὁ *no*) Ἰωάννης
γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι
ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ. καὶ παρεγίνοντο καὶ
μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐβαπτίζοντο. 24 οὕπῳ γὰρ ἦν βεβλημένος
οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. 25 ἐγένετο
ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου
ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ μετὰ Ἰουδαίου *N(K)O*) περὶ καθαρισμοῦ.
οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ 26 καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπαν
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ αὐτῷ· ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ
ἀνθρώπου (ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. *KO*) 14 Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος
καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ δύναται
τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων (ἐν ἀνθρωπος λαμβάνειν (οὐδὲ *N(k)O*) (ἐν
αὐτῷ *N(k)O*) (μὴ ἀπόληται ἀλλ’ *K*) ἔχει *no*) ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios g166) 16 οὕτως γὰρ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε
ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν ὅτι εἶπον (ὅτι· *n*) (ἐγὼ *o*) οὐκ εἰμί

ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλησάιν ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. 29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν. ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκώς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9 αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἢ ἐμὴ πεπληρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· 32 (καὶ *k*) ὁ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν (ὁ θεὸς *KO*) τὸ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν. (aiōnios g166)

4 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ (Ἰησοῦς *N(K)O*)

ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε καίτοιγε καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ (τῷ *no*) Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν (ὡς *N(k)O*) ἔκτῃ. 7

ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλησάιν ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρίτις· πῶς σὺ ἢ ἐμὴ πεπληρωται. Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρίταις. 10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ καὶ τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, λαμβάνει. οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστίν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. 12 βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 13 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν. 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ (διψήσει *N(k)O*) εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. (aiōn g165, aiōnios g166)

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ (διέρχωμαι *N(k)(o)*) ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ (ὁ *ko*) (Ἰησοῦς· *KO*) ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν (αὐτῷ· *no*) οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἵρηκας. 19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ

ὅρει τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω
 ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου αὐτοῦ τὸ ἔργον. **35** οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι
 προσκυνεῖν δεῖ. **21** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· (τετράμηνός *N(k)O*) ἐστὶν καὶ ὁ θερισμὸς
 (πίστευέ *N(k)O*) μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν· ἐπάρατε τοὺς
 ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὔτε ἐν ὀφθαλμοῦς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας
 Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. **22** ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμόν ἡδη. **36**
 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἶδατε, ἡμεῖς (καὶ *k*) ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ
 προσκυνοῦμεν ὃ οἶδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα (καὶ
 τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. **23** ἀλλ' ἔρχεται ὥρα *k*) ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρη καὶ ὁ θερίζων.
 καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ (aīdnios g166) **37** ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστίν (ὃ
 προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ *k*) ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων
 ἀληθείας· καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιούτους ζητεῖ καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. **38** ἐγὼ ἀπέστειλα
 τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. **24** πνεῦμα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε·
 ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
 ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. **39** ἐκ δὲ τῆς
25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι Μεσσίας πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
 ἔρχεται, ὁ λεγόμενος χριστός, ὅταν ἔλθῃ αὐτόν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς
 ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν (ἅπαντα. *N(k)O*) γυναικὸς μαρτυροῦσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα
26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν (ἃ *N(k)O*) ἐποίησα. **40** ὥς οὖν ἦλθον πρὸς
 σοι. **27** καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτόν οἱ Σαμαρίται, ἡρώτων αὐτόν μεῖναι
 αὐτοῦ καὶ (ἐθαύμαζον *N(k)O*) ὅτι μετὰ παρ' αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
 γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν· τί **41** καὶ πολλῶν πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν
 ζητεῖς, ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; **28** Ἀφῆκεν λόγον αὐτοῦ, **42** τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον
 οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή καὶ ἀπῆλθεν ὅτι οὐκέτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν
 εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ
29 δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ
 πάντα (ὅσα *N(k)O*) ἐποίησα· μὴτι οὗτός τοῦ κόσμου (ὁ χριστός. *K*) **43** Μετὰ δὲ τὰς
 ἐστὶν ὁ χριστός; **30** ἐξῆλθον (οὖν *K*) δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν (καὶ ἀπῆλθεν
 ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. *K*) εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **44** αὐτὸς γὰρ (ὁ
31 Ἐν (δὲ *k*) τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν *k*) Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν
 οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ῥαββί, φάγε. **32** ὁ τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. **45** Ὅτε οὖν
 δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτόν οἱ
 ἦν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε. **33** ἔλεγον οὖν οἱ Γαλιλαῖοι πάντα ἑωρακότες (ὅσα *N(k)O*)
 μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
 αὐτῷ φαγεῖν; **34** λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. **46** Ἦλθεν
 ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα (ποιήσω *N(k)O*) τὸ οὖν (ὁ Ἰησοῦς *k*) πάλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς

Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. *Κ*) 4 (ἄγγελος *ΚΟ*) (γὰρ κατὰ καιρὸν καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν κατέβαιναν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε Καφαρναούμ. 47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς τὸ ὕδωρ ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ἡκεί ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιῆς ἐγένετο, ᾧ ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα (αὐτὸν *κ*) δῆποτε κατειχετο νοσήματι. *Κ*) 5 Ἦν δέ ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα (καὶ *no*) ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ (αὐτοῦ. *no*) ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι αὐτῷ· θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ. ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ (βάλη *N(k)O*) (καὶ *k*) ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι (ὄν *N(k)O*) εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει ἐπορεύετο. 51 ἥδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς (ἐγείρει, *N(k)O*) ἄρον τὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ (ὑπὸντησαν *N(k)O*) αὐτῷ κράβαττον σου καὶ περιπάτει. 9 καὶ εὐθέως (καὶ ἀπήγγειλαν *ko*) λέγοντες ὅτι ὁ παῖς ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρεν τὸν (αὐτοῦ *N(k)O*) ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἧ κομψότερον ἔσχεν. σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ἔλεγον οὖν (καὶ *k*) εἶπαν (οὖν *NO*) αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἐστιν, (καὶ *no*) οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν Ἔγνων οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν κράβαττον (σου. *NK*) 11 (Ὁ *n(o)*) (δὲ ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς (ὅτι· *κ*) ὁ υἱός σου *no*) ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἄρον τὸν κράβαττον σου ὅλη. 54 Τοῦτο (δὲ *no*) πάλιν δευτέρον καὶ περιπάτει. 12 ἠρώτησαν (οὖν *KO*) σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἄρον (τὸν *ko*) (κράβαττον σου *KO*) καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ (ἀνήγγειλεν *NK(o)*) τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίδωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν

5 Μετὰ ταῦτα ἦν (ἡ *o*) ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη (ὁ *κ*) Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ (Βηθζαθά, *N(k)O*) πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος (πολὺ *κ*) τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν (ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

Ἰησοῦν (καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνθρώπου ἐστίν. **28** Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, *Κ*) ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. **17** Ὁ δὲ ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου μνημείοις (ἀκούσουσιν *N(k)O*) τῆς φωνῆς ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καγὼ καγὼ ἐργάζομαι. αὐτοῦ **29** καὶ ἐκπορεύονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ **18** διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυνεν φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. **30** τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἐμαυτοῦ οὐδὲν τὸν θεὸν ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. **19** καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ (ἔλεγεν δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν *N(k)O*) αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐ ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με (πατρός. δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἅφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, *Κ*) **31** Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ (ἐὰν *NK(o)*) μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· **32** ἄλλος ποιοῦντα. ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. **20** ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ ἀληθείας ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ἐμοῦ. **33** ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· **34** ἐγὼ δὲ οὐ ἔργα ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. **21** ὥσπερ γὰρ ὁ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. **35** οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζωοποιεῖ. **22** ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καίόμενος καὶ οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, **23** ἵνα πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. **36** ἐγὼ δὲ πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσιν ἔχω τὴν μαρτυρίαν (μεῖζω *N(k)O*) τοῦ τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ (δέδωκέν *N(k)O*) πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. **24** Ἀμὴν ἀμὴν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων ἔργα ἃ (ἐγὼ *Κ*) ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν ὅτι ὁ πατὴρ με ἀπέσταλκεν. **37** καὶ ὁ πέμψας αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ με πατὴρ (ἐκεῖνος *N(k)O*) μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε (αἰῶνιος g166) **25** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἐωράκατε, **38** ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν ὅτε οἱ νεκροὶ καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν (ἀκούσουσιν *N(k)O*) τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες (ζήσουσιν. ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. **39** ἔραυνάτε τὰς γραφάς, *N(k)O*) **26** Ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἔχειν ἐν ἑαυτῷ, **27** καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν ἐμοῦ, (αἰῶνιος g166) **40** καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν αὐτῷ (καὶ *Κ*) κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς πρὸς με ἵνα ζωὴν ἔχητε. **41** δόξαν παρὰ

ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· **42** ἀλλ' ἔγνωκα ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους; **10** εἶπεν ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν (δὲ *k*) ὁ Ἰησοῦς ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἑαυτοῖς. **43** Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι ἀναπνεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον (ὡς *N(k)O*) πεντακισχίλιοι. **11** ἔλαβεν λήμψεσθε. **44** Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι (οὖν *N(k)O*) τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες καὶ τὴν εὐχαριστίας διέδωκεν (τοῖς μαθηταῖς οἱ δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; δὲ μαθηταὶ *K*) τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως **45** Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. **12** ὡς δὲ πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν ἐνεπλήσθησαν λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Μωϋσῆς εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. **46** εἰ γὰρ συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· ἵνα μὴ τι ἀπόλῃται. **13** συνήγαγον οὖν καὶ περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. **47** εἰ δὲ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων τοῖς ἐκεῖνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἃ τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε; (ἐπερίσσευσαν *N(k)O*) τοῖς βεβρωκόσιν.

6 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. **14** Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες (ὁ *NK(o)*) ἐποίησεν (σημεῖον *NK(O)*) (ὁ Ἰησοῦς *k*) ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. **15** Ἰησοῦς οὖν ἔρχομαι εἰς τὸν κόσμον. **15** Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν (αὐτὸν *k*) βασιλέα ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. **16** Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, **17** καὶ ἐμβάντες εἰς (τὸ *k*) πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ (οὐπω *N(k)O*) ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, **18** ἢ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο. **19** ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίου εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. **20** ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **21** ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο

τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον. **22** ὑμῖν· οὐ Μωϋσῆς (δέδωκεν *NK(ο)*) ὑμῖν
Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατὴρ
θαλάσσης (εἶδον *N(k)O*) ὅτι πλοῖάριον μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἔν (ἐκεῖνο εἰς τὸν ἀληθινόν. **33** ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν
ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, *K*) καὶ ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν
ὅτι οὐ συνεισηλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ διδοὺς τῷ κόσμῳ. **34** εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν·
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ (πλοῖον *N(k)O*) ἀλλὰ κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· **23** (ἄλλα **35** εἶπεν (δὲ *K(O)*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ
NK(O)) (δὲ *k*) ἦλθεν (πλοῖάρια *NK(ο)*) εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς
ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεῦων εἰς ἐμὲ
τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. οὐ μὴ (διψήσῃ *N(k)O*) πώποτε. **36** ἀλλ'
24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με καὶ οὐ
ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν πιστεύετε. **37** πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ
(καὶ *k*) αὐτοὶ εἰς τὰ (πλοῖάρια *N(k)O*) πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ
καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, **38** ὅτι καταβέβηκα
Ἰησοῦν, **25** καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς (ἀπὸ *N(k)O*) τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ
θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὧδε τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ
γέγονας; **26** Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ πέμψαντός με. **39** τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ θέλημα
εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ζητεῖτέ με οὐχ τοῦ πέμψαντός με (πατρός, *K*) ἵνα πᾶν ὃ
ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ'
ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. **27** ἐργάζεσθε μὴ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **40**
τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην ἀλλὰ τὴν τοῦτο (γὰρ *N(k)O*) ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ
βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον ἣν ὁ (πατρός *N(K)O*) (μου, *N(k)O*) ἵνα πᾶς ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσῃ· τοῦτον γὰρ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεῦων εἰς αὐτόν
ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. (αἰῶνιος g166) **28** ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτόν
εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί (ποιῶμεν *N(k)O*) ἐγὼ (ἐν *n*) τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. (αἰῶνιος g166)
ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; **29** **41** Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ
Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο ὅτι εἶπεν· ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ
ἐστὶν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα (πιστεύητε τοῦ οὐρανοῦ· **42** καὶ ἔλεγον· (οὐχ *N(k)O*)
NK(k)O) εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. **30** οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς
Εἶπον οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς
ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; (νῦν *N(K)O*) λέγει (οὗτος *k*) ὅτι ἐκ
31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; **43** Ἀπεκρίθη
ἐρήμῳ καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον· ἄρτον (οὖν *K*) (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. **32** μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. **44** οὐδεὶς
Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ

ὁ πέμψας με ἐλκύσει αὐτόν, κἀγὼ κἀγὼ με κἀκεῖνος κἀκεῖνος (ζήσει *N(k)O*) δι' ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ (τοῦ *k*) οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες (ὕμῶν *K*) (τὸ *k*) (μάννα *K*) καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ 46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἐώρακέν τις εἰ μὴ ὁ ὢν (αἰὼν g165) 59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ. 60 πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπαν· σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται 48 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες αὐτοῦ ἀκούειν; 61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ὕμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἐαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, (ζήσει *N(k)O*) εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σὰρξ μου ἐστιν (ἣν ἐγὼ δώσω *K*) ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. (αἰὼν g165) 52 πιστεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φαγεῖν; 53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐάν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἶμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἶμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ κἀγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. (αἰὼν g166) 55 ἡ γὰρ σὰρξ μου (ἀληθὴς *N(k)O*) ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἶμά μου (ἀληθὴς *N(k)O*) ἐστιν πόσις. 56 (αἰὼν g166) 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἶμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλén με ὁ ζῶν πατήρ κἀγὼ 70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων

διάβολός ἐστιν; 71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰουδαν δὲ τῆς ἐορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη (ὁ *k*) Σίμωνος (Ἰσκαριώτου· *N(k)O*) οὗτος γὰρ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. 15 (καὶ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτὸν εἰς (ὧν *ko*) *k*) ἐθαύμαζον (οὖν *NO*) οἱ Ἰουδαῖοι ἐκ τῶν δώδεκα.

7 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάρηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου (θεωρήσουσιν *N(k)O*) σοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖς. 4 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστὶν ἔτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστὶν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἐορτὴν (ταύτην· *k*) ἐγὼ (οὐκ *N(k)O*) ἀναβαίνω εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς (ὁ *k*) οὕπω πεπλήρωται. 9 ταῦτα δὲ εἰπὼν (αὐτὸς *N(k)O*) ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐορτὴν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη οὐ φανερώς ἀλλ' ὥς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἐορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν, ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. 14 Ἦδη

λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 Ἀπεκρίθη (οὖν *NO*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. 17 ἔάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἄφ' ἐαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 οὐ Μωϋσῆς (δὲδωκεν *NK(o)*) ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος (καὶ εἶπεν· *k*) δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἔν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστὶν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει (ὁ *o*) ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν (κρίνετε. *N(k)O*) 25 ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν (ἀληθῶς *K*) ὁ χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

28 Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδασκων ὁ γὰρ ἦν πνεῦμα (ἅγιον *ΚΟ*) (δεδομένον, Ἰησοῦς καὶ λέγων· ἀμὲ ἀμὲ οἴδατε καὶ *Ο*) ὅτι (ὁ *κ*) Ἰησοῦς (οὐδέπω *Ν(κ)Ο*) οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἔδοξάσθη. **40** (Πολλοὶ *Κ*) ἐκ τοῦ ὄχλου ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας οὖν ἀκούσαντες (τῶν *Ν(κ)Ο*) (λόγων με ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· **29** ἐγὼ (δὲ *κ*) *Ν(Κ)Ο*) τούτων ἔλεγον (ὅτι· *ο*) οὗτός οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κάκεϊνός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. **41** ἄλλοι ἔλεγον· κάκεϊνός με ἀπέστειλεν. **30** ἐζήτουν οὖν οὗτός ἐστιν ὁ χριστός (οἱ *Ν(κ)Ο*) δὲ αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστός τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ἔρχεται; **42** (οὐχ *Ν(κ)Ο*) ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι **31** ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλέεμ αὐτὸν καὶ ἔλεγον (ὅτι· *κ*) ὁ χριστός ὅταν τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυὶδ ἔρχεται ὁ χριστός; ἔλθῃ, (μὴ *Ν(κ)Ο*) πλείονα σημεῖα (τούτων **43** Σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. *κ*) ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; **32** ἤκουσαν **44** τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ ἀλλ' οὐδεὶς (ἐπέβαλεν *ΝΚ(ο)*) ἐπ' αὐτὸν αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς τὰς χεῖρας. **45** Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτόν. **33** Εἶπεν οὖν (αὐτοῖς *κ*) ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ **46** ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. **34** ζητήσετέ ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος (ὡς *κο*) με καὶ οὐχ εὐρήσετέ με, καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ (οὗτος *ΚΟ*) (ὁ *κο*) (ἄνθρωπος. *ΚΟ*) ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. **35** εἶπον οὖν οἱ **47** ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος μέλλει μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; **48** μή τις ἐκ τῶν πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει Φαρισαίων; **49** ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλλήνας; γινώσκων τὸν νόμον (ἐπάρατοί *Ν(κ)Ο*) **36** τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν· ζητήσετέ εἰσιν. **50** λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ με καὶ οὐχ εὐρήσετέ (με, *ΝΚ*) καὶ ὅπου ἐλθὼν (νυκτὸς *Κ*) πρὸς αὐτόν (τὸ *Ν*) εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; **37** Ἐν (πρότερον, *ΝΟ*) εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν· **51** δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων· ἕαν ἕαν μὴ ἀκούσῃ (πρῶτον *Ν(κ)Ο*) παρ' τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. **38** ὁ αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; **52** ἀπεκρίθησαν πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, καὶ εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιτίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν εἰ; ἐράνυνσον καὶ ἶδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὕδατος ζῶντος. **39** τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ προφήτης οὐκ (ἐγείρεται. *Ν(κ)Ο*) **53** (Καὶ πνεύματος (ὁ *Ν(κ)Ο*) ἔμελλον λαμβάνειν *ΚΟ*) (ἐπορεύθη *Κ(ο)*) (ἕκαστος εἰς τὸν οἱ (πιστεύσαντες *Ν(κ)Ο*) εἰς αὐτόν· οὐπω οἶκον αὐτοῦ, *ΚΟ*)

8 (Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν κατέκρινεν; *ΚΟ*) **11** (ἡ δὲ εἶπεν, οὐδεὶς, ἐλαιῶν. *ΚΟ*) **2** (ὄρθρου δὲ πάλιν κύριε. εἶπεν δὲ *ΚΟ*) (αὐτῇ *Κ*) (ὁ Ἰησοῦς, παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὐδὲ ἐγὼ σε *ΚΟ*) (κατακρίνω *Κ(Ο)*) ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν (πορεύου καὶ *ΚΟ*) (ἀπὸ τοῦ νῦν *Ο*) αὐτούς. *ΚΟ*) **3** (ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς (μηκέτι ἀμάρτανε. *ΚΟ*) **12** Πάλιν οὖν καὶ οἱ Φαρισαῖοι *ΚΟ*) (πρὸς αὐτὸν *Κ*) αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγὼ εἰμι (γυναικα *ΚΟ*) (ἐν *Κ(Ο)*) (μοιχείᾳ *ΚΟ*) τὸ φῶς τοῦ κόσμου. ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ (κατειλημμένην *Κ(Ο)*) (καὶ στήσαντες μὴ (περιπατήσῃ *Ν(κ)Ο*) ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' αὐτὴν ἐν μέσῳ *ΚΟ*) **4** (λέγουσιν αὐτῷ, ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. **13** Εἶπον οὖν αὐτῷ *ΚΟ*) (πειράζοντες *Ο*) (διδάσκαλε, αὕτη οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς ἢ γυνὴ *ΚΟ*) (κατείληφθη *Κ(Ο)*) (ἐπ' ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. **14** *ΚΟ*) (αὐτοφώρῳ μοιχευομένη *ΚΟ*) **5** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν κἂν (ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν τὰς τοιαύτας *ΚΟ*) (λιθοβολεῖσθαι *Κ(Ο)*) ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον (σὺ οὖν τί λέγεις; *ΚΟ*) **6** (τοῦτο δὲ καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν ἔρχομαι (ἢ *Ν(κ)Ο*) ποῦ ὑπάγω. **15** ὑμεῖς κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω τῷ δακτύλῳ *ΚΟ*) (ἔγραφεν *Κ(Ο)*) (εἰς οὐδένα. **16** καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ τὴν γῆν. *ΚΟ*) (μὴ προσποιούμενος *Κ*) **7** ἐμὴ (ἀληθινὴ *Ν(κ)Ο*) ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ (ὥς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, *ΚΟ*) εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. **17** καὶ (ἀνακύψας *Κ(Ο)*) (καὶ *Ο*) (εἶπεν *ΚΟ*) ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι (πρὸς *Κ*) (αὐτούς, *Κ(Ο)*) (ὁ ἀναμάρτητος δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. ὑμῶν, *ΚΟ*) (πρῶτος *Κ(Ο)*) (ἐπ' αὐτὴν **18** ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ *ΚΟ*) (τὸν *Κ*) (βαλέτω λίθον. *ΚΟ*) **8** (καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. πάλιν κατακύψας κατακύψας ἔγραφεν εἰς **19** ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ τὴν γῆν. *ΚΟ*) **9** (οἱ δὲ ἀκούσαντες *ΚΟ*) σου; Ἀπεκρίθη (ὁ *κ*) Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ (καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ᾗδετε *Κ*) (ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἰς ἀρξάμενοι καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾗδετε. **20** ταῦτα ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων *ΚΟ*) (ἔως τῶν τὰ ῥήματα ἐλάλησεν (ὁ Ἰησοῦς *κ*) ἐν τῷ ἐσχάτῳ, *Κ*) (καὶ κατελείφθη μόνος, γαζοφυλακίῳ διδασκῶν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ *ΚΟ*) (ὁ Ἰησοῦς *Κ*) (καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει *ΚΟ*) (ἐστῶσα. *Κ(Ο)*) **10** (ἀνακύψας δὲ ἡ ὥρα αὐτοῦ. **21** Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς *ΚΟ*) (καὶ μηδένα θεασάμενος (ὁ Ἰησοῦς *κ*) ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετε πλὴν τῆς γυναικὸς *Κ*) (εἶπεν αὐτῇ. *ΚΟ*) με καὶ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· (ἢ *Κ*) (γυνή, *Κ(Ο)*) (ποῦ εἰσιν *ΚΟ*) ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. (ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου *Κ*) (οὐδεὶς σε **22** ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ

ἐαυτόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οἰκία εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ (δὲ *ο*) υἱὸς μένει εἰς
 οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ (ἔλεγεν *N(k)O*) τὸν αἰῶνα. (aīōn g165) 36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς
 αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. 37
 τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ
 ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ
 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἐν ὑμῖν. 38 (ἃ *N(k)O*) ἐγὼ ἐώρακα παρὰ
 ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι τῷ πατρὶ (μου *K*) λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν
 ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις (ἃ *N(k)O*) (ἠκούσατε *N(K)O*) παρὰ (τοῦ
 ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; (καὶ πατὴρ *N(k)O*) (ὑμῶν *K*) ποιεῖτε. 39
 K) εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατήρ
 (ὅ τι *NK(o)*) καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 πολλὰ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
 ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ (ἐστε, *N(k)O*) τὰ
 ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστιν, κἀγὼ κἀγὼ ἃ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ (ἐποιεῖτε *NK(o)*) (ἄν.
 ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα (λαλῶ *N(k)O*) *K*) 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
 εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα
 πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ἦν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ
 ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ
 ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, πατὴρ ὑμῶν. εἶπαν οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ
 καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς πορνείας οὐ (γεγεννήμεθα· *NK(o)*) ἔνα
 ἐδίδαξεν με ὁ πατήρ (μου, *ko*) ταῦτα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 Εἶπεν (οὖν
 λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· *K*) αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατήρ ὑμῶν
 οὐκ ἀφῆκεν με μόνον (ὁ πατήρ, *K*) ὅτι ἦν, ἡγαπᾶτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ
 ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. 30 ἐξῆλθον καὶ ἤκω. οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ
 ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43
 εἰς αὐτόν. 31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς διὰ τί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε;
 τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· ἐὰν ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν
 ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου
 μαθηταὶ μού ἐστε, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν
 ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν
 ὑμᾶς. 33 ἀπεκρίθησαν (πρὸς *no*) (αὐτόν· ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν,
 N(k)O) σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ
 δεδουλεύκαμεν πῶποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ιδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης
 ἐλεύθεροι γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ἐστὶν καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι
 ὁ Ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. 46
 ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, δοῦλός ἐστιν τῆς τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἀμαρτίας;
 ἀμαρτίας. 35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ εἰ (δὲ *k*) ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς

οὐ πιστεύετε μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο (διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρῆγεν ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ οὕτως. *Κ*)

ἐστέ. 48 Ἀπεκρίθησαν (οὖν *Κ*) οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον (τὸν *κ*) τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. (αἰθῆ g165) 52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ (γεύσῃται *N(k)O*) θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. (αἰθῆ g165) 53 μὴ

σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον. τίνα σεαυτὸν (σὺ *κ*) ποιεῖς; 54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐάν ἐγὼ (δοξάσω *N(k)O*) ἐμαυτόν, ἢ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς (ἡμῶν *N(K)O*) ἐστίν, 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν κἂν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος (ὕμῖν *N(k)O*) ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἡγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; 58 Εἶπεν αὐτοῖς (ὁ *κο*) Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν.

9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 Ἀπεκρίθη (ὁ *κ*) Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 (ἡμᾶς *N(K)O*) δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ (ἐπέχρισεν *NK(O)*) (αὐτοῦ *no*) τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς (τοῦ τυφλοῦ *κ*) 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 Οἱ οὖν γεῖτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον ὅτι (προσαίτης *N(K)O*) ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν, ἄλλοι ἔλεγον· (οὐχί, *no*) (ἀλλ' *N(k)O*) (ὅτι *κ*) ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς (οὖν *NO*) ἠνέωχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος (καὶ εἶπεν· *κ*) (ὁ *no*) ἄνθρωπος (ὁ *no*) λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι (ὅτι *no*) ὕπαγε εἰς (τοῦ κολυμβήθραν *κ*) (τὸν *N(k)O*) Σιλωάμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν (οὖν *N(K)O*) καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.

12 (καὶ *N(k)O*) εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν
 ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα. 13 Ἄγουσιν αὐτὸν ἔχει, αὐτὸν (ἐπερωτήσατε. *N(k)O*) 24
 πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν· Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου,
 14 ἦν δὲ σάββατον (ἐν ᾗ ἡμέρᾳ *NO*) ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ
 (ὅτε *k*) τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος
 καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 ἁμαρτωλὸς ἐστίν. 25 Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος
 πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι (καὶ εἶπεν· *k*) εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστὶν οὐκ
 πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν οἶδα· ἐν οἶδα ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω.
 ἐπέθηκεν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ 26 εἶπον (οὖν *N(k)O*) αὐτῷ (πάλιν· *k*)
 ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς
 Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ (τοῦ ὀφθαλμούς; 27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον
 k) θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. τί πάλιν
 οὐ τηρεῖ. ἄλλοι (δὲ *no*) ἔλεγον· πῶς θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ
 δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα μαθηταὶ γενέσθαι; 28 (καὶ *n(o)*) (οἱ δὲ
 σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. *o*) ἐλοιδόρησαν (οὖν *K*) αὐτὸν καὶ
 17 λέγουσιν (οὖν *NO*) τῷ τυφλῷ πάλιν· εἶπον· σὺ μαθητῆς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ
 τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἠνέωξέν σου τοῦ Μωϋσέως ἐσμέν μαθηταί. 29 ἡμεῖς
 τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ θεός,
 ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. 30
 περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
 ἔως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἐν τούτῳ γὰρ (τὸ *no*) θαυμαστόν ἐστιν
 ἀναβλέψαντος, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἐστίν, καὶ
 λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν ὃν (ἠνοιξέν *N(k)O*) μου τοὺς ὀφθαλμούς.
 ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς 31 οἶδαμεν (δὲ *k*) ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς
 οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν (οὖν οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ
 N(k)) (αὐτοῖς *k*) οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32
 εἶπαν· οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἐκ τοῦ αἵωνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνέωξέν
 ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. 21 πῶς 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ
 δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἠνοιξεν 3165) 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ
 αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· ἡδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ
 αὐτὸν ἐρωτήσατε, (αὐτὸς *k*) ἡλικίαν εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης
 ἔχει· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 Ταῦτα ὅλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον
 εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἔξω. 35 ἠκουσεν (ὁ *ko*) Ἰησοῦς
 τοὺς Ἰουδαίους· ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρών αὐτὸν
 Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ εἶπεν (αὐτῷ· *ko*) σὺ πιστεύεις εἰς τὸν
 χριστόν, ἀποσυναγωγὸς γένηται. 23 διὰ υἱὸν τοῦ (ἀνθρώπου; *N(K)O*) 36 ἀπεκρίθη

ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· (καὶ *no*) τίς ἐστιν, κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπεν (δὲ αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· *k*) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐώρακας αὐτόν, δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται καὶ καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε, καὶ προσεκύνησεν εὐρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ τυφλοὶ γένωνται. 40 (Καὶ *k*) ἤκουσαν καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ προβάτων. 12 ὁ μισθωτὸς (δὲ *ko*) καὶ ὄντες καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ οὐκ ὦν ποιμὴν, οὗ οὐκ (ἔστιν *N(k)O*) τὰ ἔσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν. νῦν δὲ λέγετε καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὅτι βλέπομεν, ἡ (οὖν *K*) ἁμαρτία ὑμῶν ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει. (τὰ πρόβατα *k*) 13 (ὁ δὲ *k(o)*) (μισθωτὸς *k*) (φεύγει *K*) ὅτι μισθωτὸς ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ (γινώσκουσιν *N(K)O*) (με τὰ ἐμά, *N(k)O*) 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καὶ γὼ καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, κἀκεῖνα κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ (γενήσονται *N(K)O*) μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς (αἶρει *NK(o)*) αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου. 19 Σχίσμα (οὖν *K*) πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει

10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλ' ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ ληστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα (φωνεῖ *N(k)O*) κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 (καὶ *k*) ὅταν τὰ ἴδια (πάντα *N(K)O*) ἐκβάλῃ, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 5 ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ (ἀκολουθήσουσιν *N(k)O*) ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἄλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα (ἦν *NK(o)*) ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 Εἶπεν οὖν πάλιν (αὐτοῖς *ko*) ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ,

καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; **21** ἄλλοι οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν (δὲ *ο*) ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν (ὅτι *no*) ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἐστε; **35** εἰ ἐκείνους δαιμονιζομένον· μὴ δαιμόνιον δύναται εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ τυφλῶν ὀφθαλμοὺς (ἀνοῖξαι; *N(k)O*) **22** ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, Ἐγένετο (τότε *N(K)O*) τὰ ἐγκαίνια ἐν **36** ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τοῖς Ἱεροσολύμοις (καὶ *k*) χειμῶν ἦν, **23** τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ ὅτι εἶπον· υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; **37** εἰ οὐ ποιῶ στοᾶ τοῦ Σολομῶνος. **24** ἐκύκλωσαν οὖν τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι· αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως **38** εἰ δὲ ποιῶ, κἂν κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ τοῖς ἔργοις (πιστεύετε *N(k)O*) ἵνα γνῶτε χριστός, (εἰπέ *NK(O)*) ἡμῖν παρρησίᾳ. **25** καὶ (γινώσκητε *N(K)O*) ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ πατὴρ καγὼ καγὼ ἐν (τῷ *no*) (πατρί. οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ *N(K)O*) **39** Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πάλιν ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ πιάσαι καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν **40** περὶ ἐμοῦ· **26** ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου (ὅτι *N(k)O*) οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον τῶν ἐμῶν (καθὼς εἶπον ὑμῖν. *K*) **27** τὰ βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. **41** καὶ πολλοὶ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου (ἀκούουσιν, ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης *N(k)O*) καγὼ καγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα ἀκολουθοῦσίν μοι, **28** καγὼ καγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλυνται καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς· **2** ἦν δὲ Μαριάμ ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. **3** ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. **4** Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. **5** Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. **6** ὥς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. **7**

ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἀδελφός μου. **22** ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. **8** λέγουσιν ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε **23** λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἀδελφός σου. **24** λέγει αὐτῷ (ἡ *no*) Μάρθα· ἐκεῖ· **9** Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς· οὐχὶ οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ δώδεκα ὥραί εἰσιν τῆς ἡμέρας· ἐάν τις ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **25** Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκώπτει, εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ ὁ πιστεύων εἰς ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. ἐμὲ κἂν κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, **26** καὶ πᾶς ὁ **10** ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ προσκώπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. **εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; (aīōn g165)**
11 ταῦτα εἶπεν καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· **27** λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. **12** εἶπαν εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. **28** Καὶ (τοῦτο οὖν οἱ μαθηταί (αὐτῷ· *N(K)O*) κύριε, εἰ *N(k)O*) εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν κεκοίμηται, σωθήσεται. **13** εἰρήκει δὲ ὁ Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. **29** δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἐκείνη (δὲ *no*) ὡς ἤκουσεν (ἡγέρθη ὕπνου λέγει. **14** Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ *N(k)O*) ταχὺ καὶ (ἤρχετο *N(k)O*) πρὸς Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν. **15** αὐτόν. **30** οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν (ἔτι *no*) ἐν τῷ τόπῳ οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. ὅπου ὑπῆντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. **31** Οἱ οὖν **16** Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῖς συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. **17** ἐλθὼν οὖν ὁ Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡδὴ ἡμέρας ἠκολούθησαν αὐτῇ, (δόξαντες *N(K)O*) ὅτι ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. **18** ἦν δὲ ἡ Βηθανία ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. **32** ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν (ὁ *k*) δεκαπέντε. **19** (καὶ *k*) Πολλοὶ (δὲ *no*) Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπесεν αὐτοῦ (πρὸς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς (τὴν *N(k)O*) τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ· κύριε, *N(k)O*) (περὶ *k*) Μάρθαν καὶ Μαριὰμ ἵνα εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. παραμυθίσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ **33** Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτήν κλαίουσαν (αὐτῶν. *k*) **20** Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους ὅτι (ὁ *k*) Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπῆντησεν κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ αὐτῷ· Μαριὰμ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἔκαθέζετο. **21** ἐτάραξεν ἑαυτὸν **34** καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· κύριε, αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν (ἀπέθανεν *N(k)O*) ὁ ἴδε. **35** ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. **36** ἔλεγον

οὗν οἱ Ἰουδαῖοι ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 Εἷς δέ τις ἐξ τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν· οὐκ ἐδύνατο οὗτος αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 οὐδέν, 50 οὐδὲ (λογίζεσθε *N(k)O*) ὅτι Ἰησοῦς οὗν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ συμφέρει (ὁμῖν *N(K)O*) ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλ' ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ (τετελευτηκότος *N(k)O*) Μάρθα· κύριε, ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν (ὁ *k*) ἤδη ὅζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον ἀλλ' ἵνα πιστεύσης ὅψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα οὗν τὸν λίθον (οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κειμένος, συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 ἀπ' ἐκείνης οὗν *K*) ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἡμέρας (ἐβουλεύσαντο *N(k)O*) ἵνα ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἀποκτείνωσιν αὐτόν. 54 (Ὁ *no*) οὗν ἤκουσάς μου. 42 ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτε Ἰησοῦς οὐκέτι οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλ' ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου εἰς Ἐφραὶμ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ κἀκεῖ (ἔμεινεν μεγάλη ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 *N(k)O*) μετὰ τῶν μαθητῶν (αὐτοῦ. *k*) (καὶ *k*) ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος 55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτούς. 56 ἐζήτουν οὗν τὸν Ἰησοῦν καὶ αὐτὸν ὑπάγειν. 45 Πολλοὶ οὗν ἐκ τῶν ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐορτήν; καὶ θεασάμενοι (ἃ *NK(o)*) ἐποίησεν (ὁ 57 δεδώκεισαν δὲ (καὶ *k*) οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Ἰησοῦς, *k*) ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. 46 οἱ Φαρισαῖοι (ἐντολὰς *N(K)O*) ἵνα ἐὰν τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς τις γνῶ ποῦ ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν αὐτόν.

(ὁ *ko*) Ἰησοῦς. 47 Συνήγαγον οὗν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν

12 Ὁ οὗν Ἰησοῦς πρὸ ἐξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος (ὁ τεθνηκὼς *KO*) ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν (ὁ *o*) (Ἰησοῦς, *NO*) 2 ἐποίησαν οὗν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν (ἐκ *no*)

τῶν ἀνακειμένων *N(k)O*) (σὺν *N(k)O*) σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μαριὰμ λαβοῦσα λίτραν 16 ταῦτα (δὲ *k*) οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἡλειψεν μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη (ὁ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαζεν ταῖς *k*) Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει αὐτῷ. 17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν (δὲ *N(k)O*) Ἰούδας (Σίμωνος *K*) (ὁ *no*) μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν Ἰσκαριώτης εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· 5 διὰ τί τοῦτο νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων ὁ ὄχλος, ὅτι (ἤκουσαν *N(k)O*) τοῦτο καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ αὐτὸν πεποικέναι τὸ σημεῖον. 19 Οἱ οὖν ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον (ἔχων οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος (ὅλος *N(k)O*) (καὶ *k*) τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. *O*) ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. 20 Ἦσαν δὲ 7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, (ἵνα Ἑλληνέες τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα *NO*) εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. 21 οὗτοι οὖν (τηρήσῃ *N(k)O*) αὐτό· 8 τοὺς πτωχοὺς προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ Γαλιλαίας καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες· πάντοτε ἔχετε. 9 Ἐγὼ οὖν (ὁ *no*) ὄχλος κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, (ὁ *no*) Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον ἀλλ' (καὶ πάλιν *k*) (ἔρχεται *no*) Ἀνδρέας καὶ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ Φίλιππος (καὶ *no*) λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ὁ δὲ Ἰησοῦς (ἀποκρίνεται *N(k)O*) αὐτοῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. 12 Τῇ ὑμῖν· ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν ἐπαύριον (ὁ *no*) ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαῖα 25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (ἀπολλύει *N(k)O*) αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι φυλάξει αὐτήν. (αἰῶνιος g166) 26 Ἐὰν ἐμοὶ τις κυρίου (καὶ *no*) ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου εἰμὶ 14 Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται. (καὶ ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστίν γεγραμμένον· 15 *k*) ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν μὴ φοβοῦ θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ. 27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται,

καὶ τί εἶπω; πᾶτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28 πᾶτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγενέναι. ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμέ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 καγὼ καγὼ (ἐὰν *NK(o)*) ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 Ἀπεκρίθη (οὖν *NO*) αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; (aiōn g165) 35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς (ἐν ὑμῖν *N(k)O*) ἐστίν. περιπατεῖτε (ὡς *N(k)O*) τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 (ὡς *N(k)O*) τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γέννησθε. ταῦτα ἐλάλησεν (ὁ *k*) Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. 37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ (ἐπώρωσεν *N(k)O*) αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ (στραφῶσιν *N(k)O*) καὶ (ιάσονται *N(k)O*) αὐτούς. 41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας (ὅτι *N(k)O*) εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. 43 ἡγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐὰν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ (φυλάξῃ, *N(k)O*) ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμέ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολήν (δέδωκεν *N(k)O*) τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωῇ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. (aiōnios g166)

13 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι (ἦλθεν *N(k)O*) αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τέλος ἡγάπησεν αὐτούς. 2 καὶ δείπνου (γινομένου, *N(k)O*) τοῦ διαβόλου

ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα νίπτειν τοὺς πόδας **15** ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα παραδοῖ αὐτὸν (Ἰούδας *N(k)O*) Σίμωνος ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ (Ἰσκαριώτου, *NK(o)*) **3** εἰδὼς (ὁ *k*) ὑμεῖς ποιῆτε. **16** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· (Ἰησοῦς *K*) ὅτι πάντα (ἔδωκεν *N(k)O*) οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν αὐτόν. **17** εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ὑπάγει, **4** ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ ἐὰν ποιῆτε αὐτά. **18** οὐ περὶ πάντων ὑμῶν τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον λέγω· ἐγὼ οἶδα (τίνας *N(k)O*) ἐξελεξάμην· διέζωσεν ἑαυτόν. **5** εἶτα βάλλει ὕδωρ ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων (μετ' εἰς τὸν νιπτῆρα καὶ ἥρξατο νίπτειν τοὺς *k*) (μου *N(k)O*) τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. **19** Ἀπ' ἄρτι λέγω λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. **6** Ἔρχεται οὖν ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα (πιστεύσητε πρὸς Σίμωνα Πέτρον· (καὶ *k*) λέγει αὐτῷ *NK(o)*) ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἰμι. **20** (ἐκεῖνος *ko*) κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ λαμβάνων (ἂν πόδας; **7** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· *N(k)O*) τίνα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά δὲ μετὰ ταῦτα. **8** λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ με. **21** Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ μὴ νίψης μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. (αἰὼν με. **22** ἔβλεπον (οὖν *KO*) εἰς ἀλλήλους **g165**) **9** λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς **23** Ἦν (δὲ *k*) ἀνακείμενος εἷς (ἐκ *no*) χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. **10** Λέγει αὐτῷ ὁ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρεῖαν (εἰ Ἰησοῦ ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς **24** νεύει οὖν *no*) (μὴ *N(K)O*) τοὺς πόδας νίψασθαι, τούτῳ Σίμων Πέτρος (καὶ λέγει αὐτῷ *o*) ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος καὶ ὑμεῖς καθαροί (πυθέσθαι *NK(o)*) τίς ἂν (εἴη *NK(o)*) ἐστε ἀλλ' οὐχὶ πάντες. **11** ἦδει γὰρ τὸν περὶ οὗ λέγει. **25** (ἀναπεσὼν οὖν *N(k)O*) παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν (ὅτι ἐκεῖνος (οὕτως *NO*) ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ *no*) οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε. **12** Ὅτε οὖν Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; **26** ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἀποκρίνεται (οὖν *O*) ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνος ἱμάτια αὐτοῦ καὶ (ἀνέπεσεν *N(k)O*) πάλιν, ἐστιν ᾧ ἐγὼ (βάψω *N(k)O*) τὸ ψωμίον εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; (καὶ *no*) (δῶσω *N(k)O*) (αὐτῷ. *no*) **13** ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ (καὶ *k*) (βάψας *N(k)O*) (οὖν *NO*) τὸ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. **14** εἰ οὖν ψωμίον (λαμβάνει καὶ *NO*) δίδωσιν Ἰούδα ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ Σίμωνος (Ἰσκαριώτου. *N(k)O*) **27** καὶ μετὰ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ

σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὁ ποιεῖς, (ὅτι *no*) πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. ποίησον τάχιον. **28** τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω **3** καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. **29** ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ εἶχεν (ὁ *k*) Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ καὶ ὑμεῖς ἦτε. **4** καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω Ἰησοῦς ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν οἴδατε (καὶ *k*) τὴν ὁδόν (οἴδατε. *k*) **5** ἑορτήν, ἣ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. **30** λαβὼν λέγει αὐτῷ Θωμᾶς κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς ἦν ὑπάγεις (καὶ *k*) πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν δὲ νύξ. **31** Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει (ὁ *k*) (εἰδέναι; *NK(o)*) **6** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἰησοῦς νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ. καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, **32** εἰ ὁ οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' τοῦ θεοῦ ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ὁ θεὸς δοξάσει ἐμοῦ. **7** εἰ (ἐγνώκατέ *N(k)O*) με, καὶ τὸν αὐτὸν ἐν (αὐτῷ *N(k)O*) καὶ εὐθύς δοξάσει πατέρα μου (ἂν *ko*) (γνώσεσθε *N(k)(o)*) αὐτόν. **33** τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. καὶ ἅπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν καὶ ἐωράκατε ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις αὐτόν. **8** λέγει αὐτῷ Φίλιππος κύριε, ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. **34** Ἐντολὴν **9** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς (τοσοῦτω χρόνῳ καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους, *N(k)O*) μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε με, Φίλιππε; ὁ ἐωρακὼς ἐμὲ ἐώρακεν τὸν ἀλλήλους. **35** ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες πατέρα (καὶ *ko*) πῶς σὺ λέγεις δεῖξον ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἡμῖν τὸν πατέρα; **10** οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν ἀλλήλοις. **36** λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη αὐτῷ (ὁ *k*) τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ (λέγω *N(k)O*) ὑμῖν ἅπ' Ἰησοῦς ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασάι μοι νῦν ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ (ὁ *ko*) ἀκολουθεῖσαι· ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον ἐν ἐμοὶ μένων (αὐτὸς *k*) ποιεῖ τὰ ἔργα (μοι. *k*) **37** λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος κύριε, διὰ (αὐτοῦ. *NO*) **11** πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ τί οὐ δύναμαί σοι (ἀκολουθεῖσαι *NK(o)*) ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. **38** διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε (μοι. *ko*) **12** (ἀποκρίνεται *N(k)O*) (αὐτῷ ὁ *k*) Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεῖνος κάκεῖνος ἀμὴν λέγω σοι· οὐ μὴ ἀλέκτωρ (φωνήσῃ ποιήσῃ καὶ μερίζονα τούτων ποιήσῃ, ὅτι *N(k)O*) ἕως οὗ (ἀρνήσῃ *N(k)O*) με τρίς. ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα (μοι *k*) πορεύομαι.

14 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· **13** καὶ (ὅ τι *NK(o)*) ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. **14** ἐάν τι αἰτήσητέ (με *NO*) ἐν τῷ ὀνόματί μου, (ἐγὼ *NK(o)*)

ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾷτέ με, τὰς ἐντολὰς Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
τὰς ἐμὰς (τηρήσετε. *N(k)O*) 16 κἀγὼ δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν,
κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν
παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ἡ καρδία μὴ δέ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι
εἰς τὸν αἰῶνα (ἦ, *N(k)O*) (aiōn g165) 17 τὸ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς
πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾷτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι (εἶπον
λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει *k*) πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ
(αὐτό· *ko*) ὑμεῖς (δὲ *ko*) γινώσκετε πατὴρ (μου *ko*) μείζων μου ἐστίν. 29
αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν (ἔσται. καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα
NK(O)) 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ὅταν γένηται, πιστευσήτε. 30 Οὐκ ἐτι Οὐκ ἐτι
ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 19 Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ
κόσμος με οὐκ ἐτι οὐκ ἐτι θεωρεῖ, ὑμεῖς τοῦ κόσμου (τούτου *k*) ἄρχων, καὶ ἐν
δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ
(ζήσετε. *N(k)O*) 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς
γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου (ἐνετείλατό *NK(o)*) μοι ὁ πατήρ, οὕτως
καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 Ὁ ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.
ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, 15 Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ
ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν
ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· κἀγὼ κληῖμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἶρει αὐτό,
κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτό
ἐμαυτόν. 22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας οὐχ ὁ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη ὑμεῖς
Ἰσκαριώτης· κύριε, (καὶ *no*) τί γέγονεν καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα
ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ ὑμῖν. 4 μείνατε ἐν ἐμοὶ κἀγὼ κἀγὼ ἐν
οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Ἰησοῦς ὑμῖν. καθὼς τὸ κληῖμα οὐ δύναται καρπὸν
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἔάν μὴ (μένῃ *N(k)O*)
μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἔάν μὴ
αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ ἐν ἐμοὶ (μένῃτε. *N(k)O*) 5 ἐγὼ εἶμι ἡ
μονὴν παρ' αὐτῷ (ποιησόμεθα. *N(k)O*) ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν
24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ ἐμοὶ κἀγὼ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει
τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε
ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. 25 ποιεῖν οὐδέν. 6 ἔάν μὴ τις (μένῃ *N(k)O*)
Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κληῖμα καὶ
26 ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ
ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 ἔάν μείνητε
ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη,
ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν (ἐγὼ. *no*) 27 ὃ ἔάν θέλητε (αἰτήσασθε, *N(k)O*) καὶ

γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 ἀλλὰ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν (εἰς *no*) (ὑμᾶς (γέννησθε *N(k)O*) ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς *N(k)O*) διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ κἀγὼ ὑμᾶς τὸν πέμψαντά με. 22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἠγάπησα· μέινατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχουσιν· νῦν ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ τῇ ἀγάπῃ. 11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ οὐδεὶς ἄλλος (ἐποίησεν, *N(k)O*) ἁμαρτίαν χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν (ἢ *N(K)O*) καὶ ἡ χαρὰ οὐκ εἶχουσιν· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου· ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ ὑμᾶς. 13 μερίζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν ἐχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν με δωρεάν. 26 Ὅταν (δὲ *ko*) ἔλθῃ ὁ φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς φίλοι μου ἐστε ἐὰν παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ ποιῇτε (ἃ *n(o)*) (ὅσα *K*) ἐγὼ ἐντέλλομαι πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ ὑμῖν. 15 οὐκέτι οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, πατρός ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ περὶ ἐμοῦ. 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα (ὅ τι *NK(o)*) ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν. 17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 18 εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος μερίζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν

16 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῇτε. 2 ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν (ὑμῖν, *k*) ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα (αὐτῶν, *no*) μνημονεύητε αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ (ἐγὼ *o*) μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος (οὐκ ἐλεύσεται *NK(o)*)

πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. **21** ἡ γυνὴ ὅταν πρὸς ὑμᾶς. **8** καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι οὐκέτι καὶ περὶ κρίσεως. **9** περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· **10** περὶ δικαιοσύνης ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. **22** Καὶ δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα (μου *K*) ὑπάγω, ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε, πάλιν δὲ καὶ οὐκέτι οὐκέτι θεωρεῖτέ με· **11** περὶ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς (αἴρει *NK(o)*) τούτου κέκριται. **12** Ἐτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν ἀφ' ὑμῶν, **23** καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω **13** ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ὑμῖν (ὅτι *k*) ἄν (τι *N(k)O*) αἰτήσητε τὸν ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς (ἐν τῇ ἀληθείᾳ πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν. **24** πάση. *N(k)O*) οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἐαυτοῦ, ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί ἀλλ' ὅσα (ἂν *k*) (ἀκούσει *N(k)(o)*) μου αἰτεῖτε καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν λαλήσει καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἡ πεπληρωμένη. **25** Ταῦτα ἐν παροιμίαις **14** ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λελάληκα ὑμῖν· (ἀλλ' *K*) ἔρχεται ὥρα ὅτε λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **15** Πάντα οὐκέτι οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς (ἀπαγγελῶ ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ (λαμβάνει *N(k)O*) καὶ *N(k)O*) ὑμῖν. **26** ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **16** μικρὸν καὶ (οὐκέτι τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω οὐκέτι *N(K)O*) θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με (ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς ὑμῶν· **27** αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, τὸν πατέρα. *K*) **17** εἶπαν οὖν ἐκ τῶν ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστιν ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ (θεοῦ *NK(O)*) ἐξῆλθον. τοῦτο δὲ λέγει ἡμῖν μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ **28** ἐξῆλθον (παρὰ *NK(o)*) τοῦ πατρὸς καὶ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν ὅτι (ἐγὼ *k*) ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. **18** ἔλεγον οὖν· τί ἐστιν τοῦτο δὲ λέγει τὸ **29** Λέγουσιν (αὐτῷ *k*) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· μικρόν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. **19** Ἐγὼ (οὖν ἴδε νῦν (ἐν *no*) παρρησίᾳ λαλεῖς καὶ *K*) ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. **30** νῦν οἶδαμεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; **20** θεοῦ ἐξῆλθες. **31** ἀπεκρίθη αὐτοῖς (ὁ *k*) Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ Ἰησοῦς ἄρτι πιστεύετε; **32** ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· καὶ (νῦν *k*) ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῇτε ὑμεῖς (δὲ *k*) λυπηθῆσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κάμει κάμει μόνον ἀφῆτε·

καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. **33** ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17 Ταῦτα ἐλάλησεν (ὁ *k*) Ἰησοῦς, καὶ (ἐπάρας *N(k)O*) τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν (καὶ *k*) εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα (καὶ *k*) ὁ υἱὸς (σου *k*) δοξάσῃ σέ. **2** καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, (δῶση *NK(o)*) αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios **g166**) **3** αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. (aiōnios **g166**) **4** ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἔργον (τελειώσας *N(k)O*) ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. **5** καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. **6** Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς (ἔδωκάς *N(k)O*) μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν κάμοι κάμοι αὐτοὺς (ἔδωκας *N(k)O*) καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν. **7** νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα (δέδωκάς *NK(o)*) μοι παρὰ σοῦ (εἰσιν· *N(k)O*) **8** ὅτι τὰ ῥήματα ἃ (ἔδωκάς *N(k)O*) μοι δέδωκα αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξηλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **9** Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτῶ οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν. **10** καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. **11** καὶ οὐκέτι οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ (αὐτοὶ *N(k)O*) ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ κἀγὼ πρὸς σέ

ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου (ῶ *N(K)O*) δέδωκάς μοι ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς (καὶ *o*) ἡμεῖς. **12** ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν (ἐν τῷ κόσμῳ, *K*) ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου (ῶ *N(K)O*) δέδωκάς μοι (καὶ *no*) ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. **13** νῦν δὲ πρὸς σέ ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν (ἐαυτοῖς, *N(k)O*) **14** ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσιν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. **15** οὐκ ἔρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. **16** ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσιν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. **17** ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ (σου· *k*) ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. **18** καθὼς ἐμέ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. **19** καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. **20** οὐ περὶ τούτων δὲ ἔρωτῶ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν (πιστευόντων *N(k)O*) διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ. **21** ἵνα πάντες ἐν ὧσιν καθὼς σύ, (πάτερ, *NK(o)*) ἐν ἐμοὶ κἀγὼ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν (ἐν *KO*) ὧσιν· ἵνα ὁ κόσμος (πιστεύῃ *N(k)O*) ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **22** κἀγὼ κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν (ἐσμεν· *k*) **23** ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, (καὶ *k*) ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ

ἡγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας. **24** λόγος ὃν εἶπεν ὅτι οὐς δέδωκάς μοι οὐκ (Πάτερ, *NK(ο)*) (ὁ *N(k)O*) δέδωκάς μοι ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. **10** Σίμων οὖν θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ κάκεινοι κάκεινοι Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν ὥσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ τὴν ἐμὴν ἦν (δέδωκάς *N(k)O*) μοι, ὅτι ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ (ὠτάριον *N(k)O*) τὸ ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. **25** δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. (πάτερ *NK(ο)*) δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ **11** εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν τὴν μάχαιραν (σου *k*) εἰς τὴν θήκην. τὸ ὅτι σύ με ἀπέστειλας· **26** καὶ ἐγνώρισα ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ οὐ μὴ αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἢ πῶ αὐτό; **12** Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος ἀγάπη ἦν ἡγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ καγὼ καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον καγὼ ἐν αὐτοῖς. τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν **13** καὶ

18 Ταῦτα εἰπὼν (ὁ *ko*) Ἰησοῦς ἐξῆλθεν (ἡγαγον *N(k)O*) (αὐτὸν *k*) πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. **14** ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον (ἀποθανεῖν *N(k)O*) ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. **15** Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ (ὁ *ko*) ἄλλος μαθητῆς. ὁ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισηλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. **16** Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὁ ἄλλος (ὁ *N(k)O*) (ἦν *k*) γνωστὸς (τοῦ ἀρχιερέως *N(k)O*) καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. **17** λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος οὐκ εἰμί. **18** εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ἀνθρακιάν πεποιηκότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ (καὶ *no*) ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. **19** Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. **20** ἀπεκρίθη αὐτῷ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· ἐγὼ

παρρησίᾳ (λελάληκα *N(k)O*) τῷ κόσμῳ. οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν (τῇ *k*) συναγωγῇ οὐδένα· 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ ὅπου (πάντες *N(K)O*) ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ ἐλάλησα οὐδέν. 21 τί με (ἐρωτᾷς; ἐρώτησον πραιτώριον ὁ Πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν *N(k)O*) τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς. Ἰδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 τῶν Ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη (αὐτῷ ὁ *k*) ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκώς Ἰησοῦς· ἀπὸ (σεαυτοῦ *N(k)O*) σὺ τοῦτο τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ λέγεις ἢ ἄλλοι εἰπὸν σοι περὶ ἐμοῦ; 35 εἰπών· οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; ἀπεκρίθη αὐτῷ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· εἰ κακῶς τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 Ἀπεκρίθη (ὁ *k*) δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 Ἀπέστειλεν οὖν Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τὸν ἀρχιερέα. 25 ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρεταὶ καὶ θερμαινόμενοι. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ οἱ ἐμοὶ ἡγωνίζοντο ἄν ἵνα μὴ παραδοθῶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰ; ἡρνήσατο τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ (οὖν *O*) ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. 26 οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως Πιλάτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη συγγενῆς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι (ἐγώ. οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; *k*) ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο 27 πάλιν οὖν ἡρνήσατο (ὁ *k*) Πέτρος, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 28 Ἄγουσιν ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ μου τῆς φωνῆς. 38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· πραιτώριον· ἦν δὲ (πρωτῇ. *N(k)O*) καὶ τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ λέγει μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ (ἵνα *K*) φάγωσιν τὸ αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος (ἐξω *NO*) αἰτίαν. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα πρὸς αὐτοὺς καὶ (φησὶν· *N(k)O*) τίνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν (πάντες *ko*) εἰ μὴ ἦν οὗτος (κακὸν *N(K)O*) (ποιῶν, λέγοντες· μὴ τοῦτον ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· *N(k)O*) οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος λάβετε 19 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ κρίνατε αὐτόν. εἶπον (οὖν *KO*) αὐτῷ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ

ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ Καίσαρι. **13** Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν **3** (τῶν λόγων τούτων *N(k)O*) ἤγαγεν ἕξω (καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν *NO*) καὶ ἔλεγον· τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ (τοῦ *k*) χαίρει, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. **4** (Καὶ *no*) Ἑβραῖστί δὲ Γαββαθα. **14** ἣν δὲ παρασκευὴ ἐξήλθεν (οὖν *K*) πάλιν ἕξω ὁ Πιλάτος τοῦ πάσχα, ὥρα (ἣν ὡς *N(k)O*) ἔκτη. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἕξω, καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν ὑμῶν. **15** (οἱ δὲ *k*) ἐκραύγασαν (οὖν *NO*) αὐτῷ. **5** Ἐξήλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἕξω φορῶν (ἐκεῖνοι· *no*) ἄρον ἄρον, σταύρωσον τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τὸν βασιλέα ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς· (ἰδοὺ *N(k)O*) ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· ὁ ἄνθρωπος. **6** ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. **16** Τότε ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. λέγοντες· σταύρωσον σταύρωσον (αὐτόν. παρέλαβον (οὖν *N(K)O*) τὸν Ἰησοῦν (καὶ *k*) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· λάβετε αὐτὸν *K*) (ἀπήγαγον· *K(o)*) **17** καὶ βαστάζων ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω (ἐαυτῷ *N(k)O*) τὸν σταυρὸν ἐξήλθεν εἰς ἐν αὐτῷ αἰτίαν. **7** ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ (τὸν *NK(o)*) λεγόμενον κρανίου τόπον, Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ (ὃ *N(k)O*) λέγεται Ἑβραῖστί Γολγοθα, **18** τὸν νόμον (ἡμῶν *k*) ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν καὶ μετ' αὐτοῦ ὅτι υἱὸν θεοῦ ἐαυτὸν ἐποίησεν. **8** Ὅτε ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον δὲ τὸν Ἰησοῦν. **19** Ἐγραψεν δὲ καὶ μᾶλλον ἐφοβήθη **9** καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· σταυροῦ. ἣν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **20** ἔδωκεν αὐτῷ. **10** λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν ἔμοι οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος ἀπολῦσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαι τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· σε; **11** ἀπεκρίθη (αὐτῷ *N(K)O*) Ἰησοῦς καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραῖστί, Ῥωμαῖστί, οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ Ἑλληνιστί. **21** ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφῃ· ὁ ὁ (παραδούς *N(k)O*) μέ σοι μείζονα βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος ἁμαρτίαν ἔχει. **12** ἐκ τούτου ὁ Πιλάτος εἶπεν· βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. **22** ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. (ἐκραύγασαν *N(k)O*) λέγοντες· ἐὰν τοῦτον **23** Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ βασιλέα (ἐαυτὸν *N(k)O*) ποιῶν ἀντιλέγει ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ

μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν σκέλη, **34** ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ
 ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν
24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. **35** καὶ ὁ ἑωρακῶς
 αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος μεμαρτύρηκεν καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστίν
 ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· ἡ μαρτυρία καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῇ
 διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ λέγει, ἵνα (καὶ *no*) ὑμεῖς πιστεῦσητε.
 ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ *NK(o*) **36** ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ
 μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν, **25** πληρωθῇ· ὅστουν οὐ συντριβήσεται (ἀπ'
 Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ *o*) αὐτοῦ. **37** καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ
 ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς λέγει· ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. **38** Μετὰ
 αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον (ὁ *k*)
 ἡ Μαгдаληνὴ. **26** Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας ὢν μαθητὴς τοῦ
 μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν
 ἡγάπα, λέγει τῇ μητρί (αὐτοῦ *k*) γύναι, Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ
 (ἴδε *N(k)O*) ὁ υἱός σου. **27** εἶτα λέγει τῷ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν
 μαθητῇ· (ἴδε *N(k)O*) ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' τὸ σῶμα (αὐτοῦ. *N(K)O*) **39** ἦλθεν δὲ καὶ
 ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς (τὸν *k*) (αὐτὸν
 εἰς τὰ ἴδια. **28** Μετὰ τοῦτο (εἰδὼς *NK(o)*) *N(K)O*) νυκτὸς τὸ πρῶτον φέρων (μίγμα
 ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα *NK(O*) σμύρνης καὶ ἀλόης (ὡς *N(k)O*)
 τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· διψῶ. **29** σκευὸς λίτρας ἑκατόν. **40** ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ
 (οὖν *K*) ἔκειτο ὄξους μεστόν. σπόγγον Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ (ἐν *o*) ὀθονίοις
 (οὖν μεστόν τοῦ *N(K)O*) ὄξους (καὶ *k*) μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν
 ὑσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. **41** Ἦν δὲ ἐν
 τῷ στόματι. **30** ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος καὶ ἐν τῷ
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τετέλεσται. καὶ κλίνας κήπῳ μνημεῖον καὶνὸν ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς
 τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. **31** (ἦν *no*) (τεθειμένος. *N(k)O*) **42** ἐκεῖ οὖν
 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι
 μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.
 ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα **20** Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ
 ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Μαгдаληνὴ ἔρχεται πρῶτ' σκοτίας ἔτι
 Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον καὶ βλέπει τὸν λίθον
 καὶ ἀρθῶσιν. **32** ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. **2** τρέχει οὖν
 καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς
 τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ. **33** τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς
 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἤδη καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ
 αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν

αὐτόν. 3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ (Ἑβραϊστὶ μαθητῆς καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον *NO*) ραββουνι, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. 17 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος λέγει αὐτῇ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου· μαθητῆς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου οὕτω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 (μου. *ko*) πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, μου καὶ εἶπε αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 Ἔρχεται οὖν (καὶ πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεὸν *no*) Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ καὶ μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 Ἔρχεται Μαριάμ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ἢ Μαγδαληνῇ (ἀγγέλλουσα *N(k)O*) τοῖς ὀθόνια κείμενα 7 καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ μαθηταῖς ὅτι (ἐώρακα *N(K)O*) τὸν κύριον, τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. 19 Οὔσης οὖν ὀψίας κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ (τῶν *k*) σαββάτων ἓνα τόπον. 8 Τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον οἱ μαθηταί (συνηγμένοι *K*) διὰ τὸν φόβον καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη ἡδειςαν τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν (καὶ *O*) πρὸς (αὐτοὺς *N(k)O*) οἱ μαθηταί. 11 τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν (αὐτοῦ *k*) Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς (τῷ μνημείῳ αὐτοῖς, ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταί ἰδόντες *N(k)O*) ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, τὸν κύριον. 21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρέκυσεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους με ὁ πατήρ καὶ γὰρ καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. 22 ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. αὐτοῖς λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἂν τινων 13 καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας, (ἀφένονται *N(k)O*) κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν αὐτοῖς ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. 24 μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος 14 (Καὶ *k*) ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς Δίδυμος οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν τὰ ὀπίσω καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα (ὁ *k*) Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι (ὁ *k*) Ἰησοῦς ἐστίν. ἄλλοι μαθηταί· ἐώρακαμεν τὸν κύριον. ὁ 15 λέγει αὐτῇ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· γύναι, τί δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἡλίων καὶ βάλω τὸν ὁ κηπουρός ἐστιν λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλίων σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτόν, καὶ γὰρ καὶ γὰρ αὐτόν ἄρῳ. 16 λέγει αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 Καὶ μεθ' ἡμέρας αὐτῇ (ὁ *k*) Ἰησοῦς· (Μαριάμ. *N(k)O*) ὁκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί αὐτοῦ

καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τῶν θυρῶν κεκλεισμένων καὶ ἔστη εἰς τὸ δίκτυον καὶ εὐρήσατε. ἔβαλον οὖν, τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνην ὑμῖν. **27** εἶτα καὶ οὐκέτι οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι (ἴσχυον λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου *N(k)O*) ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. **7** ὧδε καὶ ἶδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. **28** (Καὶ οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν *k*) ἀπεκρίθη (ὁ *k*) Θωμᾶς καὶ εἶπεν τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. **29** λέγει καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. **8** αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἐώρακάς με (Θωμᾶ *k*) οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιοαρίῳ ἦλθον· πεπίστευκα· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλ' πιστεύσαντες. **30** Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύροντες τὸ σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν δίκτυον τῶν ἰχθύων. **9** Ὡς οὖν ἀπέβησαν μαθητῶν αὐτοῦ ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην τῷ βιβλίῳ τούτῳ. **31** ταῦτα δὲ γέγραπται καὶ ὁψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. **10** ἵνα (πιστεύσητε *NK(o)*) ὅτι (ὁ *k*) Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα ὁψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. **11** ἀνέβη (οὖν πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. *NO*) Σίμων Πέτρος καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον (εἰς τὴν γῆν *N(k)O*) μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. **12** λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. **13** Ἐρχεται (οὖν *K*) (ὁ *ko*) Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς καὶ τὸ ὁψάριον ὁμοίως. **14** τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη (ὁ *ko*) Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς (αὐτοῦ *k*) ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. **15** Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς Σίμων (Ἰωάννου, *N(K)O*) ἀγαπᾷς με πλεόν τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλω σε. λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἄρνία μου. **16** λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων (Ἰωάννου, *N(K)O*) ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε,

21 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν

ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. **2** ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. **3** λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω ἀλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ (ἐνέβησαν *N(k)O*) εἰς τὸ πλοῖον (εὐθύς, *K*) καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. **4** πρωΐας δὲ ἤδη (γενομένης *NK(o)*) ἔστη (ὁ *k*) Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾗδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν. **5** λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· παιδία, μὴ τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὐ. **6** ὁ δὲ εἶπεν

σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε
 τὰ πρόβατά μου. **17** λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον·
 Σίμων (Ἰωάννου, *N(K)O*) φιλεῖς με;
 ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ
 τρίτον φιλεῖς με; καὶ (λέγει *N(k)O*) αὐτῷ·
 κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι
 φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· βόσκει τὰ
 πρόβατά μου. **18** ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι·
 ὅτε ἥς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ
 περιεπάτεις ὅπου ἤθελες. ὅταν δὲ γηράσῃς,
 ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε
 ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. **19** τοῦτο
 δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει
 τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ·
 ἀκολούθει μοι. **20** Ἐπιστραφεὶς (δὲ *k*) ὁ
 Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ
 Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν
 τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν·
 κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; **21** τοῦτον
 (οὖν *NO*) ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ·
 κύριε, οὗτος δὲ τίς; **22** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί
 πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. **23** Ἐξῆλθεν
 οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι
 ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· (καὶ
 k) οὐκ εἶπεν (δὲ *no*) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
 ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω
 μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; **24** οὗτός
 ἐστὶν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων
 καὶ (ὁ *no*) γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι
 ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. **25** Ἔστιν
 δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ (ἃ *N(k)O*) ἐποίησεν ὁ
 Ἰησοῦς ἃτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ'
 αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον (χωρῆσαι *NK(o)*)
 τὰ γραφόμενα βιβλία. (ἀμὴν *KO*)

Πραξεις

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ᾧ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν **2** ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθῃ. **3** οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. **4** καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· **5** ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἅγιοι οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. **6** Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες (ἡρώτων *N(k)O*) αὐτὸν λέγοντες κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ; **7** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, **8** ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἔσεσθέ (μου *N(K)O*) μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. **9** καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπῆρθη καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. **10** καὶ ὥς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν (ἐσθήσει λευκαῖς, *N(k)O*) **11** οἱ καὶ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐσθήκατε (ἐμβλέποντες

NK(o)) εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. **12** Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. **13** καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῶον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. **14** Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ (καὶ τῇ δεήσει *K*) σὺν γυναιξίν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ (σὺν *ko*) τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. **15** Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν (ἀδελφῶν *N(K)O*) εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ (ὥσει *N(k)O*) ἑκατὸν εἴκοσι· **16** ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν (ταύτην *k*) ἣν (προεῖπεν *NK(o)*) τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν (τὸν *k*) Ἰησοῦν· **17** ὅτι κατηριθμημένος ἦν (ἐν *N(k)O*) ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κληρὸν τῆς διακονίας ταύτης. **18** οὗτος μὲν οὖν ἐκτίσαστο χωρίον ἐκ (τοῦ *k*) μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, **19** καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ τοῦτ' ἐστὶν χωρίον αἵματος. **20** γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γεννηθῆτω

ή ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν καὶ συνεχύθη, ὅτι (ἤκουον *NK(o)*) εἷς αὐτοῦ (λαβέτω *N(k)O*) ἕτερος. 21 δεῖ οὖν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ (πάντες *KO*) χρόνῳ (ἐν *k*) ὧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες (πρὸς ἀλλήλους· ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος *K*) (οὐχ *NK(o)*) ἰδοὺ (ἅπαντες *N(k)O*) ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς οὕτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; 8 ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 ἓνα τούτων. 23 καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμίται καὶ οἱ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν ὃς ἐπεκλήθη κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν Ἰουῆστος καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν εἴπαν· σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων, Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν Αἰγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ δύο ἓνα 25 λαβεῖν τὸν (τόπον *N(k)O*) Κυρήνην καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς (ἀφ' Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 Κρήτες καὶ *N(k)O*) ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι Ἀραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; κλήρους (αὐτοῖς *N(k)O*) καὶ ἔπρεσεν ὁ 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ (διηπόρουν κλήρος ἐπὶ Μαθθίαν καὶ συγκατεψηφίσθη *N(k)O*) ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων. (ἂν *k*) (θέλει *N(k)O*) τοῦτο εἶναι; 13

2 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν (πάντες *N(k)O*) (ὁμοῦ *N(k)O*) ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι 3 καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσει πυρὸς (καὶ *N(k)O*) ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν 4 καὶ ἐπλήσθησαν (πάντες *N(k)O*) πνεύματος ἁγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν δὲ (εἰς *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. 6 γενομένης ἑτέροι δὲ (διαχλευάζοντες *N(k)O*) ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν. 14 Σταθεῖς δὲ (ὁ *no*) Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ (πάντες, *N(k)O*) τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὥς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτῃ τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεῦσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν

ὁράσεις ὄψονται καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς
 (ἐνυπνίοις *N(k)O*) ἐνυπνιασθήσονται. ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ ὅτι καὶ
 18 καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ
 ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.
 ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου καὶ 30 προφῆτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι
 προφητεύουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν ὄρκῳ ὥμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς
 τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεία ἐπὶ τῆς γῆς ὁσφύος αὐτοῦ (τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν
 κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. 20 τὸν χριστὸν *K*) καθίσαι ἐπὶ (τὸν θρόνον
 ὁ ἥλιος μεταστραφησεται εἰς σκότος καὶ *N(k)O*) αὐτοῦ, 31 προῖδὼν ἐλάλησεν περὶ
 ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν (ἡ *ko*) ἐλθεῖν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι (οὔτε
 (τὴν *ko*) ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐγκατελείφθη *N(k)O*) (ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
 ἐπιφανῇ. 21 καὶ ἔσται, πᾶς ὃς (ἂν *NK(o)*) *K*) εἰς (ἄδην οὔτε *N(k)O*) ἡ σὰρξ αὐτοῦ
 ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. εἶδεν διαφθοράν. (Hadēs g86) 32 τοῦτον τὸν
 22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς
 λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἔσμεν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ
 ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος
 ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν
 οἷς ἐποίησεν δι’ αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ τοῦτο δ’ (νὺν *k*) ὑμεῖς (καὶ *no*) βλέπετε
 ὑμῶν, καθὼς (καὶ *k*) αὐτοὶ οἴδατε, 23 καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς
 τοῦτον τῇ ὀρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν ὁ
 τοῦ θεοῦ ἔκδοτον (λαβόντες *K*) διὰ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν
 (χειρὸς *N(k)O*) ἀνόμων προσπήξαντες μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
 ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν
 τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον
 δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ’ αὐτοῦ. 25 αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον
 Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προορώμην τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. 37
 τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν (τὴν καρδίαν,
 ἐκ δεξιῶν μου ἔστιν ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 *N(k)O*) εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ
 διὰ τοῦτο ἠυφράνθη ἡ καρδία μου καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί (ποιήσωμεν,
 ἡγαλλίασατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ *N(k)O*) ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς
 ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ’ ἐλπίδι. 27 αὐτούς· μετανοήσατε (φησὶν *N(k)O*) καὶ
 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς βαπτισθῆτω ἕκαστος ὑμῶν (ἐπὶ *NK(o)*)
 (ἄδην, *N(k)O*) οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν
 ἰδεῖν διαφθοράν. (Hadēs g86) 28 ἐγνώρισάς (τῶν *no*) ἁμαρτιῶν (ὑμῶν *no*) καὶ
 μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος·
 μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες 39 ὑμῖν γὰρ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς

τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἡρώτα ἐλεημοσύνην ὅσους ἂν προσκαλέσῃται κύριος ὁ θεὸς λαβεῖν. **4** ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν ἡμῶν. **40** ἐτέροις τε λόγοις πλείοσιν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· βλέψον εἰς ἡμᾶς. (διεμαρτύρατο *N(k)O*) καὶ παρεκάλει **5** ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' (αὐτοῦς *no*) λέγων· σῶθητε ἀπὸ τῆς αὐτῶν λαβεῖν. **6** Εἶπεν δὲ Πέτρος ἀργύριον γεγεᾶς τῆς σκολιάς ταύτης. **41** οἱ μὲν οὖν καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὁ δὲ ἔχω, (ἀσμένως *K*) ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον τοῦτο σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν καὶ προσετέθησαν Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου (ἔγειρε *N(k)O*) (ἐν *no*) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὥσεί καὶ περιπάτει. **7** καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς τρισχίλια. **42** Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες δεξιᾶς χειρὸς ἡγειρεν αὐτόν. παραχρῆμα τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ (καὶ *k*) τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς τὰ σφυδρά, **8** καὶ ἐξαλλόμενος ἔσθη καὶ προσευχαῖς. **43** (ἐγίνετο *N(k)O*) δὲ πάσῃ περιεπάτει καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ψυχῇ φόβος, πολλά (τε *NK(o)*) τέρατα ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. **44** τὸν θεόν. **9** Καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν πάντες δὲ οἱ (πιστεύοντες *NK(o)*) ἦσαν ἐπὶ περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν. **10** τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, **45** καὶ τὰ ἐπεγίνωσκον (δὲ *N(k)O*) αὐτὸν ὅτι (αὐτὸς κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ *N(k)O*) ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην διμερίζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἂν τις χρειᾶν καθήμενος ἐπὶ τῇ ὥραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶχεν· **46** καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' συμβεβηκότι αὐτῷ. **11** κρατοῦντος δὲ (αὐτοῦ οἶκον ἄρτον μετελάμβανον τροφῆς ἐν *N(k)O*) (ιαθέντος χωλοῦ *K*) τὸν Πέτρον ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας **47** καὶ (τὸν *no*) Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ ὄλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς Σολομῶντος ἑκθαμβοί. **12** ἰδὼν δὲ (ὁ *no*) σφζομένους καθ' ἡμέραν (ἐπὶ *no*) (τὸ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες αὐτό. *N(k)O*)

3 (Ἐπὶ τὸ αὐτὸ *k*) Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβεῖᾳ ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; **13** ὁ θεὸς τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. **2** καὶ τις Ἀβραάμ καὶ (ὁ θεὸς *n*) Ἰσαὰκ καὶ (ὁ θεὸς *n*) Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν (μὲν *no*) παρεδώκατε καὶ ἡρνήσασθε λεγομένην ὥραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην (αὐτὸν *ko*) κατὰ πρόσωπον Πιλάτου παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. **3** κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· **14** ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἡρνήσασθε καὶ ἡτήσασθε

ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, **15** τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε ὃν ὁ θεὸς ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. **16** καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἡ πίστις ἢ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. **17** καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. **18** ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. **19** μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε (εἰς *NK(o)*) τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου **20** καὶ ἀποστείλῃ τὸν (προκεχειρισμένον *N(K)O*) ὑμῖν χριστὸν Ἰησοῦν **21** ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος (πάντων *K*) τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. (aiōn g165) **22** Μωϋσῆς μὲν (γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας *K*) εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς (ὑμῶν *NK(o)*) ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. **23** ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις (ἐὰν *N(k)O*) μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. **24** καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ (κατήγγειλαν *N(K)O*) τὰς ἡμέρας ταύτας, **25** ὑμεῖς ἐστε (οἱ *no*) υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας (ὑμῶν *N(K)O*) λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματι

σου (ἐνευλογηθήσονται *NK(o)*) πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. **26** ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ (Ἰησοῦν *K*) ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4 Λαλοῦντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ (ιερεῖς *NK(O)*) καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, **2** διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν (τὴν *NK(o)*) ἐκ νεκρῶν. **3** καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. **4** πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν (ὡς *N(k)O*) χιλιάδες πέντε. **5** Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ (τοὺς *no*) πρεσβυτέρους καὶ (τοὺς *no*) γραμματεῖς **6** (ἐν *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ καὶ (Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς *N(k)O*) καὶ (Καϊάφας *N(k)O*) καὶ (Ἰωάννης *N(k)O*) καὶ (Ἀλέξανδρος *N(k)O*) καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, **7** καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; **8** Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι (τοῦ Ἰσραὴλ, *K*) **9** εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, **10** γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἡγείρεν

ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν *NK(ο)*) αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. 22 ἐτῶν ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν (οἰκοδόμων, γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος *N(k)O*) ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. ἐφ' ὃν γηγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· ἰάσεως. 23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς (οὐδὲ *N(k)O*) γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ ἰδίου καὶ ἀπηγγείλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου καὶ πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· δέσποτα, σὺ (ὁ καταλαβόμενος ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοι θεὸς *K*) ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 αὐτοῖς, 25 ὁ (τοῦ πατρὸς ἡμῶν *NO*) διὰ τόν (τε *N(k)O*) ἄνθρωπον βλέποντες (πνεύματος ἁγίου *NO*) στόματος Δαυὶδ σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, (τοῦ *k*) παιδός σου εἰπών· ἵνατί ἵνατί οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 Κελεύσαντες ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ (συνέβαλλον *N(k)O*) πρὸς ἀλλήλους 16 ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ λέγοντες· τί (ποιήσωμεν *N(k)O*) τοῖς τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας (ἐν τῇ σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν πᾶσιν τοῖς πόλει ταύτῃ *NO*) ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ σου, Ἰησοῦν ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ οὐ δυνάμεθα (ἀρνεῖσθαι· *N(k)O*) 17 Πόντιος Πιλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς Ἰσραὴλ 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ τὸν λαόν, (ἀπειλῇ *K*) (ἀπειλησώμεθα βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ *NK(ο)*) αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν καὶ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν (αὐτοῖς λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά *k*) τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴαριν καὶ σημεῖα καὶ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 Ὁ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον παιδός σου Ἰησοῦ. 31 καὶ δεηθέντων αὐτῶν πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες (τοῦ *no*) ἁγίου θεοῦ, κρίνατε. 20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἂ πνεύματος καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ μετὰ παρρησίας. 32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς πιστευσάντων ἦν (ἡ *k*) καρδιά καὶ (ἡ *k*) μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς (κολάσσονται ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων

(αὐτῷ *N(k)O*) ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 7 ἐγένετο ἦν αὐτοῖς (ἅπαντα *NK(o)*) κοινά. 33 καὶ δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ δυνάμει μεγάλη ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσηλθεν. 8 οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἀπεκρίθη δὲ (πρὸς *no*) (αὐτὴν *N(k)O*) Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας (ὁ *k*) Πέτρος· εἶπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ αὐτοῦς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις (ἦν *N(k)O*) χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ τοσούτου. ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἦ 9 ὁ δὲ Πέτρος (εἶπεν *k*) πρὸς αὐτήν· τί οἰκίων ὑπῆρχον πωλοῦντες ἔφερον τὰς ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων, διεδίδετο ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρειὰν εἶχεν. 36 ἔπεσεν δὲ παραχρήμα (πρὸς *N(k)O*) τοὺς (Ἰωσήφ *N(k)O*) δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρναβᾶς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες (ἀπὸ *N(k)O*) τῶν ἀποστόλων ὃ ἐστὶν δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἥνεγκεν τὸ χρῆμα ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας καὶ ἔθηκεν (πρὸς *N(k)O*) τοὺς πόδας τῶν τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. 12 Διὰ δὲ τῶν ἀποστόλων. χειρῶν τῶν ἀποστόλων (ἐγένετο *N(k)O*)

5 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφίρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός (αὐτοῦ, *k*) καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 Εἶπεν δὲ (ὁ *no*) Πέτρος· Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαι σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι (σε *o*) ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας (ταῦτα· *k*) 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν

σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν (ἅπαντες *NK(o)*) ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε (καὶ *no*) (εἰς *N(k)O*) τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ (κλιναρίων *N(k)O*) καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν κἂν ἡ σκιά (ἐπισκίαση *NK(o)*) τινὲς αὐτῶν. 16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων (εἰς *k*) Ἱερουσαλὴμ φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. 17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων,

ἐπλήσθησαν ζήλου **18** καὶ ἐπέβαλον τὰς ὀνόματι τούτῳ. καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε
χειῖρας (αὐτῶν *k*) ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν καὶ
καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. **19** βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα
Ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ (τῆς *k*) νυκτὸς τοῦ ἀνθρώπου τούτου. **29** Ἀποκριθεὶς δὲ
(ἀνοίξας *N(k)O*) τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, (ὁ *k*) Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν·
ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν· **20** πορεύεσθε πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. **30**
καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἡγείρεν Ἰησοῦν
πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. **21** ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ
ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς ξύλον· **31** τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ
τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ σωτήρα ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ (τοῦ *no*)
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεςιν
τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν ἁμαρτιῶν. **32** καὶ ἡμεῖς ἐσμεν (αὐτοῦ
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπέστειλαν εἰς *k*) μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ
τὸ δεσμοτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. **22** οἱ τὸ πνεῦμα (δὲ *k*) τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν
δὲ παραγενόμενοι ὑπηρεῖται οὐχ εὖρον ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. **33** οἱ
αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ δὲ (ἀκούσαντες *NK(o)*) διεπρίοντο καὶ
ἀπήγγειλαν **23** λέγοντες ὅτι τὸ (μὲν *k*) (ἐβούλοντο *N(k)O*) ἀνελεῖν αὐτούς. **34**
δεσμοτήριον εὖρομεν κεκλεισμένον ἐν Ἀναστάς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος
πάση ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας (ἔξω ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος
k) ἐστῶτας (ἐπὶ *N(k)O*) τῶν θυρῶν, παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ (τί
ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὖρομεν. **24** *k*) τοὺς (ἀνθρώπους *N(K)O*) ποιῆσαι, **35**
ὥς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὃ τε εἶπέν τε πρὸς αὐτούς ἄνδρες Ἰσραηλῖται,
(ιερεὺς καὶ ὁ *k*) στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. **36** πρὸ γὰρ
τί ἂν γένοιτο τοῦτο. **25** παραγενόμενος τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς λέγων
δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς (λέγων *k*) εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ (προσεκλήθη *N(k)(o)*)
ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ ἀνδρῶν ἀριθμὸς (ὡς *N(k)O*) τετρακοσίων·
φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ ὃς ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο
διδάσκοντες τὸν λαόν. **26** Τότε ἀπελθὼν αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.
ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις (ἦγεν **37** μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος
N(k)O) αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ
γὰρ τὸν λαὸν (ἵνα *k*) μὴ λιθασθῶσιν. ἀπέστησεν λαὸν (ικανὸν *K*) ὀπίσω αὐτοῦ·
27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ κάκεϊνος κάκεϊνος ἀπώλετο, καὶ πάντες
συνεδρίῳ. καὶ ἐπῆρώτησεν αὐτοὺς ὁ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. **38**
ἀρχιερεὺς **28** λέγων· (οὐ *NK*) παραγγελία καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν
παρηγγεῖλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ἀνθρώπων τούτων καὶ (ἄφετε *N(k)O*)

αυτούς, ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλή ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ αὕτη ἡ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. **39** εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ (δυνήσεσθε **7** Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἡὔξανεν, καὶ *N(k)O*) καταλῦσαι (αὐτούς, *N(K)O*) ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν μήποτε μήποτε καὶ θεομάχοι εὗρεθῆτε. **40** Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι ἱερέων ὑπῆκουον τῇ πίστει. **8** Στέφανος δὲ τοὺς ἀποστόλους δεῖραντες παρήγγειλαν πλήρης (χάριτος *N(K)O*) καὶ δυνάμεως μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ καὶ ἀπέλυσαν (αὐτούς, *K*) **41** Οἱ μὲν λαῶ. **9** ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν τοῦ ὀνόματος (τοῦ *o*) (αὐτοῦ *K(O)*) ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ ἀτιμασθῆναι. **42** πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ Στεφάνῳ· **10** καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. **11** Τότε καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν

6 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. **2** προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. **3** ἐπισκέψασθε (δέ, *N(k)O*) ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπὶ πλήρεις πνεύματος (ἀγίου *K*) καὶ σοφίας οὓς (καταστήσομεν *NK(o)*) ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· **4** ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. **5** καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα (πλήρης *N(k)O*) πίστεως καὶ πνεύματος ἀγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, **6** οὓς

αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάβσημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν· **12** συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, **13** ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐκ παύεται λαλῶν ῥήματα (βλάβσημα *K*) κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου· **14** ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. **15** καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν (πάντες *N(k)O*) οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου.

7 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς εἰ (ἄρα *k*) ταῦτα οὕτως ἔχει· **2** ὁ δὲ ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὥφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν

Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον, ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ (ἀνεγνωρίσθη σου καὶ δεῦρο εἰς (τὴν *no*) γῆν ἣν *NK(o)*) Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ ἄν σοι δείξω. 4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραῷ τὸ γένος τοῦ Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν· κάκειθεν (Ἰωσήφ. *NK(O)*) 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ κάκειθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα μετεκαλέσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν (αὐτοῦ *k*) ἐν εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ψυχαῖς ἐβδομήκοντα πέντε. 15 (καὶ *no*) ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ κατέβη (δὲ *ko*) Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ βῆμα ποδὸς καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν 16 εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. τῷ μνήματι (ῶ *N(k)O*) ὠνήσατο Ἀβραάμ 6 ἐλάλησεν δὲ (οὕτως *NK(O)*) ὁ θεός, τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμῶρ (ἐν ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν *N(k)O*) Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ γῆ ἄλλοτρία καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς (ὡμολόγησεν κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. 7 καὶ τὸ *N(K)O*) ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠύξησεν ὁ ἔθνος ῶ (ἐὰν *NK(o)*) (δουλεύουσιν, λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ 18 ἄχρι *N(k)O*) κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος (ἐπ' Αἴγυπτον ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύουσίν μοι *NO*) ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. τῇ ὁγδόῃ, καὶ (ὁ *k*) Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ 20 ἐν ῶ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς καὶ ἦν (ὁ *k*) Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 ἀστεῖος τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός (αὐτοῦ· *k*) 21 ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' (ἐκτεθέντος *N(k)O*) δὲ (αὐτοῦ *N(k)O*) αὐτοῦ 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραῷ καὶ θλίψεων αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 καὶ καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῷ βασιλέως ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς (ἐν *no*) πάσῃ σοφίᾳ Αἰγύπτου καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐπ' Αἴγυπτον καὶ (ἐφ' *n*) ὅλον τὸν οἶκον (ἐν *k*) ἔργοις (αὐτοῦ· *no*) 23 ὥς δὲ αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταετὴς χρόνος, (γῆν *k*) (Αἴγυπτον *N(k)O*) καὶ Χανάαν ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι καὶ θλίψις μεγάλη καὶ οὐχ ἠῦρισκον τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 Ἀκούσας 24 καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο καὶ δὲ Ἰακώβ ὄντα (σιτία εἰς Αἴγυπτον *N(k)O*) ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ

πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ
 συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς βάτω. 36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας
 διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς τέρατα καὶ σημεῖα ἐν (γῇ *NK(o)*) (Αἰγύπτῳ
 οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ *N(k)O*) καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν
 ὥφθῃ αὐτοῖς μαχομένοις καὶ (συνήλασεν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός
 N(K)O) αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπὼν· ἄνδρες, ἐστὶν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ·
 ἀδελφοί ἐστε (ὕμεῖς; *k*) ἵνατί ἵνατί προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει (κύριος *K*)
 ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν ὁ θεὸς (ὕμων *K(O)*) ἐκ τῶν ἀδελφῶν
 πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπὼν· τίς σε ὕμων ὡς ἐμέ (αὐτοῦ ἀκούσεσθε. *K*) 38
 κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
 (ἡμῶν; *N(k)O*) 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
 ὄν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν
 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ πατέρων ἡμῶν ὃς ἐδέξατο (λόγια *NK(O)*)
 καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ζῶντα δοῦναι (ἡμῖν *NK(O)*) 39 ᾧ οὐκ
 ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 καὶ πληρωθέντων ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες
 ἐτῶν τεσσεράκοντα ὥφθῃ αὐτῷ ἐν τῇ ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν (ἐν
 ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος (κυρίου *no*) (ταῖς καρδίαις *NK(o)*) αὐτῶν εἰς
 K) ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. 31 ὁ δὲ Μωϋσῆς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν· ποίησον
 ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὄραμα προσερχομένου ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ
 δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου γὰρ Μωϋσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ
 (πρὸς αὐτόν· *K*) 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί (ἐγένετο
 πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ (ὁ *N(k)O*) αὐτῷ. 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν
 θεὸς *k*) Ἰσαὰκ καὶ (ὁ θεὸς *k*) Ἰακώβ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις καὶ ἀνήγαγον
 ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα θυσίαν τῷ εἰδῶλῳ καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς
 κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 ἔστρεψεν δὲ
 λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεῦειν τῇ
 γὰρ τόπος (ἐφ' *N(k)O*) ᾧ ἔστηκας γῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν
 ἀγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας
 τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τοῦ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ
 στεναγμοῦ (αὐτῶν *NK(o)*) ἤκουσα· καὶ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ; 43 καὶ ἀνελάβετε
 κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον
 (ἀποστείλω *N(k)O*) σε εἰς Αἴγυπτον. τοῦ θεοῦ ὕμων Ῥαιφάν, τοὺς τύπους οὓς
 35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν ἠρνήσαντο ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς καὶ μετοικίῳ
 εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ
 δικαστὴν; τοῦτον ὁ θεὸς (καὶ *no*) ἄρχοντα τοῦ μαρτυρίου ἧν (ἐν *K*) τοῖς πατράσιν
 καὶ λυτρωτὴν (ἀπέσταλκεν σὺν *N(k)O*) ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ

λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν αὐτόν· **58** καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως
 τύπον ὃν ἐωράκει· **45** ἦν καὶ εἰσήγαγον ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο
 διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου
 ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἔξῳσεν ὁ καλούμενος Σαύλου **59** καὶ ἐλιθοβόλουν
 θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα·
 ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ· **46** ὃς εὗρεν χάριν κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. **60** θεὸς
 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἠτήσατο εὑρεῖν δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,
 σκῆνωμα τῷ (οἶκῳ *N(K)O*) Ἰακώβ. **47** μὴ στήσης αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν.
 Σολομὼν δὲ οἰκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. **48** καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.
 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις (ναοῖς **8** Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει
 K) κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· **49** αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
 ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ (δὲ *NK(o)*) γῆ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν
 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες (δὲ *N(k)O*)
 οἰκοδομήσετε μοι; λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς
 τῆς καταπαύσεώς μου; **50** οὐχὶ ἡ χεὶρ μου Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πληρὴ τῶν
 ἐποίησεν ταῦτα πάντα; **51** σκληροτράχηλοι ἀποστόλων. **2** συνεκόμισαν δὲ τὸν
 καὶ ἀπερίτμητοι (τῇ *k(o)*) (καρδίαις Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ (ἐποίησαν
 N(k)O) (ὑμῶν *o*) καὶ τοῖς ὡσίν, ὑμεῖς *N(k)O*) κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. **3** Σαῦλος
 αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ ἀντιπίπτετε, ὥς δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς
 οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς· **52** τίνα τῶν οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας
 προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ γυναικας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.
 καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας **4** Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον
 περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. **5** Φίλιππος
 προδόται καὶ φονεῖς (ἐγένεσθε· *N(k)O*) δὲ κατελθὼν εἰς (τὴν *no*) πόλιν τῆς
53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.
 ἀγγέλων καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. **54** Ἀκούοντες **6** προσεῖχον (δὲ *N(k)O*) οἱ ὄχλοι τοῖς
 δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν
 καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. **55** ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
 ὕπαρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, σημεῖα ἃ ἐποίει **7** (πολλοὶ *N(k)O*) γὰρ τῶν
 ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ
 καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ μεγάλη (ἐξήρχοντο, *N(k)O*) πολλοὶ δὲ
56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν·
 (διηνοιγμένους *N(k)O*) καὶ τὸν υἱὸν τοῦ **8** (Καὶ *k*) ἐγένετο (δὲ *no*) (πολλὰ
 ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ. **57** *N(k)O*) χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. **9** Ἀνὴρ
 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ δέ τις ὀνόματι Σίμων προὑπῆρχεν ἐν τῇ
 ὧτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς

Σαμαρείας λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· (ἔναντι *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. **22** μετανόησον **10** ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως οὗν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης καὶ δεήθητι μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ (κυρίου, *N(K)O*) εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι τοῦ θεοῦ ἡ (καλουμένη *NO*) μεγάλη. **11** ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. **23** εἰς γὰρ χολὴν προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὥρῳ σε ὄντα. ταῖς μαγεῖαις ἐξεστακέναι αὐτούς· **12** ὅτε δὲ **24** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως (τὰ *k*) περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμέ ὥν εἰρήκατε. **25** οἱ τοῦ ὀνόματος (τοῦ *k*) Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὲν οὗν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. **13** τὸν λόγον τοῦ κυρίου (ὑπέστρεφον ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ *N(k)O*) εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλὰς τε βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, κώμας τῶν Σαμαριτῶν (εὐηγγελίζοντο. θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας *N(k)O*) **26** Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν γινομένης ἐξίστατο. **14** Ἀκούσαντες δὲ οἱ πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀποστόλοι ὅτι δέδεκται ἡ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς πρὸς αὐτούς (τὸν *k*) Πέτρον καὶ Ἰωάννην· Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. **27** καὶ ἀναστὰς **15** οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ ἐπορεύθῃ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. **16** δυνάστης Κανδάκης (τῆς *k*) βασιλίσσης (οὐδέπω *N(k)O*) γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν Αἰθίοπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ (κυρίου *NK(O)*) **28** ἦν (τε *NK(o)*) ὑποστρέφων καὶ Ἰησοῦ. **17** τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. **18** ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. **29** (Ἰδὼν *N(k)O*) δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ πρόσελθε ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. **30** δίδεται τὸ πνεῦμα (τὸ ἅγιον, *KO*) προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα **19** λέγων· ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην καὶ δότε κάμοι κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, εἶπεν· ἄρα γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; **31** ἵνα ᾧ (ἐὰν *N(k)O*) ἐπιθῶ τὰς χεῖρας ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυνάμην, ἐὰν μὴ τις λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. **20** Πέτρος δὲ εἶπεν (ὁδηγήσει *N(k)O*) με; παρεκάλεσέν τε τὸν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. **32** ἡ εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. **21** οὐκ αὕτη ὥς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ ὥς ἄμνος ἐναντίον τοῦ (κείραντος *N(k)O*) τούτῳ· ἡ γὰρ καρδίᾳ σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα

αὐτοῦ. **33** ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με αὐτοῦ ἦρθη, τὴν (δὲ *k*) γενεὰν αὐτοῦ τίς διώκεις; **5** εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ (κύριος διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ εἶπεν· *k*) ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις αὐτοῦ. **34** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ (σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν· *K*) Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ **6** (τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπεν κύριε τί μέ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ θέλεις ποιῆσαι καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν ἐτέρου τινός; **35** ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ *K*) (ἀλλ' *NO*) ἀνάσθητι καὶ εἰσελθε στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταιί σοι (ὃ ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. **36** *N(o)*) (τί *NK(o)*) σε δεῖ ποιεῖν. **7** οἱ δὲ Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰσθήκεισαν τι ὕδωρ καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα τί κωλύει με βαπτισθῆναι; **37** (εἶπε δὲ ὁ δὲ θεωροῦντες. **8** ἡγέρθη δὲ (ὁ *k*) Σαῦλος Φίλιππος· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεωγμένων (δὲ *NK(o)*) τῶν ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ (οὐδὲν *N(k)O*) ἔβλεπεν· υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. χειραγωγοῦντες δὲ αὐτόν εἰσήγαγον εἰς *K*) **38** καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα, καὶ Δαμασκόν. **9** καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ κατέβησαν ἀμφοτέρωτεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε βλέπων καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. **10** Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι αὐτόν. **39** ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ἐν ὀράματι πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· κύριε. **11** ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· (ἀναστὰς ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. *NK(o)*) πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν **40** Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτον, καὶ καλουμένην εὐθεϊαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ ἕως τοῦ ἔλθεῖν αὐτόν εἰς Καισάρειαν. προσεύχεται **12** καὶ εἶδεν ἄνδρα ἐν ὀράματι

9 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, **2** ἡτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκόν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ. **3** ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτόν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης (τε *N(k)O*) αὐτόν περιήστραψεν φῶς (ἐκ *N(k)O*) τοῦ οὐρανοῦ· **4** καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ (τὰς *no*) (χεῖρας, *N(K)O*) ὅπως ἀναβλέψῃ. **13** Ἀπεκρίθη δὲ (ὁ *k*) Ἀνανίας· κύριε, (ἤκουσα *N(k)O*) ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ· **14** καὶ ὥδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. **15** Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστᾶσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον (τῶν *o*)

ἔθνων (τε *no*) καὶ βασιλέων υἱῶν τε πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν μὴ πιστεύοντες
 Ἰσραὴλ. 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα ὅτι ἐστὶν μαθητῆς. 27 Βαρναβᾶς δὲ
 δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἀποστόλους καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς
 τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτὸν τὰς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι
 χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἐλάλησεν αὐτῷ καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ
 ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.
 ὁδῷ ἣ ἦρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ
 πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν ἐκπορευόμενος (εἰς *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ,
 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν (ὡς *N(k)O*) 29 (καὶ *k*) παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι
 λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε (παραχρήμα *K*) καὶ τοῦ κυρίου (Ἰησοῦ, *K*) ἐλάλει τε καὶ
 ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφήν συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ
 (ἐνίσχυσεν. *NK(o)*) Ἐγένετο δὲ (ὁ Σαῦλος ἐπεχειροῦν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες
 k) μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς
 τινάς· 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς Καισάρειαν καὶ ἔξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς
 ἐκήρυσσεν τὸν (Ἰησοῦν, *N(K)O*) ὅτι οὗτός Ταρσόν. 31 (Ἡ *N(k)O*) μὲν οὖν (ἐκκλησία
 ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ *N(K)O*) καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ
 πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας (εἶχεν *N(k)O*)
 ἐστὶν ὁ πορθήσας (εἰς *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ εἰρήνην, (οἰκοδομουμένη *N(k)O*) καὶ
 τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ (πορευομένη *N(k)O*) τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου,
 ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος
 αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς. 22 Σαῦλος (ἐπληθύνετο. *N(k)O*) 32 Ἐγένετο δὲ
 δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν
 τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας
 Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν
 χριστός. 23 ὥς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτῶ
 συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν κατακείμενον ἐπὶ (κραβάττου *N(k)O*) ὅς
 αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
 αὐτῶν. (παρετηροῦντο δὲ *N(k)O*) (καὶ Πέτρος· Αἰνέα, ἰαταί σε Ἰησοῦς (ὁ *k*)
 no) τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, Χριστός· ἀνάσθητι καὶ στρώσον σεαυτῷ.
 ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ καὶ εὐθέως ἀνέστη· 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν
 οἱ μαθηταὶ (αὐτοῦ *NO*) νυκτός διὰ τοῦ πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν
 τεῖχος καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν (Σαρῶνα, *NK(o)*) οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ
 σπυρίδι. 26 Παραγενόμενος δὲ (ὁ Σαῦλος τὸν κύριον. 36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια
 k) (εἰς *NK(o)*) Ἱερουσαλὴμ (ἐπείραζεν ὀνόματι Ταβιθά, ἡ διερμηνευομένη λέγεται
 N(k)O) κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ Δορκὰς αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν

καὶ ἔλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· 37 ἐγένετο γενόμενος εἶπεν· τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον (ἔμπροσθεν αὐτὴν ἐν ὑπερώῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο (τινα *n(o)*) ὃς (ἐπικαλεῖται Πέτρος· ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ *NK(o)*) 6 οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι Σίμωνι (ὀκνήσης *N(k)O*) διελθεῖν ἕως (ἡμῶν. βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν *N(K)O*) 39 ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν (οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν. *K*) αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς 7 ὧς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τὸ ὑπερώον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι (τῷ *k*) (αὐτῷ, *N(K)O*) φωνήσας δύο αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι τῶν οἰκετῶν (αὐτοῦ *k*) καὶ στρατιωτὴν χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν εὐσεβῇ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ οὕσα ἡ Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν ὁ Πέτρος καὶ θεῖς τὰ γόνата προσηύξατο· αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. 9 Τῇ δὲ ἐπαύριον καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά, ὁδοιποροῦντων (ἐκεῖνων *NK(o)*) καὶ ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ αὐτῆς καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἔκτην. 41 δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελεν φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας γεύσασθαι. παρασκευαζόντων δὲ (αὐτῶν παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν ἐγένετο *N(k)O*) ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. 43 καταβαῖνον (ἐπ' αὐτὸν *K*) σκευὸς τι ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι (αὐτὸν ὡς ὁθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς *ko*) ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ. (δεδεμένον καὶ *KO*) καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα (καὶ τὰ θηρία *K*) καὶ (τὰ *k*) ἐρπετὰ τῆς γῆς καὶ (τὰ *k*) πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. 14 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν (καὶ *N(k)O*) ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου. 16 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ (εὐθὺς *N(K)O*) ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 ὥς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἡγείρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ ἂν εἶη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, (καὶ *k*) ἰδοὺ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι (ὕπὸ *N(k)O*) αὐτῷ εἰσῆλθεν καὶ εὕρισκει συνεληλυθότας τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν πολλούς, 28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς (τοῦ *no*) Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ πυλῶνα· 18 καὶ φωνήσαντες (ἐπυνθάνοντο κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· *NK(o)*) εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος κάμοι κάμοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. 19 Τοῦ δὲ ἡ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον, 29 διὸ Πέτρου (διενθυμουμένου *N(k)O*) περὶ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. τοῦ ὁράματος εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα· πυνθάνομαι οὖν, τίни λόγω μετεπέμψασθέ ἰδοὺ ἄνδρες (τρεῖς *NK(O)*) (ζητοῦντές με; 30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης *N(k)O*) σε· 20 ἀλλ' ἀναστὰς κατέβηθι καὶ ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἡμῖν πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, (νηστεύων καὶ *K*) τὴν ἐνάτην (ὥραν (ὅτι *N(k)O*) ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 *k*) προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ καταβάς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστι ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῇτι (τοὺς ἀπεσταλμενοὺς ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου λαμπρᾷ 31 καὶ φησὶν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη πρὸς αὐτὸν, *K*) εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι σου ἡ προσευχή καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον 22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσεῶς παρὰ θάλασσαν τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου (ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. *K*) 33 ἀγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες 23 εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι τῇ δὲ ἐπαύριον (ἀναστὰς *NO*) (ὁ *k*) πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ (Πέτρος *K*) ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ (κυρίου. *N(K)O*) 34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ (τῆς *k*) στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. 24 (Καὶ *k*) τῇ (δὲ ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτῃς ὁ θεός, 35 *no*) ἐπαύριον (εἰσῆλθεν *N(k)O*) εἰς τὴν ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ αὐτοὺς συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς ἐστιν. 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ ὥς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτός ἐστιν πάντων κύριος, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ Πέτρος τῆς Ἰουδαίας, (ἀρξάμενος *N(k)O*) ἀπὸ τῆς

Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν (τοῦ κυρίου. *Κ*) τότε ἠρώτησαν αὐτὸν Ἰωάννης, **38** Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς. ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ **11** ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. **39** καὶ ἡμεῖς (ἐσμεν *κ*) μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ· ὃν (καὶ *νο*) ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. **40** τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν (ἐν *η*) τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῇ γενέσθαι **41** οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **42** καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι (οὗτός *N(k)O*) ἐστὶν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. **43** τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν ἅφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. **44** Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. **45** καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ (ὅσοι *NK(O)*) συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου (τοῦ *ο*) πνεύματος ἐκκέχυται. **46** ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη (ὁ *κ*) Πέτρος. **47** μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλύσαι τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον (ὡς *N(k)O*) καὶ ἡμεῖς; **48** προσέταξεν (δὲ *N(k)O*) αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι (Ἰησοῦ Χριστοῦ *NO*) βαπτισθῆναι (τοῦ κυρίου. *Κ*) τότε ἠρώτησαν αὐτὸν Ἰωάννης, **38** Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς. ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ **11** ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. **2** (Καὶ *κ*) Ὅτε (δὲ *νο*) ἀνέβη Πέτρος εἰς (Ἱερουσαλήμ, *N(k)O*) διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς **3** λέγοντες ὅτι (εἰσῆλθες *NK(O)*) πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ (συνέφαγες *NK(O)*) αὐτοῖς. **4** ἀρξάμενος δὲ (ὁ *κ*) Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· **5** ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ. **6** εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. **7** ἦκουσα δὲ (καὶ *νο*) φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. **8** εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε· ὅτι (πᾶν *Κ*) κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. **9** ἀπεκρίθη δὲ (μοι *κ*) φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου. **10** τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. **11** καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ (ἦμεν *N(k)O*) ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με. **12** εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν (διακρίναντα. *N(k)O*) ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. **13** ἀπήγγειλεν (δὲ

N(k)O) ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα (αὐτῷ· (ἐν *ο*) τῷ κυρίῳ· 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ *k*) ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην (ἄνδρας *K*) ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ καὶ μετὰπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον πίστewς. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Πέτρῳ, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ ἐν κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν (ὁ *k*) οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 (Βαρνάβας *K*) ἀναζητῆσαι Σαῦλον, 26 καὶ ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ εὐρὼν (αὐτὸν *k*) ἤγαγεν (αὐτὸν *k*) εἰς πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ’ αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ’ Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ (αὐτοῖς *N(k)O*) καὶ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθη δὲ τοῦ ῥήματος ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (τοῦ *no*) κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε τε (πρώτως *N(k)O*) ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην μαθητὰς Χριστιανούς. 27 Ἐν ταύταις δὲ δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰς δὲ εἰς Χριστόν, ἐγὼ (δὲ *k*) τίς ἦμην δυνατὸς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἀγαβὸς ἐσήμανεν διὰ κωλύσαι τὸν θεόν; 18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα τοῦ πνεύματος λιμὸν (μεγάλην *N(k)O*) ἡσύχασαν καὶ (ἐδόξασαν *N(k)O*) τὸν θεὸν μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ’ ὅλην τὴν οἰκουμένην, λέγοντες ἄρα (γε *k*) καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ (ἦτις *N(k)O*) (καὶ *k*) ἐγένετο ἐπὶ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν. 19 Κλαυδίου (Καίσαρος, *K*) 29 τῶν δὲ Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν ἐπέμψαι τοῖς ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς 30 μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ὁ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. 20 Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρναβᾶ καὶ ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες Σαύλου.

(ἐλθόντες *N(k)O*) εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν (καὶ *no*) πρὸς τοὺς (Ἑλληνιστὰς *NK(o)*) εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ’ αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς (ὁ *no*) πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον· 22 ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς (οὔσης *no*) ἐν Ἱερουσαλὴμ *N(k)O*) περὶ αὐτῶν καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρναβᾶν (διελθεῖν *NK*) ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν (τὴν *no*) τοῦ θεοῦ ἐχάρη καὶ παρεκάλει

12 Κατ’ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. 2 ἀνείλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 (Καὶ *k*) ἰδὼν (δὲ *no*) ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ (αἱ *no*) ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν

αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν (ἐκτενῶς ὀνόματι Ῥόδῃ 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν *N(k)O*) γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἥνοιξεν πρὸς τὸν θεὸν (περὶ *N(k)O*) αὐτοῦ. 6 τὸν πυλῶνα εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ὅτε δὲ ἤμελλεν (προαγαγεῖν *N(k)(o)*) ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ δὲ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν διίσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· δεδεμένος ἀλύσειν δυσὶν, φύλακές τε πρὸ ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 καὶ ἰδοὺ ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν ἄγγελος κυρίου ἐπέστη καὶ φῶς ἔλαμψεν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ ἐν τῷ οἰκίματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ εἰπέν (τε· *N(k)O*) ἀπαγγείλατε Ἰακώβω τῶν χειρῶν. 8 εἶπεν (δὲ *N(k)O*) ὁ ἄγγελος καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν πρὸς αὐτόν· (ζῶσαι *N(K)O*) καὶ ὑπόδησαι ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 Γενομένης τὰ σανδάλια σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς λέγει αὐτῷ· περιβαλὸν τὸ ἱμάτιόν σου καὶ στρατιώταις τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. ἀκολουθεῖ μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ (αὐτῷ· *k*) καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστιν τὸ εὐρὼν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν εἰς (τὴν *k*) Καισάρειαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλιν τὴν (ὁ *k*) (Ἡρώδης *K*) θυμομαχῶν Τυρίοις σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ Σιδωνίοις ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν ἥτις αὐτομάτη (ἡνοίγη *N(k)O*) αὐτοῖς, πρὸς αὐτὸν καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν καὶ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἤτουντο εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· νῦν οἶδα χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 Τακτῇ δὲ ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν (ὁ *no*) κύριος ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. 22 ὁ δὲ δῆμος τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδὼν τε ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν (τῆς *no*) Μαρίας 23 παραχρήμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ ἐξέψυξεν. 24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ (θεοῦ *NK(O)*) (τοῦ *k*) (αὐτοῦ *N(K)O*) τὴν θύραν τοῦ ἠῤῥανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρναβᾶς

δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν (εἰς *N(K)O*) ἁγίου (καὶ *k*) ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης συμπαλαβόντες (καὶ *k*) Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μᾶρκον.

13 Ἦσαν δὲ (τινες *k*) ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρναβᾶς καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστεύοντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν (τε *k*) Βαρναβᾶν καὶ (τὸν *k*) Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 (Αὐτοὶ *N(k)O*) μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου (τοῦ *k*) πνεύματος κατήλθον εἰς (τὴν *k*) Σελεύκειαν, ἐκεῖθὲν (τε *NK(o)*) ἀπέπλευσαν εἰς (τὴν *k*) Κύπρον. 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 Διελθόντες δὲ (ὅλην *NO*) τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον (ἄνδρα *NO*) τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα (Βαρισηοῦ, *N(k)O*) 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἑλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦλος δὲ ὁ καὶ Παῦλος πλησθεὶς πνεύματος ἀγίου (καὶ *k*) ἀτενίσας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παῦση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς (τοῦ *no*) κυρίου τὰς εὐθείας; 11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ (τοῦ *k*) κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμά (τε ἔπεσεν *N(k)O*) ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν ἐκπλησόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου. 13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ (τὸν *k*) Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν (τὴν Πισιδίαν, *N(k)O*) καὶ (εἰσελθόντες *NK(o)*) εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τίς ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τὴν χεὶρ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ (Αἰγύπτου *N(k)O*) καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς· 18 καὶ ὡς τεσσερακονταετὴρ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανάαν κατεκληρονόμησεν (αὐτοῖς *k*) τὴν γῆν

αὐτῶν 20 ὥς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32 καὶ πεντήκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου· 21 κἀκεῖθεν τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, 33 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ τέκνοις αὐτῶν (ἡμῖν *NK(O)*) ἀναστήσας φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσεράκοντα· 22 καὶ Ἰησοῦν, ὥς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται μεταστήσας αὐτὸν ἡγείρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς τῷ (δευτέρῳ· *NK(O)*) υἱός μου εἰ σύ, εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας εὖρον ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι καρδίαν μου, ὅς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, μου. 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια κατ' ἐπαγγελίαν (ἡγάγεν *N(K)O*) τῷ Δαυὶδ τὰ πιστά. 35 (διότι *N(k)O*) καὶ ἐν Ἰσραὴλ (σωτήρα *NK(O)*) Ἰησοῦν, 24 ἐτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὁσίον σου ἰδεῖν προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου διαφθοράν. 36 Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. 25 ὥς δὲ ἐπλήρου καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ (ὁ *k*) Ἰωάννης τὸν δρόμον ἔλεγεν· (τί εἶδεν διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἡγείρεν, *N(k)O*) ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι· οὐκ εἰμὶ ἐγώ· οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὐ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 Ἄνδρες ἄφεσις ἀμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 καὶ ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν (τῷ *k*) ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, (ἡμῖν *N(K)O*) νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης (ἐξαπεστάλη. πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. 40 βλέπετε οὖν *N(k)O*) 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν μὴ ἐπέλθῃ (ἐφ' ὑμᾶς *K*) τὸ εἰρημένον ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον τοῖς προφήταις· 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, κρίναντες ἐπλήρωσαν· 28 καὶ μηδεμίαν ἔργον (ὁ *N(k)O*) οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες ᾐτήσαντο Πιλᾶτον τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. 42 Ἐξιόντων δὲ ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 29 ὥς δὲ ἐτέλεσαν (αὐτῶν *no*) (ἐκ τῆς *k*) (συναγωγῆς (πάντα *N(k)O*) τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, *K*) (τῶν *k*) (Ἰουδαίων *K*) παρεκάλουν καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς (τὰ ἔθνη *K*) εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἡγείρεν αὐτὸν ἐκ λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 νεκρῶν, 31 ὃς ὥφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες (νῦν *NO*) εἰσιν προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ,

οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ αὐτοὺς (προσμένειν *N(k)O*) τῇ χάριτι πλῆθος. 2 οἱ δὲ (ἀπειθήσαντες *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. 44 τῷ (δὲ *NK(o)*) ἐρχομένῳ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς σαββάτω σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ (κυρίου. *N(K)O*) 3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ μαρτυροῦντι (ἐπὶ *n*) τῷ λόγῳ τῆς χάριτος (τοῦ *k*) Παύλου (λαλουμένοις *N(k)O*) αὐτοῦ, (καὶ *k*) διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα (ἀντιλέγοντες καὶ *K*) βλασφημοῦντες. 46 γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη παρρησιασάμενοι (τε *N(k)O*) ὁ Παῦλος δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν καὶ ὁ Βαρναβᾶς εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὥς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ ἐπειδὴ (δὲ *ko*) ἀπαθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἄξιους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. (aiōnios g166) αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς 47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, 7 κάκεϊ κάκεϊ εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. 8 Καί τις ἀνὴρ Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη (ἔχαιρον *NK(o)*) καὶ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ (κυρίου *NK(O)*) χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ (ὑπάρχων, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς *k*) ὃς οὐδέποτε (περιεπάτησεν. *N(k)O*) ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios g166) 49 διεφέρετο δὲ 9 οὗτος (ἤκουσεν *N(k)O*) τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. 50 λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν γυναῖκας (καὶ *k*) τὰς εὐσχήμονας καὶ μεγάλῃ (τῇ *ko*) φωνῇ· ἀνάσθητι ἐπὶ τοὺς τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν πόδας σου (ὁρθός. *NK(o)*) καὶ (ἤλατο διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ (τὸν *k*) *N(k)O*) καὶ περιεπάτει. 11 οἱ (τε *N(k)O*) Βαρναβᾶν καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν (ὁ *k*) Παῦλος ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ κονιορτὸν τῶν ποδῶν (αὐτῶν *k*) ἐπ' λέγοντες οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. 52 οἱ (τε *N(k)O*) κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς 12 ἐκάλουν τε τὸν μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος (μὲν *k*) Βαρναβᾶν Δία, τὸν δὲ Παῦλον ἀγίου. Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ

14 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε

λόγου. 13 ὃ (τε *N(k)O*) ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως (αὐτῶν *k*) ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας

ένέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. **14** δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρναβᾶς καὶ προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο Παῦλος διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια (αὐτῶν αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. **24** *NK(ο)*) (ἐξεπήδησαν *N(k)O*) εἰς τὸν καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς (τὴν ὄχλον κρίζοντες **15** καὶ λέγοντες ἄνδρες, *no*) Παμφυλίαν, **25** καὶ λαλήσαντες ἐν τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν· ἔσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι **26** κάκεῖθεν κάκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ ἐπὶ (τὸν *k*) θεὸν (τὸν *k*) ζῶντα, χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν **27** παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν τὴν ἐκκλησίαν (ἀνήγγελλον *N(k)O*) ὅσα αὐτοῖς, **16** ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἦνοιξεν γενεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. **28** διέτριβον ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· **17** (καῖτοι καῖτοι δὲ (ἐκεῖ *k*) χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς *N(k)O*) οὐκ ἁμάρτυρον (αὐτὸν *N(k)O*) μαθηταῖς.

ἀφῆκεν (ἀγαθουργῶν, *N(k)O*) οὐρανόθεν (ὑμῖν *N(k)O*) ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας (ὑμῶν. *N(k)O*) **18** καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. **19** Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως (νομίζοντες *N(k)O*) αὐτὸν (τεθνηκέναι. *N(k)O*) **20** κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρναβᾶ εἰς Δέρβην. **21** εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ (εἰς *no*) Ἰκόνιον καὶ (εἰς *no*) Ἀντιόχειαν· **22** ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **23** χειροτονήσαντες

15 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ (περιτιμηθῇτε *N(k)O*) τῷ ἔθει (τῷ *no*) Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. **2** γενομένης (δὲ *N(k)O*) στάσεως καὶ (ζητήσεως *N(k)O*) οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. **3** Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν (τε *no*) Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν καὶ ἐποίουσαν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. **4** παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ (παρεδέχθησαν ἀπὸ *N(k)O*) τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. **5** Ἐξανέστησαν δὲ τινες

τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· 17
 πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν
 αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον ἀνθρώπων τὸν κύριον καὶ πάντα τὰ ἔθνη,
 Μωϋσέως. 6 Συνήχθησάν (τε *N(k)O*) ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ'
 οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν αὐτούς, λέγει κύριος (ὁ *ko*) ποιῶν ταῦτα
 περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ (πάντα *K*) 18 γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος (ἐστὶν
 (ζητήσεως *N(k)O*) γενομένης, ἀναστὰς τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. *K*) (aīōn
 Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἄνδρες ἀδελφοί, g165) 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν
 ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ
 ἐν (ὕμῖν *N(K)O*) ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τὸν θεόν, 20 ἀλλ' ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ
 τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν ἀπέχεσθαι (ἀπὸ *k*) τῶν ἀλισγημάτων τῶν
 λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 εἰδῶλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ
 καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν
 αὐτοῖς δούς (αὐτοῖς *k*) τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας
 καθὼς καὶ ἡμῖν· 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν
 μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν τῇ πίστει σάββατον ἀναγινωσκόμενος. 22 Τότε ἔδοξεν
 καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 νῦν οὖν τί τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
 πειράζετε τὸν θεὸν ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους
 τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν
 ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρναβᾶ, Ἰούδαν
 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τὸν (καλούμενον *N(k)O*) Βαρσαββᾶν
 (Χριστοῦ *K*) πιστεύομεν σωθῆναι καθ' καὶ Σιλᾶν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς
 ὃν τρόπον κάκεῖνοι. κάκεῖνοι. 12 ἐσίγησεν ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς
 δὲ πᾶν τὸ πλῆθος καὶ ἤκουον Βαρναβᾶ αὐτῶν (τάδε· *k*) Οἱ ἀπόστολοι καὶ
 καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν οἱ πρεσβύτεροι (καὶ οἱ *K*) ἀδελφοί
 ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν
 δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν
 ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί, χαίρειν. 24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ
 ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις
 καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν (λέγοντες
 ἐξ ἐθνῶν λαὸν (ἐπὶ *k*) τῷ ὀνόματι περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, *K*)
 αὐτοῦ· 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ οἷς οὐ διεστείλαμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν
 λόγοι τῶν προφητῶν καθὼς γέγραπται· 16 γενομένοις ὁμοθυμαδὸν (ἐκλεξαμένοις
 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω *N(k)O*) ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν
 τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρναβᾶ καὶ Παύλῳ,
 καὶ τὰ (κατεσκευαμένα *NK(o)*) αὐτῆς 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς

αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 ἀπεστάлкаμεν τε Βαρναβᾶν παραλαβόντα τὸν Μᾶρκον οὖν Ἰούδαν καὶ Σιλᾶν, καὶ αὐτοὺς διὰ ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον. 40 Παῦλος δὲ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν ἐπιλεξάμενος Σιλᾶν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς γὰρ τῷ πνεύματι (τῷ *no*) ἀγίῳ καὶ τῇ χάριτι τοῦ (κυρίου *N(K)O*) ὑπὸ τῶν ἡμῖν μηδὲν πλεόν ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος ἀδελφῶν. 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες 29 ἀπέχεσθαι καὶ (τὴν *no*) Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ (πνικτῶν ἐκκλησίας.

N(k)O) καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε. 30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες (κατῆλθον *N(k)O*) εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολὴν. 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σιλᾶς, καὶ αὐτοὶ προφητῶν ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐπεστήριζαν. 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς (ἀποστείλαντας *N(K)O*) (αὐτούς. *no*) 34 (ἔδοξεν δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ. *K*) 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρναβᾶς διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δέ τινος ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρναβᾶν Παῦλος ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς (ἡμῶν *k*) κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρναβᾶς δὲ (ἐβούλετο *N(k)O*) συμπαραλαβεῖν (καὶ *no*) τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μᾶρκον· 38 Παῦλος δὲ ἡξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον μὴ (συμπαραλαμβάνειν *N(k)(o)*) τοῦτον. 39 Ἐγένετο (δὲ *N(k)O*) παροξυσμός, ὥστε

16 Κατήντησεν δὲ (καὶ *no*) εἰς Δέρβην καὶ (εἰς *no*) Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητῆς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς (τινος *k*) Ἰουδαίας πιστῆς, πατὴρ δὲ Ἕλληνας· 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλληνας (ὁ πατήρ *N(k)O*) αὐτοῦ ὑπῆρχεν. 4 ὥς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ (τῶν *k*) πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. 5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευσεν τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 (διῆλθον *N(k)O*) δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ (τὴν *k*) Γαλατικὴν χώραν κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 7 ἐλθόντες (δὲ *no*) κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον (εἰς *N(k)O*) τὴν Βιθυνίαν (πορευθῆναι, *N(k)O*) καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα (Ἰησοῦ. *NO*) 8 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 9 καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὥφθη· ἀνὴρ Μακεδὼν τις ἦν ἐστὼς (καὶ *no*)

παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβάς εἰς ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ
 Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὥς δὲ τὸ πολλὰς ἡμέρας, διαπονηθεὶς δὲ (ὁ *k*)
 ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν·
 εἰς (τὴν *k*) Μακεδονίαν συμβιβάζοντες παραγγέλλω σοι ἐν (τῷ *k*) ὀνόματι
 ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ (θεὸς *N(K)O*) Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ
 εὐαγγελίσασθαι αὐτοῦς. 11 Ἀναχθέντες ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ
 (δὲ *N(K)O*) ἀπὸ (τῆς *k*) Τρωάδος οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς
 εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ (δὲ τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν
 N(k)O) ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἵλκυσαν εἰς
 (κάκειθεν κάκειθεν *N(k)O*) εἰς Φιλίππους, τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ
 ἥτις ἐστὶν (πρώτης *N(k)O*) (τῆς *ko*) προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς
 μερίδος (τῆς *NK*) Μακεδονίας πόλις, εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν
 κολωνία. ἡμεῖν δὲ ἐν (ταύτῃ *NK(o)*) τῇ ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες 21
 πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 τῇ καὶ καταγγέλλουσιν ἕθη ἃ οὐκ ἔξεστιν
 τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις
 τῆς (πύλης *N(K)O*) παρὰ ποταμὸν οὗ οὗσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν,
 (ἐνομιζόμεν *N(K)O*) (προσευχὴν *N(k)O*) καὶ οἱ στρατηγοὶ περιήξαντες αὐτῶν τὰ
 εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν. 23 πολλὰς
 συνελθούσαις γυναιξίν. 14 Καὶ τις γυνὴ (τε *NK(o)*) ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς
 ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως ἔβαλον εἰς φυλακὴν παραγγείλαντες τῷ
 θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἥκουεν ἥς δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς 24
 ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν ὃς παραγγελίαν τοιαύτην (λαβὼν *N(k)O*)
 τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. 15 ὥς δὲ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν
 ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς
 λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ τὸ ξύλον. 25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον
 εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου Παῦλος καὶ Σιλᾶς προσευχόμενοι ὕμνουν
 (μένετε· *N(k)O*) καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. 16 τὸν θεόν· ἐπικροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.
 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς (τὴν 26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ὥστε
 no) προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου·
 πνεῦμα (πύθωνα ὑπαντῆσαι *N(k)O*) ἠνεώχθησαν (δὲ *N(k)O*) παραχρῆμα αἱ
 ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.
 κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ
 (κατακολουθοῦσα *N(k)O*) τῷ Παύλῳ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς,
 ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι σπασάμενος (τὴν *no*) μάχαιραν ἡμέλλεν
 δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, ἑαυτὸν ἀναιρεῖν νομίζων ἐκπεφευγῆναι
 οἵτινες καταγγέλλουσιν (ὑμῖν *N(K)O*) τοὺς δεσμίους. 28 Ἐφώνησεν δὲ μεγάλη

φωνῇ ὁ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξης δὲ (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς φυλακῆς εἰσηλθον σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. (πρὸς *N(k)O*) τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν καὶ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς (αὐτούς *k*) ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ ἐξῆλθον.

καὶ τῷ Σιλᾷ, **30** καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; **31** οἱ δὲ εἶπαν· πιστεύσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν (Χριστόν, *K*) καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. **32** καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ (κυρίου *NK(O)*) (σὺν *N(k)O*) πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **33** καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλυσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ (πάντες *NK(O)*) παραχρῆμα. **34** ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον (αὐτοῦ *ko*) παρέθηκεν τράπεζαν καὶ (ἡγαλλιάσατο *NK(O)*) πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ. **35** Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. **36** ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῇ· νῦν οὖν ἐξεληθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. **37** Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλ' ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. **38** (ἀπήγγειλαν *N(k)O*) δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· (καὶ *k*) ἐφοβήθησαν (δὲ *no*) ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, **39** καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων (ἀπελθεῖν *N(k)O*) (ἀπὸ *no*) τῆς πόλεως. **40** Ἐξεληθόντες

17 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ (τὴν *no*) Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν (ἡ *k*) συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. **2** κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσηλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία (διελέξατο *N(k)O*) αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, **3** διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς (ὁ *no*) Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. **4** καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπέισθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. **5** Ζηλώσαντες δὲ (οἱ *o*) (ἀπειθοῦντες *K*) οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, (καὶ *N(k)O*) ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς (προαγαγεῖν *N(k)O*) εἰς τὸν δῆμον· **6** μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον (τὸν *k*) Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφούς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν, **7** οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. **8** ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· **9** καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. **10** Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως

διὰ (τῆς *k*) νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε τὴν ἀνάστασιν (αὐτοῖς *k*) εὐηγγελίζετο. Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροϊαν, οἵτινες **19** Ἐπιλαβόμενοί (τε *NK(o)*) αὐτοῦ ἐπὶ παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες· Ἰουδαίων ἀπήεσαν. **11** οὗτοι δὲ ἦσαν δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχῇ; **20** ξενίζοντα ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας γὰρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· (τὸ *ko*) καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς βουλόμεθα οὖν γινῶναι (τίνα *N(k)O*) γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. **12** Πολλοὶ (ἂν *k*) (θέλει *N(k)O*) ταῦτα εἶναι. **21** μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠυκαίρουν ἢ λέγειν καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. **13** Ὡς δὲ ἔγνωσαν τι (ἡ *N(k)O*) ἀκούειν τι καινότερον. οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ **22** Σταθεῖς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ ἐν τῇ Βεροῖᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου Ἀρείου πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κάκεῖ κάκεῖ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· σαλεύοντες (καὶ ταράσσοντες *NO*) τοὺς **23** διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ ὄχλους. **14** εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον σεβάσματα ὑμῶν εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι (ἕως ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. (ὁ *N(k)O*) *N(k)O*) ἐπὶ τὴν θάλασσαν· (ὑπέμεινάν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, (τοῦτο *N(K)O*) τε *N(k)O*) ὅ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. **24** ὁ θεὸς ὁ ποιήσας ἐκεῖ. **15** οἱ δὲ (καθιστάνοντες *N(k)O*) τὸν τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος Παῦλον ἤγαγον (αὐτὸν *k*) ἕως Ἀθηνῶν, οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σιλᾶν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, **25** οὐδὲ ὑπὸ καὶ (τὸν *no*) Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα χειρῶν (ἀνθρωπίνων *N(k)O*) θεραπεύεται ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξήεσαν. **16** Ἐν δὲ προσδεόμενός τις, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ ζωὴν καὶ πνοὴν (καὶ *N(K)O*) (τὰ *N(k)O*) Παύλου παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν πάντα· **26** ἐποίησέν τε ἐξ ἐνὸς (αἵματος αὐτῷ (θεωροῦντος *N(k)O*) κατείδωλον *K*) πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ οὖσαν τὴν πόλιν. **17** διελέγετο μὲν οὖν (παντὸς προσώπου *N(k)O*) τῆς γῆς, ὀρίσας ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς (προσ τεταγμένους *N(k)O*) καιροὺς καὶ σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν **27** ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας· **18** ζητεῖν τὸν (θεόν, *N(K)O*) εἰ ἄρα γε τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ (τῶν *k*) ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὖροιεν, καί (γε Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· *N(k)O*) οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου καὶ τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος ἡμῶν ὑπάρχοντα. **28** ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ οὗτος λέγειν; οἱ δὲ ξένων δαιμονίων δοκεῖ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος

ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ διαμαρτυρόμενοι τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ χριστὸν Ἰησοῦν. 6 Ἀντιτασσομένων δὲ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν, καθαρὸς ἐγώ· θεὸς τὰ νῦν (παραγγέλλει *NK(O*)) τοῖς ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 ἀνθρώποις (πάντας *N(k)O*) πανταχοῦ Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν (εἰσῆλθεν *N(k)O*) μετάνοεῖν· 31 (καθότι *N(k)O*) ἔστησεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι (Τιτίου *N(O*)) ἡμέραν ἐν ἧ ἔμελλε κρίνειν τὴν οἰκουμένην Ἰουστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν πίστιν ἣν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου (καὶ *no*) ἐβαπτίζοντο. 9 Εἶπεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ἄλλιν. 33 (καὶ *k*) οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ ἀλλὰ λάλει ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 Τινὲς δὲ ἄνδρες καὶ μὴ σιωπῆσης, 10 διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοι τοῦ κακῶσαί Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι σε· διότι λαὸς ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει Δάμαρις καὶ ἔτεροι σὺν αὐτοῖς.

18 Μετὰ (δὲ *k*) ταῦτα χωρισθεὶς (ὁ *k*) (Παῦλος *K*) ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἦλθεν εἰς Κόρινθον, 2 καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ (διατεταχέναι *NK(o)*) Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· 3 καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ (ἡργάζετο· *NK(O)*) ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ (τῇ τέχνῃ· *N(k)O*) 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλλήνας. 5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ (λόγῳ *N(K)O*) ὁ Παῦλος

καὶ μῆνας ἐξ διδασκῶν ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν (οὖν *K*) ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν (ἀνεσχόμενην *N(k)O*) ὑμῶν· 15 εἰ δὲ (ζητήματά *N(K)O*) ἐστὶν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὤψεσθε αὐτοί· κριτὴς (γὰρ *k*) ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες (οἱ Ἑλληνες *K*) Σωσθένην τὸν

ἀρχισυνάγωγον ἔτυπον ἔμπροσθεν τοῦ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν (ἔμελεν. *NK(O)*) 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδεξασθαι αὐτόν· ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος 28 εὐτόνως κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλὴν· γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 (κατήντησαν *N(K)O*) ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν δὲ εἰς Ἑφεσον· κἀκεῖνους κἀκεῖνους χριστὸν Ἰησοῦν.

κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν (διελέξατο *N(k)O*) τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι (παρ' αὐτοῖς *k*) οὐκ ἐπένευσεν· 21 ἀλλ' (ἀποταξάμενος *N(k)O*) (καὶ *no*) (αὐτοῖς *k*) εἰπὼν (δεῖ *KO*) (με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· *K*) πάλιν (δὲ *k*) ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, (καὶ *k*) ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἑφέσου. 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν· 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, (ἐπιστηρίζων *NK(o)*) πάντας τοὺς μαθητάς. 24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἑφεσον δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ (Ἰησοῦ *N(K)O*) ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτόν καὶ

19 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη (κατελθεῖν *N(k)O*) εἰς Ἑφεσον καὶ (εὗρεῖν *N(k)O*) τινὰ μαθητάς, 2 εἰπέν (τε *no*) πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ (εἶπον *k*) πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 εἰπέν τε (πρὸς αὐτούς· *k*) εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 Εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης (μὲν *k*) ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν (Χριστὸν *K*) Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ· 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὥσει (δώδεκα. *N(k)O*) 8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. 9 ὥς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν

τῇ σχολῇ Τυράννου (τινός. *k*) 10 τοῦτο περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἑτῇ δύο, ὥστε πάντας τοὺς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον τοῦ κυρίου (Ἰησοῦ, *K*) Ἰουδαίους τε καὶ ἀργυρίου μυριάδας πέντε. 20 οὕτως κατὰ Ἑλλήνας. 11 δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας ὁ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ἠῤῥξανεν καὶ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, 12 ὥστε ἴσχυεν. 21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας (ἀποφέρεισθαι ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν *NK(O)*) ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς ἡ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' Ἱεροσόλυμα εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι αὐτῶν τὰς νόσους τὰ τε πνεύματα τὰ με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 πονηρὰ (ἐκπορεύεσθαι *N(k)O*) (ἀπ' *k*) ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο (αὐτῶν. *K*) 13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες (καὶ τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ *N(k)O*) τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων Ἑραστον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας Ἀσίαν. 23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες (ὀρκίζω *N(K)O*) ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν (ὁ *k*) Παῦλος ἀργυροκόπος ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ (τινος *N(k)O*) Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ (οἱ *k*) ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν (αὐτοῖς· *no*) ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τὸν (μὲν *no*) Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν ἐργασίας ἢ εὐπορία (ἡμῖν *N(k)O*) ἐστιν, Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον καὶ (ἐφαλόμενος *N(k)O*) ὁ ἄνθρωπος ἐπ' Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, (καὶ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν *k*) (κατακυριεύσας *NK(o)*) (ἀμφοτέρων ὄχλον λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ *N(K)O*) ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν ἐλθεῖν ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τοῖς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, κατοικοῦσιν τὴν Ἐφεσον καὶ (ἐπέπεσεν μέλλειν (τε *N(k)O*) καὶ καθαιρεῖσθαι *NK(o)*) φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ (τῆς μεγαλειότητος *N(k)O*) αὐτῆς ἦν ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 18 πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες μεγάλη ἡ Ἀρτεμις πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις (ὅλη *K*)

τῆς συγχύσεως ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους (τοῦ *k*) Παύλου. 30 (Τοῦ *k*) Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἔνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου (συνεβίβασαν *N(k)O*) Ἀλέξανδρον προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεισας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 (ἐπιγνόντες *N(k)O*) δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων (ὡς *NK(o)*) ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφεσίοι, τίς γάρ ἐστιν (ἀνθρώπων *N(k)O*) ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης (θεᾶς *k*) Ἀρτεμίδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν (θεὸν *N(k)O*) (ἡμῶν. *N(K)O*) 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλεῖτωσαν ἀλλήλοις. 39 εἰ δέ τι (περαιτέρω *N(K)O*) ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι

στάσεως περὶ τῆς σήμερον μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα (ἀποδοῦναι *NK(o)*) λόγον (περὶ *no*) τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

20 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον (μεταπεμψάμενος *N(k)O*) ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ (παρακαλέσας *NO*) ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν (πορεύεσθαι *N(k)O*) εἰς (τὴν *k*) Μακεδονίαν. 2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο (γνώμης *N(k)O*) τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ (ἄχρι τῆς Ἀσίας *KO*) Σώπατρος (Πύρρου *NO*) Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκουῦνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δὲ Τύχικος καὶ Τρόφιμος, 5 οἷτοι (δὲ *no*) (προελθόντες *NK(o)*) ἔμμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· 6 ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε (ὅπου *N(k)O*) διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ. 7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων (ἡμῶν *N(K)O*) (μαθητῶν τοῦ *k*) κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς μέλλων ἐξίεναι τῇ ἐπαύριον παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ (ἦμεν *N(K)O*) συνηγμένοι. 9 (καθεζόμενος *N(k)O*) δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ,

διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, καὶ (πολλῶν *Κ*) δακρύων καὶ πειρασμῶν
 κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπесεν ἀπὸ τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς
 τοῦ τριστεγού κάτω καὶ ἦρθη νεκρός. τῶν Ἰουδαίων· 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην
 10 καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν
 καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε· καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους,
 ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ
 ἀναβάς δὲ καὶ κλάσας (τὸν *νο*) ἄρτον Ἑλλήσιν τὴν εἰς (τὸν *Κ*) θεὸν μετάνοιαν
 καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας καὶ πίστιν (τὴν *Κ*) εἰς τὸν κύριον ἡμῶν
 ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον Ἰησοῦν (Χριστόν. *ΚΟ*) 22 Καὶ νῦν ἰδοὺ
 δὲ τὸν παῖδα ζῶντα καὶ παρεκλήθησαν δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς
 οὐ μετρίως. 13 ἡμεῖς δὲ (προελθόντες Ἱερουσαλὴμ τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι
 ἐπὶ *ΝΚ(ο*)) τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν (ἐπὶ μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 Ν(κ)Ο) τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται (μοι *ΝΟ*)
 ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν.
 διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 24 ἀλλ' οὐδενὸς (λόγου *Ν(κ)Ο*) ποιοῦμαι
 14 ὡς δὲ (συνέβαλλεν *Ν(κ)Ο*) ἡμῖν εἰς (οὐδὲ ἔχω *Κ*) τὴν ψυχὴν (μου *Κ*)
 τὴν Ἀσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς (τελειῶσαι *ΝΚ(ο*))
 εἰς Μιτυλήνην· 15 κάκειθεν κάκειθεν τὸν δρόμον μου (μετὰ χαρᾶς *Κ*) καὶ τὴν
 ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου
 (ἄντικρυς *Ν(κ)Ο*) Χίου, τῇ δὲ ἐτέρᾳ Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 παρεβάλομεν εἰς Σάμον (καὶ μείναντες ἐν χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα
 Τρωγυλλίῳ, *Κ*) τῇ (δὲ *νο*) ἐχομένῃ ὅτι οὐκέτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου
 ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 (κεκρίκει ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων
 Ν(κ)Ο) γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν βασιλείαν (τοῦ θεοῦ. *Κ*) 26 (διότι
 τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ *Ν(κ)Ο*) μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον
 χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς (εἰμι *Ν(κ)Ο*) ἀπὸ τοῦ
 γὰρ εἰ δυνατόν (εἴη *Ν(κ)Ο*) αὐτῷ τὴν αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην
 ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν
 Ἱεροσόλυμα. 17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε (οὖν *Κ*)
 πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο τοὺς ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς
 πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους,
 παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ (κυρίου
 ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' καὶ *Ο*) θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ
 ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 Ἐγὼ (γὰρ
 τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην 19 δουλεύων *Κ*) οἶδα (τοῦτο *Κ*) ὅτι εἰσελεύσονται
 τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης μετὰ τὴν ἀφίξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς

ὕμᾱς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, **30** καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες εἰς Συρίαν καὶ (κατήλθομεν *N(k)O*) λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω (αὐτῶν. *NK(o)*) ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. **4** (καὶ **31** διὸ γρηγορεῖτε μνημονεύοντες ὅτι *k*) Ἀνευρόντες (δὲ *no*) τοὺς μαθητὰς τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ, οἵτινες μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. **32** τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς (ἀδελφοί (ἐπιβαίνειν *N(k)O*) εἰς Ἱεροσόλυμα. **5** *K*) τῷ (θεῷ *NK(O)*) καὶ τῷ λόγῳ τῆς ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξατίσαι τὰς ἡμέρας, χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ (οἰκοδομῆσαι ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων *N(k)O*) καὶ δοῦναι (ὕμῖν *k*) (τὴν *no*) ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. **33** ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν (προσευξάμενοι *N(k)O*) ἐπεθύμησα· **34** αὐτοὶ (δὲ *k*) γινώσκετε **6** (ἀψησασάμεθα *N(k)O*) ἀλλήλους ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' καὶ (ἀνέβημεν *N(k)(o)*) εἰς τὸ πλοῖον, ἑμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐται. **35** ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. **7** πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ δεξιᾶ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς ἐμείναμεν Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. **8** Τῇ δὲ ἐπαύριον μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. **36** καὶ ταῦτα ἐξελθόντες (οἱ περὶ τὸν Παῦλον *K*) εἰπὼν θεὸς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν (ἦλθομεν *NK(O)*) εἰς Καισάρειαν, καὶ αὐτοῖς προσήξατο. **37** ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν εὐαγγελιστοῦ (τοῦ *k*) ὄντος ἐκ τῶν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. **9** τούτῳ **38** ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ὃ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι εἰρήκει ὅτι οὐκέτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ προφητεῦσαι. **10** Ἐπιμενόντων δὲ (ἡμῶν πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ *K*) ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἦλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκειθεν κάκειθεν εἰς Πάταρα. **2** καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. **3** οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας (ἀναφάναντες *NK(o)*) δὲ τὴν Κύπρον καὶ Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαθος, **11** καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας (τε *k*) (ἑαυτοῦ *N(k)O*) τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δῆσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. **12** ὥς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα,

παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι ἔχοντες (ἐφ' *NK(ο)*) ἑαυτῶν· 24 τούτους
 τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ· παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ
 13 (τότε *N(k)O*) ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος· τί δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα (ξυρήσονται
 ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου *N(k)O*) τὴν κεφαλὴν, καὶ (γινώσκονται
 τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι *N(k)O*) πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ
 ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς
 ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ φυλάσσω τὸν νόμον. 25 περὶ δὲ τῶν
 κυρίου Ἰησοῦ. 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς (ἐπεστείλαμεν
 ἡσυχάσαμεν εἰπόντες τοῦ κυρίου τὸ θέλημα *NK(O)*) κρίναντες (μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν
 (γινέσθω. *N(k)O*) 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας αὐτοῦ εἰ μὴ *K*) φυλάσσεσθαι αὐτοῦς
 ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ (τὸ *k*) αἷμα καὶ
 Ἱεροσόλυμα. 16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν πνικτὸν καὶ πορνείαν. 26 Τότε ὁ Παῦλος
 μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
 παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερὸν
 ἀρχαίῳ μαθητῇ. 17 Γενομένων δὲ ἡμῶν διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν
 εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως (ἀπεδέξαντο τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ
 N(k)O) ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 τῇ δὲ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. 27 ὡς
 ἐπιούση εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς δὲ ἔμελλον αἱ ἐπτά ἡμέραι συντελεῖσθαι,
 Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι
 πρεσβύτεροι. 19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν
 ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας
 θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας 28 κρίζοντες ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε.
 αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
 τὸν (θεόν, *N(K)O*) (εἰπόν *NK(ο)*) τε καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου
 αὐτῷ· θεωρεῖς ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες πάντας (πανταχῇ *N(k)O*) διδάσκων, ἔτι
 εἰσὶν (ἐν τοῖς *NO*) (Ἰουδαίοις *N(k)O*) τε καὶ Ἑλλήνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν
 τῶν πεπιστευκότων καὶ πάντες ζηλωταὶ καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.
 τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. 21 κατηχήθησαν 29 ἦσαν γὰρ (προεωρακότες *NK(ο)*)
 δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει
 ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν
 Ἰουδαίους λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις
 τὰ τέκνα μὴδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ
 22 τί οὖν ἐστιν; πάντως (δεῖ πλῆθος ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἰλκον αὐτὸν
 συνελθεῖν *K*) ἀκούσονται (γὰρ *k*) ὅτι ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ
 ἐλήλυθας. 23 τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι θύραι. 31 ζητούντων (τε *N(k)O*) αὐτὸν
 λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς

σπείρης ὅτι ὅλη (συγχύννεται *N(k)O*) ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἱερουσαλήμ· 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. Καὶ φησὶν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον 3 ἐγὼ (μέν *k*) εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, τὸν Παῦλον. 33 (τότε *NK(o)*) ἐγγίσας ὁ ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος δεθῆναι ἀλύσειν δυσὶν καὶ ἐπυνθάνετο κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρώου νόμου, τίς (ἀν *k*) εἷη καὶ τί ἐστὶν πεποικώς, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι (ἐπεφώνουν *N(k)O*) ὑμεῖς ἐστε σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ἐν τῷ ὄχλῳ, μὴ (δυναμένου *N(k)O*) δὲ ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου δεσμεύων (αὐτοῦ *no*) γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς καὶ γυναικάς, 5 ὥς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν τοὺς ἀδελφούς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἡκολούθει γὰρ τὸ ἄζων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς πληθος τοῦ λαοῦ (κράζοντες *N(k)O*) Ἱερουσαλήμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 ἐγένετο δὲ αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; περιαστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ· 7 ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ κύριε; εἶπέν τε τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχίλιους ἄνδρας πρὸς με· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ τῶν σικαρίων; 39 Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς τῆς ἐθεάσαντο (καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, *K*) Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός δέομαι δέ σου· ἐπίτρεψόν μοι λαλήσαι μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ κύριος εἶπεν πρὸς με· ἀναστὰς πορεύου εἰς ὁ Παῦλος ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν Δαμασκόν, κἀκεῖ κἀκεῖ σοι λαληθήσεται κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ, πολλῆς δὲ περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 σιγῆς γενομένης (προσεφώνησεν *NK(o)*) ὥς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων· φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν

22 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς (νυνὶ *N(k)O*) συνόντων μοι ἤλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ (εὐλαβὴς *N(k)O*)

κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ *N(k)O*) αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν εἶπας πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 μάλιστα ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἔλθων πρὸς με καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἦν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 Ὡς ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ κἀγὼ αὐτῇ τῇ δὲ (προέτειναν *N(k)O*) αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσιν, ὥρα ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν· εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατοντάρχης προσελθὼν στόματος αὐτοῦ· 15 ὅτι ἔξη μάρτυς αὐτῷ τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· (ὄρα πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ *K*) τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἤκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ βάπτισαι καὶ ἀπόλousαι τὰς ἁμαρτίας ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, (εἰ σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα (αὐτοῦ. *k*) σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. 28 *N(K)O*) 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι ἀπεκρίθη (δὲ *N(k)O*) ὁ χιλιάρχος· ἐγὼ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει 18 ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζουν. παραδέχονται σου (τὴν *k*) μαρτυρίαν καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ κἀγὼ εἶπον· κύριε, Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς. αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἡμῖν φυλακίζων 30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται (ὑπὸ *N(k)O*) πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτόν (ἀπὸ τῶν τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ δεσμῶν *K*) καὶ ἐκέλευσεν (συνελθεῖν αὐτὸς ἡμῖν ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν (τῇ *N(k)O*) τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ (πᾶν *N(k)O*) ἀναιρέσει αὐτοῦ *K*) καὶ φυλάσσων τὰ τὸ συνέδριον (αὐτῶν, *k*) καὶ καταγαγὼν ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 καὶ τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. εἶπεν πρὸς με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη **23** Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. 3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτόν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ ἀθῆ κρύνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν

κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως εἶπαν· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 ἦσαν 5 ἕφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν ὅτι ἐστὶν ἀρχιερέως· γέγραπται γὰρ (ὅτι συνωμοσίαν (ποιησάμενοι· *N(k)O*) 14 *no*) ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεις οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν κακῶς. 6 Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς Φαρισαίων (ἔκραζεν *N(k)O*) ἐν τῷ γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς (Φαρισαίων· *N(K)O*) περὶ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως (αὐριον ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ *K*) καταγάγῃ αὐτὸν (εἰς *N(k)O*) ὑμᾶς κρίνομαι. 7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ (εἰπόντος ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον *N(k)(o)*) ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει καὶ (τῶν *k*) Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ αὐτὸν ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου μὴ εἶναι ἀνάστασιν (μήτε *N(k)O*) ἄγγελον (τὴν ἐνέδραν, *N(k)O*) παραγενόμενος καὶ μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τὰ ἀμφοτέρα. 9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ μέγαλη· καὶ ἀναστάντες (τινὲς *NO*) (τῶν Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἕφη· τὸν γραμματέων *N(k)O*) τοῦ μέρους τῶν νεανίαν τοῦτον (ἀπάγαγε *NK(o)*) πρὸς Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαι τι αὐτῷ. κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος τὸν χιλιάρχον καὶ φησὶν· ὁ δέσμιος Παῦλος (μὴ θεομαχῶμεν; *K*) 10 πολλῆς δὲ προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον (γινομένης *N(k)O*) στάσεως, (φοβηθεὶς τὸν (νεανίσκον *N(k)O*) ἀγαγεῖν πρὸς σὲ *N(k)O*) ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῇ ὁ ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενος Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ (καταβὰν *NK(o)*) (καὶ *k*) ἀρπάσαι ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ παρεμβολήν. 11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί ἐπιστάς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· θάρσει σε ὅπως αὐριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς (Παῦλε· *k*) ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ εἰς τὸ συνέδριον ὡς (μέλλον *N(K)(O)*) τι ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ καὶ ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. 12 Γενομένης σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς, ἐνεδρεύουσιν δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν (οἱ γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους Ἰουδαῖοι *N(k)O*) ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν

ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ *N(k)O*) σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
 ἀνέλωσιν αὐτὸν καὶ νῦν εἰσιν ἕτοιμοι παρεμβολήν· 33 οἵτινες εἰσελθόντες
 προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν· εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν
 22 Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσεν τὸν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν
 (νεανίσκον *N(k)O*) παραγγείλας μηδενὶ Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ (ὁ ἡγεμὼν
 ἐκλαλήσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς *k*) καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας
 με. 23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας,
 τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἐτοιμάσατε 35 διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ
 στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν κατήγοροί σου παραγένωνται. (κελεύσας
 ἕως Καισαρείας καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα *N(k)O*) (τε *k*) ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ
 καὶ δεξιολάβους διακοσίους ἀπὸ τρίτης Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.
 ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παραστήσαι, 24 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ
 ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ (τῶν *k*)
 πρὸς Φήλικά τὸν ἡγεμόνα· 25 γράψας πρεσβυτέρων (τινῶν *NO*) καὶ ῥήτορος
 ἐπιστολὴν (ἔχουσιν *N(k)O*) τὸν τύπον Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ
 τοῦτον· 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντος
 ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος
 τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων λέγων· πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
 καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, σοῦ καὶ (διορθωμάτων *N(K)O*) γινομένων
 ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας
 (αὐτόν *k*) μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 3 πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα,
 βουλόμενός (τε ἐπιγινῶναι *N(k)O*) τὴν κράτιστε Φήλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4
 αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ κατήγαγον ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ
 (αὐτόν *k*) εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· 29 ὃν ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπεικειᾶ.
 εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ 5 εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν
 νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ καὶ κινουῖντα (στάσεις *N(K)O*) πᾶσιν
 δεσμῶν ἔχοντα ἐγκλημα. 30 μηνυθείσης δέ τοις Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην
 μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα (μέλλειν *k*) πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων
 ἔσεσθαι (ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων *K*) (ἐξαιτίας αἱρέσεως· 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασεν
 NK(O)) ἔπεμψα πρὸς σὲ παραγγείλας βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν (καὶ κατὰ
 καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν.
 ἐπὶ σοῦ. (ἔρρωσο *KO*) 31 Οἱ μὲν οὖν *k*) 7 (παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλιάρχος
 στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν
 ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ (τῆς ἀπήγαγε, *K*) 8 (κελεύσας τοὺς κατηγόρους
 k) νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. 32 τῇ δὲ αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· *K*) παρ' οὗ δυνήσῃ
 ἐπαύριον ἔασαντες τοὺς ἱππεῖς (ἀπέρχεσθαι αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων

ἐπιγινῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. (ἐν ἐμοὶ *ko*) ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ 9 (συνεπέθεντο *N(k)O*) δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τοῦ συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπεκρίθη φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι (τε *N(k)O*) ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σήμερον (ἐφ' *N(k)O*) ὑμῶν. 22 (Ἀκούσας σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος ταῦτα *K*) Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ εὐθύμως τὰ περὶ ἑαυτοῦ ἀπολογοῦμαι· 11 ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ δυναμένου σου (ἐπιγινῶναι *N(k)O*) ὅτι οὐ εἴπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι (ἢ *K*) (δώδεκα διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς. 23 διαταξάμενος *N(k)O*) ἄφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων (εἰς (τε *K*) τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι (τὸν *K*) *N(k)O*) Ἱερουσαλὴμ· 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ (αὐτὸν, *N(k)O*) ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινὰ διαλεγόμενον ἢ κωλύειν τῶν ιδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν (ἢ (ἐπίστασιν *N(k)O*) ποιοῦντα ὄχλου οὔτε προσέρχεσθαι *K*) αὐτῷ. 24 Μετὰ δὲ ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ 13 (οὐδὲ *N(k)O*) παραστῆσαι δύνανταί σὺν Δρουσίλλῃ τῇ (ιδίᾳ *N(k)O*) γυναικὶ (σοι *N(k)O*) περὶ ὧν (νυνὶ *N(k)O*) οὕσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἴρεσιν (Ἰησοῦν *NO*) πίστεως. 25 διαλεγομένου οὕτως λατρεύω τῷ πατρίῳ θεῷ πιστεύων δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ (τοῖς ἐν καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος (ἔσεσθαι *no*) τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15 *K*) ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· ἐλπὶδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι μετακαλέσομαί σε· 26 ἅμα (δὲ *K*) καὶ (νεκρῶν *K*) δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ 16 ἐν τούτῳ (καὶ *N(k)O*) αὐτὸς ἀσκῶ τοῦ Παύλου (ὅπως λύσῃ αὐτόν, *K*) διὸ ἀπρόσκοπον συνείδησιν (ἔχειν *NK(o)*) καὶ πυκνότερον αὐτόν μεταπεμπόμενος πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους (διὰ ὠμίλει αὐτῷ. 27 Διετίας δὲ πληρωθείσης *N(k)O*) (παντός. *N(k)O*) 17 δι' ἐτῶν ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον, δὲ πλείονων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ θέλων τε (χάριτα *N(k)O*) καταθέσθαι τοῖς ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον 18 ἐν (αἷς *N(k)O*) εὐρόν με ἡγνισμένον δεδεμένον.

ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 οὓς (ἔδει *N(k)O*) ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωςαν (εἴ *K*) τί εὔρον

25 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 ἐνεφάνισάν (τε *N(k)O*) αὐτῷ (οἱ *N(k)O*) (ἀρχιερεῖς *N(k)O*) καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου

καὶ παρεκάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 13 κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας Ἱεροσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 Ὁ μὲν οὖν Καισάρειαν (ἀσπασάμενοι *N(k)O*) τὸν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον (εἰς Φῆστον. 14 ὥς δὲ πλείους ἡμέρας (διέτριβον Καισάρειαν, *N(k)O*) ἑαυτὸν δὲ μέλλειν *NK(o)*) ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνὴρ τίς ἐστιν φησιν δυνατοὶ συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορεῖτωσαν περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα αὐτοῦ. 6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι (οὐ *NO*) πλείους (ὀκτῶ *NO*) ἢ δέκα, τῶν Ἰουδαίων αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταβάς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον (καταδίκη· *N(k)O*) 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθη καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι Παῦλον ἀχθῆναι. 7 Παραγενομένου δὲ τινος ἀνθρώπου (εἰς ἀπώλειαν *K*) πρὶν ἢ ὁ αὐτοῦ περιέστησαν (αὐτὸν *NO*) οἱ ἀπὸ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι κατηγοροῦς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα (καταφέροντες περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων *N(k)O*) (κατὰ τοῦ Παύλου, *K*) ἃ οὐκ οὖν αὐτῶν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 (τοῦ Παύλου *no*) ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ ἀπολογουμένου (αὐτοῦ *k*) ὅτι οὔτε εἰς βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. 9 Ὁ Φῆστος αἰτίαν (ἔφερον *N(k)O*) ὧν ἐγὼ ὑπενόουν δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, (πονηρῶν· *N(O)*) 19 ζητήματα δέ τινα ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς ἐκεῖ περὶ τούτων αὐτὸν καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθηνηκότος, ὃν (κριθῆναι *N(k)O*) ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ Παῦλος ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστῶς ἐγὼ (εἰς *k*) τὴν περὶ (τούτων *N(k)O*) εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς (ἡδίκησα, *NK(o)*) ὥς καὶ σὺ κάλλιον Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ ἐπιγινώσκεις 11 εἰ μὲν (οὖν *N(k)O*) τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου ἐπέπραχά τι, οὐ τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν διάγνωσιν ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἐστὶν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς ἕως οὗ (ἀναπέμψω *N(k)O*) αὐτὸν πρὸς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἐπικαλοῦμαι. 12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας (ἔφη· *k*) ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. (ὁ δὲ *k*) αὐρίον

φησιν ἀκούσῃ αὐτοῦ. **23** Τῇ οὖν ἐπαύριον μου ἔν (τε *no*) Ἱεροσολύμοις ἴσασιν ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης πάντες οἱ Ἰουδαῖοι **5** προγινώσκοντές με μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν ὅτι κατὰ εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε (τοῖς *k*) τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας χιλιάρχους καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος **6** καὶ νῦν (οὖσιν *k*) τῆς πόλεως καὶ κελεύσαντος ἐπ' ἐλπίδι τῆς (εἰς *N(k)O*) τοὺς πατέρας τοῦ Φήστου ἦχθη ὁ Παῦλος. **24** Καί φησιν ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ ὁ Φήστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες θεοῦ ἔσθηκα κρινόμενος, **7** εἰς ἣν τὸ οἱ (συμπαρόντες *NK(o)*) ἡμῖν ἄνδρες, δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενεῖα νύκτα καὶ θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ (ἅπαν *N(k)O*) τὸ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι, περὶ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων (ἐνέτυχόν *NK(o)*) ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι (Ἀγρίππα *K*) ὑπὸ μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε (βοῶντες (τῶν *k*) Ἰουδαίων, βασιλεῦ, **8** τί ἄπιστον *N(k)O*) μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. **25** κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγὼ δὲ (κατελαβόμην *N(k)O*) μηδὲν ἐγείρει; **9** Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, (καὶ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν *k*) αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου πολλὰ ἐναντία πράττει, **10** ὃ καὶ ἐποίησα ἐν τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν (αὐτόν. *k*) Ἱεροσολύμοις καὶ πολλοὺς (τε *no*) τῶν **26** περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ ἀγίων ἐγὼ (ἐν *no*) φυλακαῖς κατέκλεισα οὐκ ἔχω, διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον· ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί **11** καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις (γράφω· *N(k)O*) **27** ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον αἰτίας σημάναι.

26 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεται σοι (περὶ *N(k)O*) σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· **2** περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι· **3** μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους (ἐθῶν *NK(o)*) τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαι (σου *k*) μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. **4** Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει

ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. **12** ἐν οἷς (καὶ *k*) πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς (παρὰ *k*) τῶν ἀρχιερέων **13** ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. **14** πάντων (τε *N(k)O*) καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν (λέγουσαν *N(k)O*) πρὸς με (καὶ λέγουσαν *k*) τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. **15** ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἰ κύριε; ὁ

δὲ (κύριος *no*) εἶπεν· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ὄν σὺ διώκεις. **16** ἀλλ' ἀνάστηθι καὶ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. **26** ἐπίσταται γὰρ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ ὥφθην σοι προχειρίσασθαι σε ὑπηρέτην παρρησιαζόμενος λαῶ· λανθάνειν γὰρ καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδές (με *NO*) ὧν αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· τε ὀφθήσομαί σοι, **17** ἐξαιρούμενός σε οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ (ἐκ *no*) τῶν ἐθνῶν, τοῦτο. **27** πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς εἰς οὓς (ἐγὼ *N(K)O*) ἀποστέλλω σε **18** προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. **28** Ὁ δὲ ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ (ἐπιστρέψαι Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον (ἔφη· *k*) ἐν *NK(o)*) ἀπὸ σκοτόους εἰς φῶς καὶ τῆς ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν (ποιήσαι. ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ *N(k)O*) **29** ὁ δὲ Παῦλος (εἶπεν· *k*) λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληρὸν εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. **19** ἐν (μεγάλῳ *N(k)O*) οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον ἀπειθής τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, **20** ἀλλὰ γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος καὶ ἐγὼ εἰμι τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν (τε *no*) καὶ παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. **30** (καὶ Ἱεροσολύμοις, (εἰς *k*) πᾶσάν τε τὴν χώραν ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ *K*) ἀνέστη (τε τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν (ἀπήγγελλον *no*) ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἢ τε *N(k)O*) μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς **31** καὶ τὸν θεὸν ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους πρᾶσσοντας. **21** ἔνεκα τούτων με (οἱ *k*) λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι (ὄντα *n*) ἐν ἄξιόν (τι *NO*) πρᾶσσει ὁ ἄνθρωπος τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. **22** οὗτος. **32** Ἀγρίππας δὲ τῷ Φίστῳ ἔφη· ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς (ἀπὸ *N(k)O*) ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

(μαρτυρόμενος *N(k)O*) μικρῷ τε καὶ **27** ὧς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς Ἰταλίας, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. **2** ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ (μέλλοντι *N(k)O*) πλεῖν (εἰς *no*) τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνης Θεσσαλονικέως. **3** τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν

πρὸς τοὺς φίλους (πορευθέντι *N(k)O*) τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐρακύλων.
 ἐπιμελείας τυχεῖν. 4 κάκειθεν κάκειθεν 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ
 ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ
 διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ
 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ τι ὑποδραμόντες καλούμενον (Καῦδα
 Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εἰς *N(K)O*) ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
 Μύρα τῆς Λυκίας. 6 κάκεῖ κάκεῖ εὐρὼν γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἦν ἄραντες
 ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρίνον βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ
 πλεόν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς πλοῖον φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν
 εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις ἐκπέσωσιν χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως
 βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ ἐφέροντο. 18 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων
 τὴν Κνίδον μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο. 19 καὶ τῇ
 ἀνέμου ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου
 Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι (ἔρριψαν *N(K)O*) 20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε
 αὐτὴν ἦλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας,
 Καλοὺς λιμένας, ὧς ἐγγὺς πόλις ἦν Λασαία. χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου λοιπὸν
 9 ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος περιηρεῖτο ἐλπίς πᾶσα τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς.
 ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν 21 πολλῆς (τε *N(k)O*) ἀσιτίας ὑπαρχούσης
 νηστεῖαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν
 Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι εἶπεν· Ἔδει μέν, ὧς ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς
 μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαι
 τοῦ (φορτίου *N(k)O*) καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ
 καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
 πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλήν
 καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς τοῦ πλοίου. 23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ
 ὑπὸ (τοῦ *k*) Παύλου λεγομένοις. 12 νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμι (ἐγὼ *n*) ὧς καὶ
 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος λατρεύω ἄγγελος 24 λέγων· μὴ φοβοῦ,
 πρὸς παραχειμασίαν οἱ πλείονες ἔθεντο Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ
 βουλὴν ἀναχθῆναι (ἐκεῖθεν, *N(k)O*) κεχαρίσταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας
 εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες πιστεύω
 Φοίνικα παραχειμάσαι λιμένα τῆς Κρήτης γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον
 βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χώρον. λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ
 13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ
 τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες νῦξ ἐγένετο διαφορομένων ἡμῶν ἐν
 ἄσσοι παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς
 οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς

χώραν· 28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιάς ὃν (ἐβουλεύοντο, *N(k)O*) εἰ (δύναιντο, εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν *NK(O)*) (ἐξῴσαι *NK(O)*) τὸ πλοῖον. 40 βολίσαντες εὗρον ὀργυιάς δεκαπέντε· 29 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν φοβούμενοι τε μή που (κατὰ *N(k)O*) θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν τραχεῖς τόπους (ἐκπέσωμεν, *NK(O)*) πηδαλίων καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα ἐκ πρύμνης ρίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας τῇ πνεύσει κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. ἤρχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου ἐπέκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῶρης ἀγκύρας ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. 42 μελλόντων ἐκτείνειν 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις ἂν τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς ἐκκολυμβήσας (διαφύγη, *N(k)O*) 43 ὁ δὲ σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἡμέρα ἥμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ ἀπορίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων· 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου, καὶ προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε μηθὲν οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς γῆν.

(μεταλαβεῖν *N(k)O*) τροφῆς· τοῦτο γὰρ 28 καὶ διασωθέντες τότε (ἐπέγνωμεν *N(K)O*) ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται· 2 οἱ (τε *N(k)O*) βάρβαροι παρείχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· (ἄψαντες *N(k)O*) γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων (τι *no*) πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν ἔχιδνα (ἀπὸ *N(k)O*) τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεὺς ἐστίν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη

ζῆν οὐκ εἶασεν. **5** Ὁ μὲν οὖν (ἀποτινάξας ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας *NK(o)*) τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν τῷ θεῷ ἔλαβεν θάρσος. **16** Ὅτε δὲ οὐδὲν κακόν. **6** οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν (εἰσήλθομεν *N(k)O*) εἰς Ῥώμην, (ὁ μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω ἑκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων τῷ στρατοπεδάρχῃ *K*) ἐπετράπη τῷ (δὲ καὶ θεωροῦντων μηδὲν ἄτοπον εἰς *k*) Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ αὐτὸν γινόμενον (μεταβαλλόμενοι *N(k)O*) φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. **17** Ἐγένετο ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. **7** Ἐν δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν (τὸν *k*) (αὐτὸν *N(K)O*) τοὺς ὄντας χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτοὺς· ἐγώ, ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. **8** Ἐγένετο ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθελον τοῖς πατρώοις, καὶ (δυσεντερίῳ *N(k)O*) συνεχόμενον δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς κατακεῖσθαι πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, **18** οἵτινες καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. **9** Τούτου (δὲ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν *N(k)O*) γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν ἐμοί· **19** ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο ἡναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα οὐχ καὶ ἐθεραπεύοντο· **10** οἱ καὶ πολλαῖς ὥς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι (κατηγορεῖν· τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις *N(k)O*) **20** διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν ἐπέθεντο τὰ πρὸς (τὰς χρείας· *N(k)O*) **11** παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας (ἀνήχθημεν *NK(o)*) ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν τῇ νήσῳ, τὴν ἄλυσιν ταύτην περικείμεαι. **21** οἱ δὲ Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις· πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα **12** καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, **13** ὅθεν οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν (περιελόντες *N(K)O*) κατηντήσαμεν εἰς ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ Ῥήγιον καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου πονηρόν. **22** ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους **14** ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς περὶ μὲν γὰρ τῆς οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν (παρ' αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστίν ὅτι *N(k)O*) αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτὰ· καὶ πανταχοῦ ἀντιλέγεται. **23** Ταξάμενοι δὲ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθαμεν. **15** κάκειθεν αὐτῷ ἡμέραν (ἦλθον *N(k)O*) πρὸς αὐτὸν κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο ἡμῶν (ἦλθαν *N(k)O*) εἰς ἀπάντησιν διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν πείθων τε αὐτοὺς (τὰ *k*) περὶ τοῦ Ἰησοῦ,

ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν
 προφητῶν ἀπὸ πρῶτ' ἕως ἑσπέρας. **24** καὶ
 οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ
 ἠπίστουν. **25** ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς
 ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου
 ῥῆμα ἓν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς
 τοὺς πατέρας (ὕμῶν *N(K)O*) **26** (λέγων·
 N(k)O) πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον
 καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε,
 καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε· **27**
 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου,
 καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε
 μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς
 ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
 καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ (ιάσομαι *N(k)O*)
 αὐτούς. **28** Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι
 τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη (τοῦτο *no*) τὸ
 σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
29 (Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον
 οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς
 συζήτησιν. *K*) **30** (Ἐνέμεινεν *N(k)O*)
 δὲ (ὁ Παῦλος *k*) διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ
 μισθώματι καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς
 εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν **31** κηρύσσων
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ
 περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης
 παρρησίας ἀκωλύτως.

Προς Ρωμαίους

1 Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, **2** ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις **3** περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, **4** τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγίωσνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, **5** δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, **6** ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· **7** πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ κλητοῖς ἀγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **8** Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ (περὶ *N(k)O*) πάντων ὑμῶν ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· **9** μάρτυς γὰρ μοῦ ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου **10** δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς **11** ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, **12** τοῦτο δὲ ἐστὶν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. **13** Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν

σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. **14** Ἑλλήσιν τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· **15** οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. **16** οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον (τοῦ χριστοῦ *K*) δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι. **17** δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. **18** Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὁργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, **19** διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανερώσεν. **20** τὰ γὰρ ἄόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοράται, ἢ τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. (aídios g126) **21** διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠυχάριστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· **22** φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν **23** καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν. **24** Διὸ (καὶ *K*) παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν (αὐτοῖς, *N(k)O*) **25** οὔτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν

εὐλόγητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. (αἰῶν τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς ἀγνοῶν ὅτι
g165) 26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε
θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἶ τε γὰρ θήλειαι ἄγει· **5** κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ
αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῶ
εἰς τὴν παρὰ φύσιν, **27** ὁμοίως τε καὶ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως
οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν (καὶ *Ο*) δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, **6** ὃς
τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, **7** τοῖς
αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν
τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν
τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αἰώνιον· (αἰῶνιος **g166)** **8** τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας
αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. **28** καὶ ἀπειθοῦσιν (μὲν *k*) τῇ ἀληθείᾳ,
Καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν θεὸν πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός,
ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς **9** θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν,
καθήκοντα, **29** πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνος· **10** δόξα
(πορνεία, *K*) πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ
μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι-
κακοηθείας, ψιθυριστάς, **30** καταλάλους, **11** οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ
θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, τῷ θεῷ. **12** Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον,
ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
ἀπειθεῖς, **31** ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· **13** οὐ
ἀστόργους (ἀσπόνδους, *K*) ἀνελεήμονας, γὰρ οἱ ἀκροαταὶ (τοῦ *k*) νόμου δίκαιοι
32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ (τοῦ *k*)
ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου νόμου δικαιοθήσονται. **14** ὅταν γὰρ ἔθνη
εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου
συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν. (ποιῶσιν, *N(k)O*) οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες
ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, **15** οἵτινες ἐνδείκνυνται
τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν συμμαρτυρούσης αὐτῶν
τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ
ἀπολογουμένων, **16** ἐν ἡμέρᾳ (ὅτε *NK(o)*)
(κρίνει *N(k)O*) ὁ θεὸς τὰ κρυπτά τῶν
ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ
Χριστοῦ Ἰησοῦ. **17** (Εἰ *N(K)O*) (δὲ *no*)
σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζη καὶ ἐπαναπαύῃ

2 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς
ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον,
σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις
ὁ κρίνων. **2** οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ
τοιαῦτα πράσσοντας· **3** λογίζῃ δὲ τοῦτο,
ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξη
τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ· **4** ἢ τοῦ πλούτου τῆς
χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ

(τῷ *k*) νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 δὲ ἄνθρωπος ψεύστης (καθὼς *NK(o)*) καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου· λόγοις σου καὶ (νικήσεις *N(k)O*) ἐν τῷ 19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι κρίνεσθαί σε. 5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παιδευτὴν δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν ἀδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ μὲν ὁρῶσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἄνθρωπον λέγω· 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 7 εἰ (δὲ *N(k)O*) σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἑμῷ ψεύσματι κλέπτειν κλέπτεις; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν φασὶν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν ἀτιμάζεις; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κρίμα ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν καθὼς ἔνδικόν ἐστιν. 9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ γέγραπται. 25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους νόμον πράσεως· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾦς, τε καὶ Ἑλλήνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν εἶναι 10 καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου δίκαιος οὐδὲ εἷς· 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνίων, φυλάσσει, (οὐχ *N(k)O*) ἡ ἀκροβυστία οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; 27 ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν (ὁ *n*) ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ ἐνός. 13 τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ περιτομῆς παραβάτην νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν ἰδὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· 14 ὧν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή, 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ στόμα ἀρεῆς καὶ πικρίας γέμει. 15 ὁξεῖς τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· 16 σύντριμμα ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· 17 ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ. καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ

3 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἡ ὅστις φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. 21

νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν
 πεφανέρωται μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου δικαιοῦντα τὸν ἄσεβῃ, λογίζεται ἡ πίστις
 καὶ τῶν προφητῶν, **22** δικαιοσύνη δὲ θεοῦ αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. **6** καθάπερ καὶ Δαυὶδ
 διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ
 (καὶ ἐπὶ πάντας *κ*) τοὺς πιστεύοντας θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων **7**
 οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολή. **23** πάντες γὰρ μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν
 ἡμάρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· **8** μακάριος
 θεοῦ **24** δικαιοῦμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ ἀνῆρ (οὗ *N(k)O*) οὐ μὴ λογίσθῃ κύριος
 χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ ἁμαρτίαν. **9** Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ
 Ἰησοῦ, **25** ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἰλαστήριον τὴν περιτομὴν ἣ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν;
 διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι εἰς λέγομεν γὰρ (ὅτι *κ*) ἐλογίσθη τῷ
 ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. **10**
 πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ
 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ· **26** πρὸς (τὴν *no*) ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ'
 ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ ἐν ἀκροβυστίᾳ· **11** καὶ σημεῖον ἔλαβεν
 νῦν καιρῷ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς
 δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. **27** Ποῦ πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι
 οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων
 νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ
 πίστεως. **28** λογιζόμεθα (γὰρ *N(k)O*) αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, **12** καὶ πατέρα
 δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον
 νόμου. **29** ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον, οὐχὶ ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν
 (δὲ *κ*) καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, **30** (εἴπερ τῆς ἐν (τῇ *κ*) ἀκροβυστία (τῆς *κ*)
 εἴπερ *N(k)O*) εἰς ὁ θεὸς ὃς δικαιοῦσει πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. **13** οὐ
 περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ
 τῆς πίστεως. **31** νόμον οὖν καταργοῦμεν ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ τὸ κληρονόμον
 διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον αὐτὸν εἶναι (τοῦ *κ*) κόσμου ἀλλὰ διὰ
 ἰσχύοντες.

4 Τί οὖν ἐροῦμεν εὐρηκεῖναι Ἀβραάμ τὸν
 (προπάτορα *N(K)O*) ἡμῶν κατὰ σάρκα;
2 εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει
 καύχημα ἀλλ' οὐ πρὸς (τὸν *κ*) θεόν. **3** τί
 γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ
 τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται
 κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ (τό *κ*) ὀφείλημα· **5**

δικαιοσύνης πίστεως. **14** εἰ γὰρ οἱ ἐκ
 νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ
 κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· **15** ὁ γὰρ νόμος
 ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ (δὲ *N(k)O*) οὐκ
 ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. **16** διὰ τοῦτο
 ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι
 βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι,
 οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ
 πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων

ἡμῶν 17 καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα (ἔτι *NK(O)*) (γὰρ *NK(o)*) Χριστὸς ὄντων
 πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἡμῶν ἀσθενῶν (ἔτι *NO*) κατὰ καιρὸν
 ἐπίστευσεν θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· 7 μόλις γὰρ ὑπὲρ
 νεκρῶν καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· δικαίου τις ἀποθανεῖται, ὑπὲρ γὰρ τοῦ
 18 ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν·
 εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν 8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς
 ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται ἡμᾶς ὁ θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων
 τὸ σπέρμα σου· 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. 9
 πίστει (οὐ *K*) κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ πολλῶ οὖν μᾶλλον δικαιοθέντες νῦν ἐν
 σῶμα ἥδη νεκρωμένον, ἑκατονταετῆς τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθῆσόμεθα δι' αὐτοῦ
 που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες
 Σάρρας, 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ καταλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
 οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες
 τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ 21 καὶ σωθῆσόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· 11 οὐ μόνον
 πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατός δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ
 ἔστιν καὶ ποιῆσαι· 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι' οὗ νῦν τὴν
 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' καταλλαγὴν ἐλάβομεν. 12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ
 αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον
 καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογιζεσθαι, τοῖς εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος,
 πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος
 κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ
 διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἡγέρθη διὰ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ
 τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5 Δικαιοθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην
 (ἔχομεν *NK(o)*) πρὸς τὸν θεὸν διὰ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 δι' οὗ
 καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει
 εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκαμεν,
 καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ
 θεοῦ. 3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ (καυχώμεθα
 NK(o)) ἐν ταῖς θλίψεσιν εἰδότες ὅτι ἡ
 θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ
 ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5
 ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη
 τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
 διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6

εἰς δικαίωμα. 17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. 7 ὁ γὰρ παραπτῶματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ ἀποθανῶν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν διὰ Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι οὐκέτι τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ἀποθνήσκει θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι οὐκέτι ὡς δι' ἐνός παραπτῶματος εἰς πάντας κυριεύει. 10 ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. 11 ἐνός δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι εἰς δικαίωσιν ζωῆς. 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ παρακοῆς τοῦ ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (τῷ κυρίῳ ἡμῶν. *Κ*) κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς 12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι κατασταθήσονται θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν (αὐτῇ οἱ πολλοί. 20 Νόμος δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα ἐν *Κ*) ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μὴδὲ πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας ἢ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θεῷ (ὡσεὶ *N(k)O*) ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. (aīōnios g166) ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν. 15 Τί οὖν;

6 Τί οὖν ἐροῦμεν; (ἐπιμένωμεν *N(k)(o)*) (ἁμαρτήσωμεν, *N(k)O*) ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἶδατε ὅτι ὧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ὧ ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασχῆς. 18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς

ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. **21** τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. **22** νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. (aiōnios g166) **23** τὰ γὰρ ὁψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. (aiōnios g166)

7 Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; **2** ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. **3** ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. **4** Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. **5** ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορήσαι τῷ θανάτῳ. **6** νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος. **7** Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἀμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν οὐκ ἔγνωμεν εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις· **8** ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα

ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἀμαρτία νεκρά· **9** ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἀμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, **10** καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον· **11** ἡ γὰρ ἀμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν· **12** ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. **13** τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ (ἐγένετο *N(k)O*) θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλ' ἡ ἀμαρτία, ἵνα φανῇ ἀμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἀμαρτωλὸς ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. **14** Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν, ἐγὼ δὲ (σάρκινός *N(k)O*) εἰμι πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν. **15** ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. **16** εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· **17** νυνὶ δὲ οὐκέτι οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ' ἡ (οἰκοῦσα *NK(o)*) ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. **18** οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλιν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ (εὗρίσκω. *K*) **19** οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. **20** εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω (ἐγὼ *NK*) τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. **21** εὗρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. **22** συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον,

23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός ἐγείραντος (τὸν *no*) Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με (ἐν *no*) τῷ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας (τὸν *k*) Χριστὸν ἐκ νεκρῶν (Ἰησοῦν *O*) ζωοποιήσει καὶ τὰ μου. 24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ (τοῦ ἐνοικοῦντος με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου *N(k)O*) αὐτοῦ (πνεύματος *N(k)O*) ἐν τούτου; 25 (χάρις *N(K)O*) (δὲ *no*) τῷ ὑμῖν. 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· 13 εἰ γὰρ ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῖ δουλεύω κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν νόμῳ θεοῦ τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας. εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος

8 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. *K*) 2 ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν (σε *N(K)O*) ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. 6 τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη. 7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἐχθρὰ εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται· 9 ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ

διὰ δικαιοσύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος (τὸν *no*) Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν ἐκ νεκρῶν (Ἰησοῦν *O*) ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ (τοῦ ἐνοικοῦντος *N(k)O*) αὐτοῦ (πνεύματος *N(k)O*) ἐν ὑμῖν. 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ θεοῦ εἰσιν. 15 οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας ἐν ᾧ κρᾶζομεν· ἀββὰ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ. 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ εἴπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. 18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 ἡ γὰρ ἀποκαταδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται· 20 τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν·

ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. γὰρ βλέπει τίς, (τί καὶ *ΚΟ*) ἐλπίζει; 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ 25 εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. 26 ὡσαύτως οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ἀρχαὶ οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε (τῇ *Ν(κ)Ο*) (ἀσθενεῖα *Ν(κ)Ο*) ἡμῶν· δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τὸ γὰρ τί (προσευξώμεθα *ΝΚ(ο)*) καθὸ τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι δεῖ οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ ὑπερεντυγχάνει (ὑπὲρ *κ*) (ἡμῶν *κ*) Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ ἔραυνων τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. 28 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ (ὁ θεὸς *Ο*) εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν. 31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 34 τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς (Ἰησοῦς *ΝΟ*) ὁ ἀποθανὼν μᾶλλον δὲ (καὶ *κ*) ἐγερθεὶς (ἐκ νεκρῶν, *Ο*) ὅς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; 36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν

9 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυροῦσής μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἀγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 νηύχνην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. (aiōn g165) 6 Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ οὗτοι Ἰσραὴλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραὰμ πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. 8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ῥεβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μήπω μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ (φαῦλον, *Ν(κ)Ο*) ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν

πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος ἐκ τοῦ καλοῦντος, **12** ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ τῆς θαλάσσης, τὸ (ὕπόλειμμα *N(k)O*) μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι· **13** (καθὼς σωθήσεται· **28** λόγον γὰρ συντελῶν καὶ *NK(o)*) γέγραπται· τὸν Ἰακώβ ἡγάπησα, συντέμνων (ἐν δικαιοσύνῃ ὅτι λόγον τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα. **14** Τί οὖν ἐροῦμεν; συντετμημένον *K*) ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. **15** τῷ γῆς. **29** καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλέησω ὃν ἂν ἐλεῶ καὶ κύριος σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτίρω. **16** ἄρα οὖν οὐ ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος ἀλλὰ τοῦ ἂν ὁμοιωθῆμεν. **30** Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐλεῶντος θεοῦ. **17** λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην Φαραὼ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε ὅπως κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου καὶ τὴν ἐκ πίστεως· **31** Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ δικαιοσύνης εἰς νόμον (δικαιοσύνης *k*) γῆ. **18** ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει οὐκ ἔφθασεν. **32** διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως σκληρύνει. **19** Ἐρεῖς μοι οὖν· τί (οὖν *NO*) ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων (νόμου· *K*) προσέκοψαν ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς (γὰρ *k*) τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος **33** ἀνθέστηκεν; **20** ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε, σὺ καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας καὶ (πᾶς *K*) ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ οὕτως; **21** ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς καταισχυνθήσεται.

τοῦ πληοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι **10** ὁ μὲν εἰς τιμὴν σκευὸς ὁ δὲ εἰς ἀτιμίαν; **22** Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἦνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, **23** καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους ἃ προητοιμάσεν εἰς δόξαν; **24** οὐς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, **25** ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην. **26** καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. **27** Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· ἐὰν ἦ

10 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις (ἡ *k*) πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ (τοῦ *k*) (αὐτῶν *N(k)O*) (ἔστιν *k*) εἰς σωτηρίαν. **2** μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. **3** ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στιῆσαι τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. **4** Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. **5** Μωϋσεῖς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν (αὐτοῖς. *NK(O)*) **6** Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν·

7 ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. (Abyssos g12) 8 ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσης (τὸ ῥῆμα *Ο*) ἐν τῷ στόματί σου (ὅτι *ο*) (κύριον Ἰησοῦν *NK(ο)*) καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασυνθῆσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 Πῶς οὖν (ἐπικαλέσονται *N(k)O*) εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ (πιστεύσωσιν *N(k)O*) οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ (ἀκούσωσιν *N(k)O*) χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ (κηρύξωσιν *N(k)O*) ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; (καθὼς *NK(ο)*) γέγραπται· ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων (εἰρήνην τῶν εὐαγγελιζομένων *K*) τὰ ἀγαθὰ. 16 ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος (Χριστοῦ. *N(K)O*) 18 ἀλλὰ λέγω· μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω· μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει ἐπ' ἔθνει

ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὐρέθην (ἐν *no*) τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην (ἐν *ο*) τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

11 Λέγω οὖν· μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο. καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. 2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ (λέγων; *k*) 3 κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, (καὶ *k*) τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου. 4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. 5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. 6 εἰ δὲ χάριτι οὐκέτι οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι οὐκέτι γίνεται χάρις (εἰ *KO*) (δὲ ἐξ ἔργων οὐκέτι οὐκέτι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι οὐκέτι ἐστὶν ἔργον. *K*) 7 τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, (τοῦτο *N(k)O*) οὐκ ἐπέτυχεν, ἢ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν 8 (καθὼς *NK(ο)*) γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὁφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυὶδ λέγει· γεννηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς· 10 σκοτισθῆτωσαν οἱ ὁφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ

μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν (διὰ ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς· **24**
 N(k)O) (παντὸς *N(k)O*) σύγκαμψον. **11** εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκότης
 λέγω οὖν, μὴ ἔπαισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης
 γένοιτο. ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτῶματι ἢ εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ
 σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ παραζηλώσαι κατὰ φύσιν ἐγκεντρίσθῃσονται τῇ ἰδίᾳ
 αὐτούς. **12** εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν ἐλαίᾳ; **25** Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
 πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥτημα αὐτῶν ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ
 πλοῦτος ἐθνῶν, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα ἦτε (παρ' *NK(o)*) ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι
 αὐτῶν; **13** Ὑμῖν (δὲ *N(k)O*) λέγω τοῖς πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν
 ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μὲν (οὖν *NO*) εἰμι ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ,
 ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου **26** καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται καθὼς
 δοξάζω, **14** εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιών ὁ ῥύόμενος, (καὶ
 σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. **15** εἰ γὰρ *k*) ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· **27**
 ἢ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς καὶ αὕτη αὐτοῖς ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν
 ἢ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; **16** εἰ ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. **28** κατὰ
 δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἔχθοι δι' ὑμᾶς κατὰ δὲ
 ῥίζα ἀγία, καὶ οἱ κλάδοι. **17** εἰ δέ τινες τῶν τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·
 κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν **29** ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ
 ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς κλησὶς τοῦ θεοῦ. **30** ὥσπερ γὰρ (καὶ *k*)
 τῆς ῥίζης (καὶ *ko*) τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ θεῷ νῦν δὲ
 ἐγένου, **18** μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, **31** οὕτως
 κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει
 ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. **19** ἐρεῖς οὖν ἐξεκλάσθησαν ἵνα καὶ αὐτοὶ (νῦν *NO*) ἐλεηθῶσιν. **32**
 (οἱ *k*) κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. **20** συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς
 καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. (**eleēse**
 τῇ πίστει ἔστηκας, μὴ ὑψηλὰ φρόνει ἀλλὰ **g1653**) **33** Ὡ βάθος πλούτου καὶ σοφίας
 φοβοῦ· **21** εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ
 κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μή (πως *NK*) κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ
 οὐδὲ σοῦ (φείσεται. *N(k)O*) **22** Ἴδε οὖν αὐτοῦ. **34** τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ
 χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; **35** ἢ τίς
 τοὺς πεσόντας (ἀποτομία, *N(k)O*) ἐπὶ δὲ προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται
 σὲ (χρηστότης *N(k)O*) (θεοῦ, *NO*) ἐὰν αὐτῷ; **36** ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ
 (ἐπιμένης *NK(O)*) τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς
 καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. **23** κἀκεῖνοι κἀκεῖνοι δέ, αἰῶνας, ἀμήν. (**aiōn g165**)
 ἐὰν μὴ (ἐπιμένωσιν *N(k)O*) τῇ ἀπιστίᾳ, **12** Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ
 ἐγκεντρίσθῃσονται· δυνατὸς γὰρ ἐστιν τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστήσαι

τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἀγίαν (καὶ *k*) κλαίειν μετὰ κλαίωντων. 16 εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονούντες, ὑμῶν. 2 καὶ μὴ (συσχηματίζεσθε *NK(o)*) μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονούντες, ἀλλὰ τοῖς τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ (μεταμορφοῦσθε *NK(o)*) τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς (ὑμῶν *k*) εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. (aīōn g165) 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. 4 ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 (ἀλλ' καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι πολλὰ μέλη *N(K)O*) ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά μοι ὡς κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ ἀλλήλων μέλη. 6 Ἔχοντες δὲ χαρίσματα ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, 13 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ πίστεως, 7 εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, μὴ (ὑπὸ *N(k)O*) θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι (ἐξουσίαι *k*) ὑπὸ (τοῦ *k*) θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, 8 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι. 9 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος (τῷ 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος (τῷ ἀγαθῷ *N(k)O*) (ἔργῳ *N(K)O*) ἀλλὰ (τῷ ἀγαθῷ *N(k)O*) θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι κακῷ. *N(k)O*) τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ καὶ ἔξεις ἐπαινον ἐξ αὐτῆς. 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ. θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ

εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. (κύριος *N(K)O*) στησαι αὐτόν. 5 ὃς μὲν 7 ἀπόδοτε (οὖν *K*) πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, (γὰρ *no*) κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ τὸ τέλος, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ ἰδίῳ νοῖ πληροφορεῖσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν. 8 μηδενὶ μηδὲν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ (καὶ ὁ μὴ φρονῶν ὀφείλετε εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ· *K*) (καὶ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν· *no*) ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ κλέψεις (οὐ ψευδομαρτυρήσεις, *K*) οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ ἀποθνήσκει. 8 ἔάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς (σεαυτόν). ζῶμεν, ἔάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ *NK(O*) 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἀποθνήσκομεν. ἔάν τε οὖν ζῶμεν, ἔάν ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς (καὶ *k*) ἀπέθανεν ἤδη (ὕμᾱς *N(k)O*) ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· (καὶ ἀνέστη *K*) καὶ (ἔζησεν, *N(k)O*) νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἢ σωτηρίᾳ ἢ ὅτε ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. ἐπιστεύσαμεν· 12 ἡ νῦν προέκοψεν ἡ δὲ 10 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἡ ἡμέρα ἤγγικεν. (ἀποθώμεθα *NK(o)*) οὖν καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; τὰ ἔργα τοῦ σκοτούς, (καὶ *k*) ἐνδυσώμεθα πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι (δὲ *no*) τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ τοῦ (θεοῦ· *N(K)O*) 11 γέγραπται γάρ· ζῶ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ἔριδι καὶ ζήλῳ· 14 ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν τῷ θεῷ. 12 Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τῆς σαρκὸς ἑαυτοῦ λόγον (δώσει *NK(o)*) τῷ θεῷ. πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

14 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω, (καὶ *k*) ὁ (δὲ *no*) μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθῇσεται δέ, (δυνατεῖ *N(k)O*) γὰρ (ἐστὶν *k*) ὁ

13 μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' (ἑαυτοῦ, *NK(o)*) εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκεῖνῳ κοινόν· 15 εἰ (γὰρ *N(k)O*) διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ βλασφημεῖσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17

οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις *N(K)O*) εἰς δόξαν (τοῦ *no*) θεοῦ. 8 καὶ πόσις ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ λέγω (γὰρ *N(k)O*) Χριστὸν (Ἰησοῦν *K*) χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν (τούτῳ διάκονον (γεγενῆσθαι *NK(o)*) περιτομῆς *N(K)O*) δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεὸν καθὼς τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 μὴ γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ ἀλλὰ κακὸν τῷ καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ (ἐπαινεσάτωσαν μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει (ἢ *N(K)O*) αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ *KO*) 22 σὺ πίστιν Ἑσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, (ἦν *no*) ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ τοῦ θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ἔθνῃ ἐλπιούσιν. 13 Ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος ᾧ δοκιμάζει. 23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης φάγη κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἐν τῷ πιστεύειν εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν. ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἀγίου.

15 Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν 14 πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· 2 ἕκαστος (γὰρ *k*) ἀγαθωσύνης πεπληρωμένοι πάσης (τῆς *no*) γνώσεως, δυνάμενοι καὶ (ἀλλήλους *NK(O)*) νουθετεῖν. 15 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν (ἀδελφοί *k*) ἀπὸ μέρους ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι (ὑπὸ *NK(o)*) τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἀγίῳ. 17 Ἐχὼ οὖν (τὴν *no*) καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος (θεοῦ, *NK(O)*)

ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ Ἰουδαίᾳ καὶ (ἵνα *K*) ἡ διακονία μου ἢ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἀγίοις (φιλοτιμούμενον *NK(o)*) εὐαγγελίζεσθαι γένηται, 32 ἵνα ἐν χαρᾷ (ἐλθῶν *N(k)O*) οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ (καὶ *ko*) ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ 21 ἀλλὰ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλῃ περὶ εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

αὐτοῦ ὄψονται καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν. 22 διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν τούτοις ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ (πολλῶν *NK(O)*) ἐτῶν, 24 ὥς (ἂν *N(k)O*) πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν (ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς, *K*) ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. 25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἀγίοις. 26 εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ· 27 εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφείλεται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς (τὴν *k*) Σπανίαν. 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας (τοῦ εὐαγγελίου *K*) (τοῦ *k*) Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, 31

16 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν οὕσαν (καὶ *no*) διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξῃσθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἀγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζη πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ. 3 Ἀσπάσασθε (Πρίσκαν *N(k)O*) καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ἐπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς (Ἀσίας *N(K)O*) εἰς Χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς (ὑμᾶς, *N(K)O*) 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ (Ἰουνίαν *NK(o)*) τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε Ἀμπλιᾶτον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. 10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενὴν μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12

ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός. **24** (Ἡ χάρις τοῦ
 κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
 τὴν ἀγαπητὴν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν ὑμῶν. ἀμήν. *ΚΟ*) **25** Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς
 κυρίῳ. **13** ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ
 ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν
 ἐμοῦ. **14** ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, μυστηρίου χρόνους αἰωνίους σεσιγημένου,
 Ἑρμῆν, Πατροβᾶν, Ἑρμᾶν καὶ τοὺς σὺν (αἰθῆνιος g166) **26** φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ
 αὐτοῖς ἀδελφούς. **15** ἀσπάσασθε Φιλόλογον τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ
 καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς
 αὐτοῦ καὶ Ὀλυμπᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, (αἰθῆνιος g166)
 πάντας ἁγίους. **16** ἀσπάσασθε ἀλλήλους **27** μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν (πρός
 ἐκκλησίαι (πᾶσαι *ΝΟ*) τοῦ Χριστοῦ. **17** Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ φοίβης
 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.
 τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ *Κ*) (αἰθῆν g165)
 τὴν διδασχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας
 καὶ (ἐκκλίνετε *Ν(κ)(ο)*) ἀπ' αὐτῶν. **18**
 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν (Ἰησοῦ
 Κ) Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ
 ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας
 καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας
 τῶν ἀκάκων. **19** ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς
 πάντας ἀφίκετο· (τὸ *κ*) ἐφ' ὑμῖν οὖν
 χαίρω. θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς (μὲν *κο*)
 εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ
 κακόν. **20** ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει
 τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν
 τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 (Χριστοῦ *ΚΟ*) μεθ' ὑμῶν. **21** (Ἀσπάζεται
 Ν(κ)Ο) ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου
 καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος
 οἱ συγγενεῖς μου. **22** Ἀσπάζομαι ὑμᾶς
 ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν
 κυρίῳ. **23** Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος
 μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. Ἀσπάζεται
 ὑμᾶς Ἑραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως

Προς Κορινθίους Α΄

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ σωσθῆνης ὁ ἀδελφὸς **2** τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν (τε *k*) καὶ ἡμῶν. **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **4** Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ **5** ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, **6** καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, **7** ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **8** ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **9** Πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. **10** Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ἧ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. **11** Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν. **12** λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. **13** μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον, **15** ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα (ἐβαπτίσθητε. *N(K)O*) **16** ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. **17** οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. **18** Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. **19** γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. **20** ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανε·ν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου (τούτου; *k*) (aīōn g165) **21** ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· **22** ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι (σημεῖα *N(K)O*) αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, **23** ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον (ἔθνεσιν *N(K)O*) δὲ μωρίαν **24** αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν. **25** ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων (ἐστίν. *k*) **26** Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς, **27** ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφοὺς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνῃ

τὰ ἰσχυρά, **28** καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος (αὐτοῦ· *k*) τὸ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, (καὶ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη *ko*) τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, τοῦ θεοῦ. **11** τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων **29** ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ τοῦ (θεοῦ· *N(k)O*) **30** ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία θεοῦ οὐδείς (ἔγνωκεν *N(k)O*) εἰ μὴ τὸ ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἀγιασμός πνεῦμα τοῦ θεοῦ. **12** ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα καὶ ἀπολύτρωσις, **31** ἵνα καθὼς γέγραπται τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ

2 Κἀγὼ Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ (μυστήριον *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. **2** οὐ γὰρ ἔκρινά (τοῦ *k*) τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. **3** κἀγὼ κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. **4** καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς (ἀνθρωπίνης *K*) σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, **5** ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. **6** Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν

ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· (aiōn g165) **7** ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, (aiōn g165) **8** ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν, (aiōn g165) **9** ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· ἃ οὐ φθαλμός οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, (ἃ δὲ (ἐστὶν *no*) Παῦλος; (ἀλλ' ἢ *K*) *NK(O)*) ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. **10** ἡμῖν (δὲ *NK(o)*) ἀπεκάλυψεν

χαρισθέντα ἡμῖν· **13** ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος (ἀγίου, *K*) πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. **14** ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ, μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. **15** ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει (τὰ *N(k)O*) πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. **16** τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3 Κἀγὼ, Κἀγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἡδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς (σαρκίνους, *N(k)O*) ὡς νηπίους ἐν Χριστῷ. **2** γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, (καὶ *k*) οὐ βρῶμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε, ἀλλ' (οὐδὲ *N(k)O*) ἔτι νῦν δύνασθε· **3** ἔτι γὰρ σαρκικοὶ ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις (καὶ διχοστασίαι, *K*) οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; **4** ὅταν γὰρ λέγῃ τις ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ ἐγὼ Ἀπολλῶ, (οὐκ *N(k)O*) (ἄνθρωποι *N(k)O*) ἐστε; **5** (Τί οὐ φθαλμός οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, (ἃ δὲ (ἐστὶν *no*) Παῦλος; (ἀλλ' ἢ *K*) *NK(O)*) ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. **10** ἡμῖν (δὲ *NK(o)*) ἀπεκάλυψεν ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. **6** ἐγὼ ἐφύτευσα,

Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ θεὸς ἠϋξάνεν· 21 Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις·
7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεῦων ἐστὶν τι οὔτε ὁ πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, 22 εἴτε Παῦλος
ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός· 8 ὁ φυτεῦων εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς εἴτε κόσμος
δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἔν εἰσιν, ἕκαστος δὲ εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε
τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον μέλλοντα, πάντα ὑμῶν (ἐστιν, *k*) 23 ὑμεῖς
κόπον. 9 θεοῦ γὰρ ἔσμεν συνεργοί· θεοῦ δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

4 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς
ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους
μυστηρίων θεοῦ. 2 (Ὡδε *N(k)O*) λοιπὸν
ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστὸς τις
εὐρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ'
ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας·
ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω. 4 οὐδὲν
γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ
δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός
ἐστιν. 5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε ἕως
ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ
τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς
τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται
ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί,
μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν
δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε τὸ μὴ ὑπὲρ
(ἂ *N(k)O*) γέγραπται (φρονεῖν, *k*) ἵνα
μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ
ἐτέρου. 7 τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ
οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
ὡς μὴ λαβών; 8 ἥδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἥδη
ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε·
καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ (ὅτι,
k) ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους
ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θεάτρον
ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ
ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν
ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς
ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι ἡμεῖς

δὲ ἄτιμοι. **11** ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ τοῦτο κατεργασάμενον **4** ἐν τῷ ὀνόματι πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *ΚΟ*) καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν **12** καὶ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ *Κ*) **5** παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον ἀνεχόμεθα, **13** (δυσφημούμενοι *N(k)Ο*) τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίφημα ἕως (Ἰησοῦ. *ΚΟ*) **6** Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ἄρτι. **14** οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ ἀλλ’ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ (νουθετῶν. φύραμα ζυμοῖ; **7** ἐκκαθάρατε (οὖν *Κ*) *N(k)Ο*) **15** ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα ἔχητε ἐν Χριστῷ ἀλλ’ οὐ πολλοὺς πατέρας· καθὼς ἐστε ἄζυμοι καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου (ὑπὲρ ἡμῶν *Κ*) ἐτύθη Χριστός. **8** ὥστε ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. **16** Παρακαλῶ οὖν ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ὑμᾶς, μιμηταὶ μου γίνεσθε. **17** διὰ τοῦτο ζύμη κακίας καὶ πονηρίας ἀλλ’ ἐν ἀζύμοις ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. **9** Ἐγραψα ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ πόρνοις, **10** (καὶ *Κ*) οὐ πάντως τοῖς πόρνοις (Ἰησοῦ, *ΝΟ*) καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις (καὶ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. **18** Ὡς μὴ ἐρχομένου *N(k)Ο*) ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· **19** (ὠφείλετε *N(k)Ο*) ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ ἐξελεθῇν. **11** (νῦν *N(k)Ο*) δὲ ἔγραψα κύριος θελήσῃ, καὶ γινώσκει οὐ τὸν λόγον ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν. **20** ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ ἀλλ’ ἐν εἰδωλολάτρῃ ἢ λοιδορῷ ἢ μέθυσοις ἢ δυνάμει. **21** Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ἄρπαξ· τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ συνεσθίειν. **12** τί ὑμᾶς ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματι τε πραΰτητος; γάρ μοι (καὶ *Κ*) τοὺς ἕξω κρίνουν; οὐχὶ τοὺς ἕσω ὑμεῖς κρίνετε, **13** τοὺς δὲ ἕξω ὁ θεὸς (κρινεῖ; *NK(ο)*) (καὶ *Κ*) (ἐξάρατε *N(k)Ο*) τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

5 Ὅπως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν (ὀνομάζεται, *Κ*) ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· **2** καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε ἵνα (ἀρθῇ *N(k)Ο*) ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο (πράξας; *N(k)Ο*) **3** ἐγὼ μὲν γὰρ ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρинуσιν; καὶ (ὡς *Κ*) ἀπὼν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι πνεύματι ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; **3** οὐκ οἴδατε

ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά; **16** ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ **4** βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἔαν ἔχητε, ἐν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ φησιν οἱ δύο εἰς τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, σάρκα μίαν· **17** ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ τούτους καθίζετε. **5** πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν ἐν πνευμᾷ ἐστιν. **18** Φεύγετε τὴν πορνείαν. λέγω. οὕτως οὐκ (ἐνι *N(k)O*) ἐν ὑμῖν πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, (οὐδεὶς *N(k)O*) σοφός, ὃς δυνήσεται ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς διακρίναι ἀνά μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. **19** ἢ οὐκ οἴδατε **6** ἄλλ' ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων. **7** ἥδη μὲν οὖν πνεύματός ἐστιν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ ὅλως ἡττημα (ἐν *k*) ὑμῖν ἐστιν ὅτι οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; **20** ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον (καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἅτινα ἐστὶν τοῦ ἀποστερεῖσθε; **8** ἄλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ θεοῦ. *K*)

ἀποστερεῖτε, καὶ (τοῦτο *N(k)O*) ἀδελφούς. **9** ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; Μὴ παναῶσθε· οὕτε πόρνοι οὕτε εἰδωλολάτραι οὕτε μοιχοὶ οὕτε μαλακοὶ οὕτε ἄρσενοκοῖται **10** οὕτε κλέπται οὕτε πλεονέκται (οὐ *N(k)O*) μέθυσοι οὐ λοῖδοροι οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ (οὐ *k*) κληρονομήσουσιν. **11** καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἄλλ' ἀπελούσασθε ἄλλ' ἡγιασθήτε ἄλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου (ἡμῶν *O*) Ἰησοῦ (Χριστοῦ *NO*) καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν. **12** Πάντα μοι ἔξεστιν ἄλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν ἄλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τις. **13** τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· **14** ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἡγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. **15** Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἅρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνῃς μέλη; μὴ γένοιτο.

7 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε (μοι, *KO*) καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· **2** διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. **3** τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν (ὀφειλὴν *N(k)O*) (εὐνοίαν *K*) ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. **4** ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἄλλ' ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἄλλ' ἡ γυνή. **5** μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα (σχολάσῃτε *N(k)O*) (τῇ νηστείᾳ καὶ *K*) τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ (ἦτε, *N(k)O*) ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. **6** τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην οὐ κατ' ἐπιταγὴν. **7** θέλω (δὲ *N(k)O*) πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτόν· ἄλλ' ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, (ὁ *N(k)O*) μὲν οὕτως, (ὁ *N(k)O*) δὲ οὕτως. **8** Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς (ἐστὶν *k*) ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. κἀγώ. **9** εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον

γάρ ἐστιν (γαμήσαι *NK(o)*) ἢ πυροῦσθαι. Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἡγοράσθητε· μὴ γίνεσθε
10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω οὐκ δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη,
ἐγὼ ἀλλ' ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ (τῷ *k*)
μὴ χωρισθῆναι. 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, θεῶ. 25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν
μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγίτῳ κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς
καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς ἡλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26
δὲ λοιποῖς λέγω ἐγὼ οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν
ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ
συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ
αὐτήν· 13 καὶ γυνή (εἴ *NO*) (τις *N(k)O*) ζητεῖ λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ
ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ (οὗτος *N(k)O*) ζητεῖ γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γαμήσης, οὐχ
συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γήμη ἢ παρθένος, οὐχ
(τὸν *no*) (ἄνδρα. *N(k)O*) 14 ἡγίασται ἡμαρτεν· θλιψὶν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ
γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 Τοῦτο
ἡγίασται ἢ γυνή ἢ ἄπιστος ἐν τῷ (ἀδελφῷ· δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος
N(k)O) ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά (ἐστίν· *no*) τὸ λοιπόν (ἐστίν, *k*) ἵνα
ἐστιν, νῦν δὲ ἁγία ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες
χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ὧσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες,
ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἐν καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ
δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν (ὑμᾶς *N(K)O*) ὁ θεός. ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ
16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; χρώμενοι (τὸν κόσμον *N(k)O*) (τούτῳ
ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; *K*) ὡς μὴ καταχρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ
17 εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς (ἐμέρισεν *NK(o)*) ὁ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου· 32 θέλω δὲ ὑμᾶς
κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κυρίου, πῶς (ἀρέσῃ *N(k)O*) τῷ κυρίῳ·
πάσαις διατάσσομαι. 18 Περιτετμημένος 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου,
τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ πῶς (ἀρέσῃ *N(k)O*) τῇ γυναικί, 34 (καὶ
(κέκληταί *N(k)O*) τις; μὴ περιτεμνέσθω. *no*) μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἢ ἄγαμος
19 ἢ περιτομὴ οὐδὲν ἐστὶν καὶ ἡ ἀκροβυστία καὶ ἡ παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου,
οὐδὲν ἐστὶν ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ἵνα ἢ ἁγία καὶ (τῷ *no*) σώματι καὶ (τῷ
20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ *no*) πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ
μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω τὰ τοῦ κόσμου, πῶς (ἀρέσῃ *N(k)O*) τῷ
ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν
μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς (σύμφορον *N(k)O*) λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον
δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὑμῖν ἐπιβάλλω ἀλλὰ πρὸς τὸ εὖσχημον καὶ
(καὶ *k*) ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36

Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ. 7 ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γυνῶσις αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἧ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως τινὲς δὲ τῇ (συνηθείᾳ *N(K)O*) ἕως ἄρτι ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖται· οὐχ τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, ἀμαρτάνει, γαμεῖτωσαν. 37 ὃς δὲ ἔστηκεν καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα ἐν τῇ καρδίᾳ (αὐτοῦ *no*) ἐδραῖος μὴ μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ (παραστήσει ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ *N(k)O*) τῷ θεῷ· οὔτε (γὰρ *ko*) ἐὰν μὴ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν τῇ (ιδίᾳ *N(k)O*) καρδίᾳ (τοῦ *k*) τηρεῖν (περισσεύομεν. *NK(o)*) 9 βλέπετε δὲ μὴ τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς (ποιήσῃ). πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα *N(k)O*) 38 ὥστε καὶ ὁ (δὲ *o*) (γαμίζων γέννηται τοῖς (ἀσθενέσιν. *N(k)O*) 10 ἐὰν *N(k)O*) (τὴν ἑαυτοῦ παρθένον *NO*) γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν καλῶς ποιεῖ, (καὶ *N(k)O*) ὁ μὴ (γαμίζων εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις *N(k)O*) κρεῖσσον (ποιήσῃ. *N(k)O*) 39 αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς Γυνὴ δέδεταί (νόμῳ *K*) ἐφ' ὅσον χρόνον τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; 11 (ἀπόλλυται ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ (καὶ *o*) κοιμηθῇ *N(K)O*) (γὰρ *N(k)O*) ὁ ἀσθενῶν (ἐν ὁ ἀνὴρ (αὐτῆς, *k*) ἐλευθέρᾳ ἐστὶν ᾧ *N(k)O*) τῇ σῇ γνώσει, (ὁ *no*) ἀδελφὸς θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτως μείνῃ, δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ (δὲ *NK(o)*) καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν κἀγὼ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἵδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γυνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ (δὲ *k*) τις δοκεῖ (ἐγνωνκέναι *N(k)O*) τι, (οὐπω *N(k)O*) 9 οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; (οὐδὲν *k*) (ἔγνων *N(k)O*) καθὼς δεῖ οὐχὶ Ἰησοῦν (Χριστὸν *K*) τὸν κύριον γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἡμῶν ἐόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 Περὶ τῆς βρώσεως κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλὰ οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἵδαμεν ὅτι οὐδὲν γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς (μου *N(k)O*) εἶδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. 3 (ἕτερος *k*) εἰ μὴ εἶς. 5 καὶ γὰρ εἵπερ ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν εἵπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ ἐστὶν αὕτη· 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν εἴτε ἐπὶ (τῆς *k*) γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ φαγεῖν καὶ πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί· 6 ἄλλ' ἡμῖν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν ὡς καὶ οἱ εἶς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς καὶ Κηφᾶς; 6 ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρναβᾶς οὐκ Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' ἔχομεν ἐξουσίαν (τοῦ *k*) μὴ ἐργάζεσθαι;

7 τίς στρατεύεται ἰδίους ὀψωνίοις ποτέ; ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ ἐκ *k*) (τὸν θήσω τὸ εὐαγγέλιον (τοῦ Χριστοῦ *K*) καρπὸν *N(k)O*) αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα ἵνα ταῦτα λαλῶ; ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα (οὐ τοὺς πλείονας κερδήσω. 20 καὶ ἐγενόμην *N(k)O*) λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος ἵνα Ἰουδαίους γέγραπται· οὐ κημῶσεις βοῦν ἀλοῶντα. κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς (μὴ ὢν αὐτὸς *NO*) ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη ὅτι ὑπὸ νόμον κερδήσω. 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος (θεοῦ *N(k)O*) ἀλλ' καὶ ὁ ἀλοῶν (τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ *K*) ἐπ' ἔννομος (Χριστοῦ, *N(k)O*) ἵνα κερδάνω ἐλπίδι (τοῦ *no*) μετέχειν. 11 εἰ ἡμεῖς ὑμῖν (τοὺς *no*) ἀνόμους. 22 ἐγενόμην τοῖς τὰ πνευματικὰ ἐσπεύραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ἀσθενέσιν (ὡς *K*) ἀσθενῆς ἵνα τοὺς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα (τὰ τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον *k*) πάντα ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ (πάντα *N(k)O*) δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον ταύτην, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ τινα ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 Οὐκ ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες 13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; (τὰ *no*) ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτως καὶ μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς 15 ἐγὼ δὲ (οὐ *no*) (κέχηρμαι *N(k)O*) οὐκ ἀέρα δέρων· 27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου οὐδενὶ τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μὴ πως ἄλλοις οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου (ἵνα *K*) (οὐδεὶς κενώσει. *N(k)O*) 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ (γάρ *N(k)O*) μοὶ ἐστὶν ἐὰν μὴ (εὐαγγελίσωμαι. *N(k)O*) 17 εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οικονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν (μοῦ *N(k)O*) ἐστιν

10 Οὐ θέλω (γὰρ *N(k)O*) ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διηλθον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν (ἐβαπτίσθησαν *N(k)O*) ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα,

ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθοῦσης ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου
 πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός· **5** ἀλλ' μετέχομεν. **18** βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ
 οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ σάρκα· (οὐχ *N(k)O*) οἱ ἐσθίοντες τὰς
 θεός κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. **6** θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν;
 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν εἰς τὸ **19** Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστίν
 μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν καθὼς ἢ ὅτι εἰδωλόν τί ἐστίν; **20** ἀλλ' ὅτι ἃ
 κἀκεῖνοι κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. **7** μηδὲ (θύουσιν *N(k)O*) (τὰ *ko*) (ἔθνη, *KO*)
 εἰδωλολάτραι γίνεσθε καθὼς τινες αὐτῶν δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ (θύουσιν *N(k)O*)
 (ὥσπερ *N(k)O*) γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων
 λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀνέστησαν γίνεσθαι. **21** οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου
 παῖζειν. **8** μηδὲ πορνεύωμεν καθὼς τινες πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε
 αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσαν (ἐν *k*) τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης
 μιᾶ ἡμέρα εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. **9** μηδὲ δαιμονίων. **22** ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον;
 ἐκπειράζωμεν τὸν (Χριστόν *NK(O)*) μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; **23** Πάντα
 καθὼς (καὶ *k*) τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ (μοι *K*) ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει
 ὑπὸ τῶν ὄψεων (ἀπώλλυντο. *N(k)O*) **10** πάντα (μοι *K*) ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα
 μηδὲ γογγύζετε (καθάπερ *N(k)O*) (καὶ *k*) οἰκοδομεῖ. **24** μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω
 τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλυντο ὑπὸ ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου (ἕκαστος. *K*) **25** Πᾶν
 τοῦ ὀλοθρευτοῦ. **11** ταῦτα δὲ (πάντα *K*) τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
 (τυπικῶς συνέβαινεν *N(k)O*) ἐκεῖνοις, ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· **26** τοῦ
 ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν εἰς κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. **27**
 οὐς τὰ τέλη τῶν αἰώνων (κατήντηκεν. Εἴ (δὲ *k*) τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ
 N(k)O) (aiōn g165) **12** Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον
 βλεπέτω μὴ πέσῃ. **13** πειρασμὸς ὑμᾶς ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν
 οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος πιστὸς δὲ συνείδησιν· **28** ἐὰν δὲ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο
 ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι (ιερόθυτόν *N(k)O*) ἐστίν, μὴ ἐσθίετε δι'
 ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν·
 πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι (τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα
 (ὑμᾶς *k*) ὑπενεγκεῖν. **14** Διόπερ, ἀγαπητοὶ αὐτῆς. *K*) **29** συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν
 μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἐτέρου. ἵνατί ἵνατί
15 ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὃ γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης
 φημι. **16** τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ συνειδήσεως; **30** εἰ (δὲ *k*) ἐγὼ χάριτι
 εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ
 αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, εὐχαριστῶ; **31** εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε
 οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε.
 ἐστίν; **17** ὅτι εἷς ἄρτος ἐν σῶμα οἱ πολλοί **32** ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ

Ἑλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, **33** καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ (σύμφορον *N(k)O*) ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν ἵνα σωθῶσιν.

11 Μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ. **2** Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς (ἀδελφοί *k*) ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. **3** Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστίν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ (τοῦ *no*) Χριστοῦ ὁ θεός. **4** Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. **5** Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῃ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν (αὐτῆς *N(k)O*) ἐν γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. **6** εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχροὺς γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. **7** Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· (ἡ *no*) γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν· **8** οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· **9** καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· **10** διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. **11** πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν κυρίῳ· **12** ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. **13** ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; **14** (ἡ *K*) οὐδὲ ἡ φύσις

αὕτῃ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, **15** γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ· **16** εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. **17** Τοῦτο δὲ (παραγγέλλων *NK(o)*) οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλ' εἰς τὸ (ἥσσαν *N(k)O*) συνέρχεσθε. **18** Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν (τῇ *k*) ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω· **19** δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα (καὶ *no*) οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. **20** συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· **21** ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει. **22** μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. **23** ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον, **24** καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν (λάβετε *KO*) (φάγετε· *K*) τοῦτό μοι ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν (κλώμενον· *K*) τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **25** ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις (ἐὰν *N(k)O*) πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **26** ὡσάκις γὰρ (ἐὰν *N(k)O*) ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον (τοῦτο *K*) πίνετε, τὸν θάνατον

τοῦ κυρίου καταγγέλλετε ἄχρι οὗ (ἂν *k*) λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἔλθῃ. 27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἐτέρῳ (δὲ *k*) πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, (τοῦτον *K*) ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἄλλω δὲ χαρίσματα ἱαμάτων ἐν τῷ (ἐνὶ ἀναξίως (τοῦ κυρίου, *O*) ἔνοχος ἔσται *N(K)O*) πνεύματι, 10 ἄλλω δὲ ἐνεργήματα τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ διακρίσεις πνευμάτων, ἐτέρῳ (δὲ *k*) γένῃ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν· ποτηρίου πινέτω 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ (ἀναξίως *K*) κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει αὐτὸ πνεῦμα διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς μὴ διακρίνων τὸ σῶμα (τοῦ *k*) (κυρίου. βούλεται. 12 καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἔν ἐστιν *K*) 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 τοῦ σώματος (τοῦ ἐνός *K*) πολλὰ ὄντα εἰ (δὲ *N(k)O*) ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἔν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός. 13 ἂν ἐκρινόμεθα 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ (τοῦ καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς *no*) κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε κόσμῳ κατακριθώμεν. 33 Ὡστε, ἀδελφοί Ἕλληνες εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους πάντες (εἰς *k*) ἐν πνεύμα ἐποτίσθημεν. 14 ἐκδέχεσθε 34 εἰ (δὲ *k*) τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ εἰμὶ δὲ λοιπὰ ὥς ἂν ἔλθω διατάξομαι. χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ

12 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἶδατε ὅτι (ὅτε *NO*) ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδῶλα τὰ ἄφωνα ὥς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα (Ἰησοῦς, *N(k)O*) καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· (κύριος Ἰησοῦς, *N(k)O*) εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ. 4 διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσιν, ὁ (δὲ *NK(o)*) αὐτὸς (ἐστιν *k*) θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πασίν. 7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 ὧς μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὗς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὁσφρησις; 18 (νυνὶ *NK(o)*) δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἡθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ· χρεῖαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῶ μαλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμῇν

περισσότεραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσότεραν ἔχει· οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ
24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει· φυσιοῦται, **5** οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα τῷ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ (ὕστερουμένῳ *N(k)O*) περισσότεραν δοὺς κακόν, **6** οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει τιμῇ, **25** ἵνα μὴ ᾗ (σχίσμα *N(k)O*) δὲ τῇ ἀληθείᾳ, **7** πάντα στέγει, πάντα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη· **26** καὶ **8** ἡ ἀγάπη οὐδέποτε (πίπτει· *N(k)O*) (εἴτε *NK(o)*) πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνώσεις, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. **27** Ὑμεῖς δὲ καταργηθήσεσθε. **9** ἐκ μέρους (γὰρ *NK(o)*) ἔστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους, γινώσκωμεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· **28** καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ **10** ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, (τότε *K*) τὸ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον ἐκ μέρους καταργηθήσεται. **11** ὅτε ἤμην προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν δυνάμεις, (ἔπειτα *N(k)O*) χαρίσματα ὡς νήπιος, ἐλογιζόμενοι ὡς νήπιος ὅτε ἱαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη (δὲ *k*) γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ γλωσσῶν. **29** μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ νηπίου. **12** βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου πάντες προφηταί; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πάντες δυνάμεις; **30** μὴ πάντες χαρίσματα πρόσωπον ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε ἔχουσιν ἱαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. **13** λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; **31** Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ (μεῖζονα· ταῦτα· μεῖζον δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

N(K)O) Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν **14** Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ δείκνυμι.

14 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα

13 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων προφητεύητε. **2** ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσει λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ (τῷ *k*) θεῷ· μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ ἀλαλάζον. **2** καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ μυστήρια· **3** ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις εἰδὼ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν παραμυθίαν. **4** ὁ λαλῶν γλώσσει ἑαυτὸν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οὐθέν εἰμι. **3** κἂν κἂν ψωμίσω πάντα οἰκοδομεῖ. **5** Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε σῶμά μου ἵνα (καυχήσωμαι, *N(K)(o)*) μεῖζον (δὲ *N(k)O*) ὁ προφητεύων ἢ ὁ ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. **4** Ἡ λαλῶν γλώσσαις ἐκτὸς εἰ μὴ (διερμηνεύη,

NK(ο) ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῇ λάβῃ. ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους (διὰ 6 (Nῦν *N(k)O*) δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω *k*) (τῷ νοί *N(k)O*) μου λαλήσαι, ἵνα πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἐν γλώσσῃ. 20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ἢ ἐν διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ (δῶ, *NK(O)*) ἐν χεῖλεσιν (ἐτέρων *N(K)O*) λαλήσω τῷ πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ λαῶ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ γλώσσαι εἰς σάλπιγξ φωνὴν δῶ, τίς παρασκευάζεται σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες εἰς ἅερα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα, εἰ τύχοι, λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται γένῃ φωνῶν (εἰσιν *N(k)O*) ἐν κόσμῳ, καὶ ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν οὐδὲν (αὐτῶν *k*) ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ δὲ πάντες προφητεύουσιν, εἰσέλθῃ δέ τις εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 (καὶ οὕτως βάρβαρος 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ *K*) τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 (Διὸ προσκυνήσει τῷ θεῷ ἀπαγγέλλων ὅτι *N(k)O*) ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ὧντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν. 26 Τί οὖν ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ (ὑμῶν *K*) ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, νοῦς μου ἄκαρπός ἐστίν. 15 τί οὖν ἐστίν; ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμηνείαν προσεύζομαι τῷ πνεύματι, προσεύζομαι ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν (γινέσθω. δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ *N(k)O*) 27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο δὲ καὶ τῷ νοί. 16 ἐπεὶ ἐὰν (εὐλογῆς ἐν ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς καὶ ἀνά μέρος· καὶ εἰς *N(k)O*) πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον διερμηνεύτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ἢ διερμηνευτής, τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ σιγάτῳ ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλεῖτω εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· καὶ τῷ θεῷ. 29 προφητῇ δὲ δύο ἢ τρεῖς 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ λαλεῖτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 Εὐχαριστῶ 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, τῷ θεῷ (μου, *k*) πάντων ὑμῶν μᾶλλον ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ' (γλώσσαις *NK(O)*) (λαλῶ *N(k)O*) 19 ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες

μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται· ἔσχατον δὲ πάντων ὥσπερ εἰ τῷ ἐκτρώματι
32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὥφθη κάμοι· κάμοι. **9** ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ
 ὑποτάσσεται· **33** οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων ὃς οὐκ εἰμι
 ὁ θεὸς ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα
 ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. **34** Αἱ γυναῖκες τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· **10** χάριτι δὲ
 (ὕμῶν *K*) ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς
 οὐ γὰρ (ἐπιτρέπεται *N(k)O*) αὐταῖς λαλεῖν, ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον
 ἀλλ' (ὑποτασέσθωσαν *N(k)O*) καθὼς καὶ αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ,
 ὁ νόμος λέγει. **35** εἰ δέ τι (μαθεῖν *NK(o)*) ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. **11** εἴτε
 θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν
 ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν (γυναικὶ καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. **12** Εἰ δὲ Χριστὸς
 N(K)O) λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. **36** ἢ ἂν ὕμῶν κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς
 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξηλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες ὅτι ἀνάστασις
 κατήντησεν; **37** Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι νεκρῶν οὐκ ἔστιν; **13** εἰ δὲ ἀνάστασις
 ἢ πνευματικός, ἐπιγινώσκέτω ἃ γράφω νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·
 ὑμῖν ὅτι (τοῦ *k*) κυρίου (ἐστὶν ἐντολή· **14** εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν
 N(K)O) **38** εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, (ἀγνοεῖται. ἄρα (καὶ *no*) τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
 N(k)O) **39** Ὡστε, ἀδελφοί (μου, *no*) (δὲ *k*) καὶ ἡ πίστις (ὕμῶν. *NK(O)*) **15**
 ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
 μὴ κωλύετε γλώσσαις. **40** πάντα (δὲ *no*) θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ
 εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω. ὅτι ἡγείρεν τὸν Χριστὸν ὃν οὐκ ἡγείρεν

15 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εἶπερ εἶπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· **16**
 εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς
 καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε **2** δι' οὗ ἐγήγερται· **17** εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται,
 καὶ σῶζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν ματαία ἢ πίστις ὑμῶν (ἐστὶν. *o*) ἔτι ἐστὲ
 εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε. ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· **18** ἄρα καὶ οἱ
3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. **19** εἰ ἐν
 παρέλαβον ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἡλπιότες ἐσμὲν
 ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς **4** καὶ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων
 ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐσμέν. **20** Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται
 τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς **5** καὶ ὅτι ὥφθη ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων
 Κηφᾶ, εἴτα τοῖς δώδεκα. (ἐγένετο. *K*) **21** Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου
6 ἔπειτα ὥφθη (ὁ *k*) θάνατος καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις
 ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ ἐξ νεκρῶν. **22** ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες
 ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ
 δὲ (καὶ *k*) ἐκοιμήθησαν. **7** ἔπειτα ὥφθη πάντες ζωοποιηθήσονται. **23** ἕκαστος δὲ
 Ἰακώβω, εἴτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. **8**

ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸς
 ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν καὶ
 αὐτοῦ· 24 εἴτα τὸ τέλος, ὅταν (παραδιδῶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων (τὸ *k*) ἴδιον
 N(k)(o)) τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, σῶμα. 39 Οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ ἀλλ’
 ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἄλλη μὲν (σὰρξ *k*) ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
 ἐξουσίαν καὶ δύναμιν· 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ (σὰρξ *no*) πτηνῶν,
 βασιλεύειν ἄχρι οὗ (ἂν *k*) θῇ πάντας ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια
 τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ’ ἐτέρα μὲν ἢ τῶν
 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. ἐπουρανίων δόξα, ἐτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων.
 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης,
 αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος
 δηλὸν ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις
 πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τῶν νεκρῶν. σπεῖρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται
 τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγίσεται τῷ ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπεῖρεται ἐν ἀτιμίᾳ,
 ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ θεὸς τὰ ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπεῖρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
 πάντα ἐν πᾶσιν. 29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ ἐγείρεται ἐν δυνάμει· 44 σπεῖρεται σῶμα
 βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.
 νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· τί καὶ βαπτίζονται (εἰ *NO*) ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ
 ὑπὲρ (τῶν *k*) (αὐτῶν; *N(K)O*) 30 τί (σῶμα *k*) πνευματικόν. 45 οὕτως καὶ
 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος
 καθ’ ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν (ὑμετέραν Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς
 NK(O)) καύχησιν, (ἀδελφοί, *NO*) ἣν πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ’ οὐ πρῶτον τὸ
 ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ
 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν πνευματικόν. 47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς
 Ἐφένω, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος (ὁ κύριος *K*)
 ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὖριον ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ
 γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ
 φθείρουσιν ἡθὴ χρηστὰ ὁμιλίας κακαί. οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν
 34 ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, (φορέσομεν *NK(o)*)
 ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν· πρὸς καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ. 50 Τοῦτο
 ἐντροπὴν ὑμῖν (λαλῶ. *N(k)O*) 35 Ἀλλ’ δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα
 ἐρεῖ τις πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσῃ οὐ (δύναται,
 σώματι ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ δὲ σπεῖρεις, *N(k)O*) οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν
 οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· 37 καὶ κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω·
 ὁ σπεῖρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον πάντες (μὲν *k*) οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες
 σπεῖρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, δὲ ἀλλαγησόμεθα 52 ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥίπῃ

ὀφθαλμοῦ ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω (γὰρ *N(k)O*) γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ κύριος (ἐπιτρέψη. *N(k)O*) 8 (ἐπιμενῶ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ *NK(o)*) δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 9 θύρα γὰρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἐνεργῆς καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. 10 Ἐὰν ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως (τὴν *o*) ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ γένηται πρὸς ὑμᾶς τὸ γὰρ ἔργον κυρίου λόγος ὁ γεγραμμένος κατεπόθη ὁ θάνατος ἐργάζεται ὡς κἀγώ. κἀγώ. 11 μὴ τις εἰς νίκος. 55 ποῦ σου, θάνατε, τὸ νίκος; ποῦ οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ σου, (Ἰαίδῃ *N(K)O*) τὸ κέντρον; (Hadēs g86) αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 Τῷ 12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ εὐκαιρήσῃ. 13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 14 πάντα ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

16 Περὶ δὲ τῆς λογείας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν (σαββάτου *N(k)O*) ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων (ὅτι *NK(o)*) (ἐὰν *N(k)O*) εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθῳ τότε λογεῖαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς (ἐὰν *NK(o)*) δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ἄξιον ᾦ τοῦ κἀμὲ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθῳ· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν (παραμενῶ *NK(o)*) ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω (γὰρ *N(k)O*) γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ κύριος (ἐπιτρέψη. *N(k)O*) 8 (ἐπιμενῶ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ *NK(o)*) δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 9 θύρα γὰρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἐνεργῆς καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. 10 Ἐὰν ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως (τὴν *o*) ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ γένηται πρὸς ὑμᾶς τὸ γὰρ ἔργον κυρίου λόγος ὁ γεγραμμένος κατεπόθη ὁ θάνατος ἐργάζεται ὡς κἀγώ. κἀγώ. 11 μὴ τις εἰς νίκος. 55 ποῦ σου, θάνατε, τὸ νίκος; ποῦ οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ σου, (Ἰαίδῃ *N(K)O*) τὸ κέντρον; (Hadēs g86) αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 Τῷ 12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ εὐκαιρήσῃ. 13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 14 πάντα ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ. 15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἶδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαΐκου, ὅτι τὸ (ὑμέτερον *N(k)O*) ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. 19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. (Ἀσπάζεται *N(K)O*) ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ (Πρίσκα *N(k)O*) σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. 21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν

κύριον (Ἰησοῦν Χριστόν, *Κ*) ἦτω ἀνάθεμα.
(μαράνα θά. *Ν(k)Ο*) **23** Ἡ χάρις τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ (Χριστοῦ *Κ*) μεθ' ὑμῶν. **24** ἡ ἀγάπη
μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
(ἀμήν *ΚΟ*) (πρὸς Κορινθίους πρώτη
ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ
φουρτουνάτου καὶ Ἀχαΐκου καὶ Τιμοθέου.
Κ)

Προς Κορινθίους Β΄

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **3** Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, **4** ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ· **5** ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. **6** εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως (καὶ σωτηρίας *ΚΟ*) τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, **7** καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες ὅτι (ὡς *Ν(κ)Ο*) κοινωνοὶ ἐστέ τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. **8** Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, (ὑπὲρ *ΝΚ(ο)*) τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης (ἡμῖν *κ*) ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρῆθημεν ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· **9** ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχίκαμεν, ἵνα μὴ πεποιοότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· **10** ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ (ρύσσεται

Ν(κ)Ο) εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ρύσσεται **11** συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ (ἡμῶν. *ΝΚ(Ο)*) **12** ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν (ἀπλότῃ *ΝΚ(Ο)*) καὶ εἰλικρινείᾳ (τοῦ *νο*) θεοῦ, (καὶ *νο*) οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. **13** οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι (καὶ *κ*) ἕως τέλους ἐπιγινώσσετε, **14** καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου (ἡμῶν *ΝΟ*) Ἰησοῦ. **15** Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην (τὸ *ο*) πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν (χάριν *ΝΚ(Ο)*) (σχῆτε *Ν(κ)Ο*) **16** καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. **17** τοῦτο οὖν (βουλόμενος *Ν(κ)Ο*) μῆτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην, ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὐ οὐ; **18** πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ (ἔστιν *Ν(κ)Ο*) ναὶ καὶ οὐ· **19** ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· **20** ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· (διὸ *ΝΟ*) καὶ (δι' αὐτοῦ *Ν(κ)Ο*) τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. **21** ὁ δὲ βεβαιῶν

ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ θύρας θεός, **22** ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ μοι ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ, **13** οὐκ ἔσχηκα δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με καρδίαις ἡμῶν. **23** Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλ' ἀποταξάμενος θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ὅτι αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. **14** Τῷ φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι οὐκέτι ἦλθον εἰς δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι Κόρινθον. **24** οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε. παντὶ τόπῳ, **15** ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμεν

2 Ἐκρίνα (γὰρ *N(k)O*) ἐμαυτῷ τοῦτο τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. **2** εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς (ἐστὶν *k*) ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; **3** καὶ ἔγραψα (ὑμῖν *k*) τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην (σχῶ *N(k)O*) ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν πεποιθώς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. **4** ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἦν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. **5** Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν ἀλλ' ὑμῶν (συστατικῶν; *k*) **2** ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. ὑμεῖς ἐστε ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις **6** ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ τῶν πλειόνων, **7** ὥστε τοῦναντίον ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, **3** φανερούμενοι μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα μὴ πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ ὑφ' ἡμῶν ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ τοιοῦτος. **8** διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν αὐτὸν ἀγάπην. **9** εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξὶν (καρδίαις *N(k)O*) ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα σαρκίνας. **4** Πεποίθῃσιν δὲ τοιαύτην ὑπήκοοί ἐστε. **10** ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν· κἀγὼ καὶ γὰρ ἐγὼ (δὲ *N(k)O*) κεχάρισμαι, **5** οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ λογίσασθαί τι ὡς ἐξ (ἐαυτῶν, *NK(O)*) Χριστοῦ, **11** ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, **6** τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ὅς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς ἀγνοοῦμεν. **12** Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος·

τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα **4** Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην
 ζωοποιεῖ. **7** εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου καθὼς ἡλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, **2**
 ἐν (γράμμασιν *NK(o)*) ἐντετυπωμένη (ἐν ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης
 k) λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ
 δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ
 τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες
 προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, **8** ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων
 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **3** εἰ δὲ καὶ ἔστιν
 ἔσται ἐν δόξῃ; **9** εἰ γὰρ (τῇ *N(k)O*) διακονία κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς
 τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον· **4** ἐν
 περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν
 (ἐν *k*) δόξῃ. **10** καὶ γὰρ (οὐ *N(k)O*) τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι
 δεδόξασται τὸ δεδοχασμένον ἐν τούτῳ τῷ (αὐτοῖς *k*) τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου
 μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. **11** τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν
 εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ τοῦ θεοῦ. (aiōn g165) **5** Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς
 μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. **12** Ἐχοντες οὖν κηρύσσομεν ἀλλ' Ἰησοῦν Χριστὸν κύριον,
 τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.
13 καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα **6** ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς
 ἐπὶ τὸ πρόσωπον (αὐτοῦ *N(k)O*) πρὸς τὸ (λάμπει, *N(k)O*) ὅς ἔλαμψεν ἐν ταῖς
 μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως
 τοῦ καταργουμένου· **14** ἀλλ' ἐπαρώθη τὰ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ
 νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον Χριστοῦ. **7** Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν
 (ἡμέρας *no*) τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ
 ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ θεοῦ καὶ
 ἀνακαλυπτόμενον, (ὅτι *N(k)O*) ἐν Χριστῷ μὴ ἐξ ἡμῶν, **8** ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ'
 καταργεῖται, **15** ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα (ἂν οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ'
 no) (ἀναγινώσκηται *N(k)O*) Μωϋσῆς, οὐκ ἐξαπορούμενοι, **9** διωκόμενοι ἀλλ'
 κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι
16 ἡνίκα δὲ (ἐὰν *N(k)O*) ἐπιστρέψῃ πρὸς ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· **10** πάντοτε τὴν
 κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. **17** ὁ δὲ νέκρωσιν τοῦ (κυρίου *K*) Ἰησοῦ ἐν τῷ
 κύριος τὸ πνεῦμα ἐστίν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ
 κυρίου (ἐκεῖ, *k*) ἐλευθερία. **18** ἡμεῖς δὲ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ·
 πάντες ἀνακαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν **11** αἰὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον
 δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
 εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ
 δόξαν καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος. ἡμῶν. **12** ὥστε ὁ (μὲν *k*) θάνατος ἐν ἡμῖν

ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. **13** Ἔχοντες ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ ἀπὸ τοῦ κυρίου· **7** διὰ πίστεως γὰρ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους, **8** θαρροῦμεν ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· **14** δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν καὶ ἡμᾶς (σὺν *N(k)O*) Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ κύριον. **9** διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε παραστήσει σὺν ὑμῖν. **15** τὰ γὰρ πάντα ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν αὐτῶ εἶναι· **10** τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. **16** διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ (ἔσω *N(k)O*) (ἡμῶν εἴτε (φαῦλον. *N(k)O*) **11** Εἰδότες οὖν τὸν *no*) ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. **17** τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. **12** Οὐ βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, (αιῶnios g166) (γὰρ *k*) πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, **18** μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλ' ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. προσώπῳ καυχωμένους καὶ (μὴ *N(k)O*) (ἐν *no*) καρδίᾳ. **13** εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, (ἐν *no*) καρδίᾳ. **13** εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. **14** ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς κρίναντας τοῦτο, ὅτι (εἰ *k*) εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. **15** καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μὴκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. **16** Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ (δὲ *k*) καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι οὐκέτι γινώσκομεν. **17** ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινὰ (τὰ πάντα. *k*) **18** τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ (Ἰησοῦ *k*) Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς,

5 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκίηνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποιήτον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. (αιῶnios g166) **2** καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· **3** (εἰ γε *NK(o)*) καὶ (ἐκδυσάμενοι *N(k)O*) οὐ γυμνοὶ εὐρεθισόμεθα. **4** καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκίνει στενάζομεν βαρούμενοι, (ἐφ' *N(k)O*) ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. **5** Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ (καὶ *k*) δούς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. **6** θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι

19 ὥς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν καταλλάσσω· ἐαυτῷ, μὴ λογιζόμενος ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὥς ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. 14 Μὴ ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὥς τοῦ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; (ἢ *N(k)O*) ὑπὲρ Χριστοῦ καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς (γὰρ *k*) μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν δὲ συμφώνησις (Χριστοῦ *N(k)O*) πρὸς ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς (γενώμεθα Βελιάρ; ἢ τίς μερίς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; *N(k)O*) δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. 16 τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; (ἡμεῖς *N(K)O*) γὰρ ναὸς θεοῦ (ἔσμεν *N(K)O*) ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται (μου *N(k)O*) λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

6 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· 2 λέγει γὰρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστεαῖς, 6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτως, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας, ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, 9 ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μὴδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες. 11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία

7 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. 2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν (ἔσχηκεν *NK(o)*) ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν

φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· 15 καὶ τὰ Τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ ἔστιν ἀναμνησκόμενον τὴν πάντων παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν ἀναγγέλλων ἡμῖν ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με

μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον (ἐργάζεται, *N(k)O*) ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι (ὑμᾶς, *K*) πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλ' ἀπολογίαν, ἀλλ' ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλ' ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν; ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνοους εἶναι (ἐν *k*) τῷ πράγματι. 12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἔνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος (ἀλλ' *O*) οὐδὲ ἔνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει (ἡμῶν *N(K)O*) περισσοτέρως (δὲ *k*) μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν, 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν

8 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεΐα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεΐα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς (τὸ πλοῦτος *N(k)O*) τῆς ἀπλότητος αὐτῶν, 3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ (παρὰ *N(k)O*) δύναμιν αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους (δέξασθαι ἡμᾶς, *K*) 5 καὶ οὐ καθὼς ἡλίπισαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. 7 ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ (ἡμῶν *N(K)O*) ἐν (ὑμῖν *N(K)O*) ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύετε. 8 οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· 9 γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεΐᾳ πλουτήσητε. 10 καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ

ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλαιν προενήρξασθε ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. **24** ἀπὸ πέρυσι. **11** νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς τοῦ θέλαιν οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ (ἐνδεικνύμενοι *N(k)O*) (καὶ *k*) εἰς τοῦ ἔχειν. **12** εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

καθὸ ἐὰν ἔχη (τις, *k*) εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. **13** οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεις, **9** Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους περισσόν μοί ἐστιν τὸ ὑμῖν (δὲ *k*) θλίψις, **2** οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, **14** ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ὑμῶν ἦν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαῖα παρεσκευάσται ἀπὸ πέρυσι, καὶ (τὸ *N(k)O*) (ἐξ *k*) ὑμῶν ζῆλος ἡρέθισεν τοὺς πλείονας. **3** ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ὅτι ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, **4** μὴ πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ (λέγω *N(k)O*) ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ (τῆς καυχήσεως. *K*) **5** ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν (εἰς *NK(o)*) ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν (προεπηγγελμένην *N(K)O*) εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ (ὡς *N(k)O*) πλεονεξίαν. **6** τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. **7** ἕκαστος καθὼς (προήρηται *N(k)O*) τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. **8** (Δυνατεῖ *N(k)O*) δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. **9** καθὼς γέγραπται ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς

πέννησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν τὸν αἰῶνα. (αἰθ g165) 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ 6 καὶ ἐν ἐτοίμῳ (σπόρον *N(k)O*) τῷ σπεύροντι καὶ ἄρτον ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν εἰς βρῶσιν (χορηγήσει *N(k)O*) καὶ πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. 7 Τὰ κατὰ (πληθυνεῖ *N(k)O*) τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ (αὐξήσει *N(k)O*) τὰ (γενήματα *N(k)O*) Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν (ἐφ' τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. 11 ἐν παντὶ *N(k)O*) ἑαυτοῦ ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις οὕτως καὶ ἡμεῖς (Χριστοῦ. *k*) 8 ἐάν τε γὰρ κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ (καὶ *k*) περισσότερόν τι καυχῆσθαι περὶ θεῷ, 12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας τῆς ἐξουσίας ἡμῶν ἥς ἔδωκεν ὁ κύριος (ἡμῖν ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα *k*) εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων ἀλλὰ καὶ ὑμῶν, οὐκ αἰσχυρνήσομαι· 9 ἵνα μὴ δόξω περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας 10 ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μὲν φησιν βαρεῖται ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος ὅτι οἱοί αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 Οὐ γὰρ ὑπερβάλλουσιν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. 15 τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς χάρις (δὲ *k*) τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλ' αὐτοῦ δωρεᾷ. αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν.

10 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος καὶ ἐπιεικειᾶς τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἣ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ 13 ἡμεῖς δὲ (οὐκ *N(k)O*) εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἄλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν, 16 εἰς τὰ ὑπέρεκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἄλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα

καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ
καυχάσθω 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων,
ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος
συνίστησιν.

11 Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν (τι
no) (τῇ *k*) (ἀφροσύνης *N(k)O*)
ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ
ὑμᾶς θεοῦ ζηλῶ· ἡρμოსάμην γὰρ ὑμᾶς
ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν παραστήσαι τῷ
Χριστῷ, 3 φοβοῦμαι δὲ μή πως ὡς ὁ ὄφεις
ἐξηπάτησεν Εὐάν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
(οὕτως *k*) φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν
ἀπὸ τῆς ἀπλότητος (καὶ τῆς ἀγνότητος
NO) τῆς εἰς τὸν Χριστόν. 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ
ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ
ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ
οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ
ἐδέξασθε, καλῶς (ἀνέχεσθε. *N(k)(o)*) 5
Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν
ὑπερλίαν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ
ιδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ'
ἐν παντὶ (φανερῶσαντες *N(k)O*) ἐν πᾶσιν
εἰς ὑμᾶς. 7 ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν
ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν
τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην
ὑμῖν; 8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν
ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, 9
καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ
κατενάρκησα οὐθενός τὸ γὰρ ὑστέρημά μου
προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες
ἀπὸ Μακεδονίας, καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ
ἑμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν
ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ καύχησις
αὕτη οὐ (φραγίσεται *N(k)O*) εἰς ἐμὲ
ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 διὰ τί;
ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12

ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν
ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν
ᾧ καυχῶνται, εὔρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς.
13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται
δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους
Χριστοῦ. 14 καὶ οὐ (θαῦμα· *N(k)O*)
αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται
εἰς ἄγγελον φωτός 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ
οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς
διάκονοι δικαιοσύνης ὧν τὸ τέλος ἔσται
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 16 Πάλιν λέγω, μή
τίς με δόξη ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν
κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ κἀγὼ
μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ
κύριον λαλῶ ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν
ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ
πολλοὶ καυχῶνται κατὰ (τὴν *ko*) σάρκα,
κἀγὼ κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέως γὰρ
ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες 20
ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις
κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,
εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. 21 κατὰ
ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς (ἡσθενήκαμεν·
N(k)O) ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ
λέγω, τολμῶ κἀγὼ. κἀγὼ. 22 Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγὼ κἀγὼ Ἰσραηλιταὶ εἰσιν; κἀγὼ
κἀγὼ σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγὼ κἀγὼ
23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν
λαλῶ ὑπὲρ ἐγώ. ἐν κόποις περισσοτέρως,
ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς
ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις. 24
ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ
μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ
ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον
ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα 26 ὁδοιπορίαις
πολλάκις, κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους

ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ·
ἐθνῶν, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ἐν φείδομαι δὲ μή τις εἰς ἐμὲ λογίσσεται ὑπὲρ
ἐρημίας, κινδύνους ἐν θαλάσσει, κινδύνους ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ 7 καὶ τῇ
ἐν ψευδαδέλφοις, 27 (ἐν *k*) κόπῳ καὶ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. (Διὸ *NO*)
μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ ἵνα μὴ υπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ
καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ ἵνα με κολαφίξῃ ἵνα
καὶ γυμνότητι· 28 χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἢ μὴ υπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν
(ἐπίστασίς μοι *N(k)O*) ἢ καθ' ἡμέραν, κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9
ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 τίς καὶ εἴρηκέν μοι ἄρκει σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ
ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, δύναμις (μου *K*) ἐν ἀσθενείᾳ (τελεῖται.
καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι *N(k)O*) ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι
δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. 31 ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ'
'Ο θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου (ἡμῶν *k*) ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ
'Ιησοῦ (Χριστοῦ *K*) οἶδεν, ὃ ὦν εὐλογητὸς ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν
εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. (αἰθῆ διωγμοῖς (καὶ *N(k)O*) στενοχωρίαις, ὑπὲρ
g165) 32 ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ τότε δυνατός
βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν εἰμι. 11 Γέγονα ἄφρων (καυχώμενος *K*)
πιάσαι με (θέλων, *KO*) 33 καὶ διὰ θυρίδος ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὥφειλον
ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα
ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. τῶν ὑπερλίαν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ

12 Καυχᾶσθαι (δεῖ, *N(K)O*) οὐ οὐδὲν εἰμι. 12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου
(συμφέρον μὲν, *N(K)O*) ἐλεύσομαι κατεργάσθῃ ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, (ἐν
(δὲ *N(k)O*) εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις *k*) σημείοις (τε *no*) καὶ τέρασιν καὶ
κυρίου. 2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ δυνάμεσιν. 13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσώσθητε
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς
οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ
ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. 14 Ἴδου τρίτον
ἕως τρίτου οὐρανοῦ. (τοῦτο *no*) ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς
3 καὶ οἶδα τὸν καὶ οὐ καταναρκήσω (ὑμῶν *k*) οὐ γὰρ
τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλ' ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει
(χωρὶς *N(k)O*) τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν ἀλλ'
ὁ θεὸς οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις· 15 ἐγὼ δὲ ἥδιστα
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα ἃ δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
οὐκ ἐξδὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ ψυχῶν ὑμῶν, εἰ (καὶ *k*) περισσοτέρως
τοιοῦτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑαυτοῦ ὑμᾶς (ἀγαπῶν *NK(o)*) (ἥσσαν *N(k)O*)
(μου *K*) 6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, ἀγαπῶμαι. 16 ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα

ὑμᾶς ἀλλ' ὑπάρχων πανουῆργος δόλω ὑμᾶς ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν (ἐστίν; *k*)
 ἔλαβον. 17 μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι
 ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 γνῶσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7
 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν (εὐχόμεθα *N(K)O*) δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ
 ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς
 οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν
 τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν; 19 (Πάλαι *N(K)O*) ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὤμεν. 8 οὐ γὰρ
 δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. (κατέναντι δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας ἀλλ' ὑπὲρ
 N(k)O) (τοῦ *k*) θεοῦ ἐν Χριστῷ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς
 λαλοῦμεν. τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο (δὲ
 τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ *k*) καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
 μή πως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὕρω 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν
 ὑμᾶς, κἀγὼ κἀγὼ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν
 θέλετε, μή πως (ἔρις, ζῆλος, *N(k)O*) ἦν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ
 θυμοί, ἐριθείαι, καταλαλιάι, ψιθυρισμοί, οὐκ εἰς καθαίρεσιν. 11 Λοιπόν, ἀδελφοί,
 φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι, 21 μὴ πάλιν χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ
 (ἐλθόντος *N(k)O*) (μου *no*) (ταπεινώσει αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς
 NK(o)) με ὁ θεὸς μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12
 πενθήσω πολλοὺς τῶν προημερηκότων Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.
 καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ 13 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. 14
 καὶ πορνεία καὶ ἀσελγεία ἣ ἔπραξαν. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ

13 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ
 στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν
 σταθίσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προεῖρηκα καὶ
 προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν
 νῦν (γράφω, *K*) τοῖς προημερηκόσιν καὶ
 τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ
 πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε
 τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ ὃς εἰς ὑμᾶς
 οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 καὶ γὰρ
 (εἰ *K*) ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας ἀλλὰ ζῆ ἐκ
 δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν
 ἐν αὐτῷ ἀλλὰ (ζήσομεν *N(k)O*) σὺν αὐτῷ
 ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 Ἐαυτοὺς
 πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς
 δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς

ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ
 ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν (ἀμήν
 KO) (πρὸς Κορινθίους δευτέρᾳ ἐγράφη
 ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διὰ Τίτου
 καὶ Λουκᾶ. *K*)

Προς Γαλατας

1 Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν **2** καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, **4** τοῦ δόντος ἑαυτὸν (ὕπερ *NK(o)*) τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, (aiōn g165) **5** ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165) **6** Θαναμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον **7** ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. **8** ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ (εὐαγγελίζεται *NK(o)*) ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. **9** ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. **10** ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ (γὰρ *k*) ἔτι ἀνθρώποις ἡρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην. **11** Γνωρίζω (γὰρ *N(k)O*) ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· **12** οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ (οὔτε *NK(o)*) ἐδιδάχθην ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. **13** ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ

Ἰουδαϊσμῷ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· **14** καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. **15** ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ **16** ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προसानθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, **17** οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. **18** ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι (Κηφᾶν *N(K)O*) καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· **19** ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. **20** ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. **21** ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· **22** ἤμην δὲ ἀγνωσούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ, **23** μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει· **24** καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

2 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρναβᾶ (συμπααραβῶν *NK(o)*) καὶ Τίτον· **2** ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. **3** ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην

ὧν, ἡναγκάσθη περιτμηθῆναι· 4 διὰ δὲ ἐθνικῶς καὶ (οὐχὶ *N(k)O*) Ἰουδαϊκῶς τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες ζῆς, (πῶς *N(k)O*) τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν Ἰουδαΐζειν; 15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ ἡμῶν ἦν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί· 16 εἰδότες (δὲ ἡμᾶς (καταδουλώσουσιν, *N(k)O*) 5 οἷς *no*) ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμεῖνῃ πρὸς Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως τι, ὅποιοι ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει· Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· (ὅτι πρόσωπον (ὁ *no*) θεὸς ἀνθρώπου *N(k)O*) ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τούναντίον, ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἄρα Χριστοῦ ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 18 εἰ γὰρ ἂν κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω· 19 ἐγὼ γὰρ τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω. ἔθνη, 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν 20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἐμοὶ καὶ Βαρναβᾶ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς θεοῦ (καὶ Χριστοῦ *O*) τοῦ ἀγαπήσαντός (μὲν *o*) εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν με καὶ παραδότος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 περιτομήν, 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ μνημονεύωμεν· ὁ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν τοῦτο ποιῆσαι. 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν (Κηφᾶς ἀπέθανεν.

N(k)O) εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ (ἦλθον, *NK(O)*) ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς· 13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι ὥστε καὶ Βαρναβᾶς συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ (Κηφᾶ *N(k)O*) ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων

3 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν (τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, *K*) οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη (ἐν ὑμῖν *K*) ἐσταυρωμένος; 2 τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. 5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ

θεῶ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάριται ὁ
7 γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως οὗτοι θεός. 19 Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων
υἱοὶ εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προῖδοῦσα δὲ ἡ χάριν προσετέθη ἄχρις (οὗ *NK(o)*) ἔλθῃ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι'
ὁ θεός, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ ὅτι ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσίτης
ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 ἐνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστιν. 21 Ὁ οὖν
ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ
πιστῷ Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος
εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶν· γέγραπται γὰρ ζωοποιῆσαι, ὄντως (ἐκ νόμου *NK(o)*)
(ὅτι *no*) ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη. 22 ἀλλὰ συνέκλεισεν
(ἐν *k*) πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα
βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ
δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ θεῷ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 Πρὸ τοῦ δὲ
δηλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα
12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως ἀλλ' (συγκλειόμενοι *N(k)O*) εἰς τὴν μέλλουσιν
ὁ ποιήσας αὐτὰ (ἄνθρωπος *K*) ζήσεται πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος
ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα
τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. 25 ἐλθούσης δὲ
ἡμῶν κατάρ· (ὅτι *no*) γέγραπται (γάρ· τῆς πίστεως οὐκέτι οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν
k) ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ἔσμεν. 26 πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἔστε διὰ τῆς
ξύλου. 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 27 ὅσοι γὰρ εἰς
Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσαθε.
ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς 28 οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι
πίστεως. 15 ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ
ὁμῶς ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην θῆλυ· (πάντες *NK(o)*) γὰρ ὑμεῖς εἷς ἔστε
οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ,
δὲ Ἀβραάμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, (καὶ *k*)
τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ τοῖς κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

σπέρμασιν ὡς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνός 4 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος
καὶ τῷ σπέρματί σου ὃς ἐστιν Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην
ὑπὸ τοῦ θεοῦ (εἰς Χριστὸν *K*) ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονώς
νόμος οὐκ ἄκυροί εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ
κληρονομία οὐκέτι οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας
4 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος
νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου
κύριος πάντων ὧν. 2 ἀλλ' ὑπὸ ἐπιτρόπους
ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας
τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ ἡμεῖς ὅτε ἦμεν
νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου (ἡμεθα
N(k)O) δεδουλωμένοι. 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ
πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεός

τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
 γενόμενον ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. 21 Λέγετέ μοι,
 ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον
 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ οὐκ ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ
 πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ
 (ἡμῶν *N(K)O*) κρᾶζον· ἀββὰ ὁ πατήρ. 7 ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ
 ὥστε οὐκέτι οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλ' υἱός· τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ
 εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ ἐκ τῆς ἐλευθέρας δι' (τῆς *k*) ἐπαγγελίας.
 (Χριστοῦ. *K*) 8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες 24 ἅτινα ἐστὶν ἀλληγορούμενα· αὗται γὰρ
 θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσιν εἰσιν (αἱ *k*) δύο διαθηकाί, μία μὲν ἀπὸ
 θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ ὄρους Σινᾶ εἰς δουλείαν γεννώσα ἥτις
 γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε ἐστὶν Ἀγάρ. 25 τὸ (δὲ *N(k)O*) Ἀγάρ Σινᾶ
 πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα ὅρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ
 οἷς πάλιν ἄνωθεν (δουλεύειν *NK(o)*) νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει (γὰρ *N(k)O*)
 θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω
 καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτοὺς. 11 φοβοῦμαι Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστὶν ἥτις ἐστὶν
 ὑμᾶς μή πως εἰκὴ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. 12 μήτηρ (πάντων *K*) ἡμῶν· 27 γέγραπται
 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καγὼ καγὼ ὡς ὑμεῖς. γὰρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἢ οὐ τίκτουσα,
 Ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν· οὐδέν με ἡδικήσατε. ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι
 13 οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς
 εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 (ὕμεῖς *N(K)O*) δέ,
 τὸν πειρασμὸν (ὕμῶν *N(K)O*) (τὸν *k*) ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα
 ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ (ἐστέ. *N(K)O*) 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ
 ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ κατὰ σάρκα γεννηθεῖς ἐδίωκεν τὸν κατὰ
 με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 (Ποῦ *N(K)O*) πνεῦμα οὕτως καὶ νῦν· 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ
 οὖν (ἦν *k*) ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γραφὴ; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν
 γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ (κληρονομήσει *N(k)O*)
 ὑμῶν ἐξορύξαντες (ἂν *k*) ἐδώκατέ μοι. 16 ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; ἐλευθέρας. 31 (διό, *N(k)O*) ἀδελφοί, οὐκ
 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλ' ἐκκλεῖσαι ἐσμέν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας
 ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 5 τῇ ἐλευθερίᾳ (ἡ *k*) ἡμᾶς Χριστὸς
 καλὸν δὲ (τὸ *k*) ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ ἡλευθέρωσεν· στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν
 πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με
 πρὸς ὑμᾶς, 19 (τέκνα *N(k)O*) μου, οὐς
 πάλιν ὠδίνω (μέχρις *N(k)O*) οὗ μορφωθῇ
 Χριστὸς ἐν ὑμῖν. 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι
 πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ

ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρία, (φαρμακεία, ποιῆσαι. 4 κατηργήθητε ἀπὸ (τοῦ *k*) *NK(o)*) ἔχθραι, ἔρις, (ζήλος, *N(k)O*) Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, θυμοί, ἐριθεΐαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, 21 τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ φθόνοι, (φόνοι, *KO*) μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ὅμοια τούτοις ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς (καὶ ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὕτε *k*) προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες περιτομή τι ἰσχύει οὕτε ἀκροβυστία ἀλλὰ βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. 7 ἐτρέχετε ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, καλῶς τίς ὑμᾶς (ἐνέκοψεν *N(k)O*) τῇ χαρᾷ, εἰρήνῃ, μακροθυμίᾳ, χρηστότητι, ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; 8 ἡ πεισμονὴ ἀγαθωσύνη, πίστις, 23 πραύτης, ἐγκράτεια· οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοί. 10 ἐγὼ 24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ (Ἰησοῦ *NO*) τὴν πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, βαστάσει τὸ κρίμα ὅστις (ἐὰν *N(k)O*) πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα ἡ. 11 Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραύτητος σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. 2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως (ἀναπληρώσετε *N(k)O*) τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μὴδὲν ὦν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν· 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. 6 κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ (ἐὰν *NK(o)*) σπεῖρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ

τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
 (aiōnios g166) **9** τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ
 ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ
 ἐκλυόμενοι. **10** ἄρα οὖν ὡς καιρὸν (ἔχομεν
 NK(o)) ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς
 πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους
 τῆς πίστεως. **11** Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν
 γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. **12** ὅσοι
 θέλουσιν εὐπροσώπησαι ἐν σαρκί, οὗτοι
 ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι, μόνον
 ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ (Ἰησοῦ *O*) μὴ
 διώκωνται· **13** οὐδὲ γὰρ οἱ (περιτεμνόμενοι
 NK(o)) αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ
 θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι, ἵνα ἐν τῇ
 ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῶσινται. **14** ἐμοὶ δὲ
 μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ
 ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται καγὼ καγὼ (τῷ
 k) κόσμῳ. **15** (ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ *K*)
 οὔτε γὰρ περιτομὴ τί (ἐστιν *N(K)O*) οὔτε
 ἀκροβυστία ἀλλὰ καινὴ κτίσις. **16** καὶ ὅσοι
 τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνην ἐπ'
 αὐτοὺς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ
 θεοῦ. **17** Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς
 παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ (κυρίου
 K) Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. **18**
 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.
 (πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. *K*)

Προς Εφεσιους

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **3** Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, **4** καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ **5** προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ **6** εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, (ἐν *k*) (ἥς *N(k)O*) ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ, **7** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ (τὸ πλοῦτος *N(k)O*) τῆς χάριτος αὐτοῦ, **8** ἥς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει **9** γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ **10** εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ (τε *k*) (ἐπὶ *N(k)O*) τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, **11** ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ **12** εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον (τῆς *k*) δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλικότας ἐν τῷ Χριστῷ· **13** ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς

σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ **14** (ὃ *N(k)O*) ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ. **15** Διὰ τοῦτο καγὼ καγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους **16** οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνεῖαν (ὑμῶν *k*) ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου **17** ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, (δῶν *NK(o)*) ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, **18** πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς (καρδίας *N(k)O*) ὑμῶν εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, (καὶ *k*) τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, **19** καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, **20** ἣν (ἐνήργησεν *NK(o)*) ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ (τῶν *o*) νεκρῶν καὶ (καθίσας *N(k)O*) (αὐτὸν *O*) ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις **21** ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, (aīōn g165) **22** καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ **23** ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν ᾧ πληρουμένου.

2 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις (ὑμῶν,

Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν
ὁ θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ
ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία
ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ
χειροποιήτου, **12** ὅτι ἦτε (ἐν *k*) τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι
τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν
διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ
ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· **13** νυνὶ
δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες
μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι

3 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· 2 εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν (ἐγνωρίσθη *N(k)O*) μοι τὸ μυστήριον καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ (ἐν *k*) ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, 6 εἶναι

τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ ὕψος καὶ συμμετοχα τῆς ἐπαγγελίας (αὐτοῦ *k*) βάθος, **19** γινῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐν (τῷ *k*) Χριστῷ (Ἰησοῦ *NO*) διὰ τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα τοῦ εὐαγγελίου, **7** οὗ (ἐγενήθην *N(k)O*) πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος θεοῦ. **20** Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα τοῦ θεοῦ (τῆς δοθείσης *N(k)O*) μοι κατὰ ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. **8** ἔμοι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων (τῶν *k*) ἁγίων κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, (ἐν *k*) τοῖς ἔθνεσιν ἡμῖν, **21** αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (καὶ εὐαγγελίσασθαι (τὸ *N(k)O*) ἀνεξιχνίαστον *no*) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς (πλοῦτος *N(k)O*) τοῦ Χριστοῦ **9** καὶ τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165)

4 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, **2** μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραύτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, **3** σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, **4** ἔν σῶμα καὶ ἐν πνεύμα καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· **5** εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα, **6** εἰς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν (ὅμιν. *K(O)*) **7** ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. **8** διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλῶτευσεν αἰχμαλωσίαν, (καὶ *ko*) ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. **9** τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη (πρῶτον *K*) εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; **10** ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. **11** καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφῆτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, **12** πρὸς τὸν καταρτισμὸν

τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ ὕψος καὶ συμμετοχα τῆς ἐπαγγελίας (αὐτοῦ *k*) βάθος, **19** γινῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐν (τῷ *k*) Χριστῷ (Ἰησοῦ *NO*) διὰ τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα τοῦ εὐαγγελίου, **7** οὗ (ἐγενήθην *N(k)O*) πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος θεοῦ. **20** Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα τοῦ θεοῦ (τῆς δοθείσης *N(k)O*) μοι κατὰ ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. **8** ἔμοι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων (τῶν *k*) ἁγίων κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, (ἐν *k*) τοῖς ἔθνεσιν ἡμῖν, **21** αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (καὶ εὐαγγελίσασθαι (τὸ *N(k)O*) ἀνεξιχνίαστον *no*) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς (πλοῦτος *N(k)O*) τοῦ Χριστοῦ **9** καὶ τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165)

4 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, **2** μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραύτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, **3** σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, **4** ἔν σῶμα καὶ ἐν πνεύμα καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· **5** εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα, **6** εἰς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν (ὅμιν. *K(O)*) **7** ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. **8** διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλῶτευσεν αἰχμαλωσίαν, (καὶ *ko*) ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. **9** τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη (πρῶτον *K*) εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; **10** ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. **11** καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφῆτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, **12** πρὸς τὸν καταρτισμὸν

τῶν ἀγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ οἰκοδομῇ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· **13** ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. **25** Διὸ ἀποθέμενοι μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, μέλη. **26** ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ Χριστοῦ· **14** ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι ὑμῶν· **27** (μηδὲ *N(k)O*) δίδοτε τόπον τῷ κλυδωνιζόμενῳ καὶ περιφερόμενῳ παντὶ διαβόλῳ. **28** ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ μᾶλλον δὲ κοπιᾷ ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη μεταδίδοναι τῷ μεθοδείᾳ τῆς πλάνης, **15** ἀληθεύοντες δὲ χρεῖαν ἔχοντι. **29** Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω ἀλλ' ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, (ὁ *k*) Χριστὸς **16** εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομῇ τῆς χρείας, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. **30** καὶ μὴ καὶ συμβιβάζομενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ ἐν ᾧ ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. ἐκάστου μέρους τὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος **31** Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ ποιεῖται εἰς οἰκοδομῇ ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ. **17** κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ σὺν πάσῃ κακίᾳ. **32** γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ (λοιπὰ χρηστοί, εὐσπλαγχνοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς *K*) ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο νοδὸς αὐτῶν, **18** (ἐσκοτωμένοι *N(k)O*) τῇ (ὑμῖν. *NK(O)*)

διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· **19** οἵτινες ἀπηληγότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. **20** ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, **21** εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, **22** ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, **23** ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοδὸς ὑμῶν **24** καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν

5 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ **2** καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν (ἡμᾶς *NK(O)*) καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ (ἡμῶν *NK(O)*) προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. **3** Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἡ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν καθὼς πρέπει ἁγίοις **4** καὶ αἰσχύρης καὶ μωρολογίας ἡ εὐτραπεία (ἃ *N(k)O*) οὐκ (ἀνῆκεν *N(k)O*) ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. **5** τοῦτο γὰρ (ἴστε *N(k)O*) γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, (ὁ *N(k)O*) ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ

βασιλεία τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. **6** Μηδεὶς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, (καὶ *k*) αὐτὸς
 ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ (ἐστὶν *k*) σωτὴρ τοῦ σώματος· **24** ἀλλ'
 ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς (ὡς *N(k)O*) ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ
 ἀπειθείας. **7** μὴ οὖν γίνεσθε συμμετοχοὶ Χριστῷ οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς (ιδίοις
 αὐτῶν. **8** ἥτε γὰρ ποτε σκότος νῦν δὲ φῶς *K*) ἀνδράσιν ἐν παντί. **25** Οἱ ἄνδρες,
 ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, **9** ὁ ἀγαπᾷτε τὰς γυναῖκας (ἐαυτῶν *K*) καθὼς
 γὰρ καρπὸς τοῦ (φωτὸς *N(K)O*) ἐν πάσῃ καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ
 ἀγαθωσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀληθείᾳ, ἐαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς **26** ἵνα αὐτὴν
10 δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ ἀγίασιν καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν
 κυρίῳ. **11** καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις ῥήματι, **27** ἵνα παραστήσῃ (αὐτὸς *N(k)O*)
 τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ ἐαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσιν
 καὶ ἐλέγχετε· **12** τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα σπύλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα
 ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν. **13** ἡ ἀγία καὶ ἄμωμος. **28** οὕτως ὀφείλουσιν
 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς (καὶ *no*) οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἐαυτῶν
 φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον γυναικας ὡς τὰ ἐαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν
 φῶς ἐστὶν· **14** διὸ λέγει· (ἔγειρε *N(k)O*) ὁ τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα ἐαυτὸν ἀγαπᾷ· **29**
 καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἐαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν,
 ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. **15** Βλέπετε οὖν ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν καθὼς καὶ
 ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε μὴ ὡς ἄσοφοι ὁ (Χριστὸς *N(K)O*) τὴν ἐκκλησίαν, **30** ὅτι
 ἀλλ' ὡς σοφοί, **16** ἐξαγοραζόμενοι τὸν μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ (ἐκ τῆς
 καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. **17** διὰ σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.
 τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ (συνίετε *K*) **31** ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος
 N(k)O) τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. **18** τὸν πατέρα (αὐτοῦ *k*) καὶ τὴν μητέρα
 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν καὶ προσκολληθήσεται πρὸς (τὴν γυναῖκα
 ἄσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι **19** *NK(o)*) αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
 λαοῦντες ἐαυτοῖς (ἐν *n*) ψαλμοῖς καὶ σάρκα μίαν. **32** τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα
 ὕμνοι καὶ ᾠδαὶς πνευματικαῖς, ᾄδοντες ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς
 καὶ ψάλλοντες (ἐν *ko*) τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τὴν ἐκκλησίαν. **33** πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ'
 τῷ κυρίῳ, **20** εὐχαριστοῦντες πάντοτε ἕνα, ἕκαστος τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα οὕτως
 ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἀγαπάτω ὡς ἐαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῇται
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί· τὸν ἄνδρα.

21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ
 (Χριστοῦ. *N(K)O*) **22** Αἱ γυναῖκες, τοῖς
 ἰδίοις ἀνδράσιν (ὑποτάσσεσθε *K(O)*) ὡς
 τῷ κυρίῳ· **23** ὅτι (ὁ *k*) ἀνὴρ ἐστὶν
 κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς

6 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν
 ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. **2** τίμα
 τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἧτις ἐστὶν
 ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, **3** ἵνα εὖ σοι
 γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.

4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ νοουθεσίᾳ κυρίου. 5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε πονηροῦ τὰ πεπτρωμένα σβέσαι· 17 καὶ τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου (δέξασθε τρόμου ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς *NK(O)*) καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος τῷ Χριστῷ. 6 μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ὃ ἐστὶν ῥῆμα θεοῦ· 18 διὰ πάσης προσευχῆς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ὡς δοῦλοι (τοῦ *k*) καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ἐν πνεύματι καὶ εἰς αὐτὸ (τοῦτο *k*) ψυχῆς 7 μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκατεργήσει κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 εἰδότες ὅτι καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἀγίων 19 καὶ ἕκαστος (ὁ *ko*) (ἐάν *NK(o)*) τι ποιήσῃ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι (δοθῇ *N(k)O*) λόγος ἀγαθὸν τοῦτο κομίζεται παρὰ (τοῦ *k*) ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ κυρίου εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι (καὶ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλήσαι. 21 Ἵνα *no*) αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν δὲ εἰδίητε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἔστιν παρ' αὐτῷ. 10 (Τοῦ λοιποῦ *N(k)O*) ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, 22 (ἀδελφοί μου, *K*) ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. 11 γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ καρδίας ὑμῶν. 23 εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας ἀγάπῃ μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ τοῦ διαβόλου· 12 ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 Ἡ χάρις μετὰ πάλλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα ἀλλὰ πρὸς πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ (ἀμὴν πρὸς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους (τοῦ *k*) Εφῆσιους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ τυχικοῦ. (αἰῶνος *K*) τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ *K*) τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς. (αἰὼν g165)

13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνήθητε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. 14 στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης 15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· 16 (ἐν *N(k)O*)

Προς Φιλιππησιους

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **3** Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν· **4** πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, **5** ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ (τῆς *no*) πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν· **6** πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ· **7** καθὼς ἔστιν δίκαιον ἔμοι τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συκοινωνοὺς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. **8** Μάρτυς γάρ μου (ἐστὶν *k*) ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. **9** καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει· **10** εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ· **11** πεπληρωμένοι (καρπὸν *N(K)O*) δικαιοσύνης (τὸν *N(k)O*) διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ. **12** Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, **13** ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν· **14** καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν

ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον (τοῦ θεοῦ *O*) λαλεῖν. **15** τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουν. **16** οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖται· **17** οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἄγνως οἰόμενοι θλίψιν (ἐγείρειν *N(k)O*) τοῖς δεσμοῖς μου. **18** τί γάρ; πλὴν (ὅτι *no*) παντὶ τρόπῳ εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. **19** οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δέησεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· **20** κατὰ τὴν ἀποκαρδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνηθήσομαι ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. **21** Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. **22** εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. **23** συνέχομαι (δὲ *N(k)O*) ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶ (γὰρ *no*) μᾶλλον κρεῖσσον· **24** τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. **25** καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ (παραμενῶ *N(k)O*) πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, **26** ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἔμοι διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. **27** μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν (ἀκούω *N(k)O*) τὰ περὶ ὑμῶν

ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ ἑξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς συναθροῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. **12** Ὡστε, ἀγαπητοὶ **28** καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἀντικειμένων ἵτις ἐστὶν αὐτοῖς (μέν *k*) ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν ἔνδειξις ἀπωλείας, (ὕμων *N(k)O*) δὲ πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· **29** ὅτι ὑμῖν φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς κατεργάζεσθε· **13** (ὁ *k*) θεὸς γάρ ἐστιν αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ πάσχειν **30** τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. **14** πάντα (εἴδετε *N(k)O*) ἐν ἑμοί καὶ νῦν ἀκούετε ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, ἐν ἑμοί.

2 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ (τις *N(k)O*) σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, **2** πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες, **3** μηδὲν κατ' ἐριθείαν (μηδὲ *N(k)O*) (κατὰ *no*) κενοδοξίαν ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν· **4** μὴ τὰ ἑαυτῶν (ἕκαστος *NK(o)*) (σκοποῦντες *N(k)O*) ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων (ἕκαστοι. *N(k)O*) **5** τοῦτο (γὰρ *k*) (φρονεῖτε *N(k)O*) ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **6** ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, **7** ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, **8** καὶ σχήματι εὐρέθεις ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπῆκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ· **9** διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ (τὸ *no*) ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, **10** ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, **11** καὶ πᾶσα γλῶσσα

15 ἵνα γέννησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ (ἄμωμα *N(k)O*) (ἐν *k*) (μέσον *N(k)O*) γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, **16** λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἑμοί εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. **17** ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· **18** τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι. **19** Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καγὼ καγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν· **20** οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· **21** οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ (τοῦ *k*) Ἰησοῦ Χριστοῦ· **22** τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἑμοί ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. **23** τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν (ἀφίδω *N(k)O*) τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· **24** πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. **25** Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς

ύμᾱς· 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ύμᾱς σκύβαλα (εἶναι, *k*) ἵνα Χριστὸν κερδήσω, (ἰδεῖν *O*) καὶ ἀδημονῶν διότι ἠκούσατε 9 καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων ἐμὴν ὅτι ἡσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἡσθένησεν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ παραπλήσιον (θανάτῳ· *NK(O)*) ἀλλ' ὁ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτόν δὲ μόνον ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γινῶναι αὐτόν καὶ ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ ἵνα ἰδόντες αὐτόν πάλιν χαρῇτε, κἀγὼ συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 κἀγὼ ἀλυπότερος ὤ. 29 προσδέχεσθε οὖν εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν αὐτόν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ τοὺς (τὴν *N(k)O*) (ἐκ *no*) νεκρῶν. 12 οὐχ ὅτι τοιούτους ἐντίμους ἔχετε· 30 ὅτι διὰ τὸ ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη (τετελειῶμαι, *NK(O)*) ἔργον (τοῦ *k*) (Χριστοῦ *NK(O)*) μέχρι διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ θανάτου ἡγγισεν παραβολευσάμενος τῇ κατελήμφθην ὑπὸ (τοῦ *k*) Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν (οὐ *NK(o)*) ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

3 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν· 3 ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἢ περιτομή, οἱ πνεύματι (θεοῦ *N(k)O*) λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, 6 κατὰ (ζῆλος *N(k)O*) διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. 7 ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἡγήμαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν· 8 ἀλλὰ (μενοῦνγε *NK(o)*) καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην καὶ ἡγοῦμαι

λογίζομαι κατεληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, 14 κατὰ σκοπὸν διώκω (εἰς *N(k)O*) τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν (κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν. *K*) 17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὐς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνη αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν (εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ *K*) σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης

αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξει (αὐτῷ *N(k)O*) τὰ πάντα.

4 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί. **2** Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ· **3** (ναὶ *N(K)O*) ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. **4** Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. **5** τὸ ἐπεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις, ὁ κύριος ἐγγύς. **6** μὴδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν θεόν· **7** καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἢ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **8** Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· **9** ἂ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. **10** Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ. **11** οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρκης εἶναι. **12** οἶδα (καὶ *N(k)O*) ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν καὶ περισσεύειν

καὶ ὑστερεῖσθαι· **13** πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με (Χριστῷ· *K*) **14** πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μοι τῇ θλίψει. **15** οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππηῖοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· **16** ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. **17** οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν· **18** ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμήν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. **19** ὁ δὲ θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ (τὸ πλοῦτος *N(k)O*) αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **20** τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aīōn g165) **21** Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. **22** ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας. **23** Ἡ χάρις τοῦ κυρίου (ἡμῶν *k*) Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ (τοῦ *no*) (πνεύματος *N(K)O*) ὑμῶν. (ἀμήν. *KO*) (πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου. *K*)

Προς Κολοσσαείς

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός
2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν (καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. *K*) **3** Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ (καὶ *ko*) πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε (περὶ *NK(o)*) ὑμῶν προσευχόμενοι, **4** ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην (ἣν *N(k)O*) (ἔχετε *no*) εἰς πάντας τοὺς ἀγίους, **5** διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου **6** τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ (καὶ *k*) ἐστὶν καρποφορούμενον (καὶ αὐξανόμενον *NO*) καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ, **7** καθὼς (καὶ *k*) ἐμάθετε ἀπὸ Ἑπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ (ὑμῶν *NK(O)*) διάκονος τοῦ Χριστοῦ, **8** ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. **9** Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ **10** περιπατῆσαι (ὑμᾶς *k*) ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι (εἰς *k*) (τῇ ἐπιγνώσει *N(k)O*) τοῦ θεοῦ, **11** ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ

τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς. **12** εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι (ὑμᾶς *N(k)O*) εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, **13** ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, **14** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν (διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, *K*) τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· **15** ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· **16** ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα (τὰ *k*) ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ (τὰ *ko*) ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, **17** καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, **18** καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν (ἡ *o*) ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γέννηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· **19** ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι **20** καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ (ἐν *NK(o)*) τοῖς οὐρανοῖς· **21** καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ (ἀποκατήλλαξεν *NK(O)*) **22** ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ. **23** Εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ

κηρυχθέντος ἐν πάσῃ (τῇ *k*) κτίσει τῇ (δὲ *ko*) λέγω, ἵνα (μηδεὶς *N(k)O*) ὑμᾶς
 ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ· 5 εἰ γὰρ καὶ
 διάκονος. 24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν
 (μου *k*) ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν
 ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως
 σαρκὶ μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν
 ἢ ἐκκλησίᾳ· 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε
 κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν 7 ἔρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν
 μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι (ἐν *ko*) τῇ πίστει
 θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες (ἐν αὐτῇ
 ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, *k*) ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς
 (νῦν *N(k)O*) δὲ ἐφανερώθῃ τοῖς ἁγίοις ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας
 αὐτοῦ· (aiōn g165) 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
 γνωρίσαι, (τί τὸ *N(k)O*) πλοῦτος τῆς δόξης ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου
 τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, (ὃ καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ
 N(k)O) ἐστὶν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,
 τῆς δόξης· 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι,
 νοουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ
 διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ ἐξουσίας· 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ
 σοφίας, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος
 τέλειον ἐν Χριστῷ (Ἰησοῦ, *K*) 29 εἰς (τῶν ἁμαρτιῶν *K*) τῆς σαρκός, ἐν τῇ
 ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες
 ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ αὐτῷ ἐν τῷ (βαπτισμῷ *N(k)O*) ἐν ᾧ καὶ
 ἐν δυνάμει. συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας
 τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγεύραντος αὐτὸν ἐκ (τῶν
 k) νεκρῶν. 13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας
 ἐν τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ
 τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν (ὑμᾶς
 NO) σὺν αὐτῷ χαρισάμενος ἡμῖν πάντα
 τὰ παραπτώματα· 14 ἐξαλείψας τὸ καθ'
 ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν
 ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ
 μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· 15
 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας
 ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας
 αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. 16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς

2 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον
 ἄγωνά ἔχω (ὑπὲρ *N(k)O*) ὑμῶν
 καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ
 ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,
 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν
 (συμβιβασθέντες *N(k)O*) ἐν ἀγάπῃ καὶ
 εἰς (πᾶν *N(k)O*) (τὸ *o*) (πλοῦτος
 N(k)O) τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς
 ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ (καὶ *K*)
 (πατρὸς *KO*) (καὶ *K*) (τοῦ *KO*) Χριστοῦ,
 3 ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας
 καὶ (τῆς *k*) γνώσεως ἀπόκρυφοι· 4 τοῦτο

κρινέτω ἐν βρώσει (καὶ *N(k)O*) ἐν περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν (τούτοις. πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νεομηνίας ἢ *N(k)O*) 8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ σαββάτων, 17 ἃ ἔστιν σκιά τῶν μελλόντων, πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. 9 καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους ἀπεκδυσάμενοι καὶ θρησκεία τῶν ἀγγέλων, ἃ (μὴ *K*) τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν ἐόρακεν ἐμβατεύων εἰκῇ φυσιοῦμενος αὐτοῦ 10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν ἐξ οὗ πᾶν τοῦ κτίσαντος αὐτόν· 11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἑλλην τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, αὖξει τὴν αὖξισιν τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ (οὖν ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός. 12 *K*) ἀπεθάνετε σὺν (τῷ *k*) Χριστῷ ἀπὸ Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα (οἰκτιρμοῦ, κόσμῳ δογματίζεσθε; 21 μὴ ἄψην μηδὲ γέυση *N(k)O*) χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, μηδὲ θίγης· 22 ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν πραὔτητα, μακροθυμίαν· 13 ἀνεχόμενοι τῇ ἀποχρήσει κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐὰν διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων· 23 ἅτινα ἔστιν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ (κύριος *N(K)O*) ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ταπεινοφροσύνη καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, καὶ ὑμεῖς· 14 ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς ἀγάπην, (ὁ *N(k)O*) ἔστιν σύνδεσμος τῆς σαρκός.

3 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθημένος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ (ὑμῶν, *N(K)O*) τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. 5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη (ὑμῶν *K*) τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, 6 δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς

τελειότητος. 15 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ (Χριστοῦ *N(K)O*) βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς, (καὶ *k*) ὕμνοις, (καὶ *k*) ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν (τῇ *no*) χάριτι ᾄδοντες ἐν (ταῖς καρδίαις *N(k)O*) ὑμῶν τῷ (θεῷ· *N(K)O*) 17 καὶ πᾶν (ὃ τι *NK(o)*) (ἐὰν *N(k)O*) ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ (καὶ *k*) πατρὶ δι' αὐτοῦ. 18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς (ἰδίοις *K*) ἀνδράσιν ὡς ἀνῆκεν ἐν

κυρίῳ. 19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὁνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 Τὰ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· ὑμῖν γνωρίζουσιν τὰ ὥδε. 10 Ἀσπάζεται τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν (ἐν *N(k)O*) ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου κυρίῳ. 21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα καὶ Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρναβᾶ, περὶ οὗ ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 Οἱ δοῦλοι, ἐλάβετε ἐντολὰς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα δέξασθε αὐτόν· 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος κυρίοις, μὴ ἐν (ὀφθαλμοδουλίᾳ *N(k)O*) ὡς Ἰουστός, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς, οὗτοι μόνον ἀνθρωπάρεσκοι ἄλλ' ἐν ἀπλότητι καρδίας συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες φοβούμενοι τὸν (κύριον. *N(K)O*) 23 (καὶ ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 Ἀσπάζεται *k*) (πᾶν *K*) ὁ (τι *K*) ἐὰν ποιῇτε, ἐκ ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ (Ἰησοῦ, *NO*) πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ἀνθρώποις· 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα (σταθῇτε (ἀπολήμψεσθε *NK(o)*) τὴν ἀνταπόδοσιν *N(k)O*) τέλειοι καὶ (πεπληροφορημένοι τῆς κληρονομίας· τῷ (γὰρ *k*) κυρίῳ *N(k)O*) ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 Χριστῷ δουλεύετε. 25 ὁ (γὰρ *N(k)O*) μαρτυρῷ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν (πόνον *N(K)O*) ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. 14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἱατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. 15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς καὶ (Νύμφαν *N(K)O*) καὶ τὴν κατ' οἶκον (αὐτῆς *N(K)(o)*) ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. 17 καὶ εἶπατε Ἀρχίπῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς. 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμών. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν (ἀμήν. *KO*) (πρὸς Κολασσαεῖς ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ Ὁνησίμου. *K*)

4 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν (οὐρανῷ. *N(k)O*) 2 Τῇ προσευχῇ προσκατερεῖτε γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. 6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. 7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα (γνῶτε *N(K)(O)*) τὰ περὶ (ἡμῶν *N(K)O*) καὶ παρακαλέσῃ τὰς

Προς Θεσσαλονικείς Α΄

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη (ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Κ*) **2** Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνησίαν (ὑμῶν *κ*) ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, **3** ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· **4** εἰδότες, ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ (τοῦ *νο*) θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· **5** ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ καθὼς οἴδατε οἱ οἱ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς· **6** καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου, **7** ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς (τύπον *Ν(Κ)Ο*) πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ (ἐν *νο*) τῇ Ἀχαΐᾳ. **8** ἅψ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ (ἐν τῇ *νο*) Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' (καὶ *κ*) ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε μὴ χρειάν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. **9** αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖαν εἴσοδον (ἔσχομεν *Ν(κ)Ο*) πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ **10** καὶ ἀναμένειν

τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς (ἐκ *Ν(κ)Ο*) τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· **2** ἀλλὰ (καὶ *κ*) προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἁγῶνι. **3** ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας (οὐδὲ *Ν(κ)Ο*) ἐν δόλῳ· **4** ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ (τῷ *κ*) θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. **5** οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, **6** οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν οὔτε ἅψ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· **7** ἀλλ' ἐγενήθημεν (νήπιοι *Ν(Κ)Ο*) ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς (ἐὰν *Ν(κ)Ο*) τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς τέκνα, **8** οὕτως (ὁμειρόμενοι *Ν(κ)Ο*) ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν (ἐγενήθητε. *Ν(κ)Ο*) **9** Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς (γὰρ *κ*) καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβάρησαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. **10** ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, **11** καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς

πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς **3** Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καὶ παραμυθούμενοι καὶ (μαρτυρόμενοι καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι **2** καὶ *N(k)O*) **12** εἰς τὸ (περιπατεῖν *N(k)O*) ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς καὶ (διάκονον *KO*) (καὶ *K*) συνεργὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. **13** (Καὶ (ἡμῶν *K*) τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ *no*) διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ στηριζαί ὑμᾶς καὶ τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως ὅτι παραλαβόντες παρακαλέσαι (ὑμᾶς *k*) (ὑπὲρ *N(k)O*) λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε τῆς πίστεως ὑμῶν, **3** (τὸ *N(k)O*) μηδένα οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις αὐτοὶ ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. **4** καὶ ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. **14** ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελεγόμεν ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι καθὼς καὶ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν ἐγένετο καὶ οἴδατε. **5** διὰ τοῦτο κἀγὼ κἀγὼ Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι (τὰ *N(K)O*) (αὐτὰ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν *N(k)O*) ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, **15** τῶν καὶ τὸν ἡμῶν. **6** ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν (ἰδίου *K*) προφήτας καὶ (ἡμᾶς *NK(O)*) τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, **16** κωλύόντων ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλήσαι ἵνα σωθῶσιν, ἡμεῖς ὑμᾶς, **7** διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ πάντοτε ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ (τοῦ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως θεοῦ *O*) εἰς τέλος. **17** Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, **8** ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς (στήκετε ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν *N(k)O*) ἐν κυρίῳ. **9** τίνα γὰρ εὐχαριστίαν ὥρας προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. **18** (διότι *N(k)O*) ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, **10** νυκτὸς καὶ ἡμελίσσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. **19** τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ τῆς πίστεως ὑμῶν; **11** Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς (Χριστοῦ *K*) ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; **20** (Χριστός *K*) κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. πρὸς ὑμᾶς. **12** ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι

καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ ὑμῶν καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· **12** ἵνα εἰς πάντας καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς **13** εἰς περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω τὸ στηριζὰ ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε. **13** Οὐ (θέλομεν ἀγιοσύνη ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς *N(K)O*) δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν τῶν (κοιμωμένων, *N(k)O*) ἵνα μὴ λυπῆσθε Ἰησοῦ (Χριστοῦ *K*) μετὰ πάντων τῶν καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἀγίων αὐτοῦ (ἀμὴν. *N*) ἐλπίδα. **14** εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοὺς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. **15** Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· **16** ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, **17** ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. **18** Ὅστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

4 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ (ἵνα *NO*) καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ (καθὼς καὶ περιπατεῖτε, *NO*) ἵνα περισσεύητε μᾶλλον· **2** οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. **3** τοῦτο γὰρ ἐστὶν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἀγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· **4** εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ, **5** μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν· **6** τὸ μὴ υπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἕκδικος (ὁ *k*) κύριος περὶ πάντων τούτων καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. **7** οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ. **8** τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ **2** αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι (ἡ *k*) ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται· **3** ὅταν (γὰρ *k*) λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὀλεθρος ὥσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. **4** ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς (κλέπτῃς *NK(O)*) καταλάβῃ· **5** πάντες (γὰρ *no*) ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμέν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. **6** Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς

(καὶ *k*) οἱ λοιποὶ ἀλλὰ γρηγορῶμεν ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθεῖν. 24 πιστὸς ὁ νυκτὸς καθεύδουσιν καὶ οἱ μεθυσκόμενοι καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 25 Ἀδελφοί, νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες προσεύχεσθε (καὶ *no*) περὶ ἡμῶν. 26 νήφωμεν ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα φιλήματι ἀγίῳ. 27 (ἐνορκίζω *N(k)O*) ὑμᾶς σωτηρίας· 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν εἰς ὀργὴν ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας πᾶσιν τοῖς (ἀγίοις *K*) ἀδελφοῖς. 28 Ἡ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 10 χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' τοῦ ἀποθανόντος (ὑπὲρ *NK(o)*) ἡμῶν, ὑμῶν. (ἀμήν. *KO*) (πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. *K*)

σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα καθὼς καὶ ποιεῖτε. 12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν (ἑαυτοῖς. *NK(O)*)

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῶ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε· 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε· 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα (δὲ *no*) δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἵδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα

Προς Θεσσαλονικείς Β'

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος
τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ
πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ·
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
2 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι
ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς
ἀλλήλους·
3 ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν
(ἐγκαυχᾶσθαι *N(k)O*) ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ
ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε,
4 ἕνεκεν τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ εἰς τὸ
καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·
5 εἵπερ εἵπερ
δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς
θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν·
6 καὶ ὑμῖν τοῖς
θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ
ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ
μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ·
7 ἐν (πυρὶ
φλογός, *NK(o)*) διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς
μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
(Χριστοῦ· *K*)
8 οἵτινες δίκην τίσουσιν,
ὅλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου
καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, (αιῶνιος
g166)
9 ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς
ἀγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν
τοῖς (πιστεύσασιν, *N(k)O*) ὅτι ἐπιστεύθη
τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ.
10 εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε

περὶ ὑμῶν ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ
θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν
ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,
11 ὥπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ (Χριστοῦ· *K*) ἐν ὑμῖν καὶ
ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς
παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν
1 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ
τοῦ νοδὸς (μηδὲ *N(k)O*) θροεῖσθαι, μήτε
διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι'
ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ
ἡμέρα τοῦ (κυρίου· *N(K)O*)
2 μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ
ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ
ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, (*N(K)O*) ὁ
υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
3 ὁ ἀντικείμενος καὶ
ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ
σέβασμα ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ
(ὡς θεὸν *K*) καθίσαι ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν
ὅτι ἐστὶν θεός.
4 Οὗ μνημονεύετε ὅτι ἔτι
ᾧν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;
5 καὶ νῦν
τὸ κατέχον οἴδατε εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι
αὐτὸν ἐν τῷ (ἐαυτοῦ *NK(o)*) καιρῷ.
6 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς
ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ
μέσου γένηται·
7 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται
ὁ ἄνομος ὃν ὁ κύριος (Ἰησοῦς *NO*)
(ἀνελεῖ *N(k)O*) τῷ πνεύματι τοῦ στόματος
αὐτοῦ καὶ καταργήσῃ τὴν ἐπιφανείαν τῆς
παρουσίας αὐτοῦ·
8 οὗ ἔστιν ἡ παρουσία
κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει
καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους
9 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ (τῆς *k*) ἀδικίας

(ἐν *k*) τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ. ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς 6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν τὸ σωθῆναι αὐτούς· 11 καὶ διὰ τοῦτο ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, (πέμπει *N(k)O*) αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν ψεῦδει, 12 ἵνα κριθῶσιν (πάντες *NK(o)*) παραδόσιν ἢν (παρελάβοσαν *N(K)(O)*) οἱ μὴ πιστεῦσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' παρ' ἡμῶν. 7 αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ εὐδοκήσαντες (ἐν *k*) τῇ ἀδικίᾳ. 13 μιμεῖσθαι ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἡτακτήσαμεν ἐν ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί ἡγαπημένοι παρὰ τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο *N(k)O*) ὑμᾶς ὁ (νυκτὸς *N(k)O*) καὶ (ἡμέρας *N(k)O*) θεὸς (ἀπαρχὴν *N(k)O*) εἰς σωτηρίαν ἐν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, 14 εἰς ὃ (καὶ *n*) ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς εὐαγγελίου ἡμῶν εἰς περιποίησιν δόξης τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 Ἄρα πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι οὖν, ἀδελφοί, στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω. παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου 11 Ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος (ὁ *N(K)O*) ὑμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς (ὁ *N(K)O*) πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, (aīōnios g166) 17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίζαι (ὑμᾶς *k*) ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

3 Τὸ λοιπόν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς 2 καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. 3 πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος, ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποιθήμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς ὅτι ἂ παραγγέλλομεν (ὑμῖν *k*) καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ

ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. 14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε (καὶ *k*) μὴ (συναναμίγνυσθαι *N(k)O*) αὐτῷ ἵνα ἐντραπῇ· 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 16 Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώῃ ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν. 17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν

Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν (ἀμήν.
ΚΟ) (πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρᾳ ἐγράφη
ἀπὸ Ἀθηνῶν *Κ*)

Προς Τιμοθεον Α΄

1 Παῦλος ἀπόστολος (κυρίου *Ο*) Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ (κυρίου *Κ*) Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν **2** Τιμοθέε γνησίω τέκνω ἐν πίστει χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς (ἡμῶν *Κ*) καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. **3** Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν **4** μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες (ἐκζητήσεις *Ν(κ)Ο*) παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει. **5** τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, **6** ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν **7** θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαίουνται. **8** Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἕάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, **9** εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίω νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολώαις καὶ μητρολώαις, ἀνδροφόνοις, **10** πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται **11** κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπίστεύθην ἐγώ. **12** (Καὶ *κ*) χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ὅτι πιστόν με ἠγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, **13** (τὸ *Ν(κ)Ο*)

πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὕβριστήν· ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· **14** ὑπερεπλέονασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **15** Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος ὅτι Χριστὸς Ἰησοὺς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· **16** ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξῃται Χριστὸς Ἰησοὺς τὴν (ἅπασαν *Ν(κ)Ο*) μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. (αἰθnios g166) **17** Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ (σοφῷ *κ*) θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (αἰθn g165) **18** Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα (στρατεύῃ *ΝΚ(ο)*) ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν **19** ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνειδήσιν, ἣν τινες ἀπώσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν, **20** ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

2 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, **2** ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. **3** τοῦτο (γὰρ *κ*) καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, **4** ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. **5** Εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων,

ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς **6** ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. **7** δεῖ δὲ (αὐτὸν *k*) ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, καιροῖς ἰδίους, **7** εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ καὶ ἀπόστολος, ἀληθεῖαν λέγω (ἐν Χριστῷ, διαβόλου. **8** Διακόνους ὡσαύτως σεμνοῦς, *K*) οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἔθνων μὴ διλόγους, μὴ οἶνω πολλῷ προσέχοντας, ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. **8** Βούλομαι οὖν μὴ αἰσχροκερδεῖς, **9** ἔχοντας τὸ μυστήριον προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. **10** ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, (διαλογισμοῦ· *NK(O)*) **9** ὡσαύτως καὶ (τὰς εἴτα διακονεῖτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. **11** *k*) γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, (νηφαλίους, *N(k)O*) πιστάς ἐν πᾶσιν. **12** μὴ ἐν πλέγμασιν (καὶ χρυσίῳ *N(k)O*) διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, **10** τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων ἀλλ' ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελλομέναις οἴκων. **13** οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. **11** γυνὴ βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται καὶ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ **12** διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω Ἰησοῦ. **14** Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρὸς ἀλλ' εἶναι ἐν πρὸς σὲ (ἐν *no*) (τάχει· *N(k)O*) **15** ἐὰν ἡσυχία. **13** Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ εἶτα Εὐα. **14** καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία ἡ δὲ γυνὴ (ἐξαπατηθεῖσα *N(k)O*) ἐν θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς παραβάσει γέγονεν· **15** σωθήσεται δὲ διὰ ἀληθείας. **16** Καὶ ὁμολογουμένως μέγα τῆς τεκνογονίας ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, (ὅς καὶ ἀγάπη καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. *N(K)O*) ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὥφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

3 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. **2** δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, **3** μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην (μὴ αἰσχροκερδῇ, *K*) ἀλλ' ἐπεικῇ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, **4** τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος. **5** Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; **6** μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθείς εἰς κρίμα

4 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων **2** ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, **3** κωλύόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν. **4** ὅτι πᾶν

κτίσμα θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνεΐᾳ. 3 μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ δέ τις ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν ἐντεύξεως. 6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος Χριστοῦ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις τοῦτο Ἰησοῦ ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς γὰρ ἐστὶν (καλὸν καὶ *K*) ἀπόδεκτον πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα παρηκολούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ μεμονωμένη ἥλπικεν ἐπὶ (τὸν *ko*) καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ γὰρ προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ᾧσιν. 8 ὠφέλιμός ἐστιν ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα (τῶν τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς *k*) οἰκείων οὐ (προνοεῖ, *N(k)O*) τὴν ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. 10 πίστιν ἡρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χεῖρων. εἰς τοῦτο γὰρ (καὶ *k*) κοπιῶμεν καὶ 9 χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν (ἀγωνιζόμεθα, *N(K)O*) ὅτι ἡλπίκαμεν ἐξήκοντα γεγονυῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἀνθρώπων μάλιστα πιστῶν. 11 Παράγγελλε ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενδοδόχησεν, εἰ ἀγίων ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδεὶς σου τῆς πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, 11 νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν ἐν ἀγάπῃ (ἐν πνεύματι, *K*) ἐν πίστει, γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, ἐν ἀγνεΐᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ γαμεῖν θέλουσιν 12 ἔχουσαι κρίμα, ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος ὃ 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαί μανθάνουσιν ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως περιερχόμεναι τὰς οἰκίας. οὐ μόνον δὲ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτέρου. 15 ταῦτα ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 Βούλομαι φανερὰ ἦ (ἐν *k*) πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ οὐκ ἐν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς τοῦτο οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· 15 ἀκούοντάς σου. ἥδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ

5 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξης ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας,

σατανᾶ. 16 εἴ τις (πιστὸς ἢ *K*) πιστὴ ἔχει χήρας, (ἐπαρκεῖτω *NK(o)*) αὐταῖς καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς

ὄντως χήραις ἐπαρκέσει. 17 Οἱ καλῶς τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4
ἀξιούσθωσαν μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος ἀλλὰ νοσῶν
λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ· 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν
βοῦν ἀλωῶντα οὐ φιμώσεις· καὶ ἄξιος γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίας, ὑπόνοιαι
ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πονηραί, 5 διαπαραιτρεῖται διεφθαρμένων
πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων
ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν
20 τοὺς (δὲ *ο*) ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον εἶναι τὴν εὐσέβειαν (Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν
πάντων ἔλεγε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον τοιούτων. *Κ*) 6 Ἔστιν δὲ πορισμὸς
ἔχωσιν. 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7
θεοῦ καὶ (κυρίου *Κ*) Χριστοῦ Ἰησοῦ οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον,
καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα (δῆλον *Κ*) ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι
φυλάξης χωρὶς προκρίματος μηδὲν ποιῶν δυνάμεθα· 8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ
κατὰ πρόσκλινιν. 22 χεῖρας ταχέως σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθῆσόμεθα. 9
μηδενὶ ἐπιτίθει μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν
ἀλλοτρίαις, σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. 23 μηκέτι εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας
ὕδροπότει, ἀλλ' οἶνω ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες
στόμαχον (σου *Κ*) καὶ τὰς πυκνάς σου βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ
ἀσθενείας. 24 τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι ἀπώλειαν. 10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι
δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. 25 ὡσαύτως καὶ ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ
τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα (ἐστὶν *κ*) καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. 11 Σὺ
τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ (δύνανται. δέ, ὡ ἄνθρωπε (τοῦ *κ*) θεοῦ, ταῦτα φεῦγε,
N(k)O)

6 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς
ιδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους
ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ
θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῇται.
2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ
καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν·
ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ
εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας
ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα δίδασκε καὶ
παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ
καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις

ἀγάπην, ὑπομονήν, (πραῦπαθίαν· *N(K)O*)
12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως,
ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς εἰς ἣν (καὶ
κ) ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν
ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.
(aīōnios g166) 13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ τοῦ (ζωογονοῦντος *N(k)O*) τὰ πάντα
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ
Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν
14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολήν ἄσπιλον,
ἀνεπίλημpton μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ

κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **15** ἦν
 καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος
 δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων
 καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, **16** ὁ μόνος
 ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον,
 ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν
 δύναται, ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.
(aiōnios g166) **17** Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν
 αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ
 ἡλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι ἀλλ'
 (ἐπὶ *N(k)O*) (τῷ *k*) θεῷ (τῷ ζῶντι
 K) τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως
 εἰς ἀπόλαυσιν, **(aiōn g165)** **18** ἀγαθοεργεῖν,
 πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους
 εἶναι, κοινωνικούς, **19** ἀποθησαυρίζοντας
 ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον,
 ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς (ὄντως *N(K)O*)
 ζωῆς. **20** Ὡ Τιμόθεε, τὴν (παραθήκην
 N(k)O) φύλαξον ἐκτρεπόμενος τὰς
 βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις
 τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, **21** ἦν τινες
 ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν.
 Ἡ χάρις μεθ' (ὑμῶν *N(k)O*) (ἀμήν.
 KO) (πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ
 Λαοδικείας ἣτις ἐστὶν μητρόπολις φρυγίας
 τῆς Πακατιανῆς. *K*)

Προς Τιμοθεον Β΄

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ **2** Τιμοθέε ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. **3** Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ὃ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας **4** ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρὰς πληρωθῶ **5** ὑπόμνησιν (λαβὼν *N(k)O*) τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. **6** Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. **7** οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. **8** Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ **9** τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, (aīōnios g166) **10** φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, **11** εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος (ἐθνῶν· *KO*)

12 δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ὅτι πεπίστευκα καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. **13** Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **14** τὴν καλὴν (παραθήκην *N(k)O*) φύλαξον διὰ πνεύματος ἀγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. **15** Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. **16** δῶν ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ (ἐπαισχύνθη, *N(k)O*) **17** ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ (σπουδαίως *N(k)O*) ἐζήτησέν με καὶ εὔρεν· **18** δῶν αὐτῷ ὁ κύριος εὔρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

2 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **2** καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι. **3** (σὺ *k*) (οὖν *K*) (συγκακοπάθησον *N(k)O*) ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. **4** οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. **5** ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. **6** τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν· **7** νόει (ὁ *N(k)O*) λέγω· (δώσει *N(k)O*) γὰρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. **8** Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγερμένον ἐκ νεκρῶν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον

μου· 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς *k*) εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν κακοῦργος, ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ
δέδεσται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ
τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας
τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης
αἰωνίου. (aīdñios g166) 11 Πιστὸς ὁ λόγος
εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν· 12
ζητήσεις παραιτοῦ εἰδῶς ὅτι γεννῶσιν
εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ
(ἀρνησόμεθα, *N(k)O*) κάκεῖνος κάκεῖνος
ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἀνεξίκακον, 25 ἐν
πραύτῃ παιδεύοντα ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι (γὰρ
no) ἑαυτὸν οὐ δύναται. 14 Ταῦτα
ὑπομίνησκε διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον
τοῦ (θεοῦ *N(K)O*) μὴ λογομαχεῖν (ἐπ'
N(k)O) οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστροφῇ
τῶν ἀκούοντων. 15 σπούδασον σεαυτὸν
δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην
ἀνεπαίσχυντον, ὁρθοτομοῦντα τὸν λόγον
τῆς ἀληθείας. 16 Τὰς δὲ βεβήλους
κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ
προκόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος
αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἔξει· ὧν
ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φίλητος, 18 οἵτινες
περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡστόχησαν λέγοντες
τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ
ἀνατρέπουσιν τὴν τινων πίστιν. 19 ὁ
μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν
ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· ἔγνω κύριος
τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ ἀποστήτω ἀπὸ
ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα (κυρίου.
N(K)O) 20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ
ἔστιν μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ
μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. 21 ἐὰν
οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων,
ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγιασμένον (καὶ

3 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις
ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί.
2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι,
φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι,
βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι,
ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, 4
προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι,
φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες
μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν
αὐτῆς ἡρνημένοι. καὶ τούτους ἀποτρέπου.
6 ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες
εἰς τὰς οἰκίας καὶ (αἰχμαλωτίζοντες
N(k)O) (τὰ *k*) γυναικάρια σεσωρευμένα
ἀμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,
7 πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς
ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
8 Ὅν τρόπον δὲ Ἰάννης καὶ Ἰαμβρῆς
ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι
ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι
κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ

4 Διαμαρτύρομαι (οὖν *κ*) (ἐγὼ *κ*) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ (τοῦ κυρίου *κ*) Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζώντας καὶ νεκρούς, (καὶ *N(K)O*) τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας (τὰς *κ*) ἐπιθυμίας

288

N(k)O) πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. **18** (καὶ *k*) ῥύσεταιί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165) **19** Ὑψάσασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. **20** Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ (ἀπέλιπον *NK(o)*) ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. **21** Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. **22** Ὁ κύριος (Ἰησοῦς Χριστὸς *K*) μετὰ τοῦ πνεύματός σου· ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν (ἀμήν. *KO*) (πρὸς Τιμόθεον δευτέρᾳ τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρί Νέρωνι *K*)

Προς Τίτον

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν **2** ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγέλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνων. (aiōnios **g166**) **3** ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ· **4** τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις (καὶ *N(K)O*) εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ (κυρίου *K*) Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. **5** Τούτου χάριν (ἀπέλιπόν *N(k)(o)*) σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους ὡς ἐγὼ σοι διατεξάμην· **6** εἴ τίς ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. **7** δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, **8** ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, **9** ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. **10** Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται μάλιστα οἱ ἐκ (τῆς *no*) περιτομῆς **11** οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. **12** Εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. **13** ἡ μαρτυρία αὕτη

ἐστὶν ἀληθής δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, **14** μὴ προσέχοντες Ἰουδαίκοις μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. **15** Πάντα (μὲν *k*) καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμίνανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. **16** θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. **2** Πρεσβύτεας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. **3** Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, (μὴ *NK(o)*) οἶνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, **4** ἵνα (σωφρονίζωσιν *NK(o)*) τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, **5** σώφρονας, ἀγνάς, (οἰκουργοὺς *N(k)O*) ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῇται. **6** Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, **7** περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ (ἀδιαφθορίαν *K*) ἀφθορίαν, σεμνότητα, **8** λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ (ἡμῶν *N(K)O*) φαῦλον. **9** Δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, **10** μὴ νοσφιζομένους ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν (τὴν *no*) τοῦ σωτῆρος

(ἡμῶν *NK(O)*) θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. αἰωνίου. (aiōnios g166) 8 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ 11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ (ἡ *k*) περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιουῖσθαι σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις 12 παιδεύουσα ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προϊστασθαι ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς οἱ πεπιστευκότες (τῷ *k*) θεῷ ταῦτά κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως ἐστὶν (τὰ *k*) καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι ἀνθρώποις. 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ (aiōn g165) 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν γενεαλογίας καὶ (ἔρεις *NK(O)*) καὶ μάχας ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ νομικὰς περιίστασθαι· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ καὶ μάταιοι. 10 αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ Χριστοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας 11 εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ καὶ καθάρισεν ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ἀμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. 12 Ὅταν ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. 15 Ταῦτα λάλει πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σέ ἢ Τύχικον, καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγε μετὰ πάσης σπουδάσον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐπιταγῆς. μηδεὶς σου περιφρονεῖτω. ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. 13 Ζηναῖν

3 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς (καὶ *k*)

ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένουςπραῦτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. 4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιланθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ (ἃ *N(k)O*) ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ (τὸ *N(k)O*) αὐτοῦ (ἔλεος *N(k)O*) ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἀγίου 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι (γεννηθῶμεν *N(k)O*) κατ' ἐλπίδα ζωῆς

τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. 14 μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. 15 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν (ἀμήν. *KO*) (πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Κρητῶν. *K*)

Προς Φιλημονα

1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν **2** καὶ Ἀπφίᾳ τῇ (ἀδελφῇ *N(K)O*) καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιωτῇ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **4** Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνηϊάν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, **5** ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις (πρὸς *NK(O)*) τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀγίους, **6** ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν (ἡμῖν *N(K)O*) εἰς Χριστόν (Ἰησοῦν. *K*) **7** (χαρὰν *NK(O)*) γὰρ πολλὴν (ἔσχον *N(K)O*) καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπνυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. **8** Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον **9** διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ· **10** παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς (μου, *K*) Ὀνήσιμον, **11** τόν ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ δὲ (καὶ *n*) σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, **12** ὃν ἀνέπεμψά (σοι *N(K)O*) (δὲ *k*) αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα (προσλαβοῦ. *K*) **13** ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· **14** χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾗ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. **15** τάχα γὰρ διὰ

τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχης· (aiōnios g166) **16** οὐκέτι οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ; **17** εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ. **18** εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα. **19** Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. **20** ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν (Χριστῷ. *N(K)O*) **21** Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ (ἃ *N(k)O*) λέγω ποιήσεις. **22** ἅμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. **23** (Ἀσπάζεται *N(K)O*) σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **24** Μᾶρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. **25** ἡ χάρις τοῦ κυρίου (ἡμῶν *KO*) Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. (ἀμήν. *KO*) (Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. *K*)

Προς Εβραίους

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις **2** ἐπ' (ἐσχάτου *N(k)O*) τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, (aiōn g165) **3** ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ (δι' ἑαυτοῦ, *KO*) καθαρισμόν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος (ἡμῶν *K*) ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς **4** τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. **5** Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ ἀλὶν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; **6** ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. **7** καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· **8** πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· (καὶ *no*) ἡ ῥάβδος (τῆς *no*) εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας (σου, *NK(O)*) (aiōn g165) **9** ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν. διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. **10** καὶ σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· **11** αὐτοὶ

ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, **12** καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτοὺς (ὡς ἱμάτιον *NO*) καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. **13** πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; **14** οὐχὶ πάντες εἰσιν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε μήποτε (παραρῶμεν. *N(k)O*) **2** Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, **3** πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη **4** συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. **5** οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν περὶ ἧς λαλοῦμεν· **6** διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέγων· τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; **7** ἡλάττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν (καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· *KO*) **8** πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὕτω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. **9** τὸν δὲ

βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 πλείονος γὰρ οὗτος δόξης βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται, καθ' ὅσον πλείονα θανάτου δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας ὅπως (χάριτι *NK(O*)) θεοῦ ὑπὲρ παντὸς αὐτόν. 4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ γεύσεται θανάτου. 10 ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' τινος, ὁ δὲ (τὰ *k*) πάντα κατασκευάσας ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς θεός. 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ υἱοῦς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τῶν λαληθησομένων, 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς τελειῶσαι. 11 ὃ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, (οὗ *NK(o)*) οἴκος ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες δι' ἣν αἰτίαν ἐσμεν ἡμεῖς (ἐάνπερ ἐάνπερ *NK(o)*) τὴν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφούς αὐτοὺς καλεῖν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος 12 λέγων· ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς (μέχρι τέλους βεβαίαν *KO*) κατάσχωμεν. ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, σε. 13 καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποithῶς ἐπ' σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. 14 Ἐπεὶ οὖν τὰ τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν (με *K*) οἱ πατέρες ὑμῶν (ἐν *no*) αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ (δοκιμασίᾳ *N(k)O*) (με *K*) καὶ εἶδον τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 διὸ ἔστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ προσώχθισα τῇ γενεᾷ (ταύτῃ *N(k)O*) καὶ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς εἶπον· αἰὲ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 οὐ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου. 11 ὡς γὰρ δήπου δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 12 Βλέπετε, 17 ὅθεν ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ἀδελφοί, μήποτε μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν εἰς τὸ ἀπὸ θεοῦ ζῶντος. 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 ἐν ᾧ ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἄχρις οὗ τὸ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται σήμερον καλεῖται ἵνα μὴ σκληρυνθῇ (τις

3 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν (Χριστόν *K*) Ἰησοῦν 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ

NK(o)) ἐξ ὑμῶν ἀπάτη τῆς ἁμαρτίας. 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν ἐάνπερ ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας

ὕμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. **16** τίνες γὰρ ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες θεοῦ. **10** ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν **17** τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔργων αὐτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ιδίων ὁ ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν ὧν τὰ κῶλα θεός. **11** Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἔπαινον ἐν τῇ ἐρήμῳ; **18** τίσιν δὲ ὥμοσεν μὴ ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; **19** καὶ βλέπομεν ὅτι **12** ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν. καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν

4 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε μήποτε

καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὕμῶν ὑστερηκέναι. **2** καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κάκεῖνοι· κάκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ (συγκεκρασμένους *N(k)O*) τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. **3** Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες καθὼς εἶρηκεν· ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καίτοι καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεννηθέντων. **4** εἶρηκεν γὰρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. **5** καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται

εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. **6** ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν, **7** πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν· σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων· μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς (προεῖρηται, *N(K)O*) σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. **8** Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοὺς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας· **9**

δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς (τε *k*) καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. **13** καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. **14** Ἐχόντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. **15** οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, (πεπειρασμένον *N(k)O*) δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. **16** προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρηγορίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν (ἔλεος *N(k)O*) καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

5 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, **2** μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθενείαν· **3** καὶ δι' (αὐτὴν *N(k)O*) ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ οὕτως καὶ περὶ αὐτοῦ προσφέρειν (περὶ *N(k)O*) ἁμαρτιῶν. **4** καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει

τὴν τιμὴν ἀλλὰ (ὁ *k*) καλούμενος ὑπὸ βαπτισμῶν (διδασχῆς, *NK(ο)*) ἐπιθέσεως τοῦ θεοῦ (καθὼςπερ *N(k)O*) καὶ (ὁ τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ *k*) Ἀαρών. 5 οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ κρίματος αἰωνίου. (aiōnios g166) 3 καὶ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα ἀλλ' τοῦτο (ποιήσομεν *NK(ο)*) ἄνπερ ἄνπερ ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ ἐπιτρέπη ὁ θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς σήμερον γεγέννηκά σε. 6 καθὼς καὶ ἐν ἅπαξ φωτισθέντας, γευσασμένους τε τῆς ἐτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους τὴν τάξιν Μελχισέδεκ. (aiōn g165) 7 ὃς ἐν γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 καὶ ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις καλὸν γευσασμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον τε μέλλοντος αἰῶνος, (aiōn g165) 6 καὶ σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς παραπεσόντας πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ μετάνοιαν ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, 8 καίπερ υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 ὦν υἱός, ἔμαθεν ἅφ' ὧν ἔπαθεν τὴν Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον ὑπακοήν, 9 καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, αἰωνίου, (aiōnios g166) 10 προσαγορευθεὶς μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους Μελχισέδεκ. 11 περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος λόγος καὶ δυσερμίνευτος λέγειν, ἐπεὶ εἰς καῦσιν. 9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 χρόνον, πάλιν χρειάν ἔχετε τοῦ διδάσκειν οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ὑμᾶς (τινὰ *N(k)O*) τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς ἔργου ὑμῶν καὶ (τοῦ κόπου *K*) τῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ καὶ γεγόνατε χρειάν ἀγάπης ἥς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. αὐτοῦ διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ 13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος διακονοῦντες. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γὰρ ἐστίν· 14 ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν τελείων δὲ ἐστίν ἡ στερεὰ τροφή τῶν διὰ πρὸς τὴν πληροφориάν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα τέλους 12 ἵνα μὴ νωθοὶ γέννησθε, μιμηταὶ ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κακοῦ. κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13

6 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα ὅτι ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μερίζονος ὁμοσίαν, πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετάνοίας ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ 14 λέγων· (εἰ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, 2 *N(k)O*) μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ

πληθύνων πληθυνῶ σε· **15** καὶ οὕτως νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος **16** ἄνθρωποι (μὲν *k*) γὰρ κατὰ τοῦ Ἀβραάμ. **6** ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ μεΐζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς αὐτῶν δεδεκάτωκεν (τὸν *k*) Ἀβραάμ· καὶ ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. **7** **17** ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας· τὸ ἔλαττον θεὸς ἐπιδειξάι τοῖς κληρονόμοις τῆς ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. **8** καὶ ὧδε ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, **18** ἵνα διὰ δύο λαμβάνουσιν ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον **9** καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν· δι' Ἀβραάμ καὶ Λευὶ ὁ ψεύσασθαι (τὸν *h*) θεόν, ἰσχυρὰν δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται. **10** ἔτι γὰρ παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· **19** ἦν ὡς αὐτῷ (ὁ *k*) Μελχισέδεκ. **11** Εἰ μὲν οὖν ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' (αὐτῆς νενομοθέτηται, τοῦ καταπετάσματος, **20** ὅπου πρόδρομος *N(k)O*) τίς ἔτι χρειά κατὰ τὴν τάξιν ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; **12** μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετὰθεσις γίνεται. **13** ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ. **14** πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν εἰς ἦν φυλὴν περὶ (ἱερέων *N(k)O*) οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. **15** Καὶ περισσότερον ἔτι κατὰδελόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισέδεκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, **16** ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς (σαρκίνης *N(k)O*) γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. **17** (μαρτυρεῖται *N(k)O*) γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ. (aiōn g165) **18** Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγοῦσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, **19** οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ

7 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισέδεκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, (ὁ *N(k)O*) συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, **2** ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, **3** ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. **4** Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. **5** καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν

κρείττονος ἐλπίδος δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον
θεῷ. **20** καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας. ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὁ προσενέγκη. **4**
21 οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν. Εἰ μὲν (οὖν *N(K)O*) ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ'
ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ ἄν ἦν ἱερεὺς ὄντων (τῶν *k*) (ιερέων
τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὥμοσεν κύριος *K*) τῶν προσφερόντων κατὰ (τὸν *k*)
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς νόμον τὰ δῶρα, **5** οἵτινες ὑποδείγματι
τὸν αἰῶνα (κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ· καὶ σκιᾶ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων,
K) (aīōn g165) **22** κατὰ τοσοῦτο (καὶ *no*) καθὼς κεχηρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων
κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γὰρ φησιν
'Ιησοῦς. **23** Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν (ποιήσεις *N(k)O*) πάντα κατὰ τὸν τύπον
γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὅρει· **6**
παραμένειν· **24** ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτόν (νυνὶ *NK(o)*) δὲ διαφορωτέρας (τέτυχεν
εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν *N(k)O*) λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός
ἱερωσύνην· (aīōn g165) **25** ὅθεν καὶ σφάζειν εἰς ἐστὶν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν
τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. **7** εἰ γὰρ
δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν
ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. **26** Τοιοῦτος γὰρ δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. **8** μεμφόμενος
ἡμῖν (καὶ *no*) ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, γὰρ (αὐτοὺς *N(k)O*) λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι
ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω
ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν ἐπὶ τὸν οἶκον 'Ισραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον
γενόμενος· **27** ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν 'Ιουδα διαθήκην καινήν, **9** οὐ κατὰ τὴν
ἀνάγκην ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς πρότερον ὑπὲρ διαθήκην ἦν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν
τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς
ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. **28** ὁ νόμος γὰρ ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμεναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας καὶ γὰρ ἐποίησα αὐτῶν, λέγει κύριος.
ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας **10** ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ
τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα οἴκῳ 'Ισραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας,
τετελειωμένον. (aīōn g165) λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν

8 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν
τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς
ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσσονται μοι εἰς λαόν.
τοῖς οὐρανοῖς, **2** τῶν ἀγίων λειτουργὸς **11** καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν
καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν (πολίτην *N(k)O*) αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν
ὁ κύριος, (καὶ *k*) οὐκ ἄνθρωπος. **3** πᾶς ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων· γινώθι τὸν κύριον,
γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ

(αὐτῶν *k*) ἕως μεγάλου αὐτῶν· 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν (καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν *K*) οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9 Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη (σκηνὴ *K*) δικαιοῦματα λατρείας, τό τε ἅγιον κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. 3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη (τὰ *o*) ἅγια (τῶν *o*) ἁγίων 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν (διὰ *N(K)O*) (παντὸς *N(k)O*) εἰσίσαι οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' (ἣν *N(k)O*) δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι

τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, (καὶ *ko*) (δικαιώματα *N(k)O*) σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. 11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν (γενομένων *N(k)O*) ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. (aīdōnios g166) 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἅμωμον τῷ θεῷ, καθαριεὶ τὴν συνείδησιν (ἡμῶν *N(K)O*) ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι; (aīdōnios g166) 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. (aīdōnios g166) 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ (μήποτε μήποτε *NK(o)*) ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ (τὸν *no*) νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ (τῶν *no*) τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἑρίου κοκκίνου καὶ ὕσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν 20 λέγων· τοῦτο τὸ

αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς *N(K)O*) 3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις
 ὑμᾶς ὁ θεός· 21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον
 πάντα τὰ σκευὴ τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν
 ὁμοίως ἐρράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι ἁμαρτίας. 5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν
 πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον καὶ κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ
 χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεις. ἡθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· 6
 23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι εὐδόκησας· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἦκω, ἐν
 αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ,
 παρὰ ταύτας. 24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. 8
 εἰσῆλθεν ἅγια (ὁ *k*) Χριστός, ἀντίτυπα ἀνώτερον λέγων ὅτι (θυσίας *N(K)O*) καὶ
 τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, (προσφορὰς *N(K)O*) καὶ ὀλοκαυτώματα
 νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἡθέλησας οὐδὲ
 ὑπὲρ ἡμῶν· 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ (τόν *k*) νόμον
 ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς προσφέρονται, 9 τότε εἶρηκεν· ἰδοὺ ἦκω τοῦ
 τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτόν ἐν αἵματι ἀλλοτριῶ· ποιῆσαι (ὁ θεός *K*) τὸ θέλημά σου· ἀναιρεῖ
 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ· 10 ἐν ᾧ
 καταβολῆς κόσμου, (νυνὶ *N(k)O*) δὲ ἅπαξ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν (οἱ *k*) διὰ τῆς
 ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν προσφορᾶς τοῦ σώματος (τοῦ *k*) Ἰησοῦ
 (τῆς *no*) ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. 11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς
 πεφανέρωται. (aiōn g165) 27 καὶ καθ' ὅσον ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς
 ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες
 μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως (καὶ οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12
 no) ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ (οὗτος *N(k)O*) δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν
 πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας ἐκ δευτέρου προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς
 χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν
 ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν. ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ
 10 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾶ γὰρ
 μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν προσφορὰν τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς
 εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν τοὺς ἡγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν
 ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἅς προσφέρουσιν εἰς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ
 τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε (δύναται *N(K)O*) εἰρηκέναι· *N(K)O*) 16 αὕτη ἡ διαθήκη ἦν
 τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας
 οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι διὰ τὸ ἐκείνας, λέγει κύριος, διδούς νόμους μου
 μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνειδήσιν ἁμαρτιῶν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν καὶ ἐπὶ (τὴν διάνοιαν
 τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ (κεκαθαρισμένους, *N(k)O*) αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· 17 καὶ

τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν κύριος *K*) καὶ πάλιν· κρινεῖ κύριος τὸν αὐτῶν οὐ μὴ (μνησθήσομαι *N(k)O*) ἔτι. λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς 18 ὅπου δὲ ἄφεςις τούτων, οὐκέτι οὐκέτι χεῖρας θεοῦ ζῶντος. 32 Ἄναμιμνήσκεσθε δὲ προσφορά· περὶ ἁμαρτίας. 19 Ἔχοντες τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν 33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν ζώσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννηθέντες 34 καὶ ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα γὰρ τοῖς (δεσμίοις *N(K)O*) συνεπαθήσατε μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 καὶ τὴν ἄρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε γινώσκοντες πληροφορία πίστεως ῥεραντισμένοι τὰς ἔχειν (ἐν *k*) (ἐαυτοὺς *N(k)O*) (κρεῖττονα καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ *NK(o)*) ὑπαρξιν (ἐν οὐρανοῖς *K*) καὶ (λελουσμένοι *N(k)O*) τὸ σῶμα ὕδατι μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν καθαρῶ. 23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 ἔτι γὰρ καλῶν ἔργων 25 μὴ ἐγκαταλείποντες μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν καθὼς ἔθος οὐ χρονίσει. 38 ὁ δὲ δίκαιός (μου *NO*) ἐκ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτω πίστεως ζήσεται· καὶ ἂν ὑποστείλῃται, οὐκ μᾶλλον ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ ἡμέραν. 26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν ἀλλὰ ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

ἀληθείας οὐκέτι οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν 11 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος οὐ βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 Πίστει Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσω, θεοῦ εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων (τὸ δοκεῖτε, χεῖρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας τοῦ βλεπόμενον *N(k)O*) γεγονέναι. (αἰὼν ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ 9165) 4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἀβελ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος παρὰ Κάιν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐν ᾧ ἡγιάσθη καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος μαρτυροῦντος ἐνυβρίσας; 30 οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ (τοῦ θεοῦ *NK(o)*) καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι (λαλεῖ.

N(k)O) 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοὶ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδεῖν θάνατον καὶ οὐχ ἠύρισκετο διότι 14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 15 καὶ εἰ μὲν μεταθέσεως (αὐτοῦ *k*) μεμαρτύρηται ἐκείνης (ἐμνημόνευον *NK(o)*) ἀφ' ἧς εὐαρεστηκέναι τῷ θεῷ 6 χωρὶς δὲ πίστεως (ἐξέβησαν, *N(k)O*) εἶχον ἂν καιρὸν ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ ἀνακάμψαι· 16 (νῦν *N(k)O*) δὲ κρείττονος δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου διὸ καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεός θεός γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ τῶν μηδέπω βλεπομένων εὐλαβηθεὶς αὐτοῖς πόλιν. 17 Πίστει προσενήνοχεν κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ Ἀβραάμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον μονογενῇ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο ἀναδεξάμενος, 18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι κληρονόμος. 8 Πίστει (ὁ *o*) καλούμενος ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα· 19 Ἀβραάμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς (τὸν λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν *k*) τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς δυνατὸς ὁ θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν κληρονομίᾳ καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 Πίστει (καὶ ποῦ ἔρχεται. 9 Πίστει παρώκησεν εἰς (τὴν *no*) περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ *k*) γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτριαν ἐν τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. 21 Πίστει σκηναῖς κατοικίᾳς μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας Ἰωσήφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς· 10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ. 22 Πίστει θεμελίους ἔχουσιν πόλιν ἧς τεχνίτης καὶ Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν δημιουργὸς ὁ θεός. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ Σάρρα (στεῖρα *N*) δύναμιν εἰς καταβολὴν τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. 23 Πίστει σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον (ἔτεκεν, *K*) ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ διότι εἶδον ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἀστεῖον τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24 Πίστει Μωϋσῆς καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς καὶ (ὡς *N(k)O*) ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ θυγατρὸς Φαραώ, 25 μᾶλλον ἐλόμενος χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναριθμητός. 13 συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες μὴ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν (λαβόντες *NK(O)*) τὰς ἐπαγγελίας ἀλλὰ 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν (ἐν πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ (πεισθέντες *k*) (Αἰγύπτου *N(k)O*) θησαυρῶν τὸν καὶ *K*) ἀσπασάμενοι καὶ ὁμολογήσαντες ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς

τὴν μισθοποδοσίαν. 27 Πίστει κατέλιπεν καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς Αἴγυπτον μὴ φοβηθεῖς τὸν θυμὸν τοῦ γῆς. 39 Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐκαρτέρησεν. 28 Πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα ἐπαγγελίαν 40 τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν ὀλοθρευῶν τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 τελειωθῶσιν.

Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς (γῆς, *no*) ἥς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 Πίστει τὰ τεῖχη Ἰεριχὼ (ἔπесαν *N(k)O*) κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπόλετο τοῖς ἀπειθήσασιν δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. 32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ, (τε καὶ *k*) Σαμψών, (καὶ *k*) Ἰεφθάε, Δαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· 33 οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, (ἐδυναμώθησαν *N(k)O*) ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρεῖττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, (ἐπειράσθησαν, *KO*) ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον· περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· (ἐπὶ *N(k)O*) ἐρμηταῖς πλανώμενοι

12 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα 2 ἀφορώντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ (κεκάθικεν. *N(k)O*) 3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς (ἑαυτὸν *N(k)(O)O*) ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμῃτε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. 4 οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰς παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ (ἐστὶν *k*) υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας ἥς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε. 9 εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτὰς καὶ ἐντερεπόμεθα οὐ (πολὺ *N(k)O*) (δὲ *n*) μάλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 οἱ μὲν

γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ μυριάσιν ἀγγέλων **23** πανηγυρεῖ καὶ αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. ἐν οὐρανοῖς καὶ κριτῇ θεῷ πάντων καὶ **11** πᾶσα (δὲ *NK(o)*) παιδεῖα πρὸς μὲν πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων **24** τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρὰς εἶναι ἀλλὰ καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ καὶ λύτης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς αἵματι ῥαντισμοῦ (κρεῖττον *N(K)O*) δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. **25** Βλέπετε μὴ δικαιοσύνης. **12** Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε, οὐκ (ἐξέφυγον *N(k)O*) ἐπὶ (τῆς *K*) γῆς **13** καὶ τροχιάς ὀρθὰς (ποιεῖτε *N(k)O*) τοῖς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, (πολὺ ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, *N(k)O*) μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. **14** εἰρήνην διώκετε μετὰ ἀποστρεφόμενοι, **26** οὗ ἢ φωνὴ τὴν γῆν πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ὄψεται τὸν κύριον· **15** ἐπισκοποῦντες μὴ ἔτι ἅπαξ ἐγὼ (σεῖσω *N(k)O*) οὐ μόνον τις ὕστερων ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. **27** τὸ δὲ μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων καὶ δι' (αὐτῆς *N(k)O*) μιανθῶσιν (οἱ *ο*) μετάθεσιν ὡς πεπονημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ πολλοί· **16** μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς σαλευόμενα. **28** διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν δι' ἧς πρωτοτόκια (ἑαυτοῦ. *N(k)O*) **17** ἴστε γὰρ (λατρεύωμεν *NK(o)*) εὐαρέστως τῷ θεῷ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι μετὰ εὐλαβείας καὶ (δέους *N(k)O*) **29** καὶ τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. **18** Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ (ὄρει *K*) καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ (ζόφῳ *N(k)O*) καὶ θυέλλῃ **19** καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· **20** οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται (ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται, *K*) **21** καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος **22** ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ

13 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. **2** τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. **3** μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. **4** Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνου (γὰρ *N(k)O*) καὶ μοιχοῦς κρινεῖ ὁ θεός. **5** Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μὴ σε ἄνω, οὐδ' οὐ μὴ σε (ἐγκαταλίπω *NK(o)*) **6** ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος; **7** Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων

ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ
 θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς
 ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. **8** Ἰησοῦς
 Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας. (aīōn g165) **9** διδασκαίς ποικίλαις
 καὶ ξέναις μὴ (παραφέρεσθε *N(k)O*)
 καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν
 οὐ βρώμασιν ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν
 οἱ (περιπατοῦντες. *N(k)O*) **10** ἔχομεν
 θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν
 ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. **11** ὧν
 γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας
 εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ
 σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ
 ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης
 ἔπαθεν. **13** τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν
 ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμόν αὐτοῦ
 φέροντες. **14** οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν
 πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσιν ἐπιζητοῦμεν.
15 δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν
 αἰνέσεως (διὰ *N(K)O*) (παντὸς *N(k)O*)
 τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων
 ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. **16** τῆς δὲ
 εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
 τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.
17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ
 ὑπέικετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ
 τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες,
 ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ
 στενάζοντες· ἀλυσιτελεῆς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· (πειθόμεθα
 N(k)O) γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν
 ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. **19**
 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι,
 ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν. **20** Ὁ δὲ

θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν
 τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν
 ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον
 ἡμῶν Ἰησοῦν, (aīōnios g166) **21** καταρτίσαι
 ὑμᾶς ἐν παντὶ (ἔργῳ *KO*) ἀγαθῷ εἰς τὸ
 ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῶν ἐν (ἡμῖν
 N(K)O) τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aīōn g165) **22** Παρακαλῶ
 δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου
 τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων
 ἐπέστειλα ὑμῖν. **23** Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν
 (ἡμῶν *no*) Τιμόθεον ἀπολελυμένον μεθ'
 οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς. **24**
 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν
 καὶ πάντας τοὺς ἀγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς
 οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. **25** ἡ χάρις μετὰ πάντων
 ὑμῶν. (ἀμήν. *KO*) (πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη
 ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. *K*)

Ιακωβου

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ
διασπορᾷ χαίρειν. **2** Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε,
ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσῃτε
ποικίλοις, **3** γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον
ὕμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·
4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω,
ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι ἐν μηδενὶ
λειπόμενοι. **5** εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται
σοφίας, αἰτεῖτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ
πᾶσιν ἀπλῶς καὶ (μὴ *NK(o)*) ὀνειδίζοντος,
καὶ δοθήσεται αὐτῷ. **6** αἰτεῖτω δὲ ἐν πίστει
μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος
ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ
ῥιπιζομένῳ. **7** μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου· **8**
ἀνὴρ δίψυχος ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς
ὁδοῖς αὐτοῦ. **9** καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς
ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, **10** ὁ δὲ
πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ὅτι ὡς
ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. **11** ἀνέτειλεν
γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε
τὸν χόρτον καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν
καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς
πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. **12** μακάριος
ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δοκιμὸς
γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς
ζωῆς ὃν ἐπηγγείλατο (ὁ κύριος *K*) τοῖς
ἀγαπῶσιν αὐτόν. **13** Μηδεὶς πειραζόμενος
λεγέτω ὅτι ἀπὸ (τοῦ *k*) θεοῦ πειράζομαι·
ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν,
πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα· **14** ἕκαστος
δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας

ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· **15** εἴτα ἡ
ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ
ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί·
17 πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα
τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ
τοῦ πατρὸς τῶν φώτων παρ' ᾧ οὐκ ἔνι
παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. **18**
βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας,
εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν
αὐτοῦ κτισμάτων. **19** (Ἵστε, *N(K)O*)
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω (δὲ *no*) πᾶς
ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς
εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. **20**
ὀργὴ γὰρ ἄνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ
(ἐργάζεται. *N(k)O*) **21** διὸ ἀποθέμενοι
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας
ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον
τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. **22**
Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον
ἄκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτοὺς. **23**
ὅτι εἴ τις ἄκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ
ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ
πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτόν καὶ ἀπελήλυθεν
καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. **25** ὁ
δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς
ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, (οὗτος *k*)
οὐκ ἄκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος
ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ
ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. **26** Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς
εἶναι (ἐν ὑμῖν *K*) μὴ χαλιναγωγῶν
γλῶσσαν (αὐτοῦ *NK(o)*) ἀλλ' ἀπατῶν
καρδίαν (αὐτοῦ, *NK(o)*) τούτου μάταιος
ἡ θρησκεία. **27** θρησκεία καθαρὰ καὶ
ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτῇ

ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. **2** ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς (τὴν *k*) συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῇτι **3** (καὶ *ko*) ἐπιβλέψῃτε (δὲ *no*) ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἶπητε (αὐτῷ· *k*) σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε· σὺ στήθι ἐκεῖ ἢ κάθου (ὧδε *k*) ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, **4** (καὶ *ko*) οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; **5** ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς (τῷ κόσμῳ *N(k)O*) (τούτου *k*) πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; **6** ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; **7** οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; **8** εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφὴν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· **9** εἰ δὲ προσωπολημπεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. **10** ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον (τηρήσῃ, πταίσῃ *N(k)O*) δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. **11** ὁ γὰρ εἰπὼν μὴ (μοιχεύσης, *NK(o)*) εἶπεν καὶ μὴ (φονεύσης, *NK(o)*) εἰ δὲ οὐ (μοιχεύεις φονεύεις *N(k)O*) δέ, γέγονας παραβάτης

νόμου. **12** οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. **13** ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος (καὶ *k*) (κατακαυχᾶται ἔλεος *NK(o)*) κρίσεως. **14** Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; **15** ἐὰν (δὲ *k*) ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι (ὧσιν *ko*) τῆς ἐφημέρου τροφῆς, **16** εἶπη δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; **17** οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστίν καθ' ἑαυτήν. **18** Ἀλλ' ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου (χωρὶς *N(k)O*) τῶν ἔργων (σου, *k*) κἀγὼ κἀγὼ σοὶ δεῖξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν (μου, *k*) **19** σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ θεός· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. **20** θέλεις δὲ γνῶναι, ὧ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων (ἀργή *N(K)O*) ἐστίν; **21** Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; **22** βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; **23** καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. **24** ὁρᾶτε (τοίνυν *K*) ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. **25** Ὅμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; **26** ὥπερ γὰρ

τὸ σῶμα χωρίς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; **12** μὴ δύναται, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρίς (τῶν *ko*) ἔργων νεκρά ἐστιν.

3 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα. **2** πολλὰ γὰρ πταίμεν ἅπαντες εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. **3** (Εἰ *NO*) (δὲ *N(K)(o)*) τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν (εἰς *N(k)O*) τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. **4** ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου (ἂν *k*) ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος (βούλεται. *N(k)O*) **5** Οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγάλα ἀνυχεῖ. ἰδοὺ (ἡλίκον *N(k)O*) πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. **6** καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας (οὕτως, *k*) ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. (Geenna g1067) **7** Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. **8** τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων. (ἀκατάστατον *N(k)O*) κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. **9** ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν (κύριον *N(K)O*) καὶ πατέρα καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας. **10** ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. **11** μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει

ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; (οὕτως *k*) (οὔτε *N(k)O*) (πηγὴ *K*) ἄλυκὸν (καὶ *k*) γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. **13** Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. **14** εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. **15** οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος ψυχικὴ δαιμονιώδης. **16** ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. **17** Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπεικὴς, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, (καὶ *k*) ἀνυπόκριτος. **18** καρπὸς δὲ (τῆς *k*) δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4 Πόθεν πόλεμοι καὶ (πόθεν *no*) μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; **2** ἐπιθυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε· οὐκ ἔχετε (δὲ *k*) διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. **3** αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. **4** (μοιχοὶ καὶ *K*) μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὅς (ἐὰν *N(k)O*) οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. **5** ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ (κατῳκισεν *N(k)O*) ἐν ἡμῖν, **6** μεῖζονα δὲ δίδωσιν

χάριν· διὸ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνους ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑμῶν σέσηπεν καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ. ἀντίστητε (δὲ *no*) σιγῶν ὡς γέγονεν· 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν τῷ διαβόλῳ καὶ φεύζεται ἀφ' ὑμῶν, 8 καὶ ὁ ἄργυρος κατίσθαι καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν ἐγγίσατε τῷ θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρίσατε εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἀγνίστατε καρδίας, τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενήθησατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας (μετατραπήτω *N(k)O*) καὶ ἡ χαρὰ εἰς ὑμῶν ὁ (ἀπεστερημένος *NK(o)*) ἀφ' ὑμῶν κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κράζει καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς (τοῦ *ko*) κυρίου καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. 11 τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασι. 5 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, καταλαλῶν ἀδελφοῦ (ἡ *N(k)O*) κρίνων ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν (ὡς *K*) ἐν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. 7 ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτὴς. 12 εἰς ἐστὶν ὁ Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς νομοθέτης (καὶ κριτῆς *NO*) ὁ δυνάμενος παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ (δὲ *no*) τίς εἶ (ὁ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς κρίνων *N(k)O*) τὸν (πλησίον· *N(k)O*) 13 μακροθυμῶν ἐπ' (αὐτῷ *NK(o)*) ἕως (ἂν Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες σήμερον (ἡ *N(k)O*) *k*) λάβῃ (ὑετὸν *k*) πρόϊμον καὶ ὄψιμον· αὔριον (πορευσόμεθα *N(k)O*) εἰς τὴνδε 8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὴν πόλιν καὶ (ποιήσομεν *N(k)O*) ἐκεῖ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ ἐνιαυτοῦ (ἐνα *K*) καὶ (ἐμπορευσόμεθα κυρίου ἡγγικεν. 9 μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, *N(k)O*) καὶ (κερδήσομεν· *N(k)O*) 14 κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ (κριθῇτε· *N(k)O*) οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον ποία ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. (γὰρ *ko*) ἡ ζωὴ ὑμῶν. ἀτμίς γάρ (έστε 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί (μου, *K*) *N(k)O*) ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη ἔπειτα τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας (δὲ *k*) καὶ ἀφανιζομένη· 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν τοὺς προφήτας οἱ ἐλάλησαν (ἐν *no*) τῷ ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος (θελήσῃ *NK(o)*) καὶ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς (ζησομεν *N(k)O*) καὶ (ποιήσομεν *N(k)O*) (ὑπομείναντας· *N(k)O*) τὴν ὑπομονὴν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἰωβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου (εἶδετε, ἀλαζονεῖαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη *NK(o)*) ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστὶν ὁ πονηρὰ ἐστὶν. 17 εἰδοὶ οὖν καλὸν ποιεῖν κύριος καὶ οἰκτίρων. 12 Πρὸ πάντων καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν. δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ

5 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε
 ὁλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις

τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ (ὕπὸ *N(k)O*) (κρίσιν *NK(O)*) πέσητε. **13** Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. **14** ἄσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. **15** καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν κἂν ἁμαρτίας ᾗ πεποικώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. **16** ἐξομολογεῖσθε (οὖν *NO*) ἀλλήλοις (τὰς ἁμαρτίας *N(k)O*) καὶ (εὐχεσθε *NK(o)*) ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. **17** Ἡλίας ἄνθρωπος ᾗν ὁμοιοπαθῆς ἡμῖν καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. **18** καὶ πάλιν προσηύξατο καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς. **19** Ἀδελφοί (μου, *NO*) ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, **20** (γινωσκέτω *NK(O)*) ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν (αὐτοῦ *no*) ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Πετρου Α΄

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, **2** κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. **3** Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, **4** εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς (ὡς *NK(O)*) **5** τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ· **6** ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστίν, (λυπηθέντες *NK(o)*) ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς **7** ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως (πολυτιμότερον *N(k)O*) χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὗρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ (εἰς *o*) δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· **8** ὃν οὐκ (ιδόντες *N(k)O*) ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες πιστεύοντες δὲ (ἀγαλλιᾶσθε *NK(o)*) χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, **9** κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν· **10** περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφηταὶ οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, **11** ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς

Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· **12** οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς (ὡς *N(k)O*) δὲ διηκόνουν αὐτά, ἀ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. **13** Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. **14** ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, **15** ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, **16** διότι γέγραπται· (ὅτι *no*) ἅγιοι (ἔσεσθε, *N(k)(o)*) ὅτι ἐγὼ ἅγιος (εἰμι. *NK*) **17** καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· **18** εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, **19** ἀλλὰ τιμῇ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, **20** προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' (ἐσχάτου *N(k)O*) τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς **21** τοὺς δι' αὐτοῦ (πιστοὺς *N(k)O*) εἰς θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. **22** Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας (διὰ πνεύματος *K*) εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· **23** ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλ' ἀφθάρτου διὰ

λόγου ζώντος θεοῦ καὶ μένοντος (εἰς τὸν αἰῶνα *K*) (αιθῆ g165) 24 διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα (αὐτῆς *N(K)O*) ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος (αὐτοῦ *K*) ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς. (αιθῆ g165)

2 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ (ὕποκρίσεις *NK(O)*) καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 ὡς ἄρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῇτε (εἰς σωτηρίαν, *NO*) 3 (εἰ *N(k)O*) ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς (εἰς *no*) ἱεράτευμα ἅγιον ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους (τῷ *NK*) θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 6 (διότι *N(k)O*) περιέχει ἐν (τῇ *k*) γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνηθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· (ἀπιστοῦσιν *N(K)O*) δὲ (λίθος *N(k)O*) ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας 8 καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν· 9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·

10 οἱ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἡλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες. 11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων (ἐποπτεύοντες *N(k)O*) δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. 13 Ὑποτάγητε (οὖν *K*) πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι· 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν (μὲν *k*) κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι. 17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα (ἀγαπᾶτε, *NK(o)*) τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. 20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. 21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ (ὑμῶν, *N(K)O*) ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ· 22 ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,

23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδῶρει, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ πάσχων οὐκ ἡπεῖλει, παρεδίδου δὲ τῷ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τούναντίον δὲ κρίνονται δικαίως· 24 ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν εὐλογοῦντες (εἰδότες, *K*) ὅτι εἰς τοῦτο αὐτὸς ἀνῆνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 τὸ ξύλον ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μῶλωπι ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν (αὐτοῦ *k*) (αὐτοῦ *k*) ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλη (αὐτοῦ *k*) τοῦ μὴ (πλανώμενοι *N(k)O*) ἀλλ' ἐπεστράφητε λαλῆσαι δόλον. 11 ἐκκλινάτω (δὲ *no*) ἀπὸ νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

3 Ὅμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι

τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου (κερδηθήσονται, *N(k)O*) 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν· 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής. 5 οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι (εἰς *N(k)O*) (τὸν *k*) θεὸν ἐκόσμου ἐαυτάς ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· 6 ὡς Σάρρα (ὑπήκουσεν *NK(o)*) τῷ Ἀβραάμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικεῖ ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ (συγκληρονόμοις *N(k)O*) χάριτος ζωῆς εἰς τὸ μὴ (ἐγκόπτεσθαι *N(k)O*) τὰς προσευχὰς ὑμῶν. 8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχνοί, (ταπεινόφρονες, *N(K)O*)

εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν. 12 ὅτι (οἱ *k*) ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὧτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. 13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ (ζηλωταὶ *N(K)O*) γέννησθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε· 15 κύριον δὲ τὸν (Χριστὸν *N(K)O*) ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Ἕτοιμοι (δὲ *k*) ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, (ἀλλὰ *NO*) μετὰ πραύτητος καὶ φόβου, 16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ (καταλαλεῖσθε *N(k)(o)*) (ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, *KO*) καταισχυθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ (θέλοι *N(k)O*) τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας· 18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἀμαρτιῶν (ἔπαθεν, *NK(O)*) δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα (ὑμᾶς *N(K)O*) προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ (τῷ *k*) πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν 20 ἀπειθήσασιν ποτε, ὅτε (ἀπεξεδέχετο

N(k)O) ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις ἑκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα εἰς ἑαυτοῦς
 Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι
 (ὄλῖγοι, *N(k)O*) τοῦτ' ἔστιν ὅκτῳ ψυχαί, ποικίλης χάριτος θεοῦ· **11** εἴ τις λαλεῖ ὡς
 διεσώθησαν δι' ὕδατος· **21** ὁ καὶ (ὕμᾱς λόγια θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ ὡς ἐξ ἰσχύος
 N(k)O) ἀντίτυπον νῦν σφῶζει βάπτισμα, οὐ (ἧς *NK(o)*) χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν
 σαρκὸς ἀπόθεσις ρύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ
 ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, **22** ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165) **12** Ἀγαπητοί,
 πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς
 ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων. πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη ὡς ξένου ὑμῖν

4 Χριστοῦ οὖν παθόντος (ὑπὲρ ἡμῶν συμβαίνοντος· **13** ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε
 K) σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ
 ἔννοιαν ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν (ἐν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε
 K) σαρκὶ πέπνυται (ἀμαρτίας· *NK(o)*) ἀγαλλιώμενοι. **14** εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι
2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ
 ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται
 ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. **3** ἀρκετὸς (κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ
 γὰρ (ἡμῖν *K*) ὁ παρεληλυθὼς χρόνος δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. *K*) **15** Μὴ γάρ τις
 (τοῦ βίου *K*) τὸ (βούλημα *N(k)O*) ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ
 τῶν ἐθνῶν (κατειργάσθαι *N(k)O*) κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· **16** εἰ δὲ
 πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω
 οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ (ὀνόματι *N(k)O*) τούτῳ.
 εἰδωλολατρίαις· **4** ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ **17** ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα
 συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ'
 ἀσωτίας ἀνάχυσιν βλασφημοῦντες, **5** οἱ ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ
 ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι θεοῦ εὐαγγελίῳ; **18** καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις
 (κρῖναι *NK(o)*) ζῶντας καὶ νεκρούς. **6** σφῶζεται, ὁ (δὲ *o*) ἀσεβῆς καὶ ἀμαρτωλὸς
 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ποῦ φανεῖται; **19** ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες
 ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ (ὡς, *K*) πιστῷ
 ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι. **7** Πάντων κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς (αὐτῶν
 δὲ τὸ τέλος ἡγγικεν· σωφρονήσατε οὖν *N(k)O*) ἐν ἀγαθοποιῇ.

5 Πρεσβυτέρους (οὖν *NO*) (τοὺς *ko*) ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος
 πάντων (δὲ *K*) τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ
 ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη (καλύπτει καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης
 N(k)O) πληθὸς ἀμαρτιῶν. **9** φιλόξενοι εἰς καὶ κοινωνός, **2** ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον
 ἀλλήλους ἄνευ (γογγυσμοῦ· *N(k)O*) **10**

τοῦ θεοῦ ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς εἰρήνην ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ (Ἰησοῦ.
 ἀλλ' ἐκουσίως (κατὰ θεόν, *NO*) μηδὲ ἀμήν. *K*)
 αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως· 3 μηδ'
 ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ
 τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ
 φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε
 τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. 5
 Ὅμοίως νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις,
 πάντες δὲ ἀλλήλοις (ὑποτασσόμενοι *k*)
 τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ
 θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς
 δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ
 τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
 ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν
 ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ
 μέλει περὶ ὑμῶν. 8 νήψατε, γρηγορήσατε
 (ὅτι, *k*) ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος
 ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν
 (τινα καταπιεῖν· *N(k)O*) 9 ὧς ἀντίστητε
 στερεοὶ τῇ πίστει εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν
 παθημάτων τῇ ἐν (τῷ *no*) κόσμῳ ὑμῶν
 ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 Ὁ δὲ θεὸς
 πάσης χάριτος ὁ καλέσας (ὑμᾶς *N(K)O*)
 εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς (καταρτίσει
 N(k)O) (ὑμᾶς, *k*) (στηρίξει, σθενώσει,
 θεμελιώσει. *N(k)O*) (αἰῶνιος g166) 11 αὐτῷ
 (ἡ δόξα καὶ *K*) τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
 (τῶν *ko*) (αἰώνων. *KO*) ἀμήν. (αἰῶν
 g165) 12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ
 ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα
 παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
 ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν (στῆτε.
 N(k)O) 13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι
 συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14
 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Πετρου Β΄

1 (Συμεών *NK(ο)*) Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. **2** Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. **3** ὥς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς (ιδίᾳ *N(K)O*) (δόξῃ *N(k)O*) καὶ (ἀρετῇ, *N(k)O*) **4** δι' ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν (τῷ *no*) κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. **5** καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν παῖσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, **6** ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, **7** ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. **8** ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. **9** Ὡς γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν μυωπᾶζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ (ἀμαρτιῶν. *NK(ο)*) **10** διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίστητέ ποτε. **11** οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ

κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. (aīdōnios g166) **12** Διὸ (μελλήσω *N(K)O*) ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομινῆσκειν περὶ τούτων καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείᾳ. **13** δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει. **14** εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. **15** σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι. **16** οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. **17** λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός (μου *NO*) οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. **18** καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ (τῷ *ko*) ὄρει. **19** Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχηρῷ τόπῳ ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. **20** τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίᾳ ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. **21** οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν (οἱ *k*) (ἀπὸ *N(K)O*) θεοῦ ἄνθρωποι.

2 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται

ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν *N(K)O*) φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν
 αἰρέσεις ἀπωλείας καὶ τὸν ἀγοράσαντα οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες ἐν τῇ φθορᾷ
 αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες αὐτῶν (καὶ *no*) (φθαρήσονται *N(k)O*)
 ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· 2 καὶ πολλοὶ 13 (ἀδικοῦμενοι *N(K)O*) μισθὸν ἀδικίας.
 ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς (ἀσελγείαις, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν,
 NK(O)) δι' οὗς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς
 βλασφημηθήσεται· 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ (ἀπάταις *NK(o)*) αὐτῶν συνενωχοῦμενοι
 πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς
 οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἄργεῖ καὶ ἡ μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας,
 ἀπώλεια αὐτῶν οὐ (νυστάζει. *NK(o)*) δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν
 4 Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων γεγυμνασμένην (πλεονεξίας *N(K)O*)
 οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ (σειραῖς *NK(O)*) ἔχοντες, κατάρας τέκνα. 15 (καταλείποντες
 ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν *N(k)O*) (τὴν *k*) εὐθεῖαν ὁδὸν
 (τηρουμένους, *N(k)O*) (Tartaroō g5020) 5 ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ
 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν
 ὀγδοὺν Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν ἀδικίας ἡγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν
 κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ ἰδίας παρανομίας ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν
 πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν
 καταστροφῇ κατέκρινεν ὑπόδειγμα τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί
 μελλόντων (ἀσεβέσιν *N(k)O*) τεθεικώς, εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι (καὶ *no*) (ὁμίχλαι
 7 καὶ δίκαιον Λῶτ καταπονούμενον ὑπὸ *N(k)O*) ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς
 τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ὁ ζόφος τοῦ σκότους (εἰς αἰῶνα *K*)
 ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ τετήρηται. 18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος
 δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ φθειγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις
 ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς (ὀλίγως *N(K)O*)
 ἐβασάνιζεν· 9 οἷδεν κύριος εὐσεβεῖς (ἀποφεύγοντας *N(k)O*) τοὺς ἐν πλάνῃ
 ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἀναστρεφομένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς
 ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 ἐπαγγελλλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες
 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ τῆς φθορᾶς ᾧ γὰρ τις ἥττηται, τούτῳ (καὶ
 μισμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος *ko*) δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντες
 καταφρονοῦντας. τολμηταί, αὐθάδεις, τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
 δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες· 11 κυρίου (ἡμῶν *N*) καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
 ὅπου ἄγγελοι ἰσχυῖ καὶ δυνάμει μερίζοντες Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες
 ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα
 (κυρίου *N(K)O*) βλάσφημον κρίσιν. 12 χεῖρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖττον γὰρ
 οὗτοι δὲ ὡς ἄλογα ζῶα (γεγεννημένα ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς

δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν (ὕποστρέψαι *N(k)O*) ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ὡς κλέπτῃς (ἐν νυκτί, *K*) ἐν ἧ οἱ ἐντολῇς. 22 συμβέβηκεν (δὲ *k*) αὐτοῖς τὸ οὐρανοὶ ῥοιζήδον παρελεύσονται, στοιχεῖα τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κύων ἐπιστρέψας δὲ καυσούμενα (λυθήσεται, *N(k)O*) καὶ γῆ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καὶ ὅς λουσαμένη εἰς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα (οὐχ *O*) (εὗρεθήσεται. (κυλισμὸν *N(k)O*) βορβόρου. *N(K)O*) 11 τούτων (οὕτως *N(K)O*)

3 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῇ διάνοιαν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ἢν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; 13 καινούς ἀποστόλων (ὕμων *N(K)O*) ἐντολῆς τοῦ δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ κυρίου καὶ σωτῆρος· ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς 3 τοῦτο πρῶτον γίνωσκοντες ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' (ἐσχάτων *N(k)O*) τῶν ἡμερῶν (ἐν ἐμπαιγμονῇ *NO*) ἐμπαίκεται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας καὶ αὐτῶν πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντες· ποῦ αὐτῶν ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 ἅπαντα ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ ἁγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις (ταῖς *ko*) ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν (αἷς *N(k)O*) ἐστιν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι (στρεβλοῦσιν *NK(o)*) ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στήριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ ἐν γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν. (aiōn g165)

ὅς *k*) κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς (ὕμᾶς *N(K)O*) μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν

Ιωαννου Α΄

1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἑώρακαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἑθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· **2** καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑώρακαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· (aiōnios g166) **3** ὁ ἑώρακαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν (καὶ *no*) ὑμῖν ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. **4** καὶ ταῦτα γράφομεν (ἡμεῖς *N(K)O*) ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἧ πεπληρωμένη. **5** καὶ ἔστιν αὕτη ἡ (ἀγγελία *NK(O)*) ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. **6** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· **7** ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἶμα Ἰησοῦ (Χριστοῦ *K*) τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. **8** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. **9** ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρισῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. **10** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε· καὶ ἐὰν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον, **2** καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. **3** καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. **4** Ὁ λέγων (ὅτι *no*) ἔγνωκα αὐτὸν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· **5** ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν. **6** ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν. **7** (Ἀγαπητοί, *N(K)O*) οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε (ἀπ' ἀρχῆς, *K*) **8** πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. **9** ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. **10** ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. **11** ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. **12** Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. **13** γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς· γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε

τὸν πονηρόν. (Ἔγραψα *N(k)O*) ὑμῖν, τῷ πατρὶ μενεῖτε. **25** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παιδίᾳ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. **14** Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ζῶν τὴν αἰώνιον. (aīōnios g166) **26** Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ **27** καὶ ὑμεῖς, τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ νενικήκατε τὸν πονηρόν. **15** Μὴ ἀγαπᾶτε μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρειάν ἔχετε ἵνα τις τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις διδάσκη ὑμᾶς ἄλλ' ὥς τὸ (αὐτοῦ *N(k)O*) ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων καὶ πατὴρ ἐν αὐτῷ. **16** ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν καθὼς ἐδίδασκεν ὑμᾶς, (μένετε *N(k)O*) ἐν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ αὐτῷ. **28** καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς ἄλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἵνα (ἐὰν *N(k)O*) φανερωθῇ, (σχῶμεν *N(k)O*) παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. **29** ἐὰν εἰδῇτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι (καὶ *no*) πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν (καὶ ἐσμέν. *NO*) διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει (ἡμᾶς, *NK(O)*) ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. **2** Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν (δὲ *k*) ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστιν. **3** καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν. **4** Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. **5** καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας (ἡμῶν *K*) ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. **6** πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτόν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. **7** (Τεκνία, *NK(o)*) μηδεὶς πλανᾷ ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν

καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. 8 ὁ ποιῶν τῇ γλώσῃ ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθεῖα. 19 τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ (γνωσόμεθα *N(k)O*) ὅτι ἐκ ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει. εἰς τοῦτο τῆς ἀληθείας ἐσμέν καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ πείσομεν (τὴν καρδίαν *N(k)O*) ἡμῶν, 20 ἔργα τοῦ διαβόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεννημένος ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἢ καρδία, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα μερίζων ἐστίν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται καὶ γινώσκει πάντα. 21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ (ἡμῶν, *ko*) 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστίν τὰ τέκνα τοῦ παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὁ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ (ἐὰν *NK(o)*) αἰτῶμεν λαμβάνομεν (ἀπ' μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ *N(k)O*) αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ 11 ὅτι αὕτη ἐστίν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστίν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· 12 ἵνα (πιστεύσωμεν *NK(o)*) τῷ ὀνόματι τοῦ οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ δίκαια. 13 (Καὶ *n*) μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ (μου, *K*) εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 14 πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν (τὸν ἀδελφόν *K*) μένει ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν (αὐτῷ *NK(o)*) μένουσαν. (aiōnios g166) 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς (θεῖναι. *N(k)O*) 17 Ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; 18 Τεκνία (μου, *K*) μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ

4 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ (γινώσκετε *NK(O)*) τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν. 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν (Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα *K*) ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστίν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστίν ἤδη. 4 ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μερίζων ἐστίν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν

καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. **6** ἡμεῖς ἐκ ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ θεοῦ ἔσμεν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. **18** φόβος οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκουμεν τὸ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν πλάνης. **7** Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἔστιν καὶ πᾶς τῇ ἀγάπῃ. **19** ἡμεῖς ἀγαπῶμεν (αὐτόν, ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ *κ*) ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. **20** γινώσκει τὸν θεόν· **8** ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεὸν καὶ τὸν ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. **9** ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν (οὐ *N(K)O*) ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα δύναται ἀγαπᾶν· **21** καὶ ταύτην τὴν ἐντολήν ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. **10** ἐν τούτῳ ἔστιν ἡ ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς (ἠγαπήκαμεν *N(k)O*) ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ Χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. **2** ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (ποιῶμεν. *N(k)O*) **3** αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. **4** ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστίν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. **5** τίς (δὲ *no*) ἐστίν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; **6** οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς (ὁ *k*) Χριστὸς οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ (ἐν *no*) τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια· **7** ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, (ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ πατήρ

ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ οὗτοι οἱ **18** οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
 τρεῖς ἓν εἰσιν *Κ*) **8** (καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ
 μαρτυροῦντες ἓν τῇ γῇ, *Κ*) τὸ πνεῦμα καὶ τοῦ θεοῦ τηρεῖ (ἐαυτόν, *ΝΚ(ο)*) καὶ ὁ
 τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. **19** οἶδαμεν ὅτι
 εἰσιν. **9** εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ
 λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων πονηρῷ κεῖται. **20** οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς
 ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ τοῦ θεοῦ ἥκει καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν
 θεοῦ (ὅτι *Ν(κ)Ο*) μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ ἵνα (γινώσκωμεν *ΝΚ(ο)*) τὸν ἀληθινόν,
 υἱοῦ αὐτοῦ. **10** ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν καὶ ἐσμέν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
 τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν (ἐαυτῷ· Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς
 ΝΚ(ο)) ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην καὶ (ἢ *κ*) ζωὴ αἰώνιος. (aiōnios g166) **21**
 πεποιήκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τεκνία, φυλάξατε (ἐαυτὰ *Ν(κ)Ο*) ἀπὸ τῶν
 τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς εἰδῶλων (ἀμήν. *ΚΟ*)
 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. **11** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
 μαρτυρία ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν
 ὁ θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
 ἐστίν. (aiōnios g166) **12** ὁ ἔχων τὸν υἱὸν
 ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ
 θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. **13** Ταῦτα ἔγραψα
 ὑμῖν (τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 υἱοῦ τοῦ θεοῦ, *Κ*) ἵνα εἰδῇτε ὅτι ζωὴν
 ἔχετε αἰώνιον, (καὶ ἵνα *Κ*) (τοῖς *no*)
 (πιστεύουσιν *Ν(κ)Ο*) εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 υἱοῦ τοῦ θεοῦ. (aiōnios g166) **14** καὶ αὕτη
 ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν,
 ὅτι ἐάν τι αἰτῶμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
 ἀκούει ἡμῶν· **15** καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει
 ἡμῶν ὁ (ἐὰν *Ν(κ)Ο*) αἰτῶμεθα, οἶδαμεν
 ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾔτηκαμεν (ἀπ'
 Ν(κ)Ο) αὐτοῦ. **16** Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς
 θάνατον, αἰτήσῃ καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν,
 τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν
 ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης
 λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. **17** πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία
 ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

Ιωαννου Β΄

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, **2** διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· **(aīōn g165)** **3** ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ (κυρίου *Κ*) Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ. **4** Ἐχάρην λίαν ὅτι εὑρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς. **5** καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλ' ἦν εἵχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. **6** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἡ ἐντολὴ ἐστὶν καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε· **7** ὅτι πολλοὶ πλάνοι (ἐξηλθον *N(K)O*) εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. **8** βλέπετε ἑαυτοὺς ἵνα μὴ (ἀπολέσητε *N(K)O*) ἃ (εἰργασάμεθα, *NK(O)*) ἀλλὰ μισθὸν πλήρη (ἀπολάβητε. *N(K)O*) **9** πᾶς ὁ (προάγων *N(K)O*) καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ (τοῦ Χριστοῦ, *Κ*) οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. **10** εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· **11** ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. **12** Πολλὰ ἔχων ὑμῖν

γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος ἀλλ' ἐλπίζω (γενέσθαι *N(k)O*) πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι ἵνα ἡ χαρὰ (ἡμῶν *NK(O)*) πεπληρωμένη ᾖ. **13** ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς (ἀμήν. *ΚΟ*)

Ιωαννου Γ'

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐω τῷ ἀγαπητῷ ὄν
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. **2** ἀγαπητέ,
περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ
ὕγιαίνειν καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχὴ. **3**
ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ
μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ
ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. **4** μειζοτέραν τούτων
οὐκ ἔχω (χαρὰν *NK(O)*) ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν (τῇ *no*) ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
5 ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ
εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ (εἰς *k*) (τοῦτο
N(k)O) ξένους, **6** οἱ ἐμαρτύρησάν σου
τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς
ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. **7**
ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον μηδὲν
λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν (ἐθνικῶν. *N(k)O*)
8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν (ὑπολαμβάνειν
N(k)O) τοὺς τοιούτους ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. **9** Ἐγραψά (τι *no*)
τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν
Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. **10** διὰ
τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ
ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν
ἡμᾶς καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε
αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς
βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ἐκβάλλει. **11** Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν
ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐστίν· ὁ (δὲ *k*) κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν
τὸν θεόν. **12** Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ
πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀληθείας καὶ
ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ (οἶδας *N(k)O*)
ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν. **13**
Πολλὰ εἶχον (γράψαι *N(k)O*) (σοι, *no*)

ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι
(γράφειν *N(k)O*) **14** ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε
ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.
εἰρήνη σοι. ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου
τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

Ιουδα

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφός
δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ
(ἡγαπημένοις *N(K)O*) καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ
τετηρημένοις κλητοῖς· **2** ἔλεος ὑμῖν καὶ
εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθεῖη. **3** Ἀγαπητοί,
πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν
περὶ τῆς κοινῆς (ἡμῶν *NO*) σωτηρίας,
ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν
ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς
ἀγίοις πίστει. **4** παρεισέδυσαν γάρ τινες
ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ
ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν
καὶ τὸν μόνον δεσπότην (θεόν *K*) καὶ
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνησαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας
ὑμᾶς (πάντα, *N(K)O*) ὅτι (ὁ *NK*)
(κύριος *NK(O)*) ἅπαξ λαὸν ἐκ γῆς
Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ
πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. **6** ἀγγέλους τε
τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν
ἀλλ' ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς
κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ
ζόφον τετήρηκεν· (aīdios g126) **7** ὡς Σόδομα
καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις
τὸν ὅμοιον τρόπον τοῦτοις ἐκπορνεύσασαι
καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας,
πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην
ὑπέχουσαι. (aīdnios g166) **8** ὁμοίως μέντοι
καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν
μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας
δὲ βλασφημοῦσιν. **9** ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ
ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος
διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ

ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγεῖν βλασφημίας
ἀλλ' εἶπεν ἐπιτιμῆσαι σοι κύριος. **10** οὗτοι
δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν·
ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα
ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. **11** οὐαὶ
αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν
καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ
ἐξεχύθησαν καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κόρε
ἀπώλonton. **12** Οὗτοί εἰσιν (οἱ *no*) ἐν ταῖς
ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι,
ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες νεφέλαι
ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων (παραφερόμεναι,
N(k)O) δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα,
δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα· **13** κύματα
ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν
αἰσχύνας, ἀστέρεις πλανήται οἷς ὁ ζόφος
τοῦ σκότους εἰς (τὸν *k*) αἰῶνα τετήρηται.
(aīōn g165) **14** προεφίητευσεν δὲ καὶ τοῦτοις
ἔβδος ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν
κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν αὐτοῦ **15** ποιῆσαι
κρίσιν κατὰ πάντων καὶ (ἐλέγξει *N(K)O*)
(πᾶσαν *N(k)O*) (τοὺς *ko*) (ψυχὴν
N(K)O) (αὐτῶν *K*) περὶ πάντων τῶν
ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ
περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν
κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. **16** οὗτοί
εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς
ἐπιθυμίας (ἑαυτῶν *N(k)O*) πορευόμενοι,
καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. **17**
Ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων
τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **18** ὅτι ἔλεγον
ὑμῖν ὅτι (ἐπ' ἐσχάτου *N(k)O*) (τοῦ *n*)
(χρόνου *N(k)O*) ἔσσονται ἐμπαῖκται κατὰ
τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν

ἄσεβειῶν. 19 οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες,
 ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς
 δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς
 τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι
 ἀγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ
 θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν
 αἰώνιον. (aiōnios g166) 22 καὶ οὓς μὲν (ἐλεᾶτε
 NK(O)) (διακρινόμενους, *N(k)O*) 23 οὓς
 δὲ σῶζετε ἐκ (τοῦ *k*) πυρὸς ἀρπάζοντες,
 (οὓς δὲ ἐλεᾶτε *NO*) ἐν φόβῳ, μισοῦντες
 καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον
 χιτῶνα. 24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι
 (ὑμᾶς *NK(O)*) ἀπταίστους καὶ στήσαι
 κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους
 ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ (σοφῷ *K*)
 θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, (διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν, *NO*) δόξα (καὶ *k*)
 μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία (πρὸ
 παντὸς τοῦ αἰῶνος *NO*) καὶ νῦν καὶ εἰς
 πάντας τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. (aiōn g165)

Αποκαλυψις Ιωαννου

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, **2** ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅσα (τε *k*) εἶδεν. **3** μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς. **4** Ἰωάννης ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ (τοῦ *K(O)*) ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος καὶ ἀπὸ τῶν ἐπτὰ πνευμάτων ἃ (ἐστὶν *k*) ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ **5** καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος (ἐκ *k*) τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ (ἀγαπῶντι *N(k)O*) ἡμᾶς καὶ (λύσαντι *N(K)O*) ἡμᾶς (ἐκ *N(k)O*) τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ **6** καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς (βασιλείαν, *N(K)O*) (καὶ *K*) ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. (aiōn g165) **7** Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, ναὶ ἀμήν. **8** Ἐγὼ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ (ἀρχὴ καὶ τέλος, *K*) λέγει (ὁ *k*) κύριος (ὁ θεός, *NO*) ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. **9** Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ (καὶ *k*) ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ (συγκοινωνὸς *NK(o)*) ἐν τῇ θλίψει καὶ (ἐν τῇ *k*) βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ (ἐν *no*) Ἰησοῦ (Χριστῷ, *K*) ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ (διὰ *k*) τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ (Χριστοῦ. *K*) **10** ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος **11** λεγούσης (ἐγὼ *KO*) (εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ *K*) ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις (ταῖς ἐν Ἀσίᾳ· *K*) εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. **12** Καὶ (ἐκεῖ *O*) ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις (ἐλάλει *N(k)O*) μετ' ἐμοῦ. καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτὰ λυχνίας χρυσαῖς **13** καὶ ἐν μέσῳ τῶν (ἐπτὰ *KO*) λυχνιῶν ὅμοιον (υἱὸν *N(k)O*) ἀνθρώπου ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσαῖν. **14** Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ (ὡς *N(k)O*) ἔριον λευκὸν ὡς χιῶν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός **15** καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ (πεπυρωμένης *N(k)O*) καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν **16** καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χεὶρὶ αὐτοῦ ἄστέρας ἐπτὰ καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. **17** Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ (ἔθηκεν *N(k)O*) τὴν δεξιὰν αὐτοῦ (χεῖρα *K*) ἐπ' ἐμὲ λέγων (μοι· *k*) μὴ φοβοῦ. ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος **18** καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς

αἰῶνας τῶν αἰώνων (ἀμήν *Κ*) καὶ ἔχω
τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου. (αἰῶν
g165, Hadēs g86) 19 γράψον (οὖν *ΝΟ*) ἃ εἶδες
καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει (γενέσθαι *Ν(κ)Ο*)
μετὰ ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων (οὓς *Ν(κ)Ο*) εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς
μου καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς οἱ
ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν
εἰσὶν καὶ αἱ λυχνίαι (αἱ *Ν(κ)Ο*) (εἶδες *Κ*)
ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.

2 Τῷ ἀγγέλῳ (τῆς *ΝΚ(ο)*) (ἐν *no*)
(Ἐφέσω *Ν(κ)Ο*) ἐκκλησίας γράψον·
τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας
ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ
τῶν ἑπτὰ λυχνίων τῶν χρυσῶν. 2 οἶδα
τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον (σου *κ*)
καὶ τὴν ὑπομονὴν σου καὶ ὅτι οὐ δύνη
βαστάσαι κακοὺς καὶ (ἐπείρασας *Ν(κ)Ο*)
τοὺς (λέγοντας *Ν(κ)Ο*) (ἐαυτοὺς *no*)
(εἶναι *κ*) ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσὶν, καὶ
εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς. 3 καὶ ὑπομονὴν
ἔχεις καὶ ἐβάστασας (καὶ *κ*) διὰ τὸ ὄνομά
μου (κεκοπίακας *Κ*) καὶ οὐ (κέκμηκας.
ΝΚ(ο)) 4 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν
ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5
μνημόνευε οὖν πόθεν (πέπτωκας, *Ν(κ)Ο*)
καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον·
εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι (τάχει *Κ(ο)*) καὶ
κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου
αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης. 6 ἀλλὰ τοῦτο
ἔχεις ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν ἃ
κἀγὼ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ
νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου
τῆς ζωῆς ὃ ἐστὶν ἐν (μέσῳ *Κ*) (τῷ
παραδείσῳ *Ν(κ)Ο*) τοῦ θεοῦ (μου. *Ο*)

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (τῆς *ΝΚ(ο)*) (ἐν *no*)
(Σμύρνη *Ν(κ)Ο*) ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
νεκρὸς καὶ ἔζησεν. 9 οἶδά σου (τὰ ἔργα
καὶ *Κ*) τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν,
(ἀλλὰ *no*) πλούσιος (δὲ *κ*) εἶ, καὶ τὴν
βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους
εἶναι ἐαυτοὺς καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ
τοῦ σατανᾶ. 10 (μὴδὲν *ΝΚ(ο)*) φοβοῦ
ἃ μέλλεις (πάσχειν· *ΝΚ(ο)*) ἰδοὺ (δὴ
ο) μέλλει (βάλλειν *Ν(κ)Ο*) ὁ διάβολος
ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε,
καὶ (ἔξετε *ΝΚ(ο)*) θλίψιν ἡμερῶν δέκα.
γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω
σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 ὁ ἔχων
οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ
θανάτου τοῦ δευτέρου. 12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ
τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίτομον
τὴν ὀξεῖαν. 13 οἶδα (τὰ ἔργα σου, καὶ *Κ*)
ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ,
καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου καὶ οὐκ ἠρνήσω
τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις (ἐν
αἷς *κ*) Ἀντιπᾶς ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς
(μου, *no*) ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν ὅπου
ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ
σοῦ ὀλίγα ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν
διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς (ἐδίδασκεν *ΝΚ(ο)*) (ἐν
κ) (τῷ *ΝΚ(ο)*) Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον
ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (καὶ *ο*) φαγεῖν
εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 15 οὕτως
ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
τῶν Νικολαϊτῶν (ὁμοίως. *Ν(Κ)Ο*) 16
μετανόησον (οὖν· *ΝΟ*) εἰ δὲ μή, ἔρχομαί
σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ

ρομφαία τοῦ στόματός μου. 17 ὁ ἔχων (βάλλω *N(k)O*) ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος, 25
 οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς πλην ὁ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἦξω. 26
 ἐκκλησίαις τῶ νικῶντι δώσω αὐτῷ (φαγεῖν καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα
 ἀπὸ *K*) τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου καὶ μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν·
 δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ,
 ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς ὥς τὰ σκευὴ τὰ κεραμικὰ (συντριβεται
 (οἶδεν *N(k)O*) εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. 18 Καὶ *NK(o)*) ὡς κἀγὼ κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ
 τῷ ἀγγέλῳ (τῆς *NK(o)*) ἐν Θυατείροις πατρός μου. 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα
 ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ τὸν πρωϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί
 θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

φλόγα πυρὸς καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι 3 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν
 χαλκολιβάνῳ· 19 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων
 ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν τὰ ἐπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἐπτὰ
 καὶ τὴν ὑπομονὴν σου καὶ τὰ ἔργα σου (καὶ ἀστέρας· οἶδά σου τὰ ἔργα ὅτι (τὸ *k*)
 k) τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. 20 ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς καὶ νεκρὸς εἶ. 2
 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ (ὀλίγα *K*) ὅτι (ἀφεις *N(k)O*) τὴν γυναῖκα (σοῦ *O*) Ἰεζάβελ, 2
 (ἢ *N(k)O*) (λέγουσα *N(k)(o)*) ἐαυτὴν γίνου γρηγορῶν καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ
 προφητὴν (καὶ *no*) (διδάσκει *N(k)O*) (ἔμελλον *N(k)(O)*) (ἀποθανεῖν· *NK(O)*)
 καὶ (πλανᾷ *N(k)O*) τοὺς ἐμοὺς δούλους οὐ γὰρ εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα
 πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθута. 21 καὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ (μου· *NO*) 3 μνημόνευε
 ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ καὶ οὐ οὐν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ
 (θέλει *NO*) (μετανοῆσαι *N(k)O*) ἐκ τῆς μετανόησον. ἐὰν οὐν μὴ γρηγορήσῃς, ἦξω
 πορνείας αὐτῆς. 22 ἰδοὺ (ἐγὼ *k*) βάλλω (ἐπὶ σε *K*) ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ (γνῶς
 αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας *NK(o)*) ποῖαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ. 4 (ἀλλ'
 μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ *NO*) ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν
 (μετανοήσωσιν *NK(o)*) ἐκ τῶν ἔργων ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
 (αὐτῆς· *N(K)O*) 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι
 ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι ἄξιόι εἰσιν. 5 ὁ νικῶν (οὕτως *N(k)O*)
 αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἔραυνῶν περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ
 νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου
 ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τῆς ζωῆς καὶ (ὁμολογήσω *N(k)O*) τὸ
 (τοῖς *N(K)O*) λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου
 (καὶ *k*) οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ (βαθέα καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ
 N(k)O) τοῦ σατανᾶ ὡς λέγουσιν· οὐ ἔχων τὴν

κλεῖν (τοῦ *k*) Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ (οὔτε *NK(o)*) οὐδεὶς (κλείσει *N(k)O*) (αὐτήν εἴ μὴ ὁ ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ ἀνοίγων· *O*) καὶ (κλείων *N(k)O*) καὶ στόματός μου, **17** ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός οὐδεὶς (ἀνοίγει· *NK(o)*) **8** οἶδά σου τὰ εἶμι καὶ πεπλούτηκα καὶ (οὐδὲν *N(k)O*) ἔργα. ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν χρειάν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ἡνεωγμένην (ἦν *N(K)O*) οὐδεὶς δύναται ταλαίπωρος καὶ (ὁ *o*) ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν καὶ καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, **18** συμβουλεύω σοι ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἡρνήσω ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον τὸ ὄνομά μου. **9** ἰδοὺ (διδῶ *N(k)O*) ἐκ ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκὰ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη ἑαυτοῦς Ἰουδαίους εἶναι καὶ οὐκ εἰσίν, τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον (ἵνα ἀλλὰ ψεύδονται, ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα *o*) (ἐγχεῖσαι *N(k)(O)*) τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἥξουσιν *N(k)O*) καὶ (προσκυνήσουσιν σου ἵνα βλέπῃς. **19** ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ *N(k)O*) ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου καὶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω. (ζήλευε *N(k)O*) γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἡγάπησά σε. **10** ὅτι ἐτήρησας οὖν καὶ μετανόησον. **20** ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγὼ κἀγὼ τὴν θύραν καὶ κρούω. ἐὰν τις ἀκούσῃ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης (καὶ *no*) εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ ὅλης πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. γῆς. **11** (ἰδοὺ *K*) ἔρχομαι ταχύ· κράτει **21** ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν ἐν τῷ θρόνῳ μου ὡς κἀγὼ κἀγὼ ἐνίκησα σου. **12** ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στυλὸν καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ θρόνῳ αὐτοῦ. **22** ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις, τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως **4** Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ ἡνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ (λέγων· *N(k)O*) ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. **2** (καὶ *k*) εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ (τὸν θρόνον *N(k)O*) καθήμενος. **3** καὶ ὁ καθήμενος (ἦν *k*) ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρκίῳ καὶ ἱρίσι κυκλόθεν τοῦ θρόνου (ὅμοιος ὀράσει *NK(o)*) (σμαραγδίνῳ. *N(k)O*)

4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου (θρόνους *N(k)O*) τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον *N(k)O*) εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες, καὶ τοῦ θρόνου λέγοντες· (aīōn g165) 11 ἄγιος εἶ, ὁ κύριος (καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, *NO*) (ὁ εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρας πρεσβυτέρους ἅγιος, *O*) λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν. ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου (ἦσαν *N(k)O*) καὶ αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ ἐκτίσθησαν.

τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου (αὐτοῦ *O*) (ἅ *N(k)O*) εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου (ὡς *NO*) θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον (ἔχων *N(k)O*) τὸ πρόσωπον ὡς (ἀνθρώπου, *N(k)O*) καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ἔν καθ' (ἐν *n(o)*) (αὐτῶν *N(k)O*) (ἔχων *N(k)(o)*) ἀνὰ πτέρυγας ἕξ κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν (γέμουσιν *N(k)O*) ὀφθαλμῶν καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς (λέγοντες *N(k)O*) ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν (δώσουσιν *NK(o)*) τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ (τῷ θρόνῳ, *N(k)O*) τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, (aīōn g165) 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ (προσκυνήσουσιν *N(k)O*) τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων καὶ (βαλοῦσιν 5 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ (ὀπισθεν, *NK(o)*) κατεσφραγισμένον σφραγίσιν ἑπτὰ. 2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς (ἐστὶν *k*) ἄγιος ἀνοίξει τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; 3 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ (ἄνω *O*) (οὐδὲ *NK(o)*) ἐπὶ τῆς γῆς (οὐδὲ *NK(o)*) ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοίξει τὸ βιβλίον (οὔτε *N(k)O*) βλέπειν αὐτό. 4 καὶ (ἐγὼ *ko*) ἔκλαιον (πολὺ *N(k)O*) ὅτι οὐδεὶς ἄγιος εὐρέθη ἀνοίξει (καὶ ἀναγνῶναι *K*) τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι μὴ κλαῖε. ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ (ὢν *k*) ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ, (ὁ *o*) (ἀνοίξει *NK(o)*) τὸ βιβλίον καὶ (λῦσαι *K*) τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ. 6 καὶ εἶδον (καὶ ἰδοὺ, *K*) ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον (ἐστηκὸς *NK(o)*) ὡς ἐσφαγμένον (ἔχων *N(k)O*) κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ (οἱ *NK(o)*) εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ (τὰ *k*) (ἀπεσταλμένοι *NK(o)*) εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν (τὸ *k*) (βιβλίον *K*) ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον,

τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες **6** Καὶ εἶδον (ὅτε *NK(o)*) ἤνοιξεν τὸ
 πρεσβύτεροι ἔπασαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν (ἐπτὰ *NO*)
 ἔχοντες ἕκαστος (κιθάραν *N(K)O*) καὶ σφραγίδων καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν
 φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων αἱ τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς (φωνή
 εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. **9** καὶ ἄδουσιν *N(k)O*) βροντῆς ἔρχου (καὶ *K*) (βλέπε.
 ὥδην καινὴν λέγοντες· ἄξιός ἐστι λαβεῖν *K(o)*) **2** Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός
 τὸ βιβλίον καὶ ἀνοίξει τὰς σφραγίδας καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' (αὐτὸν *N(k)O*) ἔχων
 αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ τόξον. καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ
 θεῶ (ἡμᾶς *KO*) ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. **3** Καὶ
 πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν,
 ἔθνους **10** καὶ ἐποίησας (αὐτοὺς *N(K)O*) ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος
 τῷ θεῷ ἡμῶν (βασιλείαν *N(K)O*) καὶ ἔρχου (καὶ βλέπε. *K*) **4** καὶ ἐξῆλθεν
 ἱερεῖς, καὶ (βασιλεύσουσιν *N(K)(o)*) ἐπὶ ἄλλος ἵππος πυρρός. καὶ τῷ καθημένῳ
 τῆς γῆς. **11** Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα (ὡς ἐπ' (αὐτὸν *N(k)O*) ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν
 O) φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν (κύκλω τὴν εἰρήνην (ἐκ *N(k)O*) τῆς γῆς, καὶ
 N(k)O) τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ ἵνα ἀλλήλους (σφάξουσιν. *N(k)O*) καὶ
 τῶν πρεσβυτέρων. (καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. **5** Καὶ ὅτε
 μυριάδες μυριάδων *NO*) καὶ χιλιάδες ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα
 χιλιάδων **12** λέγοντες φωνὴ μεγάλη· ἄξιόν τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου (καὶ
 ἐστὶν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν βλέπε. *K*) καὶ (εἶδον *NK(O)*) καὶ ἰδοὺ
 τὴν δύναμιν καὶ (τὸν *o*) πλοῦτον καὶ ἵππος μέλας καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' (αὐτὸν
 σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ *N(k)O*) ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
 εὐλογίαν. **13** καὶ πᾶν κτίσμα ὃ (ἐστὶν *k*) **6** καὶ ἤκουσα (ὡς *NO*) φωνὴν ἐν μέσῳ
 ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ (ἐπὶ τῆς γῆς *N(k)O*) τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιζ
 καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης σίτου δηναρίου καὶ τρεῖς χοίνικες (κριθῶν
 (ἅ *k*) (ἐστὶν *ko*) καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς (πάντα *N(k)O*) δηναρίου, καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν
 N(k)O) ἤκουσα λέγοντας τῷ καθημένῳ οἶνον μὴ ἀδικήσης. **7** Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν
 ἐπὶ (τῷ θρόνῳ *N(k)O*) καὶ τῷ ἀρνίῳ σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ
 ἢ εὐλογία καὶ ἢ τιμὴ καὶ ἢ δόξα καὶ τετάρτου ζώου (λέγοντος *N(k)O*) ἔρχου
 τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων (καὶ *K*) (βλέπε. *K(o)*) **8** καὶ εἶδον καὶ
 (ἀμήν. *O*) (aiōn g165) **14** καὶ τὰ τέσσαρα ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω
 ζῶα (ἔλεγον· *NK(o)*) (τὸ *o*) ἀμήν. καὶ αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος. καὶ ὁ ἄδης
 οἱ (εἴκοσιτέσσαρες εἴκοσιτέσσαρες *K*) (ἡκολούθει *N(k)O*) μετ' (αὐτοῦ. *NK(o)*)
 πρεσβύτεροι ἔπασαν καὶ προσεκύνησαν καὶ ἐδόθη (αὐτοῖς *NK(O)*) ἐξουσία ἐπὶ τὸ
 (ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. *K*) καὶ ἐτάρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ
 καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν

θηρίων τῆς γῆς. (Hadēs 986) 9 Καὶ ὅτε ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς (αὐτῶν, ἥνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον *N(K)O*) καὶ τίς δύναται σταθῆναι; ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν (τοῦ ἀρνίου *O*) ἣν εἶχον. 10 καὶ (ἔκραξαν *N(k)O*) φωνῇ μεγάλη λέγοντες· ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ (ὁ *k*) ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν (ἐκ *N(k)O*) τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 καὶ (ἐδόθη *N(k)O*) αὐτοῖς (ἐκάστω *N(k)O*) (στολή *N(K)O*) (λευκὴ *N(k)O*) καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα (ἀναπαύσονται *N(k)O*) ἔτι χρόνον μικρὸν ἕως (οὗ *k*) (πληρωθῶσιν *N(k)(o)*) καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, (καὶ *O*) οἱ μέλλοντες ἀποκτένεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. 12 Καὶ εἶδον ὅτε ἥνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ (ἰδοὺ *K*) σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη (ὅλη *NO*) ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν ὡς συκὴ (βάλλει *NK(o)*) τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλίσσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν, 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ (ἰσχυροὶ *N(k)O*) καὶ πᾶς δοῦλος καὶ (πᾶς *K*) ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὅρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι

7 (καὶ *ko*) μετὰ (τοῦτο *N(K)O*) εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ (πᾶν *NK(o)*) δένδρον. 2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον (ἀναβαίνοντα *N(k)O*) ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἔχοντα σφραγίδα θεοῦ ζώντος. καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν 3 λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα ἄχρι (οὗ *k*) (σφραγίσωμεν *N(k)O*) τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· (ἑκατὸν *N(K)O*) (καὶ *o*) (τεσσεράκοντα *N(k)O*) (τέσσαρες *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *NK(o)*) ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *NK(o)*) ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) ἐκ φυλῆς Γὰδ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) ἐκ φυλῆς Μανασσῆ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) ἐκ φυλῆς Λευὶ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) ἐκ φυλῆς Ἰσσαχάρ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι

k) 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν (δῶδεκα ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *k*) ἐκ ἐπ' αὐτούς. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ φυλῆς Ἰωσήφ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες διψήσουσιν ἔτι οὐδὲ (οὐ *o*) μὴ πέση ἐπ' (ἐσφραγισμένοι *k*) ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν αὐτούς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, 17 ὅτι τὸ (δῶδεκα *N(k)O*) χιλιάδες (ἐσφραγισμένοι *NK(o)*) 9 Μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ *NK(o)*) αὐτούς καὶ (ὁδηγήσει *NK(o)*) ὄχλος πολὺς ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς αὐτούς ἐπὶ (ζωῆς *N(k)O*) πηγὰς ὑδάτων, ἐδύνατο ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον (ἐκ καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν (ἐστώτες *NK(o)*) *N(k)O*) τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, (περιβεβλημένους *N(k)O*) στολὰς λευκάς καὶ (φοίνικες *NK(o)*) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. 10 καὶ (κράζουσιν *N(k)O*) φωνῇ μεγάλη λέγοντες· ἡ σωτηρία (τῷ θεῷ *N(k)O*) ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ (τῷ θρόνῳ *N(k)O*) καὶ τῷ ἄρνιῳ. 11 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ (πρόσωπα *N(k)O*) αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ 12 λέγοντες· ἁμὴν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἁμὴν. (αἰθῆ g165) 13 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 καὶ (εἴρηκα *NK(o)*) αὐτῷ· κύριέ (μου, *NO*) σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν (στολὰς *k*) (αὐτὰς *N(k)O*) ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἄρνιου. 15 διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον (τοῦ θρόνου *NK(o)*) τοῦ θεοῦ καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ

8 Καὶ (ὅταν *N(k)O*) ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῶριον. 2 καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἁγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐσθήκασιν καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. 3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ (τοῦ θυσιαστηρίου *N(k)O*) ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν. καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα (δώσει *N(k)O*) ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἁγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός. 6 καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἠτοίμασαν (αὐτούς *N(k)O*) ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος (ἄγγελος *k*) ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν (καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη· *NO*) καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. 8 Καὶ ὁ δεύτερος

ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπιοὶ τῆς γῆς. **4** καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα. **9** ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ (ἀδικήσουσιν *N(k)O*) καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων (διεφθάρησαν. (μόνους *k*) οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν *N(k)O*) **10** Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας (αὐτῶν. *k*) **5** καὶ ἐδόθη (αὐτοῖς *N(k)O*) καιόμενος ὡς λαμπὰς καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς (βασανισθήσονται *N(k)O*) μῆνας πέντε, τῶν ὑδάτων. **11** καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς λέγεται (ὁ *no*) Ἄψινθος· καὶ (ἐγένετο σκορπίου ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. **6** Καὶ *N(k)O*) τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ τῶν ὑδάτων ὅτι ἐπικράνθησαν. **12** Καὶ ὁ εὐρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη ἀποθανεῖν, καὶ (φεύγει *N(k)O*) ὁ θάνατος τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς ἀπ' αὐτῶν. **7** καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων ἵνα ὅμοια ἵπποις ἡτοίμασμένους εἰς πόλεμον, σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι (φάνη *N(k)O*) τὸ τρίτον αὐτῆς καὶ ἡ νύξ ὅμοιοι (χρυσῷ, *NK(o)*) καὶ τὰ πρόσωπα ὁμοίως. **13** Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἐνὸς (ἀετοῦ αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. **8** καὶ *N(K)O*) πετομένου ἐν μεσουρανήματι εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. **9** καὶ (τοὺς κατοικοῦντας *N(k)O*) ἐπὶ τῆς γῆς εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν ἢ φωνῇ τῶν πτερυγῶν αὐτῶν ὡς φωνῇ τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν. ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. **10** καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα (ἦν, *k*) καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν (καὶ *k*) ἡ (ἐξουσία *NK(o)*) (ἔχουσιν *O*) (αὐτῶν *NK(O)*) ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε.

9 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, (**Abyssos g12**) **2** καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου (μεγάλης, *NK(o)*) καὶ (ἐσκοτώθη *N(k)O*) ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. (**Abyssos g12**) **3** καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς **11** (καὶ *k*) (ἔχουσιν *NK(o)*) ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, (καὶ *NK(o)*) ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. (**Abyssos g12**) **12** ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ

(ἔρχεται *N(k)O*) ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. (προσκυνήσουσιν *N(k)O*) τὰ δαιμόνια καὶ
13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ τὰ εἶδωλα τὰ χρυσαὶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ
ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε
κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ βλέπειν (δύνανται *N(k)O*) οὔτε ἀκούειν
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ **14** (λέγοντα *N(k)O*) οὔτε περιπατεῖν, **21** καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ
τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ (ὁ ἔχων *N(k)O*) τὴν τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν (φαρμάκων
σάλπιγγα· λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους *N(k)O*) αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας
τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.
Εὐφράτη. **15** καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες **10** Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν
ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
(εἰς τὴν *ο*) ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτὸν περιβεβλημένον νεφέλῃν, καὶ ἡ ἱρίς ἐπὶ
ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. (τῆς κεφαλῆς *NK(o)*) αὐτοῦ, καὶ τὸ
16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες
(ἵππικου *NK(o)*) (δισμυριάδες δισμυριάδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, **2** καὶ (ἔχων
N(k)O) μυριάδων· (καὶ *k*) ἤκουσα *N(k)O*) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ (βιβλαρίδιον
τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. **17** Καὶ οὕτως εἶδον *NK(o)*) ἠνεωγμένον καὶ ἔθηκεν τὸν
τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ (τῆς θαλάσσης,
καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας *N(k)O*) τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ (τῆς γῆς,
πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις, *N(k)O*) **3** καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ
καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν,
λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. φωνάς. **4** καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ
18 (ἀπὸ *N(k)O*) τῶν τριῶν (πληγῶν βρονταί, (τὰς φωνὰς ἑαυτῶν *K*) ἤμελλον
NO) τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον γράφειν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ
τῶν ἀνθρώπων, (ἐκ *NK(o)*) τοῦ πυρός οὐρανοῦ λέγουσαν (μοι, *K*) σφράγισον ἃ
καὶ (ἐκ *k*) τοῦ καπνοῦ καὶ (ἐκ *k*) τοῦ ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταί, καὶ μὴ (αὐτὰ
θεοῦ τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων *N(k)O*) γράψης. **5** καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον
αὐτῶν. **19** (ἡ *N(k)O*) γὰρ (ἐξουσία τῶν ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς,
N(k)O) (ἵππων *NO*) ἐν τῷ στόματι ἦρεν τὴν χειρᾶ αὐτοῦ (τὴν δεξιὰν *NO*)
αὐτῶν (ἐστὶν *N(k)O*) καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς εἰς τὸν οὐρανὸν **6** καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι
αὐτῶν. αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι (ὄψεσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν
NK(o)) ἔχουσαι κεφαλὰς καὶ ἐν αὐταῖς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν
ἀδικοῦσιν. **20** καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν
οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς αὐτῇ ὅτι χρόνος οὐκέτι οὐκέτι ἔσται, (αἰὼν
ταύταις, (οὐδὲ *N(k)O*) μετενόησαν ἐκ **g165** **7** ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ
τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,

καὶ (ἐτελέσθη *N(k)O*) τὸ μυστήριον τοῦ (κυρίου *N(K)O*) τῆς γῆς (ἐστῶτες. τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν (τοὺς *N(k)O*) *N(k)O*) 5 καὶ εἴ τις αὐτοὺς (θέλει (ἐαυτοῦ *NK(o)*) (δούλους τοὺς προφῆτας. *N(k)O*) ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ *N(k)O*) 8 Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς τοῦ οὐρανοῦ πάλιν (λαλοῦσαν *N(k)O*) αὐτῶν· καὶ εἴ τις (θελήσῃ *NK(o)*) αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ καὶ (λέγουσαν· *N(k)O*) ὑπαγε ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. λάβε τὸ (βιβλίον *N(k)O*) τὸ ἠνεωγμένον 6 οὗτοι ἔχουσιν (τὴν *no*) ἐξουσίαν κλεῖσαι ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος τὸν οὐρανὸν ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ (τὰς ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἡμέρας *N(k)O*) τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν (δοῦναί *N(k)O*) μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό. καὶ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 Καὶ ἔλαβον τὸ (βιβλαρίδιον *NK(o)*) ἐκ τῆς αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσῃ αὐτοὺς καὶ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, ἀποκτενεῖ αὐτούς. (Abyssos g12) 8 καὶ (τὸ καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκὺ πτώμα *N(k)O*) αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται μου. 11 καὶ (λέγουσιν *N(k)O*) μοι· δεῖ πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ (ἐπὶ καὶ ὁ κύριος (αὐτῶν *N(k)O*) ἐσταυρώθη. *o*) ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν 9 καὶ (βλέπουσιν *N(k)O*) ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν (τὸ *N(k)O*) (πτώμα *N(K)O*) αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ (ἀφίουσιν *N(k)O*) τεθῆναι εἰς (μνήμα. *N(K)O*) 10 καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς (χαίρουσιν *N(k)O*) ἐπ' αὐτοῖς καὶ (εὐφραίνονται *N(k)O*) καὶ δῶρα (πέμπουσιν *NK(O)*) ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν (ἐν *N(k)(o)*) (αὐτοῖς, *N(k)O*) καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας (ἐπέπεσεν *N(k)O*) ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. 12 καὶ (ἤκουσαν

11 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ λέγων· (ἔγειρε *N(k)O*) καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν (ἐξωθεν *NK(O)*) τοῦ ναοῦ ἔκβαλε (ἐξωθεν, *N(k)O*) καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. 3 Καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεῦσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα (περιβεβλημένοι *NK(o)*) σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον

NK(O) (φωνῆς μεγάλης *N(k)O*) ἐκ αὐτοῦ *NK(O*) ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ τοῦ οὐρανοῦ (λεγοῦσης *N(k)O*) αὐτοῖς ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ ἀνάβατε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. **13** καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ (ὥρᾳ *NK(O*)) ἐγένετο σεισμός μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ. καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. **14** ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ (λέγοντες· *N(k)O*) (ἐγένετο *N(K)O*) (ἡ *N(k)O*) (βασιλεία *N(K)O*) τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

(aiōn g165) **16** Καὶ οἱ εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον (τοῦ θρόνου *O*) τοῦ θεοῦ (οἱ *o*) (καθήμενοι *NK(o)*) ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ

17 λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ᾧν (καὶ ὁ ἐρχόμενος, *K*) ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας. **18** καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, (τοὺς μικροὺς *N(k)O*) καὶ (τοὺς μεγάλους, *N(k)O*) καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. **19** Καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ (ὁ *no*) ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὥφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης

(αὐτοῦ *NK(O*)) ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη.

12 Καὶ σημεῖον μέγα ὥφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, **2** καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, (καὶ *no*) (κράζει *NK(o)*) ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. **3** Καὶ ὥφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρὸς ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, **4** καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. **5** καὶ ἔτεκεν υἱὸν (ἄρσεν, *N(k)O*) ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. **6** καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον (ἀπὸ *NK(o)*) τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ (τρέφωσιν *NK(o)*) αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. **7** Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ (τοῦ *no*) (πολεμῆσαι μετὰ *N(k)O*) τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ **8** καὶ οὐκ (ἴσχυσεν, οὐδὲ *N(k)O*) τόπος εὐρέθη (αὐτῶν *NK(O)*) ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. **9** καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ

οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. **10** ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν (τοῦ *k*) Ἰησοῦ καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ (Χριστοῦ. *K*) λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι (ἐβλήθη *N(k)O*) ὁ (κατήγωρ *N(k)O*) τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ὁ κατηγορῶν (αὐτοὺς *N(k)O*) ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. **11** καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. **12** διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες, οὐαὶ (τοῖς κατοικοῦσιν *K*) (τὴν γῆν *NK(o)*) καὶ (τὴν θάλασσαν, *NK(o)*) ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. **13** Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά. **14** καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ (αἱ *no*) δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς (ὅπου *NK(O)*) (τρέφεται *NK(o)*) ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφρεως. **15** καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα (αὐτὴν *N(k)O*) ποταμοφόρητον ποιήσῃ. **16** καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ καὶ ἥνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. **17** καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ

13 καὶ (ἐστάθη *N(K)O*) ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ (ὀνόματα *N(K)O*) βλασφημίας. **2** καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς (ἄρκου *N(k)O*) καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. **3** καὶ (εἶδον *K*) μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ (ὡς *NK(o)*) ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ (ἐθαυμάσθη *NK(o)*) (ἐν *ko*) ὅλη (ἡ γῆ *NK(o)*) ὀπίσω τοῦ θηρίου. **4** καὶ προσεκύνησαν (τῷ δράκοντι *N(k)O*) (ὅτι *N(k)(o)*) (ἔδωκεν *NK(o)*) τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ καὶ προσεκύνησαν (τῷ θηρίῳ *N(k)O*) λέγοντες· τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ (καὶ *no*) τίς (δύναται *NK(o)*) πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; **5** καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μέγала καὶ (βλασφημίας *NK(o)*) καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία (πόλεμον *O*) ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα (καὶ *no*) δύο. **6** καὶ ἥνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς (βλασφημίας *N(k)O*) πρὸς τὸν θεὸν βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, (καὶ *k*) τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. **7** καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτοὺς καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν (καὶ λαὸν *NO*) καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. **8** καὶ

προσκυνήσουσιν (αὐτὸν *N(k)O*) πάντες πτωχοὺς καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, (οὗ *N(k)O*) δούλους, ἵνα (δῶσιν *N(k)(o)*) αὐτοῖς οὐ γέγραπται (τὸ ὄνομα *N(k)O*) (αὐτοῦ (χάραγμα *N(k)O*) ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν *no*) ἐν (τῷ βιβλίῳ *N(k)O*) τῆς ζωῆς τοῦ τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ (τὸ *N(k)O*) (μέτωπον ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς *N(k)O*) αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μὴ τις (δύνηται κόσμου. 9 Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 10 *NK(o)*) ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων εἴ τις (εἰς *n(o)*) αἰχμαλωσίαν (συνάγει τὸ χάραγμα (ἢ, *K*) τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου *K*) εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, εἴ τις ἐν ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 μαχαίρῃ (ἀποκτανθῆναι, *N(k)O*) (δεῖ Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων (τὸν *k*) νοῦν *ko*) αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι· ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς ὧδέ ἐστίν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἀγίων. 11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον (ἐστίν *o*) (ἐξακόσιοι ἐξήκοντα *N(k)O*) ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια (ἔξ, *N(k)O*)

ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ (ποιεῖ *NK(o)*) τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα (προσκυνήσουσιν *N(k)O*) τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (καταβαίνειν εἰς *NK(o)*) τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ (τοὺς *k*) (ἐμὸς *O*) τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ (ὅς *N(k)O*) (ἔχει *NK(o)*) τὴν πληγὴν (ἀπὸ *o*) τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη (αὐτῷ *NK(o)*) δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἵνα καὶ λαλήσῃ ἢ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ἵνα ὅσοι (ἐὰν *N(k)O*) μὴ προσκυνήσωσιν (τῇ εἰκόνι *N(k)O*) τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς

14 Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον (ἐστὸς *N(k)O*) ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών καὶ μετ' αὐτοῦ (ἀριθμὸς *O*) ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι (τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ *NO*) τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ (φωνὴ *N(k)O*) ἦν ἤκουσα (ὡς *NO*) κιθαρωδῶν κιθαρίζοντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοι (εἰσιν *k*) οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν (ὑπάγῃ· *NK(o)*) οὗτοι (ὑπὸ Ἰησοῦ *O*) ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· 5 καὶ ἐν τῷ στόματι

αὐτῶν οὐχ εὐρέθη (ψεῦδος, *N(k)O*) ἐστὶν (ᾧδε, *k*) οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολάς ἁμωμοί (γάρ *ko*) εἰσιν (ἐνώπιον τοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. **13** Καὶ θρόνου τοῦ θεοῦ. *K*) **6** Καὶ εἶδον ἄλλον ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγουσῆς ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι (μοι· *K*) γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. ναί, λέγει (ἐπὶ *no*) τοὺς (καθημένους *N(k)O*) ἐπὶ τὸ πνεῦμα, ἵνα (ἀναπαήσονται *N(k)O*) τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ (γάρ *N(k)O*) γλῶσσαν καὶ λαὸν (aiōnios g166) **7** (λέγων ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. **14** *N(k)O*) ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ νεφέλῃ λευκῇ, καὶ (θεὸν *NK(O)*) καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ἐπὶ τὴν νεφέλῃν (καθημένον ὅμοιον υἱὸν ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, *N(k)O*) ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ προσκυνήσατε (τῷ *NK(o)*) (αὐτὸν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ *o*) (ποιήσαντι *NK(o)*) τὸν οὐρανὸν αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. **15** Καὶ ἄλλος ἄγγελος καὶ τὴν γῆν καὶ (τὴν *o*) θάλασσαν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κρᾶζων ἐν φωνῇ καὶ πηγὰς ὑδάτων. **8** Καὶ ἄλλος ἄγγελος μεγάλη τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· (δεύτερος *NO*) ἠκολούθησεν λέγων· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἔπесεν ἔπесεν Βαβυλῶν (ἡ πόλις *K*) ἦλθεν (σοι *K*) ἡ ὥρα (τοῦ *k*) θερίσαι, ἡ μεγάλη (ἡ *N(k)O*) ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. **16** καὶ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα ἔβαλεν ὁ καθημένος ἐπὶ (τῆς νεφέλης τὰ ἔθνη. **9** Καὶ (ἄλλος *no*) ἄγγελος *N(k)O*) τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. **17** Καὶ ἄλλος ἄγγελος μεγάλη· εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ λαμβάνει χάραγμα ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. **18** Καὶ ἄλλος ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ αὐτοῦ, **10** καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ἐφώνησεν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου (φωνῇ *N(k)O*) μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ δρέπανον τὸ ὀξύ λέγων· πέμψον σου τὸ καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ δρέπανον τὸ ὀξύ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας ἐνώπιον (τῶν *k*) ἀγγέλων ἀγίων καὶ τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἠκμασαν αἱ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. **11** καὶ ὁ καπνὸς τοῦ σταφυλαὶ αὐτῆς. **19** καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ (τὸν μέγαν. **20** καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ (aiōn g165) **12** Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἀγίων

ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ χιλίων ἑξακοσίων. ἀγγέλων.

15 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ **16** Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλου ἑπτὰ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν ὑπάγετε καὶ (ἐκχέετε *N(k)O*) τὰς (ἑπτὰ αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. **2** Καὶ *NO*) φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην τὴν γῆν. **2** Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ πυρὶ καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ (εἰς *N(k)O*) καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ (χαράγματος τοῦ ἐκ τοῦ *K*) ἀριθμοῦ τοῦ πονηρὸν (ἐπὶ *N(k)O*) τοὺς ἀνθρώπους ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τὴν ὑαλίνην ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. **3** **3** καὶ ἄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ Καὶ ὁ δεύτερος (ἄγγελος *K*) ἐξέχεεν δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἄρνιου τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ. δίκαιαι (ζωῆς *N(k)O*) ἀπέθανεν (τὰ *no*) ἐν καὶ ἀληθινὰ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ βασιλεὺς τῶν τῇ θαλάσσει. **4** Καὶ ὁ τρίτος (ἄγγελος (ἐθνῶν. *N(K)(O)*) **4** τίς οὐ μὴ φοβηθῇ (σε, *K*) ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς *k*) κύριε, καὶ (δοξάσει *N(k)O*) τὸ ὄνομά ποταμούς καὶ (εἰς *k*) τὰς πηγὰς τῶν σου; ὅτι μόνος (ὅσιος, *NK(o)*) ὅτι πάντα τὰ ὑδάτων, καὶ ἐγένετο αἷμα. **5** καὶ ἤκουσα ἔθνη ἵξουσιν καὶ προσκυνησοῦσιν ἐνώπιόν τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος δίκαιος σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. (κύριε *K*) εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν (καὶ *k*) **5** Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ (ιδού *K*) ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, **6** ὅτι αἷμα ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα ἐν τῷ οὐρανῷ. **6** καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ αὐτοῖς (δédωκας *N(k)O*) πιεῖν· ἄξιοι ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ (γάρ *k*) εἰσιν. **7** Καὶ ἤκουσα (ἄλλου τοῦ ναοῦ (οἱ ἦσαν *o*) ἐνδεδυμένοι (λίνον ἐκ *K*) τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναὶ *NK(O)*) καθαρὸν (καὶ *k*) λαμπρὸν καὶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσαῖς. καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. **8** Καὶ ὁ **7** καὶ ἔν ἐκ τῶν τεσσάρων ζῶων ἔδωκεν τέταρτος (ἄγγελος *K*) ἐξέχεεν τὴν φιάλην τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. **9** καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. (αἰὼν **g165**) **8** καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης καὶ ἐβλασφήμησαν (οἱ ἄνθρωποι *O*) τὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος (τὴν *no*) οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας καὶ οὐ

μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. **10** Καὶ ὁ ἐγένετο *N(k)O*) ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος πέμπτος (ἄγγελος *K*) ἐζέχεεν τὴν φιάλην σεισμὸς οὕτω μέγας. **19** καὶ ἐγένετο ἡ πόλις αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, ἐθνῶν ἔπεναν. καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ πόνου **11** καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτοῦ. **20** καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη ἑλκῶν αὐτῶν καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν οὐχ εὐρέθησαν. **21** καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ἔργων αὐτῶν. **12** Καὶ ὁ ἔκτος (ἄγγελος *K*) ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐζέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους. καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς τὸ ὕδωρ αὐτοῦ ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς βασιλέων τῶν ἀπὸ (ἀνατολῆς *N(k)O*) σφόδρα.

ἡλίου. **13** Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα (ὡς βάτραχοι. *N(k)O*) **14** εἰσὶν γὰρ πνεύματα (δαιμονίων *N(k)O*) ποιοῦντα σημεῖα ἃ (ἐκπορεύεται *N(k)O*) ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς (τῆς γῆς καὶ *K*) τῆς οἰκουμένης ὅλης συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας (ἐκεῖνης *k*) τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. **15** ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς. μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. **16** καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραῖστὶ Ἀρμαγεδών. **17** Καὶ ὁ ἑβδομος (ἄγγελος *K*) ἐζέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ (ἐπὶ *N(k)O*) τὸν ἄερα, καὶ ἐξηλθεν φωνὴ μεγάλη (ἐκ *N(k)O*) τοῦ ναοῦ (τοῦ οὐρανοῦ *K*) ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγονεν. **18** καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας οἷος οὐκ ἐγένετο ἄφ' οὗ (οἱ *K*) (ἄνθρωπος

17 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων (μοι· *K*) δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῃς τῆς μεγάλης τῆς κατημένης ἐπὶ (τῶν *k*) ὑδάτων (τῶν *k*) πολλῶν, **2** μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. **3** Καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα κατημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον (γέμοντα *N(k)O*) (τὰ *o*) (ὀνόματα *N(k)O*) βλασφημίας, (ἔχων *N(k)O*) κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. **4** καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη (πορφυροῦν *N(k)O*) καὶ (κόκκινον *N(k)O*) καὶ κεχρυσωμένη (χρυσίῳ *N(k)O*) καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ (ἀκάθαρτα *N(k)O*) τῆς πορνείας αὐτῆς. **5** καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν

βδελυγμάτων τῆς γῆς. **6** καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἀγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. **7** καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διὰ τί θαύμασας; ἐγὼ ἔρω σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. **8** Τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν (ὕπάγει. *N(k)O*) καὶ (θαυμασθήσονται *N(k)O*) οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται (τὸ ὄνομα *N(k)O*) ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, (βλεπόντων *N(k)O*) τὸ θηρίον (ὅτι *N(k)O*) ἦν καὶ οὐκ ἔστιν (καὶ *N(k)O*) (παρέσται. *N(K)O*) (**Abyssos g12**) **9** Ὡς δὲ ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλὰι ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. **10** καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, (καὶ *k*) ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθεν· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. **11** Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ (αὐτὸς *NK(o)*) ὀγδοὸς ἔστιν καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἔστιν καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. **12** καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. **13** οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν καὶ τὴν δύναμιν καὶ (τὴν *k*) ἐξουσίαν (αὐτῶν *N(k)O*) τῷ θηρίῳ (διδόασιν. *N(k)O*) **14** οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἔστιν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. **15**

Καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι. **16** καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες (καὶ *N(K)O*) τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην καὶ ἡρμωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν (ποιήσουσιν αὐτὴν *o*) καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. **17** ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι (τελεσθήσονται *N(k)(o)*) (οἱ λόγοι *N(k)O*) τοῦ θεοῦ. **18** καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

18 (Καὶ *k*) μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. **2** καὶ ἔκραξεν ἐν (ἰσχυρᾷ *N(k)O*) φωνῇ (μεγάλῃ *k*) λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη καὶ ἐγένετο κατοικητήριον (δαιμονίων *N(k)O*) καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου (καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου *NO*) καὶ μεμισημένου, **3** ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς (πέπωκαν *N(k)O*) πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. **4** Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· (ἐξέλθατε *NK(o)*) ὁ λαὸς μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· **5** ὅτι

(ἐκολλήθησαν *N(K)O*) αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. **6** ἀπόδοτε αὐτῇ καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων καὶ ὥς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν (ὕμῃν *k*) καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. **14** καὶ ἡ ὀπώρα σου διπλώσατε (αὐτῇ *k*) (τὰ *no*) διπλᾶ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς. ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἐκέρασεν, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. **7** ὅσα (ἀπώλετο *N(K)O*) ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ (εὐρήσουσιν. *N(K)(o)*) δότε αὐτῇ βασανισμόν καὶ πένθος, ὅτι **15** οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν βασιλίσσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες μὴ ἴδω. **8** διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν καὶ πενθοῦντες, **16** (καὶ *k*) λέγοντες οὐαὶ αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ (κρίνας *N(k)O*) καὶ κεχρυσωμένη ἐν (χρυσίῳ *N(k)O*) καὶ αὐτήν. **9** Καὶ (κλαύσουσιν *N(K)O*) (αὐτὴν λίθῳ τιμίῳ καὶ (μαργαρίτῃ, *N(K)O*) **17** *k*) καὶ κόψονται ἐπ' αὐτήν οἱ βασιλεῖς ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ Καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ (τόπον στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν *NO*) (τῶν *k*) (πλέων *N(k)O*) (ὁ ὅμιλος τῆς πυρώσεως αὐτῆς **10** ἀπὸ μακρόθεν *K*) καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν **18** καὶ αὐτῆς λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη (ἔκραζον *NK(o)*) (βλέποντες *N(k)O*) τὸν Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι (ἐν *k*) καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες τίς μιᾷ ὥρᾳ ἤλθεν ἡ κρίσις σου. **11** καὶ οἱ ὁμοῖα τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; **19** καὶ ἔβαλον ἔμποροι τῆς γῆς (κλαίουσιν *NK(o)*) καὶ χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ (ἔκραζον (πενθοῦσιν *NK(o)*) ἐπ' αὐτήν, *N(k)O*) *NK(o)*) κλαίοντες καὶ πενθοῦντες (καὶ ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει *o*) λέγοντες οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, οὐκέτι· οὐκέτι· **12** γόμον χρυσοῦ καὶ ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ (μαργαριτῶν πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος *N(k)O*) καὶ (βυσσίνου *N(k)O*) καὶ αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη. **20** εὐφραίνου (πορφύρας *NK(o)*) καὶ σιρικοῦ καὶ ἐπ' αὐτῇ, *N(k)O*) οὐρανὲ καὶ οἱ ἄγιοι κοκκίνου καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν (καὶ *no*) οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου **21** Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὥς καὶ μαρμάρου **13** καὶ κιννάμωμον (καὶ (μύλινον *N(k)O*) μέγαν καὶ ἔβαλεν εἰς ἄμωμον *NO*) καὶ θυμιάματα καὶ μύρον τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι

βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις καὶ πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ οὐ μὴ εὗρεθῇ ἔτι. **22** καὶ φωνὴ κιθαρωδῶν ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν (λεγόντων· καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν *N(k)(o)*) ἀλληλουϊά· ὅτι ἐβασίλευσεν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης κύριος ὁ θεὸς (ἡμῶν *NO*) ὁ παντοκράτωρ. πάσης τέχνης οὐ μὴ εὗρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ **7** χαίρωμεν καὶ (ἀγαλλιωμέν *N(k)O*) καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, **23** (δῶσωμεν *N(k)(o)*) τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνη ἐν σοὶ ἔτι, καὶ ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. **8** καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ περιβάλλεται βύσσινον λαμπρὸν (καὶ *k*) μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ καθαρὸν· τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. **24** καὶ ἐν τῶν ἁγίων ἐστίν. **9** καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσιν. **10** καὶ ἔπεσα

19 (Καὶ *k*) μετὰ ταῦτα ἤκουσα (ὡς *NO*) φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ (λεγόντων· *N(k)O*) ἀλληλουϊά· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα (καὶ ἡ τιμὴ *k*) καὶ ἡ δύναμις (κυρίῳ *K*) (τοῦ θεοῦ *N(k)O*) ἡμῶν, **2** ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις (ἔφθειρεν *NK(o)*) τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἶμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ (τῆς *k*) χειρὸς αὐτῆς. **3** Καὶ δεύτερον (εἶρηκαν· *NK(o)*) ἀλληλουϊά· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. (aiōn g165) **4** καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι (καὶ *k*) τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ (τῷ θρόνῳ *N(k)O*) λέγοντες· ἀμὴν ἀλληλουϊά. **5** Καὶ φωνὴ (ἀπὸ *N(k)O*) τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε (τῷ θεῷ *N(k)O*) ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, (καὶ *k*) οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. **6** καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου

αὐτῇ (πατάξῃ *N(k)O*) τὰ ἔθνη. καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ (καὶ *k*) τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ (τὸ *k*) ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων. 17 Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν (ἐν *no*) φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε (καὶ *k*) (συνάχθητε *N(k)O*) εἰς τὸ δεῖπνον (τὸ μέγα *N(k)O*) τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' (αὐτῶν *NK(o)*) καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν (τε *ko*) καὶ μεγάλων. 19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι (τὸν *no*) πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' (αὐτοῦ *N(k)O*) ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς (τῆς καιομένης *N(k)O*) ἐν (τῷ *k*) θείῳ. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ (ἐξελεθούσῃ *N(k)O*) ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

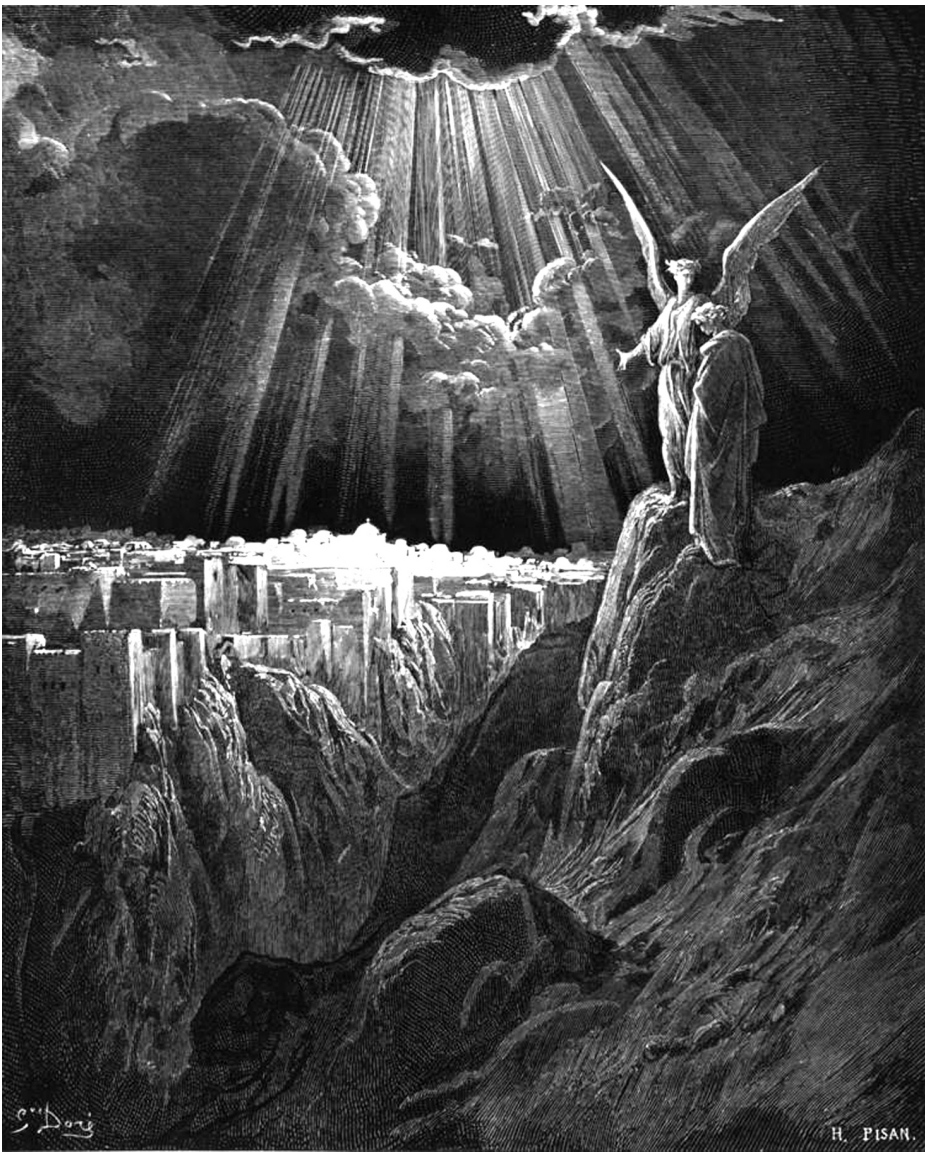
20 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. (Abyssos g12) 2 καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, (ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, *N(k)O*) ὅς ἐστιν διάβολος καὶ (ὁ *no*) Σατανᾶς. (ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, *O*) καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ ἔκλεισεν (αὐτὸν *k*) καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ (πλανήσῃ *NK(o)*) ἔτι τὰ ἔθνη ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. (καὶ *k*) μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον. (Abyssos g12) 4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν (τὸ θηρίον οὐδὲ *N(k)O*) τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον (αὐτῶν *k*) καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν, καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ (τὰ *k*) χίλια ἔτη. 5 (δὲ *k(o)*) οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ (ἔζησαν *N(k)O*) (ἄχρι *N(k)O*) τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ (τὰ *no*) χίλια ἔτη. 7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶν καὶ (τὸν *ko*) Μαγῶν, συναγαγεῖν αὐτοὺς

εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς (αὐτῶν **21** καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν
 no) ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. **9** καὶ καινὴν. ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ
 ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς καὶ ἡ πρώτη γῆ (ἀπῆλθαν, *N(k)O*) καὶ ἡ
 (ἐκύκλευσαν *N(k)O*) τὴν παρεμβολὴν θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. **2** καὶ (ἐγὼ Ἰωάννης
 τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην. *K*) τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ
 καὶ κατέβη πῦρ (ἀπὸ τοῦ θεοῦ *KO*) ἐκ καινὴν εἶδον καταβαίνουσιν ἐκ τοῦ
 τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς. **10** οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡτοιμασμένην ὡς
 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. **3**
 εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός καὶ θείου ὅπου καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ (θρόνου
 (καὶ *no*) τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, *N(K)O*) λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ
 καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ'
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. (aiōn g165, αὐτῶν. καὶ αὐτοὶ (λαοὶ *NK(o)*) αὐτοῦ
 Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Καὶ εἶδον θρόνον ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν
 μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον (ἐπ' ἔσται αὐτῶν θεός. **4** καὶ ἐξαλείψει (ὁ
 NK(o)) (αὐτόν, *N(k)O*) οὗ ἀπὸ (τοῦ θεοῦ *K*) πᾶν δάκρυον (ἐκ *N(k)O*) τῶν
 no) προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται
 καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. **12** καὶ εἶδον ἔτι οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος
 τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. **5**
 μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ (θρόνου, καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ (τῷ θρόνῳ·
 N(K)O) καὶ βιβλία (ἠνοίχθησαν. *N(k)O*) *N(k)O*) ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει
 καὶ ἄλλο βιβλίον (ἠνοίχθη *N(k)O*) ὃ ἔστιν (μοι· *KO*) γράψον ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι
 τῆς ζωῆς, καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. **6** καὶ εἶπέν
 γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ μοι (γέγοναν. *N(k)O*) ἐγὼ (εἰμι *NK(o)*)
 ἔργα αὐτῶν. **13** καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
 τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ
 καὶ ὁ ἄδης ἔδωκεν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. **7** ὁ νικῶν
 αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ κληρονομήσει (ταῦτα, *N(k)O*) καὶ ἔσομαι
 ἔργα αὐτῶν. (Hadēs g86) **14** καὶ ὁ θάνατος αὐτῷ θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι (ὁ *k*)
 καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ υἱός. **8** (τοῖς *no*) δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις
 πυρός· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δευτέρος ἔστιν (καὶ ἁμαρτωλοῖς *O*) καὶ ἐβδελυγμένοις
 (ἡ λίμνη τοῦ πυρός. *NO*) (Hadēs g86, Limnē καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ (φαρμάκοις
 Pyr g3041 g4442) **15** καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ἐν *N(k)O*) καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς
 (τῇ βίβλῳ *NK(o)*) τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ψευδέσιν, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ
 ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. (Limnē Pyr τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ
 g3041 g4442) θάνατος ὁ δεύτερος. (Limnē Pyr g3041 g4442) **9**
 Καὶ ἦλθεν (πρὸς με *K*) εἰς ἐκ τῶν ἐπτά

ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας ἀγγέλου. **18** καὶ (ἦν *ko*) ἡ ἐνδύμησις τοῦ
 (τῶν γεμόντων *N(k)O*) τῶν ἑπτὰ πληγῶν τείχους αὐτῆς ἱασπιδος, καὶ ἡ πόλις χρυσίον
 τῶν ἐσχάτων καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καθαρὸν (ὅμοιον *N(k)O*) ὑάλῳ καθαρῷ.
 λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν **19** (καὶ *ko*) οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς
 γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. **10** καὶ ἀπήνεγκέν με πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι.
 ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἱασπιδος, ὁ δεῦτερος
 ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν (τὴν μεγάλην *K*) σάπιρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος
 τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσιν ἐκ σμάραγδος, **20** ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος
 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, **11** ἔχουσιν (σάρδιον, *N(k)O*) ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος,
 τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. (καὶ *K*) ὁ φωστὴρ ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον,
 αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ ὡς λίθῳ ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος
 ἱασπιδος κρυσταλλίζοντι **12** ἔχουσα (τε *K*) ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. **21** καὶ
 τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, (ἔχουσα *N(k)O*) οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται.
 πυλῶνας δώδεκα καὶ ἐπὶ (τοῖς πυλῶσιν ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἐνὸς
 NK(o)) ἀγγέλου δώδεκα, καὶ ὀνόματα μαργαρίτου. Καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως
 ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν τὰ ὀνόματα τῶν χρυσίων καθαρὸν ὡς ὕαλος (διαυγής.
 δώδεκα φυλῶν (τῶν *K*) υἱῶν Ἰσραὴλ· **13** *N(k)O*) **22** καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ·
 ἀπὸ (ἀνατολῆς *NK(o)*) πυλῶνες τρεῖς, (καὶ ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς
 no) ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, (καὶ *no*) αὐτῆς ἔστιν καὶ τὸ ἀρνίον. **23** καὶ ἡ πόλις
 ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν οὐ χρειαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης
 πυλῶνες τρεῖς. **14** καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἵνα φαίνωσιν (ἐν *K*) αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα
 (ἔχων *N(k)O*) θεμελίου δώδεκα καὶ (ἐπ' τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος
 αὐτῶν *N(k)O*) (δώδεκα *no*) ὀνόματα αὐτῆς τὸ ἀρνίον. **24** καὶ περιπατήσουσιν τὰ
 τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. **15** ἔθνη (τῶν σωζομένων *K*) (διὰ τοῦ φωτός
 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν (μέτρον *N(k)O*) αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
 NO) κάλαμον χρυσοῦν ἵνα μετρήσῃ τὴν φέρουσιν (τὴν *NK(O)*) δόξαν (καὶ τὴν
 πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τιμὴν *K*) (αὐτῶν *NK(O)*) εἰς αὐτήν. **25**
 τεῖχος αὐτῆς. **16** καὶ ἡ πόλις τετράγωνος καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν
 κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς (τοσοῦτόν ἐστίν ἡμέρας· νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. **26** καὶ
 K) ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν οἷσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν
 τὴν πόλιν τῷ καλᾶμῳ ἐπὶ (σταδίων ἐθνῶν εἰς αὐτήν. **27** καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς
 NK(o)) δώδεκα χιλιάδων (δώδεκα, *O*) αὐτὴν πᾶν (κοινὸν *N(k)O*) καὶ (ὁ *no*)
 τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς (ποιῶν *N(k)O*) βδέλυγμα καὶ ψεῦδος εἰ
 ἴσα ἐστίν. **17** καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς
 αὐτῆς (ἐκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων τοῦ ἀρνίου.
 NK(o)) πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου ὃ ἔστιν

22 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν (καθαρὸν *K*) σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, τοῦ βιβλίου τούτου (ὅτι, *k*) ὁ καιρὸς ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ γὰρ ἐγγύς ἐστιν. **11** ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω τοῦ ἁρνίου. **2** ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς ἔτι, καὶ ὁ (ρύπαρὸς ρυπανθήτω *N(k)O*) καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ (ἐκεῖθεν, ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος (δικαιοσύνην *N(k)O*) *N(k)O*) ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς (ποιησάτω *no*) ἔτι καὶ ὁ ἅγιος ἀγιασθήτω δώδεκα, κατὰ μῆνα (ἕνα *K*) ἕκαστον ἔτι. **12** (καὶ *k*) ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ (ἀποδιδού *NK(o)*) τὸν καρπὸν αὐτοῦ, μισθὸς μου μετ' ἐμοῦ ἀποδοῦναι ἐκάστῳ καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν ὡς τὸ ἔργον (ἐστὶν *N(k)O*) αὐτοῦ. **13** τῶν ἔθνων. **3** καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἐγὼ (εἰμὶ *k*) τὸ (ἄλφα *N(k)O*) καὶ τὸ ἔσται ἔτι, καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὦ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ ἁρνίον ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ τέλος. **14** Μακάριοι οἱ (πλύνοντες *N(K)O*) λατρεύσουσιν αὐτῷ **4** καὶ ὄψονται τὸ τὰς (στολὰς αὐτῶν, *N(K)O*) ἵνα ἔσται ἡ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. **5** καὶ νῦν οὐκ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. **15** ἔσται (ἔτι, *N(k)O*) καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν Ἐξω (δὲ *k*) οἱ κύνες καὶ οἱ φάρμακοι καὶ (φωτὸς *no*) λύχνου καὶ (φωτὸς *NK(o)*) οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι ἡλίου ὅτι κύριος ὁ θεὸς (φωτίσει *N(k)O*) καὶ πᾶς (ὁ *k*) φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. (ἐπ' *no*) αὐτούς. καὶ βασιλεύσουσιν εἰς **16** Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. (αἰθῆ g165) **6** Καὶ μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. (εἰπέν *NK(o)*) μοι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ ἐγὼ εἰμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος (τοῦ *k*) καὶ ἀληθινοί, καὶ (ὁ *no*) κύριος ὁ θεὸς Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς (ὁ *N(K)O*) τῶν (πνευμάτων *N(K)O*) τῶν προφητῶν (πρωϊνός. *N(k)O*) **17** καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς ἡ νύμφη λέγουσιν· (ἔρχου. *N(k)O*) καὶ δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. **7** ὁ ἀκούων εἰπάτω· (ἔρχου. *N(k)O*) καὶ (καὶ *no*) ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ ὁ διψῶν (ἐρχέσθω, *N(k)O*) (καὶ *k*) ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ θέλων (λαβέτω *N(k)O*) (τὸ *k*) ὕδωρ βιβλίου τούτου. **8** κἀγὼ κἀγὼ Ἰωάννης ζωῆς δωρεάν. **18** (Μαρτυρῶ *N(k)O*) (ἐγὼ *N(K)O*) παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις (ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, *N(k)O*) (ἐπιθήσει δεικνύοντός μοι ταῦτα. **9** καὶ λέγει μοι· *NK(o)*) ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς ὅρα μή, σύνδουλός σου (γὰρ *k*) εἰμι καὶ γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. **19** καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἐάν τις (ἀφέλῃ *N(k)O*) ἀπὸ τῶν λόγων τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τοῦ (βιβλίου *N(k)O*) τῆς προφητείας τῷ θεῷ προσκύνησον. **10** Καὶ λέγει μοι· μὴ ταύτης, (ἀφελεῖ *NK(o)*) ὁ θεὸς τὸ μέρος

αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ (ξύλου *N(K)O*) τῆς ζωῆς
 καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἀγίας, (καὶ *k*)
 τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι
 ταχύ· ἀμήν. (ναὶ *KO*) ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου (ημῶν *K*) Ἰησοῦ
 (Χριστοῦ *KO*) μετὰ πάντων (τῶν *o*)
 (ύμῶν. *K(O)*) (ἀμήν. *KO*)

Καὶ (ἐγὼ Ἰωάννης *Κ*) τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ (θρόνου *N(K)O*) λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν. καὶ αὐτοὶ (λαοὶ *NK(o)*) αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός.

Αποκαλυψις Ἰωαννου 21:2-3

Reader's Guide

Ελληνική at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Ελληνική at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Greek---Greek-STEPBible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Κατα Λουκαν 8:31
Προς Ρωμαιους 10:7
Αποκαλυψις Ιωαννου 9:1
Αποκαλυψις Ιωαννου 9:2
Αποκαλυψις Ιωαννου 9:11
Αποκαλυψις Ιωαννου 11:7
Αποκαλυψις Ιωαννου 17:8
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:1
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:3

aidios

Προς Ρωμαιους 1:20
Ιουδα 1:6

aiōn

Κατα Ματθαιον 12:32
Κατα Ματθαιον 13:22
Κατα Ματθαιον 13:39
Κατα Ματθαιον 13:40
Κατα Ματθαιον 13:49
Κατα Ματθαιον 21:19
Κατα Ματθαιον 24:3
Κατα Ματθαιον 28:20
Κατα Μαρκον 3:29
Κατα Μαρκον 4:19
Κατα Μαρκον 10:30
Κατα Μαρκον 11:14
Κατα Λουκαν 1:33
Κατα Λουκαν 1:55
Κατα Λουκαν 1:70
Κατα Λουκαν 16:8
Κατα Λουκαν 18:30
Κατα Λουκαν 20:34
Κατα Λουκαν 20:35
Κατα Ιωαννην 4:14
Κατα Ιωαννην 6:51
Κατα Ιωαννην 6:58
Κατα Ιωαννην 8:35
Κατα Ιωαννην 8:51
Κατα Ιωαννην 8:52
Κατα Ιωαννην 9:32
Κατα Ιωαννην 10:28
Κατα Ιωαννην 11:26
Κατα Ιωαννην 12:34
Κατα Ιωαννην 13:8
Κατα Ιωαννην 14:16

Πραξεις 3:21
Πραξεις 15:18
Προς Ρωμαιους 1:25
Προς Ρωμαιους 9:5
Προς Ρωμαιους 11:36
Προς Ρωμαιους 12:2
Προς Ρωμαιους 16:27
Προς Κορινθιους Α΄ 1:20
Προς Κορινθιους Α΄ 2:6
Προς Κορινθιους Α΄ 2:7
Προς Κορινθιους Α΄ 2:8
Προς Κορινθιους Α΄ 3:18
Προς Κορινθιους Α΄ 8:13
Προς Κορινθιους Α΄ 10:11
Προς Κορινθιους Β΄ 4:4
Προς Κορινθιους Β΄ 9:9
Προς Κορινθιους Β΄ 11:31
Προς Γαλατας 1:4
Προς Γαλατας 1:5
Προς Εφεσιους 1:21
Προς Εφεσιους 2:2
Προς Εφεσιους 2:7
Προς Εφεσιους 3:9
Προς Εφεσιους 3:11
Προς Εφεσιους 3:21
Προς Εφεσιους 6:12
Προς Φιλιππησιους 4:20
Προς Κολοσσαεις 1:26
Προς Τιμοθεον Α΄ 1:17
Προς Τιμοθεον Α΄ 6:17
Προς Τιμοθεον Β΄ 4:10
Προς Τιμοθεον Β΄ 4:18
Προς Τιτον 2:12
Προς Εβραιους 1:2
Προς Εβραιους 1:8
Προς Εβραιους 5:6
Προς Εβραιους 6:5
Προς Εβραιους 6:20
Προς Εβραιους 7:17
Προς Εβραιους 7:21
Προς Εβραιους 7:24
Προς Εβραιους 7:28
Προς Εβραιους 9:26
Προς Εβραιους 11:3
Προς Εβραιους 13:8
Προς Εβραιους 13:21
Πετρου Α΄ 1:23

Πετρου Α΄ 1:25
Πετρου Α΄ 4:11
Πετρου Α΄ 5:11
Πετρου Β΄ 3:18
Ιωαννου Α΄ 2:17
Ιωαννου Β΄ 1:2
Ιουδα 1:13
Ιουδα 1:25
Αποκαλυψις Ιωαννου 1:6
Αποκαλυψις Ιωαννου 1:18
Αποκαλυψις Ιωαννου 4:9
Αποκαλυψις Ιωαννου 4:10
Αποκαλυψις Ιωαννου 5:13
Αποκαλυψις Ιωαννου 7:12
Αποκαλυψις Ιωαννου 10:6
Αποκαλυψις Ιωαννου 11:15
Αποκαλυψις Ιωαννου 14:11
Αποκαλυψις Ιωαννου 15:7
Αποκαλυψις Ιωαννου 19:3
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:10
Αποκαλυψις Ιωαννου 22:5

aiōnios

Κατα Ματθαιον 18:8
Κατα Ματθαιον 19:16
Κατα Ματθαιον 19:29
Κατα Ματθαιον 25:41
Κατα Ματθαιον 25:46
Κατα Μαρκον 3:29
Κατα Μαρκον 10:17
Κατα Μαρκον 10:30
Κατα Λουκαν 10:25
Κατα Λουκαν 16:9
Κατα Λουκαν 18:18
Κατα Λουκαν 18:30
Κατα Ιωαννην 3:15
Κατα Ιωαννην 3:16
Κατα Ιωαννην 3:36
Κατα Ιωαννην 4:14
Κατα Ιωαννην 4:36
Κατα Ιωαννην 5:24
Κατα Ιωαννην 5:39
Κατα Ιωαννην 6:27
Κατα Ιωαννην 6:40
Κατα Ιωαννην 6:47
Κατα Ιωαννην 6:54
Κατα Ιωαννην 6:68

Κατα Ιωαννην 10:28
Κατα Ιωαννην 12:25
Κατα Ιωαννην 12:50
Κατα Ιωαννην 17:2
Κατα Ιωαννην 17:3
Πραξεις 13:46
Πραξεις 13:48
Προς Ρωμαιους 2:7
Προς Ρωμαιους 5:21
Προς Ρωμαιους 6:22
Προς Ρωμαιους 6:23
Προς Ρωμαιους 16:25
Προς Ρωμαιους 16:26
Προς Κορινθιους Β΄ 4:17
Προς Κορινθιους Β΄ 4:18
Προς Κορινθιους Β΄ 5:1
Προς Γαλατας 6:8
Προς Θεσσαλονικεις Β΄ 1:9
Προς Θεσσαλονικεις Β΄ 2:16
Προς Τιμοθεον Α΄ 1:16
Προς Τιμοθεον Α΄ 6:12
Προς Τιμοθεον Α΄ 6:16
Προς Τιμοθεον Β΄ 1:9
Προς Τιμοθεον Β΄ 2:10
Προς Τιτον 1:2
Προς Τιτον 3:7
Προς Φιλημονα 1:15
Προς Εβραιους 5:9
Προς Εβραιους 6:2
Προς Εβραιους 9:12
Προς Εβραιους 9:14
Προς Εβραιους 9:15
Προς Εβραιους 13:20
Πετρου Α΄ 5:10
Πετρου Β΄ 1:11
Ιωαννου Α΄ 1:2
Ιωαννου Α΄ 2:25
Ιωαννου Α΄ 3:15
Ιωαννου Α΄ 5:11
Ιωαννου Α΄ 5:13
Ιωαννου Α΄ 5:20
Ιουδα 1:7
Ιουδα 1:21
Αποκαλυψις Ιωαννου 14:6

eleēṣē

Προς Ρωμαιους 11:32

Geenna

Κατα Ματθαιον 5:22
Κατα Ματθαιον 5:29
Κατα Ματθαιον 5:30
Κατα Ματθαιον 10:28
Κατα Ματθαιον 18:9
Κατα Ματθαιον 23:15
Κατα Ματθαιον 23:33
Κατα Μαρκον 9:43

Κατα Μαρκον 9:45
Κατα Μαρκον 9:47
Κατα Λουκαν 12:5
Ιακωβου 3:6

Hadēs

Κατα Ματθαιον 11:23
Κατα Ματθαιον 16:18
Κατα Λουκαν 10:15
Κατα Λουκαν 16:23
Πραξεις 2:27
Πραξεις 2:31
Προς Κορινθιους Α΄ 15:55
Αποκαλυψις Ιωαννου 1:18
Αποκαλυψις Ιωαννου 6:8
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:13
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:14

Limnē Pyr

Αποκαλυψις Ιωαννου 19:20
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:10
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:14
Αποκαλυψις Ιωαννου 20:15
Αποκαλυψις Ιωαννου 21:8

Sheol

Γένεσις 37:35
Γένεσις 42:38
Γένεσις 44:29
Γένεσις 44:31
΄Αριθμοί 16:30
΄Αριθμοί 16:33
Δευτερονόμιον 32:22
Βασιλειών Α΄ 2:6
Βασιλειών Β΄ 22:6
Βασιλειών Γ΄ 2:6
Βασιλειών Γ΄ 2:9
΄Ιώβ 7:9
΄Ιώβ 11:8
΄Ιώβ 14:13
΄Ιώβ 17:13
΄Ιώβ 17:16
΄Ιώβ 21:13
΄Ιώβ 24:19
΄Ιώβ 26:6

Ψαλμοί 6:5
Ψαλμοί 9:17
Ψαλμοί 16:10
Ψαλμοί 18:5
Ψαλμοί 30:3
Ψαλμοί 31:17
Ψαλμοί 49:14
Ψαλμοί 49:15
Ψαλμοί 55:15
Ψαλμοί 86:13
Ψαλμοί 88:3
Ψαλμοί 89:48

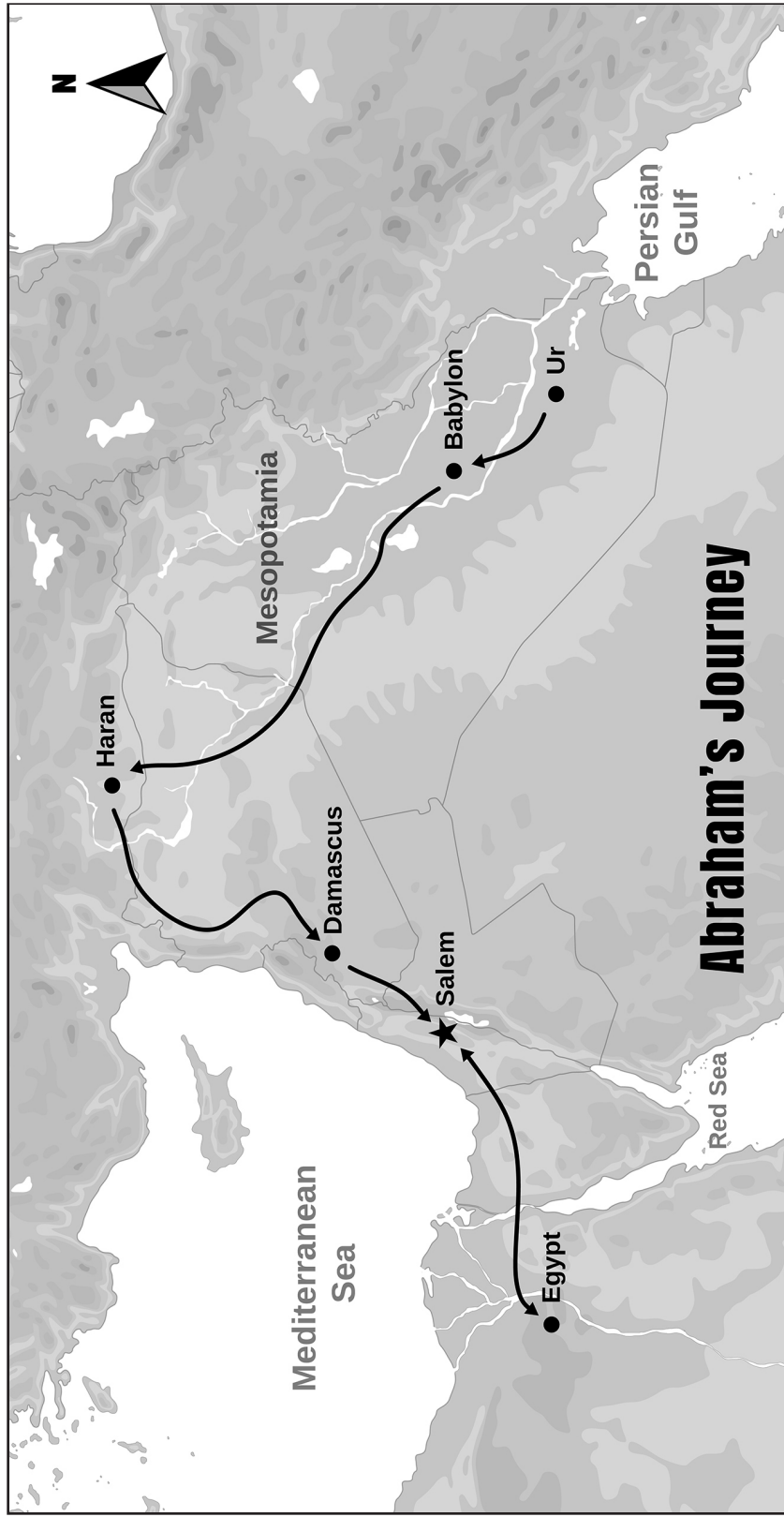
Ψαλμοί 116:3
Ψαλμοί 139:8
Ψαλμοί 141:7
Παροιμίας 1:12
Παροιμίας 5:5
Παροιμίας 7:27
Παροιμίας 9:18
Παροιμίας 15:11
Παροιμίας 15:24
Παροιμίας 23:14
Παροιμίας 27:20
Παροιμίας 30:16
΄Εκκλησιαστής 9:10
΄Ασμα ΄Ασμάτων 8:6
΄Ησαΐας 5:14
΄Ησαΐας 7:11
΄Ησαΐας 14:9
΄Ησαΐας 14:11
΄Ησαΐας 14:15
΄Ησαΐας 28:15
΄Ησαΐας 28:18
΄Ησαΐας 38:10
΄Ησαΐας 38:18
΄Ησαΐας 57:9
΄Ιεζεκιήλ 31:15
΄Ιεζεκιήλ 31:16
΄Ιεζεκιήλ 31:17
΄Ιεζεκιήλ 32:21
΄Ιεζεκιήλ 32:27
΄Ωσηέ΄ 13:14
΄Αμώς΄ 9:2
΄Ιωνᾶς΄ 2:2
Άμβακούμ 2:5

Tartaroō

Πετρου Β΄ 2:4

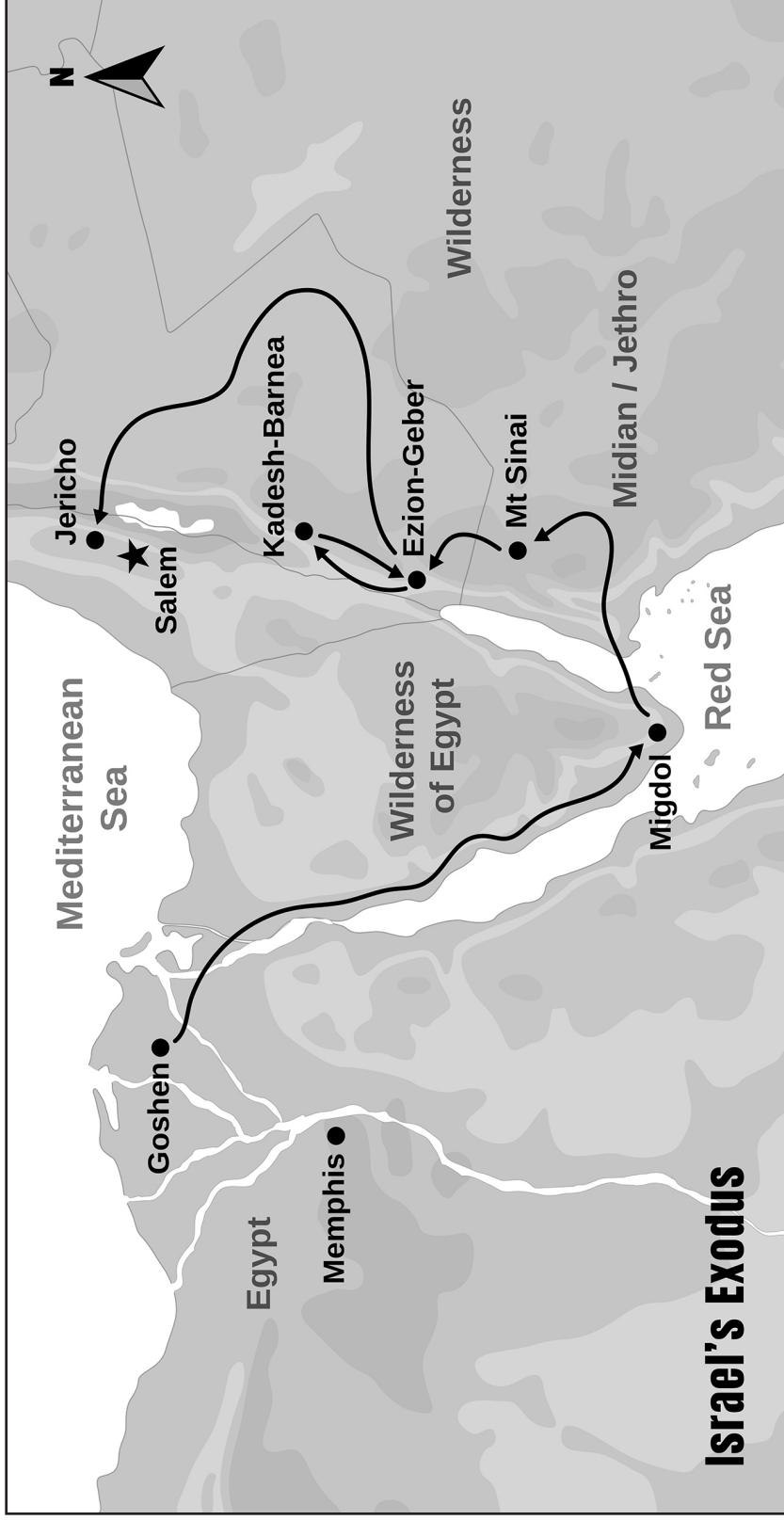
Questioned

None yet noted

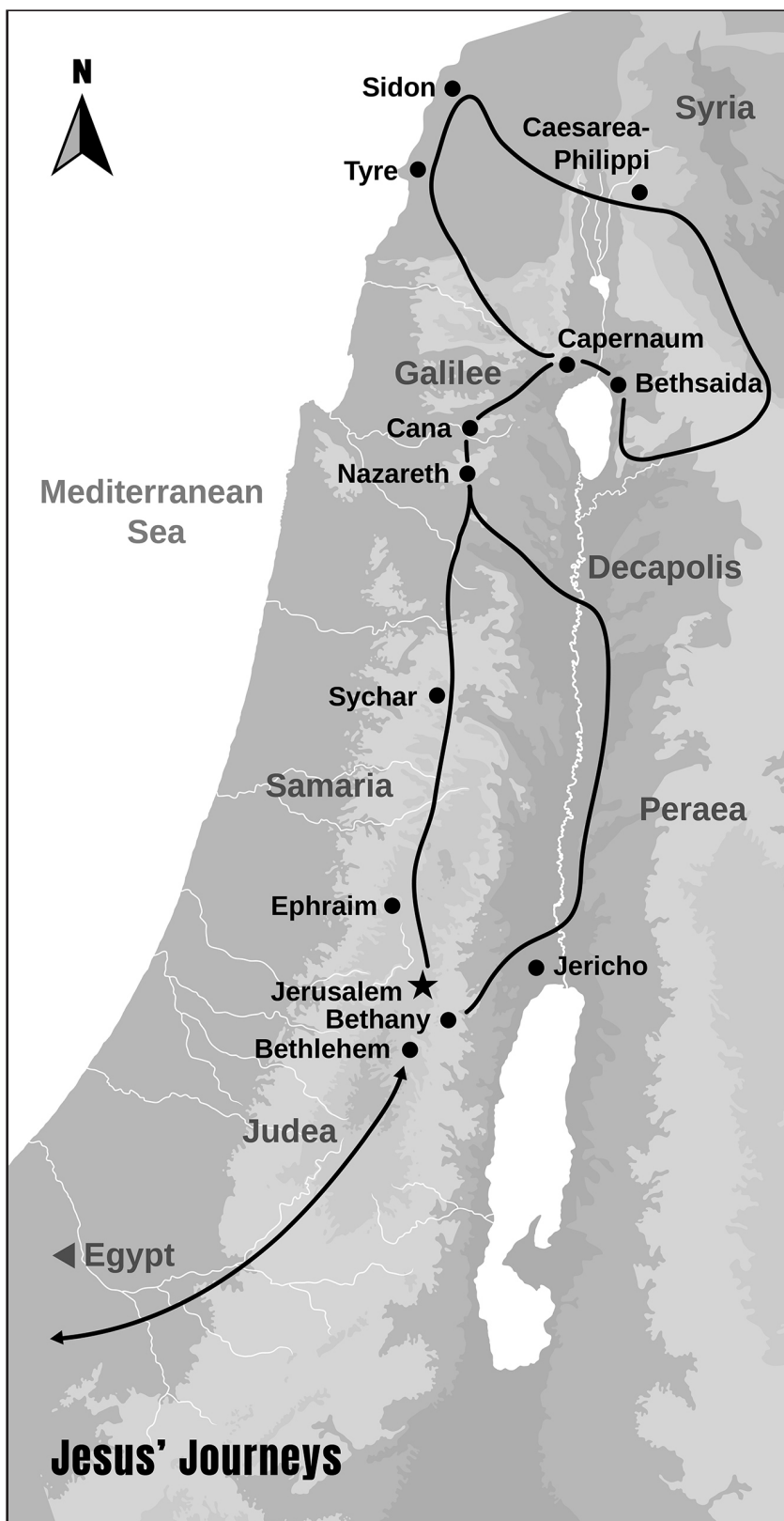

Πίστει (ὁ *σ*) καλούμενος Ἀβραάμ ὑπῆκουσεν ἐξελθεῖν εἰς (τὸν *κ*) τόπον ὃν ἡμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.

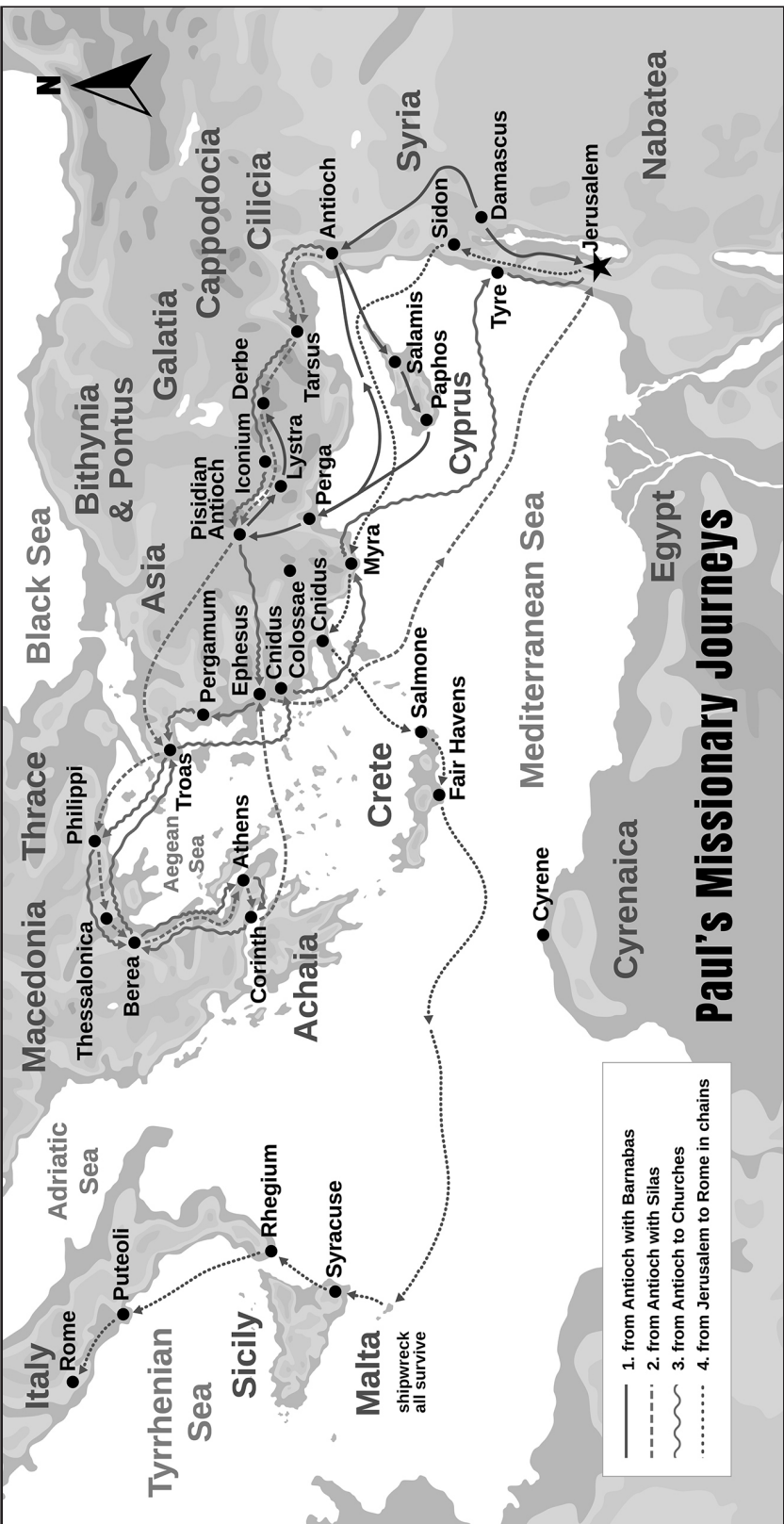
- Προς Εβραίους 11:8

ὥς δὲ ἐξαπέστειλεν Φαραὼ τὸν λαόν οὐχ ὠδήγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ὁδὸν γῆς φυλιστιμὶ ὅτι ἐγγὺς ἦν εἶπεν γὰρ ὁ θεὸς μήποτε μεταμελήσῃ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον καὶ ἀποστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον - ᾠδὴ 13:17

Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονῆσαι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. - Κατὰ Μάρκον 10:45

Παῦλος δούλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, - Πρὸς Ρωμαίους 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people**
- 1956** Jim Elliot martyrd in Ecuador
- 1830** John Williams reaches Polynesia
- 1731** Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614** Japanese kill 40,000 Christians
- 1572** Jesuits reach Mexico
- 1517** Martin Luther leads Reformation
- 1455** Gutenberg prints first Bible
- 1323** Franciscans reach Sumatra
- 1276** Ramon Llull trains missionaries
- 1100** Crusades tarnish the church
- 1054** The Great Schism
- 997** Adalbert martyrd in Prussia
- 864** Bulgarian Prince Boris converts
- 716** Boniface reaches Germany
- 635** Alopen reaches China
- 569** Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432** Saint Patrick reaches Ireland
- 397** Carthage ratifies Bible Canon
- 341** Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325** Niceae proclaims God is Trinity
- 250** Denis reaches Paris, France
- 197** Tertullian writes Christian literature
- 70** Titus destroys the Jewish Temple
- 61** Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52** Thomas reaches Malabar, India
- 39** Peter reaches Gentile Cornelius
- 33** Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			▶		Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			▶		Romans 5:12-19	
Where are we?			▶			
					Innocence	
			Eternity Past		Creation 4004 B.C.	
▶ Who are we?	God	Father		John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	
		Son		God's perfect fellowship		
		Holy Spirit				
	Mankind	Living		Genesis 1:1	No Creation No people	
		Deceased believing				
		Deceased unbelieving				
	Angels	Holy		Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	
		Imprisoned				
		Fugitive				
		First Beast				
		False Prophet				
		Satan				
	Why are we?			▶		Romans 11:25-36, Ephesian 2:7

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?				
Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:13 Thalaasa	
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Ελληνική at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη (βαπτίζοντες *NK(o)*) αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, - Κατὰ Ματθαῖον 28:19

